

Euangelium

sciplo zuni tpi scripta fuerat sicut pleni? dem est in plogo biero. z h est qd dr a Quisquidē. i. certe. b Dul ti conati sunt ordia. narra. rerū. i. gestoꝝ euāgelicoꝝ. qz si cut dēss est aliq scripterāt vere: sed tñ aliq omittendo: ali qui aut falsi hereses inferendo c Quic in no. comple. se. i. in euangelio a nob scripto: qz cō- pleuit dicta eoz qz verā scripserant: et exclusit dicta eoz qz falsa inferuerāt. d Sicut tra. no. bis q ab m. i. p. vid. f. i. p. apli a qb? di dicat veritate euāge- lii. c Auis est z mibi assecuto. f. veritate euāgelii mō pdicto. f Dia a prin. diti. ex oz. tibi scribere. qā incept euāgelii sui a pceptioe pze- cursoꝝ z saluato- ris. Et autez dicit omnia nō est intel- ligen dū q oia acta tpi scripserit: qz to- tus mūdus nō pos- set cape tantā scri- pturā: vt bī iobā. xij. sed accipit bic oia qz scripsit d oi- b? necessarijs qm̄

narratiōes que i nobis cō- plete s̄ rex? sicut tradiderūt nob q ab initio ipsi viderūt et ministri fuerūt sermonis? vīsū ē et mibi assecuto oia a pncipio diligēt ex ordie tibi scribere? optie theophi- le: vt? cognoscas eoz ver- boꝝum? d quibus eruditus es? veritatem

Incipit euāgelii s̄ lucā.

Quid i diebus herodis regis iudee sacerdos quidam nomine zachari-

Optime theophi. Et hoc verbo dixerūt aliq q iste theophi? fuit vir potēs et princeps in achaja: qz paulus tali mō loquēdi vīt ad festū Actū. xxij. Nō infansio optime fesse. Sz illud mo- tiuū nullum vī: qz talis modus loquēdi prius ē ad p- latos q alios dnt excellēi bonitate vite. Itē nō ē verisile q tant? euāgelista omīssis epis ad qz officū spectat euā- gelii scire z de hoc alios docē scriberet pncipi seclari euā- gelii. Et iō melius vī dicēdū q fuit eps vt dēss e. s. et h vī p hoc qd subdit. Quibus erudit? es zc. dicit s̄. Opti- me theophile. nō q p ipso solo scribēt: sed qz scripturā ci- dirigebat p ipius z oim fidelū salute. b Et cogno. s. pleni. k Veritate eoz verboꝝ. ad fidē catholicam pmentū. i De qbus eruditus es zc. nō tñ ita pfecte sicut post lectionē huius scripture.

Dostilla nicolai de lyra sup euāgelii bti luce incipit.

Capitulum. j. **Q**uid in diebus herodis regis iudee sacerdos quidam nomine zachari- trē p suā resurrectionē z ascensionē. xxij. c. pma in duas: qz pno describit pcursoꝝ z saluatoꝝ cōcept? scdo vtri usqz ortus circa mediū b? ca. ibi. Erur. aut ma. prima ad huc in duas: qz primo describit pcept? pcursoꝝ: scdo ipi? saluatoꝝ ibi. In mēse aut. vj. Circa primū pcept? pre- cursoꝝ ondū mirabilis ex trib? primo ex parētū pditō- ne: scdo ex angelica nunciatio: tibi. Fm̄ ē at cū sacer. ter- cio ex pris increduli punitioe: ibi Et dixit zacha. Circa p- mū in describēdo cōditionē parētū bti iohis pmutit tps regis sub q fuit: cū rediā. Fuit in dieb? herodis regis i- dee zc. qz iacob p̄riarcha spū. p̄terico dicit Gen. xlij. Si- gnū aduētus tpi: qm̄ regnū iudee esset trāslatū ad alieni- genā fm̄ q dī ibidē. Nō auferēt sceptrū de iuda z dux de

femore eius donec veniat q mittendus est zc. Iste au- tē herodes fuit alienigena: qz p̄i suus fuit idume? b Sacer. quidā no. zach. p expressionē nois intelligit q iste fuit famosus in vita z doctria. c De vice abia- fm̄ q dī. j. paral. xxij. Dauid volens ampliare cultuz dei ordinavit de xxij. generatio- nib? xxij. sacer- dotes q successi- ue fuirēt p heb- domodas in tē- plo dñi: et octa- ua fors cecidit sup abia: vt ibi. dī de quo dēss dicit iste zachari- as. d Et vt or illius de filia- bus aaron. hoc exprimit: qz pp dignitatē sacer- dotalem: filie de tribu aaron dili- gentius z bone- stius seruabāt. e Et nomē ei? elizabet: quod nomē exprimit ppter ei? bonam famam z vitaz. sicut dēss est de zacharia: vñ b- dī f Erant aut iusti abo an- tē. hoc dī ad excludendū hypocrisis fictionem. g Incedentes in oibus mandatis: qm̄ ad obseruantia moralium pceptoꝝ. h Et iustificati. dñi. qm̄ ad obseruantiam ceremonialiū. i Sine querela. qm̄ ad obseruantia iudicialiū: qz pacifice ad primos se ha- bebāt. k Et nō erat ei? filius. c? duplex cā subditur: vna specialis mulieri. f. sterilitas: alia cōis viro z mulie- ri. f. senectus: z hoc est qd dr. l Et q cēt elisa. ste. et ambo pces. in die. suis. ita qz transferāt tps generandi in pie z sapiendi in m̄se fm̄ cursum cōem nature. Et quo apparet pcepto pcursoꝝ miraculosa: qz nō fuit p natura tm̄: sed p natura grā diuina adiutā. m Fa- ctū est aut. hic describit pceptio pcursoꝝ mirabilis ex denūciatioe angelica: z primo describit loci pditio: scdo denūciatio āgelīabi. Apparuit aut. Circa primū dē m Factū ē aut cū sacer. sun. zc. pri. n. exnti i loca san- cto. sū tēplo z i diuio officio occupato: facta ē diuina de- nūciatio de ple bnda ad tenorādū scitātē futurā pzo- f. Sorte exijt. qz distributiōes hebdomo daz in qb? successiue debebant. xxij. sacerdotēs ministrare: vt p- dictū est fuerūt distribute p sorte: vt bī. j. Paral. xxij. o Et incensum poneret zc. Et hoc loco dixerūt aliq q zacharias fuit pontifex vel summus sacerdos: qz incē sum ponere semel in anno intra sc̄m̄sanctoꝝ. f. in festo expiatiois soli summo sacerdoti erat licitū: z hoc vī di- cere ambrosi? z beda sup locū istū: z tps pceptis pcur- soꝝ vī p̄cordare: qz festū expiatiois celebraz decima die septēbus: z p? illud fuit pceptio bti iohis ārcā fi- nē eiusdē mēsis reuerso zacharia ad domū suā post cō- pletionē officij sui: z sic ab illo tpe vsqz ad natiuitatez bti iohis fluxerūt. ix. menses q p̄tinet piodū a pceptu pueri vsqz ad natiuitatez. Sed qualr ille zacharias fue- rit summus sacerdos nō legit? ad declaratiōe bti? dixerūt aliq q. xxij. sacerdotēs pdicti erant equals in ordine z indignitate: nō tñ simul sed successiue: qz il- le in cuius hebdomoda festū expiatiois cadebat erat summus sacerdos toto illo anno. Et ad hoc pfirmādū inducit illud qd dī iob. xj. qz cayphas erat p̄ntifex an- ni illi? Dicit s̄ q zacharias fuit summus sacerdos ano

deū. hoc dī ad excludendū hypocrisis fictionem. g Incedentes in oibus mandatis: qm̄ ad obseruantia moralium pceptoꝝ. h Et iustificati. dñi. qm̄ ad obseruantiam ceremonialiū. i Sine querela. qm̄ ad obseruantia iudicialiū: qz pacifice ad primos se ha- bebāt. k Et nō erat ei? filius. c? duplex cā subditur: vna specialis mulieri. f. sterilitas: alia cōis viro z mulie- ri. f. senectus: z hoc est qd dr. l Et q cēt elisa. ste. et ambo pces. in die. suis. ita qz transferāt tps generandi in pie z sapiendi in m̄se fm̄ cursum cōem nature. Et quo apparet pcepto pcursoꝝ miraculosa: qz nō fuit p natura tm̄: sed p natura grā diuina adiutā. m Fa- ctū est aut. hic describit pceptio pcursoꝝ mirabilis ex denūciatioe angelica: z primo describit loci pditio: scdo denūciatio āgelīabi. Apparuit aut. Circa primū dē m Factū ē aut cū sacer. sun. zc. pri. n. exnti i loca san- cto. sū tēplo z i diuio officio occupato: facta ē diuina de- nūciatio de ple bnda ad tenorādū scitātē futurā pzo- f. Sorte exijt. qz distributiōes hebdomo daz in qb? successiue debebant. xxij. sacerdotēs ministrare: vt p- dictū est fuerūt distribute p sorte: vt bī. j. Paral. xxij. o Et incensum poneret zc. Et hoc loco dixerūt aliq q zacharias fuit pontifex vel summus sacerdos: qz incē sum ponere semel in anno intra sc̄m̄sanctoꝝ. f. in festo expiatiois soli summo sacerdoti erat licitū: z hoc vī di- cere ambrosi? z beda sup locū istū: z tps pceptis pcur- soꝝ vī p̄cordare: qz festū expiatiois celebraz decima die septēbus: z p? illud fuit pceptio bti iohis ārcā fi- nē eiusdē mēsis reuerso zacharia ad domū suā post cō- pletionē officij sui: z sic ab illo tpe vsqz ad natiuitatez bti iohis fluxerūt. ix. menses q p̄tinet piodū a pceptu pueri vsqz ad natiuitatez. Sed qualr ille zacharias fue- rit summus sacerdos nō legit? ad declaratiōe bti? dixerūt aliq q. xxij. sacerdotēs pdicti erant equals in ordine z indignitate: nō tñ simul sed successiue: qz il- le in cuius hebdomoda festū expiatiois cadebat erat summus sacerdos toto illo anno. Et ad hoc pfirmādū inducit illud qd dī iob. xj. qz cayphas erat p̄ntifex an- ni illi? Dicit s̄ q zacharias fuit summus sacerdos ano

illo: eo q̄ p̄dictū festū cecidit in hebdomada ipsius: sed q̄ nulla scriptura autētica neq̄ ioseph? neq̄ alij bisto-
riographi describētes sacerdotiū iudeorū aliqua men-
tionē faciūt de summo sacerdotio huius zacharie: ideo
saluo meliori iudicio videt̄ meli? dicen dū eū fuisse sim-
plicē sacerdotē.

Hec ex bis q̄ in-
ducta sūt ostēdit
fuisse summū sa-
cerdos: s̄ magis
oppositū vt vi-
det̄: tūz q̄ dicit̄
hic q̄ ingressus
fuit templū ad
ponendū incen-
sum tm̄. hoc autē
licitū erat mino-
ribus sacerdoti-
bus fm̄ q̄ dicit̄
bebre. ix. In pri-
mo quidē taber-
naclo quotidie
intrabat sacer-
dotes sacrificio
rū misteria cōsa
mātes. q̄ pacto
sacrificio i altari holocaustorū qd̄ erat in atrio vbi mini-
strabant minores sacerdotes: sacerdos qui ibi mini-
strauerat lotis prius manib? z pedibus accipiebat pru-
nas de altari holocaustorū: z intrans primā ptē templi
q̄ vocabat̄ sanctū vel sancta cōcremabat in illa sup̄ al-
tare incēsi thymiana: tūc erat sacrificiū summātū.
In illā vō ptē templi q̄ dicebat̄ sanctūsanctorū solus
summ? sacerdos intrabat cū sanguie birci z vituli im-
molati: p̄ peccato populi: vt ex illo asperget̄ s̄ p̄cia-
torū. q̄ aut zacharias intrauerat cū sanguine tali nō
dicit̄ hic sed solū ad ponendū incensū. Si em̄ intrass̄
templū ad inferendū sanguinē intra sanctūsanctorū:
nō est verisimile q̄ euāgelista tacuisset: cū hoc sit maximū
inter oia que ad officiū summi sacerdotis ptinebat: vt
habet̄ bebre. ix. z leui. xvj. z ideo nō videt̄ q̄ intrau-
erit sanctūsanctorū qd̄ erat de officio summi sacerdotis
sed solā primā ptē templi ad quā simplices sacerdo-
tes poterāt ingredi vt dicit̄ est. **Tercio** angel? apparuit
ipi occupato in solēmozi parte officij p̄ter solēnitatē
nūcij qd̄ nūciare venerat. hic aut dicitur q̄ apparuit ei
stans a dextris altaris incēsi: illud autē altare non erat
intra sanctūsanctorū fm̄ q̄ dicit̄ hieronym? et omnes
doctores hebrei z catholici: ex cepto augustinō: cui? di-
ctū nō videt̄ in hoc tenendū: tūz q̄ p̄triat dicit̄ oim̄
alioz quoz aliqui fuerūt valde expti in scripture vete-
ris testamēti: tūz q̄ textus sacre scripture videt̄ p̄tra-
riū dicere **Ego**. vlti. et. xxx. vt ibidē plenius declarauit.
Quo autē dicit̄ soli summo sacerdoti licitū esse ponere
incensum intra sanctūsanctorū in die expiatiōis: dicen-
dum q̄ verū est: sed illud incensum nō ponebat̄ ad offe-
rendū: sed vt nebula inde p̄surgens opiret̄ oraculū: q̄
pontifer aspergebat sanguinē birci z vituli p̄tra oracu-
lū: vt habet̄ **Leui**. xvj. nō autē habet̄ ex hoc loco q̄ za-
charias posuerit incensum hoc nō vt patz ex dicitis: sed
solū q̄ posuerit incensum offerēs ipm̄ sup̄ altare incensi
ad summationē sacrificij. **Quo** aut dicit̄ q̄ expiatiōis
dies cecidit in hebdomada sua: hoc nō probat̄: vt pa-
ter ex dicitis: et dato q̄ verū fuerit nō tū ex hoc p̄cludit̄
q̄ intrauerit sanctūsanctorū ad ponendū incensum: q̄
p̄ter illū ingressus q̄ ptinebat ad summū pontificē tm̄
quotidie intrabat sacerdotes minores ad offerendū
incensum in altari incensi: vt p̄dictum est. z hoc modo
ingressus est zacharias in hebdomada sui ministerij.
Quo aut vltimus dicit̄ q̄ de viginti quatuor sacerdoti-
bus ille erat summ? sacerdos vel pontifer p̄ annuz in
cui? hebdomada cadebat expiatiōis festū: videt̄ esse fi-
ctiū: tum q̄ hoc in nulla scriptura autētica habetur

puli erat orans foris hora
incensi. **Apparuit** autē illi
angelus dñi stans a dextris
altaris incensi. **Et** zacha-
rias turbatus est videns et
timor irruit sup̄ eū. **Ait** autē
ad eū angelus. **Ne** timeas
zacharia: qm̄ exaudita est
reprecatio tua. **Et** vxor tua
elisabeth pariet tibi filiu?
et vocabis nomē eius io-
hannē: et erit gaudiū tibi

tum qz vt b? in libris Regū z pal. post ordinationē. xliij.
sacerdotū vn? erat summ? sacerdos sup̄ eos: nō solū vno
anno s̄ p̄ totā vitā suā: z ita cōiter factū ē vsq; ad tps ma-
chabeoz: in q̄ greci sup̄ iudeos obtinuerūt dominū: z tūc
ex cupiditate grecoz z ambitione iudeoz: aliqui s̄ amoti

et exultatio? z multi i eius
natiuitate gaudebūt. **Fuit**
em̄ magnus coram dño: et
vinū et siceram non bibit:
spiritu sancto replebit̄ ad-
huc ex vtero matris sue: et
multos filiozū isrl̄ cōuertet
ad dñm teū ipozū. **Et** ipse
p̄cedet añ illū in spū z vtu-
te helye: vt cōuertat corda
patrū in filios: et incredu-
los ad prudentiā iustorum

de sacerdotio an-
te mortē: z alij insti-
tuti sicut patet. ij.
mach. iij. ca. de ia-
sone z mendacio: et
lirimacho. et. xliij.
ca. de alchimio: et
eodem mō postea
factū est qm̄ roma-
ni ceperunt iudeis
dñari: qz tunc erat
venale sacerdotiū.
vñ dicit iosephus
q̄ cayphas em̄ sa-
cerdotis vni? anni
potuit etiāz esse q̄
iudei inter se ordi-
nauerūt p̄ter istas
cōtentōes z ambi-
tiōes q̄ sacerdotiū
vni? duraret tm̄ p̄

annū. **Ad** dicitū vō Ambro. z Bede dicendūz q̄ non lo-
quūtur asertue. **p** **Et** omnis multitudo populi erat
orans foris hora incensi: qz non eraplicitū plo ingredi tē-
plū sed tm̄ atriū. **q** **Apparuit**. **Hic** cōsequēter descri-
bitur angeli denūciatio: z p̄mittitur zacharie stupefactio:
cū dicitur: **Et** zacharias turbatus est. s̄. ex visioe an-
geli insolita z ex fragilitate humana iuxta angelicā pote-
statē: sicut de danielē legit̄: **Dan**. x. p̄ter qd̄ angelus cōso-
latus fuit euz. d. s̄. **Ne** timeas zacharia. q. d. vni ad
cōsolationē tuā: ideo subdit̄: **Qm̄** exaudita est rep̄-
catio tua. frequēter em̄ teū reprecatus fuerat de aduētū
messie: z de habenda prole. **Et** ideo angelus vt trunc? sibi
denūciat dicens: **v** **Et** vxor tua elisabeth pariet tibi
filium. z dicit̄: **x** **Tibi**. hoc est ex te. tamē cū virtute
nature fuit ibi virtus gratie: vt p̄dictum est. **Anac?** autē
loquēs ioseph de partu marie nō dixit pariet tibi: sed pa-
riet absolute: qz ioseph nihil coopatus est tibi. **y** **Et** vo-
cabis nomen eius iohannes. p̄nominat̄ ab angelo p̄ter
sanctitatē eius futurā: z officij p̄tinet. **Iohannes** em̄ in-
terptatur in quo gratia: qz **Iohannes** christū manifestauit
per quē gratia et veritas facta est: vt habet̄ **Iohānis**. j.
z **Et** erit tibi gaudiū in mēte interius. **a** **Et** exulta-
tio. exterius: dicit̄ em̄ exultatio quasi extra saltatio: z hoc
est p̄prie qm̄ gaudiū est tm̄ inter? q̄ nō potest bñ cōtineri
q̄n̄ appareat exteri?. **b** **Et** multi in natiuitate eius gau-
debūt: fm̄ q̄ dicit̄ infra q̄ in ortu eis p̄gratulanā vic-
ni: z nē etiāz videm? impletū q̄ dies sue natiuitatis non
solum festiuatur ab omnibus christianis sed etiā a sarace-
nis z aliq̄ib? alijs. **c** **Er**it em̄ magnus corā dño. **Cū**
dicit̄ saluator **Matth**. xj. ca. **I**nter natos mulierū nō sur-
rexit maior **Iohanne** baptista. **d** **Et** vinū z siceram
idest quēcūq; potū inebriatiū. **e** **N**on bibit. erat em̄
nazareus. i. p̄secratus dño p̄ totā vitā suā. z ideo ab omi-
inebriatiuo abstinuit: sicut nazari in veteri lege tempore
separatiōis sue: vt habet̄ **Numeri**. xj. ca. **f** **Et** spūsancto
replebit̄. q̄tū ad purgationē originalis peccati: z ad opa-
tionē boni meritozū. **g** **Et** multos filios isrl̄ cōuertet ad
dñm. i. ad xpm̄ p̄ suā p̄dicationē. **h** **Et** ipse p̄ce. ante
illū in spi. z vir helye. **D**umo p̄ter similitudinē vite quia
vterq; vixit in austeritate vic? z vestitus. **S**ecūdo p̄ter
similitudinē in veritate doctrine: qz vterq; p̄stater vicia redar-
guit etiā p̄sonaz magnaz. **T**ercio p̄ter similitudinē officij
qz sicut helyas p̄cedet aduētū christi scdm̄ ita iohānes
primū p̄cessit. **i** **Et** cōuertat corda patrū in filios. scz
patrum veteris testamēti ad discipulos christi: qz plures
de sacerdotib? z senioribus iudeozū qui dicebat̄ ē patres
pli: cōuersi fuerūt p̄ aplos ad fidē christi. **k** **Et** iure-

Euangelium

duos. s. illos q̄ p̄s fuerāt increduli. 1 Ad prudētia
iustoz. q̄ prudētia nō p̄sistit in opib⁹ legis ex q̄bus nō in-
stīcat hō: vt b̄ Ro. in. sed in opib⁹ fidei charitate forma
te ⁊ deuotionis. in Parare. v. ple. p̄f. p. euāgelij susce-
ptionē. qz nemiē ad p̄fectū adduxerat lex: vt b̄ iob. vii.
⁊ p̄ter hoc illa lex
vt lex timoris: qz
imp̄fectoz ē moti m̄. m̄

re pene retrabi a
malis. Lex at euā-
gelica dī: lex amo-
ris: qz p̄fectoz est
retrabi a malis a-
morē boni.

n Et dixit zach.
Dic oñdī conce-
ptio p̄curforis mi-
rabilis ex punitōe
incredulitatis i pa-
tre: ⁊ p̄mo ponit
dicta punitio. se-
cūdo sequēs cōso-
latiōabi. Et factū
est. Circa p̄mū sciē-
dum qz zacharias
x̄bi angeli nō cre-
didit quod oñdū
verba ei⁹: cū dicit:
o Cū hoc sciam

⁊ causa increduli-
tatis subdit: p Ego sum senex ⁊c. q. d. Tempus ge-
nerandi in me trāsijt: ⁊ in ea temp⁹ cōcipiēdi. q Et re-
spondēs angel⁹. arguēdo eius incredulitates. r Ego
sum gabriel. angel⁹ sanct⁹ ⁊ zelans p salute iust: vt b̄ dan.
ix. s Qui asto ante deū. licet em̄ angeli mittant i mi-
nisteriū p salute hoim: vt habet Debe. j. tñ non recedūt
a cōtemplatiōe diuina: ⁊ sic dicunt deo astare p iugem cō-
templationē. t Et missus sum loqui ad te: ⁊ bectibi
euāgelizare. ex pte dei cui⁹ veritas non potest impediti.

v Et ecce eris tacens. p̄ter incredulitatē tuam: tamē
qz angelus dedit sibi signum respectu futuri implendi:
et penā ratione incredulitatis p̄terite: tot enim signa veri-
tatis cōcurrēt qz zacharias nō potuit discredere absqz
peccato: qz angelus apparuit ei in sacro loco: ⁊ existenti in
ministerio diuino. nunciabat etiam ea que p̄tinebant ad
omniū hominū salutem: ⁊ ad dei gloriā: ex quib⁹ debebat
zacharie p̄stare qz erat bonus angelus: ⁊ per p̄sequēs qz
erat veri dicitur eius: cū mentiri non possit: ⁊ in hoc pec-
cauit zacharias: qz credens ip̄m bonū angelū ex p̄dictis
dictis circūstantijs: quib⁹ cōcurrētibus non p̄mittitur an-
gelo sabane vt transigret se in angelum lucis: ⁊ tñ non
credidit verbo eius: ⁊ in hoc peccauit p̄ter qd punit⁹ fuit

k Et erat plebs expectās. qz nō erat eis licitū intra tem-
plū sed atrij tñ. y Et mirabant qz traderet. qz obla-
tio incensi nō requirebat tñ tempus. 3 Et cognoue-
runt qz visionē vidisset. tamē nesciebāt qualē: ex hoc em̄
qz videbant faciē eius mirabiliter mutatā ex collocaōne
euz angelo: ⁊ ip̄m loqui non potētē: cōiecturabāt ip̄suz
habuisse visionē: a Et ip̄e erat illis impuens. s. signis
visibilibus qz audibilibus non poterat. b Et factuz
est. Dic consequēter ponit zacharie cōsolatio nō q̄tum
ad loquele restitutionē: sed q̄tum ad filiū sibi p̄missi con-
ceptionē: cum dicit: Et fac. est vt imple. sunt dies offi. ei⁹
abijt in dō. suā. quia tota hebdomada qua in templo mi-
nistrabat sacerdos ad hoc deputatus in templo manebat
⁊ nō exibat ad propria negocia: intētus ad diuina. Et ex
hoc inoleuit cōsuetudo apud aliquos religiosos sancta et
honestā. s. qz ille qui est hebdomadari⁹ per totā hebdoma-
dam manet intra claustrū non exiens ad exteriora nego-
cia: intētus ad diuina: quia illo tempore mediuz est ⁊ se
quester inter cōuentū ⁊ deū. c Cōcepit elisabet vxoz
ei⁹ ⁊ occultabat se mensibus q̄nqz. duplici de causa. Una
quia licet de concepta prole gauderet: tamen recūda-

batur aliquātulū: eo qz iam transierat tempus vacan-
di amplexib⁹ causa plis generande: sicut Sara dicit
Gen. xvij. ca. Postqz p̄scnuī ⁊ dñs meus vetulus ē vo-
luptati opam dabo: quasi diceret nō decet: Alia cā est:
qz magis voluit certian de exitu rei anteqz p̄laret
d In mēse at
vj. Descepto cō-
cepto p̄curfori:
bic p̄sequēter de
scribit cōceptus
saluatoris. Cir-
ca qd p̄mo ponit
tur angelica sa-
lutatio: secūdo
marie p̄solatio:
ibi. Que cū au-
disset. tercio filij
cōceptioni. Di-
xit autē maria.
Circa p̄mū p̄e-
mittitur temp⁹
salutatiōis: cui⁹
dicit: d In
mēse autē. vj. s.
a cōceptu p̄cur-
foris: qz fuit cō-
ceptus in septē-
bz circa finē mē-
sis: saluator autē
circa finē mar-

aut nō poterat loq̄ ad illos
⁊ coguerūt qz visionē vi-
dissent i tēplo. Et ip̄e erat i-
nuēs ill⁹: ⁊ p̄māsit mur⁹. Et
factū ē vt iplēti sē dies offi-
cū ei⁹: abijt i domū suā. p̄
hos at dies cōcepit elisabet
vxoz ei⁹: ⁊ occultabat se mē-
sib⁹ q̄nqz dicēs: Quia sic fe-
cit mihi dñs in dieb⁹ q̄b⁹ re-
sperit auferre obprobrium
meū int̄ homies. In mēse
autē sexto: missus est angel⁹
gabriel a deo i ciuitatē gali-
lee: cui nomē nazareth. b ad

cij: e Missus est angelus gabriel. Qz autē hic po-
nitur tot nomia ppria. s. angeli missi: virginis ad quaz
mittebat: spon si sui: ⁊ loci: hoc fuit ad ostēdēdū certi-
tudinez historie. f Quinomen nazareth: hoc fuit
vt adimpleret p̄phetia Esa. xj. vbi dicit: Egrediet vir-
ga de radice iesse: ⁊ flos de radice eius ascendet: vbi s̄m
veritatem hebraicam habetur: Et nazareus de radice
eius ascendet. s Ad virginē desponsatā: ⁊ hoc di-
uina ordinatiōe multiplici ratiōe factum est: vt despo-
saretur ante qz impregnaret. Et accipiunt alique cau-
se ex pte pueri: alique ex parte matris: ⁊ alique ex par-
te nostra. Ex parte autēz pueri fuit cōueniens ip̄m de
virgine desponsatā nasci: ne ab infidelibus tanqz ille-
gitimē natus abijceret. vnde dicit Ambro. sup lucā
Quid herodi: qd iudeis posset ascribi: si natū ex adul-
terio viderent p̄sequi: Secūdo vt mō p̄suetudo scri-
pturaruz genealogia eb̄isti describeret per virū. Ter-
cio vt partus virginis dyabolo celaretur. Quarto vt
puer natus a ioseph nutritus: vnde ⁊ pater eius dicit⁹
est: quia nutritus eius fuit. Ex parte vō matris acci-
piunt alique cause. Primo qz per desponsationēz fuit
inimicus a pena lapidatiōis ne tanqz adultera calumnia-
retur a iudeis. Secūdo vt per hoc ab infamia libera-
retur. vnde dicit Ambro. super Lucam qz desponsata
est ne temeritate virginitatis adureretur infamia: cui
gravis alius corruptele videretur in signe p̄ferre.
Terzio vt virgini a ioseph exhiberetur ministeriū
vt dicit Hiero. Item ex parte nostra accipiunt q̄nqz
cause. Primo: quia ex testimonio ioseph cōprobatū
est certius eb̄istum ex virgine natum. vnde dicit Am-
bro. super Lucam. Locupletior testis pudoris marie⁹
adhibet qui posset dolere iniuriā et vindicare obpro-
brium si non agnosceret sacramentū. Secūdo qz per
hoc verba virginis virginitatē suā asserētis magis cre-
dibilia reddunt. vnde dicit Ambro. sup Lucā: Fides
marie verbis magis ascribit ⁊ mendacij causa remo-
uet: culpa em̄ obumbrare voluisse mēdacio videt in-
nupta p̄gnas. Causam autē mentidē desponsatā non
habuit: cū cōiugij p̄mū: et gratia nuptiarū: part⁹ sit se-
m̄p̄r: q̄ quidē duo p̄tinet ad nostrē fidei firmitatē.
Terzio vt tolleret excusatio v̄ginib⁹ q̄ p̄ter incautē
suā incurrit infamā. vñ Ambro. sup lucā. Nō decuit
v̄ginib⁹ sinistra opinione v̄tinēbz. vñ tamē excusatiōis

Luce

relinquitur q' infamata quo q' mater dñi videret. Quar-
top hoc designat ecclesia q' cū sit virgo: desponsata tñ
est vni viro: vt dicit Aug. libro de sca' vrginitate. Qui-
ro q' eo q' mater dñi fuit desponsata & vgo in psona ipi'
fil' vrginitas & matrimoniu' touozant' ptra hereticos
alteri istozū de-
trabentes.

b De vmo
dauid. hoc expri-
mit ad ostēdēdū
q' xps descendit
de semie dauid:
sicut fuerat p p-
phetas pdictūz:
licet em' ioseph
nō fuerit p sal-
uatoris: tñ vgo
maria de q' xps
carnes assūpsit:
fuit de eadez tri-
bu cum ioseph:
qd' pbat per hoc
q' mulieres i te
reditate patna
succedentes nō
poterāt p'rabē

matrimoniu' nisi cū viris sue tribus: ne fieret confusio
fortū: vt habet ex dñi sentētia: Numeri. xxxv. Beata
virgo maria fuit vnica ioachim patri suo: succedēs
ei in hereditate. Et quo sequit' q' ipa & ioseph cui despo-
sata fuit erat de eadez tribu. s. dauid. **i** Et ingressus
angel' ad eā. Bernard' supmissus est. d. q' ingressus
in secreto cubiculo: vbi clauso sup se ostio orabat p'ez
in abscondito. Si em' cōceptio p'cursoris fuit denunciata
patri occupato in sacro officio: vt pdictū est: multo p-
babilius est q' cōceptio saluatoris denunciata fuit virgi-
ni in deuotioe & orone actualiter ex'nti. **k** Ave gra-
plena. qd' exponit Hieronym' i sermone de assumpti-
one vbi plena. qz ceteris p' pres p'stat gratia: marie
no tota simul se infundit plenitudo grē. Itē ista gratia
nō solū impleuit eius mentē: sed etiā ventrē: in quātū
singulari gratia dei factum est vt cōciperet saluatōrē.

l Bñs tecū. nō tñ p' essentia potentia & p'sentia: qua
liter est in oib' rebus: nec solū p' gratia eo mō quo est i
sanctis homib': sed etiā p' carnis assumptionē: qz corp'
diuinitati vnitū fuit formatū de beate vrginis purissi-
mis sanguinib': & intra viscera vrginis latuit nouem
mēsb'us. **m** Bñdicta tu in mulierib'. i. p' oib' mulierib'.
i. omnes mulieres bñdicent in te sicut & viri
in filio. **n** Que cū audisset. Dic p'nter ponit vrgi-
nis cōsolatio de duob': p'mo de cōceptione filij: secūdo
de mō cōcipiendi. Dixit aut' maria ad angelū. Cir-
ca primū sciendū q' beata vgo solita erat videre ange-
los: & ideo de apparitōe angeli nō fuit admirata et tur-
bata: sed de salutatōe insolita: qz nihil mirabili' ē vere
humili' q' sua exaltatio: & id cū beata vgo esset humili-
ma audies salutatōne tante excellentie: turbata fuit
nō turbatione incredulitatis sicut zacharias: vt. s. di-
ctū est: sed turbatiōe admiratiōis: ideo bene dicitur:
o Turbata est in sermone eius. s. angeli: nō autēz in
visione. **p** Et cogitabat q'lis esset ista salu. qñ emz
turbata fuit vrginale verecūdia humili' ostendit. **q**
aut' cogitauit de salutatōe: declarat prudētia maximā
marie: & ideo angelus eā cōsolat' dicens: **q** Meti-
meas maria. de salutatōe insolita: cui' causa subditur
r Inuenisti em' gratia apud deū: nō solū p' te sed pro
toto humano genere: ideo subdit: **s** Ecce cōcipies
in vtero. qz bec cōceptio nō est facta p' aptione clausi-
vrginalis: sed p' virtutē spūsancti: intra vterū vrginis
corp' filij formati. **t** Et paries filiū. vgo pmanēs
in partu sicut & in cōceptu. **v** Et vocabis nomē ei'
iesum: nō dicit imponēs: qz hoc nomē fuit impositū a
deo patri: fm q' fuerat pdictū p' Esa. p'bam. lxij. Clo-

cabit tibi nomē nouū qd' os dñi nomiauit. sed istud no-
mē fuit diuulgatū p' angelū ipi' marie & ioseph: et per eos
alijs. Nomē etiā impositū ē fm p'rietate futurā: qz salus
hūani generis futura erat p' iesum: & hoc ē qd' dixit angel'
ipi' ioseph: Matb. j. Vocabis nomē ei' iesum: qz em' sal-

pies in vtero & paries filiū
& vocabis nomē ei' iesum.

v Dic erit magn' et fili' al-
tissimi vocabit'. Et dabit
illi dñs deus sedē dauid pa-
tris eius: & regnabit in vo-
mo iacob in eternū: & regni
ei' nō erit finis. Dixit aut'
maria ad angelū: quō fiet
istud. qm' virū nō cognosco
& Et rñdens angel' dixit ei:
Spūsanct' supueniet i te:

torā: in omnibus aut' alijs quātūcūq' sanct' est tñ filiatio
dei p' adoptionē. **y** Et dabit illi dñs deus sedē dauid.
Contrariū videt' p' hoc qd' habet Hier. xxi. de ieconia re-
ge iuda: Scribe virū istū sterile: nec erit de semie eius qui
sedet sup thronū dauid. Beata aut' virgo maria de q' na-
tus est iesus descendit de ieconia: vt patz Matb. j. quia
ponit in chusti genealogia. dicendū q' hieremias loquit'
de regno temporalī ipsius dauid in quo nullus postea re-
gnauit de semie ieconia: qz ioh ānes hircan' & alij alij
qui resumpserūt regnū nomē in iudea an' herodez a scalonī
tam: nō fuerūt de tribu regia sed de tribu sacerdotali: xps
etiā qui descendit de ieconia fm carnē & vgo q' ipse dicit
nō sedet sup thronū dauid loquēdo de t'pali regno: imo
istud negauit coraz Dylato dicens: Regnū meū nō est de
hoc mūdo: Joh. xvij. tñ in resurrectione sua accepit pote-
statē etiā in quātū homo sup omnē creaturā: fm q' ipse dicit
Matb. xxvj. Data est mihi ois potestas in celo et in
terra. in quātū em' deus nō accepit aliquā potestātē de no-
uo siue in t'pē. Angel' aut' bic loquit' de regno spūali & ce-
lesti: qd' figuratū fuit p' regnū dauid t'pale: sicut & celestis
hierlm p' t'porale. vñ & subdit: **z** Et regnabit i vo-
mo iacob in eternū. i. sup electos: de vmo em' abraā & ysaac aliq'
fuerunt reprobati sicut ysmael & esau. sed in vmo iacob
oēs eius filij a sanctis doctorib' int' electos sunt p'putati
quia csi aliqui peccauerūt penitentiā egerūt. **a** Et re-
gni eius nō erit finis. chustus em' non solū in quātū deus
sed etiā in quātū homo regnabit in eternū: nō solū sup ho-
mines: sed etiā sup angelos. **b** Dixit aut' maria ad an-
gelū. Dic psequēter ponitur cōsolatio marie ad modum
cōcipiēdi: licet em' crederet firmiter verbū angeli imple-
ndū de cōceptione filij pmissi: qz tñ angelus ad plenū non
exp'ferat modū cōcipiēdi: id de hoc q'suit beata vgo di-
cens: **c** Quō fiet istud. tanq' em' certa de facto: querit
de mō sciēdi: cui' causa subdit: **d** Qm' virū nō cogno-
sco. i. nō cognoscere. p'pono: fm em' qd' dicit doctores ca-
tholici beata vgo anteq' desponsare ioseph habuit ob-
seruatā castitat' vrginalis in desiderio: nō tñ vult exp'fē
sed cū postea deo ordināte esset ei desponsata q' erat in fili'
p'posito simul emiserūt votū. **e** Et respōdens angel'
ad declarandū modum cōcipiēdi. **f** Dixit ei: spū-
tus san. supue. in te. i. nō concipies hūano mō sed diuino
qz nō vtrūte feminis virilis: sed virtute spūsancti: Et bñ
dixit: supueniet in te: qz p'us venerat spūsanct' sup vginē
ad vnc in vtero matris ex'ntem: eā ab originali purgādo:
vt cōius dicit: vñ fm alios a peccato originali p'ferādo: sed
in cōceptiōe filij dei supuenit spūsanct'. i. iterū venit ad cō-
ferendū maiorē grē plenitudinē: q' non solū sanctificauit

uū faciet p'm suū
a peccat' corz. Je-
sus em' salus inter
p'etraf. **y** Dic
erit magn'. semp
em' fuit magn' de'
sed futur' erat ma-
gnus hō et magn'
p'pha: fm q' dicit luc.
vii. ca. Prop'eta
magn' surrexit in
nobis. **r** Et fi-
lius altissimi voca-
bit'. i. ipius dei q' so-
lus ē altissim'. hō
em' altus ē int' cre-
aturas corpales:
s angel' altior: de'
aut' sol' altissimus
Ista etiāz filiatio
dei accipit bic p' na-

Euangeliū

mente sed etiam ventre. **f** Et dicitur altissimi. i. dei fili? qd est dei patris sapientia et virtus: vt dicit. j. ad Cor. j. ca. **g** Obumbrabit tibi. qz i beata vrgine sub ymbra carnis latuit dñs deitatis. **h** Ideo qz r gō nascet ex te scm̄. dicit sanctū absolute absqz determinatōe: qz si dixisset scūs deus: vel sanct? hō vel aliqd? p̄sile non exp̄sisset sanctitatē eius p̄plere: qz i eo est sanctitas diuina et diuina: et qd quid sanctitatis pot cogitari in quacūqz creatura emine tius est in christo: ideo dicit sanctus absqz determinatōe sicut etiam dñs dixit moysi Exo. iij. Ego sum qui sum: sic dices filijs isrl: Qui est misit me ad vos. vt p̄ hō ostēderet qd plenitudo essendi ino in finitas ē. p̄ria ip̄i dei. **i** Vocabitur fili? dei. nō ad optiu? sicut alij: s̄ naturalis. Et ad maiorē assertionē

7 **v** obumbrabit tibi. **J**o qz: et qd nascet ex te scm̄: vocabit fili? dei. **Et** ecce elisabet cognata tua: et ip̄a cōcepit filiū i senectute sua. **Et** hic mēsis ē sext? illi: qd vocat sterilis? qz nō erit ip̄ossible ap̄ō tē om̄e v̄bū. **D**ixit aut maria: **Ecce** ancilla dñi: fiat mihi s̄m v̄bū tuū. **Et** discessit ab illa angel? **Et** exurgēs at maria? i dieb? ill? abijt i mōtana? cū festinationē i ciuitatē iuda: et intravit i domū zacharie: et salutauit elisabet. **Et** scm̄

decharat angelus dictū suū p̄ exemplū cū subdit: **k** Et ecce elisabet cognata tua et ip̄a cōcepit filiū in senectute sua. vt qui supra naturā cōceptus dederat sterilitati: daturū credere et virgini. **l** Et hic mēsis est sextus illi. s̄m̄ si in quo ip̄a cōcepit. **m** Que vocat sterilis. et enim sterilitas a tanto t̄p̄e iam erat nota qz sic vocabat: verūm qz istud exemplū nō est vsqz quaqz p̄fectum: qz maius est virgine cōcipere qz sterilē. ideo angel? inducit rōnis efficaciam ex dei omnipotētia. cum dicit: **n** Quia nō erit ip̄ossible apud deū om̄e v̄bū. i. factū: qz dicere dei est facere: s̄m̄ illud p̄. c. l. viij. **D**ixit et facta sunt. quicquid em̄ cōtradictionē nō implicat totū est deo possibile: cuiusmodi est virgine cōcipere. **o** Dixit aut maria. Hic p̄nter ponit filij dei cōceptio qz maria certificata de facto et de mō fiendi assensit fide et deuotione dices humiliter: **p** Ecce ancilla dñi. sup̄ qd v̄bū dicit Bern. Que est tam v̄blimis humilitas q̄ cedere nescit bono v̄bū: insolescere gloria nescit: mater dei eligit et ancilla se nominat. **q** Fiat mihi s̄m v̄bū tuū qd statim factū est: qz virtute diuina cōcepit filiū. **r** Et discessit ab illa angel?: pacto nūcio et filio dei cōcepto. **t** In dieb? illis. Post qz. descript? est p̄cursoris et saluatoris cōcept? hic p̄sequēter describitur v̄triusqz ortus: et p̄mo p̄cursoris: secundo saluatoris sequēti ca. Circa ortū p̄cursoris p̄mittunt aliqua p̄cedentia: secundo aliqua ortū cōcomitatia: ibi. Mansit aut. tercio quedā ortū p̄sequētia: ibi. Et factū est die octaua. Circa p̄mū tria ponūtur: P̄mū est exultatio nascituri infantis. secūdu est inspiratio matris: ibi. Et repleta ē. terciū decatio v̄ginis: ibi. Et ait maria. Mirabilis autem exultatio pueri nascituri fuit p̄pter p̄sentia dñi sui i vtero virginali: et ideo p̄mittitur aductus marie cum dicitur: **s** Exurgēs aut maria. a quiete oratōis et deuotōis q̄ erat p̄uia omnibus opibus suis. **v** Abijt in mōtana qz locus vbi manebit zacharias erat altior galilea a qua recessit maria. **r** Cū festinatōe. vt ostēderet qz virgo non debet morari in loco publico: nec ibi contrabere colloquia. **y** Et salutauit Elisabet. tum quia erat humillima: tum qz erat iunior: ideo prius eam salutauit: et quia ad eius obsequiū venerat. **z** Et factū est vt audiuit salutationē marie elisabet exultauit infans in vtero eius. cōgaudens ad p̄sentia dñi: hoc aut duob? mō dis p̄tuit fieri s̄m qd dicit Aug. Alio mō sic qz iobānes nō q̄

natus cognosceret p̄ spiritū sanctū domini p̄sentem in vtero virginis: et s̄m hoc oportet dicere qz in eo fuit acceleratus vsus ratiōis. Alio mō sic qz iobānes non cognosceret p̄sentia saluatoris: sed mater eius que habebat vsū ratiōis. Illa tamen motio pueri et exultatio facta est a deo: ad declaratōnes sanctitatis v̄ginis et prolis in ea existentis: sic de b̄o Francisco legit qz a ues ratiōe carentes p̄dicatōne eius attente audiebant ac si verba eius intelligerent: qd factum est a deo ad approbatōnes p̄dicatōnis viri sancti: neqz tamen modum determinate asserit Aug. sed dicit qz s̄m hō suo illo facta fuerat dicta exultatio attribuitur: tamē est diuino miraculo: et

et vt audiuit salutationē marie elisabet: exultauit infans i vtero ei? **Et** repleta ē spū scō elisabet: et exclamauit voce magna et dixit: **B**enedicta tu int̄ mulieres: et b̄n̄ dicit? fruct? v̄tris tui. **Et** v̄nō h̄ mihi: vt veniat mat̄ dñi mei ad me? **Ecce** em̄ vt scā ē vox salutationis tue in auribus meis: exultauit i gaudio infans i vtero meo. **Et** beata q̄ credidisti: qm̄ p̄ficiēt ea q̄ dicta sunt tibi a dño. **Et** ait maria: **M**agnificat? aia mea dñm. **Et**

hoc satis patet: quia non poterat fieri per naturā. Alii autem alij expositores dicunt determinate: qz facta fuit dicta exultatio p̄mo modo: vnde dicit grec? expositior: **P**ropheta p̄rente acutus videt: et audit salutationē p̄betatum. Et subditur ibidem: Et infinuauit gra qz nature ignota extiterat: reclusus v̄tre miles agnouit dominum ac regem oriturum: ventris tegmine non obstante mystice visionis: insperit enim nō palpebris sed spiritu. **z** Et repleta est. Hic consequēter describitur inspiratio matris que ostendit: cuius subditur: **a** Et exclamauit voce magna. ista magnitudo magis intelligenda est ratione deuotionis interioris q̄ soni exterioris. **b** Benedicta tu inter mulieres. id est super omnes mulieres. cuius ratio subditur **c** Et benedictus fructus ventris tui. per hoc enim qz conceperat dei filium cōtraxerat quodāmodo infinitatē bonitatis in q̄tū m̄ est filij bonitatis: infinite. Angelus aut salutās v̄ginē supra: nō dixit b̄n̄ dicitus fruct? ventris tui: qz virgo nō dñi cōcepit filij dei: sed postea cū p̄sentie tunc cōcepit: vt supra dictū est. **d** Et vnde hoc mihi. Ista em̄ non poterat scire elisabet nisi per reuelationē spiritus sancti. **e** Exultauit in gaudio infans rē. Ipa em̄ elisabet per spiritū sanctū cognouit qz illa exultatio fuit propter p̄sentiam domini in vtero virginali. **f** Et beata que credidisti: quia per ascensum fidei concepit. **g** Perficiēt in te rē. per angelum nūciantem et etiam per spiritū sanctum mentem virginis illustrantem: et eam immediate docentem. **h** Et ait maria. Hic consequēter describitur decantatio virginis: et p̄mittit? titulus captiua: cum dicitur: **h** Et ait maria. Hoc enim canticum sic intitulatur: quia canticum marie nominatur: et subditur ipsum canticum. **i** Magnificat? rē. quasi diceret maria: **O** elisabet tu me magnificas sed ego totum deo attribuens ipsum magnifico i hoc canticō: vbi p̄mo ponit modum cantia: secūdo subdit causa cantandi: ibi. Quia respexit. Circa p̄mum declaratur laus virginis tanqz magna: cum dicitur: **M**agnificat. Secundo vt deuota: ibi **k** Anima mea. non tñ labia mea. Tercio vt debita: cum dicitur: **l** Dominum. cui debetur laus et honor. Quarto vt iocunda: ibi. Et exultauit spiritus meus. Quinto vt recta: ibi. In deo

salutari meo. & dicit: in In deo. ratione creatiois. n. Salutari: rone creatiois. o. Neo. rone affu pte humanitatis. q. sic fuit ipius dignis r no alterius p. Quia respicit. Sic dicitur describitur causa cantadi. scz diuina bnficia collata: r pmo virgo recolit bnficia sibi collata singulari: scdo be nchcia toti mudo generaliter: sibi. Et misericord dia ei. tercio be nchcia collata iplo iudeoz spe cialiter: sibi. Suscepit israel. Circa p mum dicitur: p. Quia respicit r. q. v. virgo beata bn debeo magnificare et laudare dnm. Quia respicit bnilitate anal le sue. Quia licz ex omibz nati bus fuerit dispo sita ad cocepti one filij dei: spe cialit tñ hoc fuit r: bnilitate.

exultauit spūs me^m in deo salutari meo. Quia respexit humilitatez ancille sue. Ecce. n. ex b fiaz me dicēt oēs gnātōnes. Quia fecit mihi magna q potēs ē: et scā nomē ei^o. Et misericord dia ei^o a pgenie i pgenies: timētibz eū. Fecit potētā in brachio suo: dispersit sup bos mente cordis sui. Desolauit potētēs rē sede: r ex altauit hūiles. Esurietes impleuit bonis: r diuites di misit ianes. Suscepit isrl

q. Ecce em ex hoc beatā me di. om. gene. i. iudei r gen tiles. Ex omibus generatiōibz aliqui sunt cōuersi ad fidē qui cōfitem istā virginē beatā: hoc etiā patz in sa racenis: unde in alchorano machometi dicit: de maria virginē dixerūt angeli: O maria de^o annūciat tibi ver bū ex ipō r erit nomē eius iesus filius marie. Et alibi i eodē libro dixerūt angeli: O maria deus vtiqz elegit te: r purificauit te: r elegit te clarā sup mulieres secu lozum. r multa alia ibi dicitur ad laudem virginis. r Quia fecit mihi magna. in sanctificatiōe sed mari ma in filij dei coceptiōe. s. Qui potens est. virtute em potētie dei infinite facta sunt bec. t. Et sanctū nomē eius. qz quicqd sanctitatis pōt cogitari totum eminetius est in eo. v. Et misericordia ei^o. Hic re colit beata virgo bnficia exhibita toti mudo: cū dicit: v. Et misericordia eius. i. bnficia in carnationis qd ex misericordia dei factū est. vñ petebat dauid: Qñde nobis dñe misericordiā tuā. q. v. ostēdisti potētā tuā in creatōe mudi de nibilo: r sapientiā tuā in mudi gu bernatōe sic ordinata: r iusticiā tuā in peccatoz puniti onē: sicut in diluuiō r subuersiōe sodome r gomorre: r ideo ostēde nobis dñe misericordiā tuā in filij tui in carnatiōe. r. A. pgenie. s. iudeoz: qz sicut dicit Jo hannis. iij. Salus ex iudeis est: qz incarnatiō facta est in virginē iudea natiōe. sed qz beneficiū incarnatiōis ad totū mūdū diffundit: nō subdit: y. In pgenies scz omnū gentiū. Verūm qz licz beneficiū incarnati onis se extendat ad omnes qz ad sufficientiā: nō tñ qz ad efficaciam: sed tñ ad iustos: ideo subditur: 3. Timētibus eū. s. timore filiali r casto. a. Fecit potētā in brachio suo. i. in filio suo qui vocat brachiū domini: Esa. liij. Brachiū domini cui reuelatum est. b. Dispersit superbos. idest legisperitos r phariseos q fuerunt superbi. c. Mente cordis sui. spernētes cō filij dei: vt dicit. j. vj. ca. Et ipi cuz ceteris iudeis. xlij. anno a passidē obisti fuerūt capti r captiuati p Tyti r Vespasianū: r p orbē dispersi. Et loquitur hic vgo de fu turo p modū pteriti ppter certitudinē euetus sue pro petic. d. Deposuit potentes de sede. idest iudeos qui erant potentes in lege r pphetis: dimittens eos ex suo temerito in pfundo erroris: sicut q dicit Ro. xj. Cecitas ex parte cōtingit in israel. e. Et exaltauit humiles. idest gentiles humiliter r deuote p dicationē

apostolorū suscipientes: r ideo subdit: f. Esurientes impleuit bonis. quia gentiles cuz magno desiderio quod per esurientē designatur verbum dei receperunt. s. Et diuites dimisit inanes. idest legisperitos diuitijs scriptu raruz prius repletos: dimisit inanes per excecationē eo rum et falsū intel lectū scriptura rum. b. Suscepit israel puerum suum. Hic recolit beata virgo bene ficia exhibita po pulo iudeoz spe cialiter cum dicit: Suscepit israel puerum suū. quia de^o accepit carnē pue rīle rē populo isra el quod fuit bene ficiū illi populo collatum maxime qz ad creden tes rē populo illo

puerū suū: recordat^o miseri cordie sue. Sic locut^o ē ad ptes nros abraā r semī ei^o i^o secula. Nāsit aut maria qñ mē sibi tribu^o r reuersa ē in domū suā. Elisabet aut impletū est tēp^o piēdi: r pepit filiū. Et audierūt vicini r cogti ei^o: qz magnificauit dñs misericordiā suā cū illa: r et r gratulabāt ei. Et scā ē in die octauo venerūt cir cū cidere puerū: r vocabāt eū nomine patris sui zacharia. Et mōdēs mī ei^o dixit:

i. Recordatus misericordie sue. Ad modum em recoy dantis se habuit quādo filium suum patribus antiqvis pmisum in carnem misit: ideo subditur: k. Sicut lo cutus est ad patres nostros. idest ad patriarchas et pro phetas. l. Abraam r semini eius. sicut q dicitur Gen. xij. In semine tuo benedicent omnes gentes terre. m. In secula. quia caro humana pmanebit eternaliter deitatis vnita. n. Mansit autē maria. Hic cōsequēter describitur cōcomitantia ortum pcursois: quoz pūmū respicit virginē: quod notatur cum dicit: n. Mansit autē maria cum illa. i. cum Elisabet pro cuius cōsolatiōe r obsequio venerat. o. Quasi tribus mensibus: et sic patet q mansit vsqz ad tempus partus Elisabet: quia in fine sexti mensis nūciat sibi angelus conceptionem elisabet. p. Et reuersa est in domū suam. completo tñ prius ortu pcursois: vt cōmuniter dicitur. unde dicunt aliqui q ipsa recepit pcursoem r tenuit. Aliqui tamē do ctores vt Theophilus r Brecus dicūt: q imminēte par tu elisabet recessit: tum qz virgines in partu mulierū nō solent adesse: tum qz alie mulieres iam venerāt ad partū elisabet: r ideo obsequiū marie nō erat vltra sibi necessa riū: qd per alias mulieres poterat fieri. secundū respicit matrē pcursois: qd notat cum dicit: q. Elisabet im pletū est tēp. pa. s. nouē mensū. r. Et pepit filiū. sicut p angelum fuerat p dicitum. s. Et audierūt vicini. i. illi qui erant cōhabitantes. t. Et cognati. qui erāt ex ei^o p sanguinitate r affinitate. v. Quia magnificauit dñs mīse. suā cū illa. i. magnā misericordiā ei fecit auferē do sterilitatē obprobriū: r dādo tātū ac talē filiū sic nūci atū mirabiliter r pceptū supnaturalē. r. Et cōgr. ei. sicut q dixerat angelus zacharie: Multi in natiuitate ei^o gaudebūt. y. Et factū est. Hic ponitur psequētia ortū pcursois: quoz pūmū est pueri nati noiatio: secundū populi admiratio: ibi. Et mirati sunt vni. terciū pūis in spi ratio: ibi. Et zacharia. Circa p mū dicit: 3. Die octauo. s. a natiuitate pcursois. a. Venerūt circū. pue. sicut p apit Gen. xvij. de rōne hui^o pcepti: r modo intelligēdi dictū fuit ibi: Et qz in circūcisione imponebat tūc nomē puero sicut modo imponit in baptismo: ideo subditur: b. Et vocabāt eū no. pa. sui zach. qz istud antiq^o fuit factū cōiter obseruatū r adhuc obseruat frequēter: maxime in magnis psonis: q p mōgenitus fili^o nominat noie patr^o. c. Et respon. mater eius di. nequāqz. scz vocabit zacharia.

Euangelium

Sed vocabit iohanes. hoc em fuit sibi a deo reuelatu: qz a marito no didicit: cu esset factus puer: anteqs rediret ad ca de templo: vt pz ex pdictis. a Nemo em cognatioe tua q vo. hoc no. no est intelligendu q nullus iude vocat fuisse puer iohes: qz alij iudei fuerut an sic noiani: vt pz. i. mach. ij. ca. de iohane fra tre iude machabei

z de iohane eupole mi: s cognatio hic accipit. pinqtas generis: qz nullus fuerat sic vocatus de cognatioe elisa: betz aut mariti ei? b Imuebat aut pu ei? p signa visibilia: ex q pz q no tmi erat mut? s ef sura? Si em potu isset intelligere verba q mel? z breui? expmunt in cruce coceptum qsiuissent ab eo p verba z no per talia signa.

c Iohanes e no me eius. i. hoc no men no impono s impositu est a deo. d Et mirati sut. Dic psequeter de scribit ipi admira tio ex mirabilibus que videbat circa pueru natu z paretes eius: videlz ex mirabili pucentia patris z matris in nomine pueri: et i loquela reddita

pu: no sidi: e Aptu aut e illi os ei? p confessione em fidei in scripto qua verbo fa cere no poterat meruit libera ri: sicut propter verbum dubitationis dem eruerat ligari. f Et factus est timor magnus sup omnes vicinos eoz zc. i. admiratio magna vel timor dñi qui sic mirabiliter pu niera zacharias z liberauerat. g Et sup oia mon. iu. diuulgabant omnia vba hec. qz facta insolita et mirabilia libentius narrant. h Et posuerunt omnes qui audi. in cor. suo. qz talia magis memorie pmendant. i. Di cetes qspuas puer iste erit: quasi diceret: valde magnus erit: cui? causa subdit: k Etem ma. dñi erat cu illo. i. virtus dei opatiua miraculoz in eius annuacatione co ceptione z natiuitate oisoz: ex qbus ronabiliter pdebat magnitudo pueri futura coraz deo: sicut fuerat pdictum zacharie: Erat em magnus coraz dño. l Et zacharias. hic co sequeter describit patris inspiratio cu diaf: Et zacharias pf eis implet est spu sancto. z subdit eius. pbe tia p modu cantia seu diuine laudis expsa cum dicitur: m Benedictus zc. in quo cantico prio pmittit ptinentia ad redemptoem. secudo ptinentia ad ipsius pcursoz: ibi. Et tu puer. Circa primu diaf: n Benedictus dñs. oim p generalē gubernatione. n De p creatione. o Ist p spalem cultu z deuotione: z bñficioz spcaaliu iplo istl exhibitione. p Quia visi. i. visitabit: loquit em de futuro p modu prenti. ppter. pbe tie certitudinē. Nec autē visitatio facta est in xpi natiuitate q erat ad huc futura: z couersatione: qz visitauit nos sicut medicus in firmu: sicut diaf. Luce. vj. Virtus de illo exibat z sanabat omnes. q Et fecit redē. in sua bñdicta passioe p qua redēpti sumus. r Et erexit nobis cor. salu. i. virtute psequendi salutē eternā: z hoc fecit in sua resurrexioe qua resurrexit ad vitā imortalē educēs patres scōs de limbo inferni de tētos sibi: z sua ascensioe qua illos qd celestia ingroduxit i

Me qz: sed vocabit iohes. Et dixerat ad illā. Quia nemo e in cognatioe tua: qui vocet h nōmie. Imuebat aut pu ei? que vellet vocari eu. Et postulās pugillare: scripsit dicens: iohes est nōmie ei? Et mirati sunt vniuersi. Aptu est aut illico os eius z lingua ei? z loqba h bñdicens dñi. Et factu e timor sup oēs vicinos eoz: z sup oia mōtana iudee diuulgabant oia vba hec. z posuerūt oēs q audierāt in corde suo dicētes: Quis puer iste erit? Etenim manus dñi erat cū illo. Et zacharias pater ei? repletus est spu scō: z pbauiit dicēs: m Benedictus dñs. n. i. israel. qz visitauit z fecit redemptioz plebis sue. Et erexit

s In domo da. pue. sui. qz ista adimpleuit xps i carne assumpta de domo dauid. e Sicut locut? est per os sanctorz. pbe. qui a se. sunt. hoc est a mudi principio q ista pdixerūt: fm q pdicit Act. x. Quic oēs pbe te stimoniu pbibēt zc. Et sicut pmiserat p. pbas ita fide liter adimpleuit v Salutes ex inimicis nostris. supple consecuti sum? p xpm videlicz de mudo: carne: dyabolo r Ad faciendā misericordiā cū patrib? nostris. qz mysteriu in carnationis impleuit no ppter nostrā iusticiā: sed propter suā misericordiā ad implendā: quā patrib? pmisit. y Et memoria ri testa. sui san. i. pacti firmissimi quod habuit cū patrib? veteris testamēti: de xpo venturo: de quo testamēto ad modū rememoratis seu recordat? se habuit quādo pactum impleuit. z Futurādū quod iurauit ad abraā patrē nostrū. de quo dicitur Gen. xxij. Per memet ipsum iurauit zc. quod iuramentū impleuit deus pater mittendo filiū. a Datu rium se nobis. quia deus pater dedit etiam se nobis i filio: qui est eiusdē substantie euz patre. b Et sine timore zc. quia per hoc euacuaf timor seruili: qui non est in charitate. c Et tu puer. Dic consequeter ex pmit in cantico que ptinent ad pcursoz: dirigenz ad ipsum sermone. Si autem queratur quare ad ipm sermone dirigeret: cum puer ad huc non intelligeret. dicunt aliqui q virtute supernaturali intelligebat patrem loquentem: sicut intelligit christū in utero matris existentem: vt pdictū est. Alij autem dicunt q sic loquebat puero: non propter eius intellectionem sed ppter aliozū instructione: z mysterio incarnationis qui habebant vsum rationis. d Propbeta altissimi vocaberis. Contra hoc videt illud Job. i. ca. qz Iohanes baptista negauit se esse. pbe taz. Ad qd dicitur dñi q verū respōdit fm intentione querentiū: qz querebant si esset vn? de antiquis pbeis vt h elyas belis? vel h? moi vt patz ibidem: z fm veritate no erat vnus de illis. Aliter etiā diaf: q negauit se esse. pbas tm: qz fuit pbe ta z plusq pbe ta fm testimoniu saluatoris Math. xj. e Preibis em an facie dñi. i. an filii dei q est similitudo vel facies dei patris. per facie em designatur noticia: fm Grego. super Ezech. Si autē que ad noticiā ptinent in diuinis filio appropriant. f Parare vias ei? p predicationē xpm annuaciando: z p bap tismū assuefaciedo qz homines per bap tismū iohannis disponebant ad faciē? recipiēdū bap tismū christi g Ad dandā sa. sa. ple. eius. i. ad pdicandū salutem sciendam p christū. h Per viscera mi. dei nostri. i. per intima z occultaz dei misericordiā facta sunt hec. Quēs ex ali. i. ex sinu patris in mudo. k Illuminare

tur Gen. xxij. Per memet ipsum iurauit zc. quod iuramentū impleuit deus pater mittendo filiū. a Datu rium se nobis. quia deus pater dedit etiam se nobis i filio: qui est eiusdē substantie euz patre. b Et sine timore zc. quia per hoc euacuaf timor seruili: qui non est in charitate. c Et tu puer. Dic consequeter ex pmit in cantico que ptinent ad pcursoz: dirigenz ad ipsum sermone. Si autem queratur quare ad ipm sermone dirigeret: cum puer ad huc non intelligeret. dicunt aliqui q virtute supernaturali intelligebat patrem loquentem: sicut intelligit christū in utero matris existentem: vt pdictū est. Alij autem dicunt q sic loquebat puero: non propter eius intellectionem sed ppter aliozū instructione: z mysterio incarnationis qui habebant vsum rationis. d Propbeta altissimi vocaberis. Contra hoc videt illud Job. i. ca. qz Iohanes baptista negauit se esse. pbe taz. Ad qd dicitur dñi q verū respōdit fm intentione querentiū: qz querebant si esset vn? de antiquis pbeis vt h elyas belis? vel h? moi vt patz ibidem: z fm veritate no erat vnus de illis. Aliter etiā diaf: q negauit se esse. pbas tm: qz fuit pbe ta z plusq pbe ta fm testimoniu saluatoris Math. xj. e Preibis em an facie dñi. i. an filii dei q est similitudo vel facies dei patris. per facie em designatur noticia: fm Grego. super Ezech. Si autē que ad noticiā ptinent in diuinis filio appropriant. f Parare vias ei? p predicationē xpm annuaciando: z p bap tismū assuefaciedo qz homines per bap tismū iohannis disponebant ad faciē? recipiēdū bap tismū christi g Ad dandā sa. sa. ple. eius. i. ad pdicandū salutem sciendam p christū. h Per viscera mi. dei nostri. i. per intima z occultaz dei misericordiā facta sunt hec. Quēs ex ali. i. ex sinu patris in mudo. k Illuminare

bis qui in tene. i. patribus in limbo crētibz: quos xps illuminavit: qñ p passionē suā ad illos descēdit. I Et ymbra mortis. i. vjvctibz adduc in hoc mōdo: qui est quedā ymbra mortis: quos illuminavit xps p seipm pdicando ⁊ aplos p orbe ad pdicandū mittendo: vt habet Mar. vlti.

Puer autē creſcebat. **H**ic pnter describit pcurſor nati. pfectus ⁊ puerſatio cū dicit: Puer autē cre. qñ ad augmentū corpōis. n Et pfortabat spū. qñ ad augmentū grē ⁊ virtutū

Et ymbra mortis sedēt: ad dirigēdos pedes nostros in viā pacis. **P**uer autē creſcebat ⁊ cōfortabat spū: et erat in desertis vsq; in dies ostensionis sue ad israel.

Et erat in desertis. qñ ad pfectionē puerſatiōis ibi em habitavit vsq; ad tempus sue pdicatiōis: vt cōtemplatiōi liberior vacaret diuinā sapiētā hauriēdo quā pfecta effudit pdicando: ⁊ vt viuis in desertis vitam austerā duceret: ⁊ ne ex cōhabitatiōe cū peccatoribus in tumultu ppli maculā aliquā in fama vel vita traheret. p **Et qñ in die ostē. sue ad isrl. qd factus est anno. xv. imperij Cyberu cesaris:** Tū em exiit de desertis ad pdicandū populis: vt b. j. ij. ca.

Luce in capi. j. vbi dicit in postilla: Ideo saluo meliori iudicio videtur melius dicendū cum fuisse simplicē sacerdotem.

Additio.

Sententia Ambrosij ⁊ Bede videt pbabilior: non obstantibus his que p postillatorem obijciunt. **Et** bis em q ab euāgelista tradunt i hoc loco satis ostēdit zachariā fuisse summū sacerdotem. Ad cui⁹ euidētia sciendū: q incēsum de quo euāgelista hic facit mentionē: nō debet intelligi de cōi incēso: qd in qualibet die bis cōcremabat in altari incensū: vt habet **Exo. xxx. qd** quidē incēsum etiā per simplicē sacerdotē administrabat: sed intelligendū est de incenso illo qd semel i anno. s. in festo expiationis tm̄ p summū sacerdotē in sanctaſanctorū administrabat: qd quidē incēsum licet esset eiusdē speciei cū alio cōi: tm̄ qñ ad eius administratiōē in templo a cōi incenso differebat in multis: et specialit̄ in tribz. Primo. s. in hoc q qñ summ⁹ sacerdos in pdicta die illud incēsum ministrabat: nulli erat licitū esse in tabernaculo. donec summus sacerdos inde egredere: vt habet **Exo. xxx. v. vj. vbi** tractās quo summ⁹ sacerdos intrare debet i sancta: ⁊ exponere sup ignē aromata: et aspergere sanguinē ⁊ bñmōi: subdit: Nullus hoim sit in tabernaculo: qñ p̄tifer ingrediē sanctuariū ⁊c. donec egrediat. qd de alio incenso quotidiano minime legit. **Et** ideo euāgelista notanter dicit q ois multitudo ppli erat orans foris hora incēsi: In quo ostēdit q hora ista incēsi ois multitudo debebat esse foris. s. extra tabernaculū seu templū: qd p̄tinebat in incēso diei expiationis tm̄. Secūdo q in incēso hui⁹ festiuitatis erat singulare: q null⁹ administraret rite nisi cū igne ab altari holocausti accepto: alioqñ pontifer erat re⁹ morte tpali: put d filijs aaron **Madab ⁊ Abiu: Leuit. x. legit:** ⁊ inde est q **Leui. ca. pre** allegato: vbi de solēitate festi expiationis agit p̄mittit ibidem: Locutus est dñs ad moysen post mortē duoz filiozū aaron qñ offerētes ignē alienū interfecti sūt ⁊c quasi diceret p̄minatoz q illa q̄ ibi p̄cipiebant opoztebat seruari ne cōtingeret ipsi aaron sicut ⁊ filijs suis supradictis in administratiōe incensū: ⁊ infra declarās q istud piculū specialit̄ erat referendū ad officiū p̄p̄riū in incensū illius festi subiūgit: **Assumpto q tburibulo** quod de p̄mis altaris impleuerat ⁊ hauriens manū bymiamā in incensum ⁊c. yapoz operiat oraculum

quod est super testimonium. id est sup archā: ⁊ non moriā. **Et** quo patet q summus sacerdos in officio hui⁹ incensū in die expiationis erat maxime astrictus ac ceremonialia eius rite celebrāda: sub pena subite mortis tpalis: sicut de nadab ⁊ abiu. **Et** ideo hora in qua illud incensum admittit strabat populus attente aspiciēbat orando deum p summō sacerdote: ne piditaret in illo officio: vt ⁊ ipi cum eis expiaretur. vnde notanter dicit euāgelista: **Et** ois multitudo populi erat orans foris hora incensū. Non em in ceteris diebus quādo bis in die incensum cōcremabat per simplicē sacerdotem: credendū est q ois multitudo populi cōuenisset ad orandū: esset em valde onerosum. Similiter notāter dicit euāgelista: hora incensū non faciens mentionē de imolatiōibus ⁊ distillatiōibus ⁊ ceteris officiis in illo celebrandis p̄pter rationem pdictā: q in illo officio incensū p̄cipue cōsistebat pdictum periculū sacerdotale. **Doc** idem patz ex eo qd dicit infra eodē ca. **Et** erat plebs spectans zachariā ⁊ mirabant q tardaret. **Mō** em verisimilē videt q plebs spectasset simplicē sacerdotem in officio incensū quotidiā: qd bis qualibet die administrabat. **Tercio** q: sicut dicit postillator: hoc incensum. scilicet festi expiationis non exponebatur per modū oblationis seu ad adolendū sicut quotidianū: sed solum vt nebula confurgens operiret oraculum: vt patz **Leui. ca. all. qd** denotat euāgelista cū dicit: **Et** incensū poneret non em dixit: incensum offerret: sicut. s. **eo. ca. Sacerdotes** dei incensum offerent. nec etiā dixit: vt adoleret: sicut **Exo. xxx. loquēs** de quotidiano incēso dicit: **Et** adolebit incensum super eo: aaron suauē flagrans ⁊c. sed tm̄ dixit: vt incensum poneret: vt denotaret q hoc incensum nō administrabat per modū oblationis seu ad adolendū: sed tm̄ ponebat rōne pdicta. **Item** notanter dicit euāgelista vt incensum poneret ingressus in templū domini ⁊c. in quo ostēdit q positio hui⁹ incensū sibi debita ex ingressu templi domini: non ratione cōsumptionis sacrificij: sed ad tuitionē sacerdotis sanguinē intra sanctūsanctorū aspergentis hoc incensum ponebat: qd est singulare in summō sacerdote ⁊ in festo expiationis: vt dictum est. **Et** quibus manifeste patet: q officium huius incensū: de quo euāgelista loquitur: p̄tinebat tm̄ ad summū sacerdotem: ad quem solum officiū festi expiationis p̄tinebat vt **Leui. capi. allegato.** **Item** patet per hoc quod habetur eodē capi. vbi sic: **Et** factum est vt impleti sunt dies officij eius abijt in domū suam. singulare enim erat i summis sacerdotibus: vt per septem dies ante festum expiationis separarent a proprijs domibus ⁊ habitarent in certis cenaculis templi: vt deo deuotius māciparent: vt habetur expresse in **Talmud** in libro qui intulatur: **Bozaa** id est dies expiationis. scz vbi tractatur p̄ncipaliter de hoc festo: que quidem separatio fm̄ eos habet fun damentum **Leui. xxj. vbi** de summō sacerdote ad litteram tractans dicit: **Et** non egrediatur de sanctis. vbi hebraica veritas habet: de sanctuario: quod intelligitur de tempore celebrationis huius festi. **Et** ceteris autē sacerdotibus non legitur simile: et sic manifeste patet q zacharias erat summus sacerdos: eo q incensum ponebat in festo expiationis: que positio soli summō sacerdoti p̄tinebat: ⁊ sic sententia sancto: um: scilicet **Ambrosij** et **Bede** sunt valide: cui concordat magister hystoriarum: et nullus sancto: um docto: uz oppositum asserere videtur. **Item** et in ecclesijs huius regionis in officio matutinali natiuitatis beati **Iohannis baptiste** expresse legitur: q hec positio incensū fuit in die expiationis. **Est** etiam maxime consonanti: q conceptio p̄curſoris ch̄risti qui ad vnam diem scientiam salutis plebi in remissionē peccatozū venerat: in die expiationis qui in memoriā remissionis peccati vituli agebatur fuisse annunciatus: ⁊ consequēter cōceptio ch̄risti die imolationis agni pasche alie: quādo etiā ch̄ristus passus est annunciata fuisse: **Quum** em annūciatio p̄curſoris fuit in die expiationis scilicet. x. luna mensis septimi: cuius conceptio fuit per aliquos paucos dies post: quando scilicet zacharias reuersus fuit ad domum

Euangeliū

suā: sequit̄ q̄ sextus mensis a dicta cōceptiōe finiretur in
 xij. luna p̄mi mēsis sere q̄n agn̄ imolabat. Utrū em̄ hec
 xij. luna cōcurrisset cū. viij. kalendas aprilis: put magi-
 ster hystoriaz dicit vel nō: nō est multū curandū. Mā p̄pu-
 tatio festiuitatū in lege antiqua solum respiciat mēses
 lunares. Ad illud aut̄ quod obiicit postillator de hoc q̄ nō
 fuit facta mēsiō q̄ ingressus esset zacharias nisi ad im-
 p̄ndū t̄m̄ incensum zc. dicendū q̄ q̄ in administratione
 incensi p̄cipue cōsistebat piculū summi sacerdotis in illo
 festo: qua ratiōe z multitudo ppli in illa hora sp̄aliter ora-
 bat vt dictū est. Zecirco de illo officio t̄m̄ modo fecit men-
 tionē: nō aut̄ de asp̄sione sanguinis in qua nō consistebat
 eodem mō piculū tale: licet etiā credendū est q̄ celebras-
 set asp̄sionē sanguis z fecit oia alia ad h̄mōi officii perti-
 nentia: que t̄m̄ euāgelista p̄termisit: nō curās tractare ni-
 si de incenso in quo t̄pe pplis orabat: z angelus apparuit
 Ad aliud quod obiicit de hoc quod dicit: Apparuit ei an-
 gelus stans a dextris altaris incensi zc. dicendū q̄ pos-
 to q̄ illud altare non sit intra sancta sanctoz: s̄ intra san-
 cta t̄m̄: ex hoc nō sequit̄ q̄ zacharias nō intrasset sancta
 sanctoz: sed q̄ angelus apparuit ei intra scā. Ad aliud autē
 qd̄ dicit: q̄ illud incensum. s̄ festi expiatiōis non ponbat̄
 ad offerendū: sed vt nebula cōsurgens opiret oraculū zc.
 dicendū q̄ hoc est verū sed magis facit p̄tra cū: vt dictū ē
 Ad hoc aut̄ qd̄ dicit vltimus q̄ p̄ter illū ingressum qd̄ per-
 tinebat ad summū sacerdotē t̄m̄ quotidie intrabāt sacer-
 dotes minores zc. dicendū q̄ verū est: sed zacharias in-
 trauit vt summus sacerdos ad ponendū incensum: p̄tens
 ad diem expiatiōis vt iam dictū est. Ad aliud qd̄ dicit q̄
 videt̄ esse factū vt summus sacerdos esset ille in cuius teb-
 domada cadebat expiatiōis festū zc. dicendū q̄ verū est
 hoc nō esse autenticū: sed veritas huius nō requirit̄ ad veri-
 tatem s̄cie Ambrosij z Bede supradictē: sed t̄m̄ requirit̄
 q̄ essent plures sacerdotes simul z nō vn̄ t̄m̄: qd̄ etiā in
 templo p̄mo possit cōcedi. Mā in illa ordinatiōe quā fe-
 cit dauid de sacerdotibus: vt videt̄. j. Paral. xliij. satis
 p̄. M̄ sadoch erat summus sacerdos inter filios eleazar:
 z achimelech inter filios itamar: z sic erant duo summi
 sacerdotes z pontifices licet postillator videt̄ dissentire
 huic. Sed quicquid sit de templo p̄mo saltē in templo scū
 do p̄sertim versus finē manifeste patz q̄ erat plures sum-
 mi sacerdotes simul. Mā in passione xpi marci. ca. xliij. d̄
 q̄ illi qui venerāt ad capiendū c̄ristū fuerāt missi a sum-
 mis sacerdotibus: z sic patet q̄ simul p̄currerāt plures sa-
 cerdotes in vni: quoz quilibet poterat celebrare i festo
 expiatiōis. Sed ad eligendū q̄s eoz ministraret p̄uide-
 bat p̄ sorte: q̄ forte quilibet retraheret se a celebratiōe illi
 diei timore piculi supradicti. vñ euāgelista dicit: Sorte
 erit vt incensum poneret. Nō enim dixit vt sacrificaret vel
 h̄mōi: licet essent p̄ncipalia in illo officio: sed positiōe
 incensi cōmēmorat: vt inueneret piculū quo ab officio re-
 traherent. possit etiā illud verbū: Sorte erit: vt quidaz
 dicūt referri ad p̄mā electionē zacharie in pontificatus
 que forte p̄ sorte fuerat zc.

In eodem ca. vbi dicit in postilla. qz fuit cōceptus in se-
 p̄bris mense.

Ad dictū est in p̄cedenti additione: p̄cursoz conce-
 ptus fuit circa mediū mēsis septimi: z p̄ cōsequēs
 saluator circa mediū mēsis p̄mi loquēdo de mē-
 sibus lunariis quibus t̄m̄ festa regulabant.

In eodem ca. vbi dicit in postilla: Licet em̄ ioseph nō
 fuerit saluator pater.

Ad dictū est in p̄cedenti additione supra i additiōe
 mathei p̄mo: vbi agit de genealogia xpi: vide ibi.

In eodem ca. vbi dicitur in postilla. Mulieres bene-
 dicent in te.

Alius videt̄ dicit s̄m̄ Gregorij in glo. vbi sic. Utri-
 p̄ in vtriq; benedicunt: velut em̄ p̄ vnū z vnā fe-
 minā z matrē peccatū simul z tristitia: sic z nūc p̄
 vnā z vnū benedictio reuocata est: et leticia ad singulos ē
 profusa.

In eodem capitulo vbi dicitur in postilla: Quoniā vi-

rum non cognosco. **A**dditio.

Iacet em̄ q̄ n̄i doctores tradit̄ de posito beate
 v̄ginis circa v̄ginitatē s̄m̄ z de eius voto sunt te-
 nēda tanq; vera v̄ba t̄m̄ beate v̄ginis dicentis:
 Quā virū nō cognosco. nō videt̄ hoc dicit: nec ex eis-
 dem verbis videt̄ hoc sequi. possibile em̄ est q̄ aliq; vir-
 go nō cognoscat virū cōiter loquēdo seu intelligendo
 de viri cognitiōe: que t̄m̄ nō habeat positiū nec votū
 v̄ginitatis. Sed p̄dicta v̄ginis verba p̄ampli videt̄
 enudiāda. Ad qd̄ sciendū q̄ s̄m̄ Aug. in li. de morib;
 ecclesie: z etiā antiquos p̄hos virtutes multipliciter
 p̄siderant: vno. s̄. mō. put sunt exemplares. z sic perti-
 nent ad deū in quo p̄sistūt omniū rerū rōnes. Alio
 mō put sunt politice: z sic p̄tinent ad hominē in quātū
 recte se habet in rebus hūanis gerēdis: de quibus vir-
 tibus. s̄. politicis p̄bi cōiter tractat: inter quas virtu-
 tes. s̄. politicas z exemplares: quedam medie interpo-
 nūtur. s̄. virtutes purgatorie: que p̄tinet ad illos q̄ vir-
 tutes politicas trāscendentes in diuinā s̄litudine cō-
 manē tendere. Sūt etiā sup̄ hec virtutes purgati animi
 que dicunt̄ virtutes iaz quodāmodo assequētū diuinā
 s̄litudinē quātū in hac vita possibile est: que a p̄ho
 in. vij. ethic. virtutes heroyce dicūt. i. diuine: s̄m̄ quaz
 p̄siderationē dicit q̄ tempantia purgati animi attin-
 git: cū iā q̄s tātūz assequit̄ diuinā s̄litudinē vt terre-
 nas cupiditates nesciat. Et s̄m̄ hūc modū v̄ginitas
 videt̄ attribuenda beate v̄gini: sic. s̄. vt terrenas cu-
 piditates cōcupiscētis nēdū nō habeat seu p̄onat vel
 voueat nō habere sed etiā vt cas p̄nit̄ nesciat. qd̄ est
 alt̄ z p̄fecti q̄ v̄ginitatis. positiū habere seu vouere
 z hāc sententiā p̄prie sonat ipius v̄ba cū dicit: Utrū nō
 cognosco. que p̄prie p̄tinet ad v̄ginitatē purgati animi
 s̄z heroycā que quidez distinctio virtutū quadrip̄ta
 tractat̄ ad p̄lenū in p̄ma scēde. q. lxx. arti. v. in co: p̄-
 re questionis.

In eodem ca. j. vbi dicit in postilla: Utrū qz istud
 exemplū non est vsq; quaz.

Hoc exemplū est satis p̄fectū interrogatiōis v̄gi-
 nis marie: ipa em̄ vt dictū est non querebat de
 facto: sed de mō fiendi. s̄. v̄trū ordine naturali
 cōceptura erat vel sup̄naturali. z ideo cum angelus ei
 inducit exemplū de cōceptiōe sterilis que est sup̄natu-
 ralis: sufficiēt̄ erat virgo edocta de modo fiendi qd̄
 erat. s̄. miraculosum p̄ om̄ipotentiā diuinā. z ideo sub-
 dit: qz nō est im̄ possibile zc.

In eodem ca. vbi dicit in postilla: Sed postea cum
 assensit tūc cōcepit: vt supra dictū est.

Idet̄ postillator sentire q̄ cōceptio filij dei fuit
 facta statim cū beata virgo dixit: Fiat mihi s̄m̄
 verbū tuū z nō antea. z est vera z cōmūis opi-
 nio doctoz. Cū magister in. iij. di. iij. dicit: Post cōces-
 sum seu cōsensum v̄ginis sancte sp̄s sanctus puenit
 in ipam s̄m̄ verbū dñi. z infra: potentia dei v̄bi recepti-
 uam p̄parās simul aut̄ z generatiuā. S̄m̄ sanct̄ tho.
 in. iij. p̄te. q. xxx. arti. p̄mo in corpe. q. inter alias rōnes
 quas assignat quare fuit cōueniēs v̄ginē annūciari p̄
 angelū. Una est vt ostēderet̄ esse quoddā sp̄iale ma-
 trimoniū inter filiū dei z humanā naturā. vnde p̄ an-
 nūciationē spectabat̄ cōsensus v̄ginis que exp̄ssit dicē-
 do: Ecce ancilla dñi zc. que requirebat̄ ad illud sp̄ia-
 le matrimoniū. s̄. incarnatiōis inter filiū dei z hūanaz
 naturā. V̄m̄. etiā sup̄missus est homel. iij. ondēs q̄
 cōsensus v̄ginis req̄rebat̄ ex diuina ordinatiōe ad in car-
 nationē v̄bi diuini. q̄s alioquēs v̄ginē in p̄sona hūani
 generis sic ait: Stāti liberabimur si p̄sent̄. z. j. eā allo-
 quēs dicit: R̄nde itaq; cū? angelo: mo p̄ angelū dñō
 r̄nde. v̄bi. p̄fer tuū z p̄cip̄e diuinū: emitte trāitorij: z
 amplectere sempiternū. Et quo p̄z q̄ ex mente bernar-
 di est q̄ dum beata virgo protulit verbū suū vel sal-
 tem in vltimo instanti prolotionis cōcepit verbū eter-
 nū. Sed fuerunt quidā ab huius veritate deuīates qui

In eodem ca. vbi dicit in postilla: Quoniā vi-

vident afferuisse q̄ in carnato vbi diuini precessit salu-
tatione euagelica. An in quibusda ecclyis et cathedra-
lib? et alijs no modice auctoritatis in q̄da lectioe de an-
nuciatioe yginis bec vba ptinent: Missus fuit gabri-
el ad yginē: et anq̄ ad yginē puenisset inuenit deū ygi-
ncis illapsum viscerib? et dīna maichatē yginat ventris
breuitate conclusa: et j. p. pauca subdit. Deniq; et archa-
gel? n̄ ait. Huc gra replenda s̄ plena: nec veniet in te s̄
dñs tecū. Hec in pcedenti lectioe q̄ dē assertio vitati
euagelice manifeste repugnat. Testat. n. euangelista
angelū p̄ salutatione yginis dixisse: Ecce accipies i yte-
ro. et q̄ p̄ceptio xp̄i ytero et p̄ salutationes fuit
futura: nō ergo an̄ pdictā salutatione i ytero concepit
cū tal̄ pceptio nō fuit nisi sel. Legit etiā. j. luc. ij. d̄ xpo:
q̄ vocatū est nomē eius iesus qd̄ vocatū ē ab āgelo p̄ti-
usq; in ytero accipere. Et q̄ p̄ manifeste q̄ qñ angel?
dixit beate yginē: Vocabis nomē ei? iesu: nō dñi coce-
ptus erat in ytero xps: s̄ p̄stat q̄ saluatio p̄cessit predi-
ctā vocatione: ergo qñ vgo fuit saluata nō dñi pcept?
erat xps in ytero: qd̄ manifeste euacuat pdictā asserti-
onē. Probatiōes aut̄ quas pdictā lectio inducit: nihil
faciūt ad ppositū suū ondēdū: qz cū dicit. Gra plēa. itel-
ligit de gra iustificatiois seu scificationis q̄ fuit in y-
ginē. s̄l̄ cū dicit. Dñs tecū. s̄ cū hoc p̄stat q̄ erat replē-
da p̄ conceptione vbi incarnati: et iō angel? ad eā post
salutationē q̄rētē quō fiet istd̄ ait: Spūsanct? supueni-
et in te. qd̄ sonat d̄ futuro. s̄l̄. Et virt? altissimi obum-
brabit tibi. qd̄ s̄l̄ de futuro sonat. vñ si i dicitis antiq̄rū
doctoz inueniāt verba q̄ prima facie sonāt q̄ d̄s erat
cū btā yginē an̄ missione āgeli seu an̄ salutationē: et
b̄mōi intelligenda sūt fm̄ gram bituale seu scificatione
nē mentis yginis nō an̄ fm̄ verbi diuini in carnatio-
nē: al̄. n. p̄traderent euagelice veritati vt dictū est.
quā quidē lectionē tanq̄ erroneam et euagelice verita-
ti in consonā in ecclia Burg. cui ad p̄ns indignus et im-
meritis diuina tñ p̄missione p̄sum coheret: et ad p̄for-
mitatem euagelice veritatis et s̄uie sc̄toz doctoz sub
verbis ad hoc ptinentibus reduxi: submittēs tñ me et
quecūq; mea sacro sancte sedis aplice determinationi et
corectioni: et cuiuscūq; verius sentientis rē.

In eodem ca. j. vbi d̄ in postilla. Quia licet ex om-
nibus fuerit disposita ad p̄ceptionē filij dei: sp̄alr tamē
hoc fuit ex humilitate.

Additio.

Ratio q̄re virt? humilitatis magis fuit dispositiua
ad p̄ceptionē q̄z alie virtutes beda declarat. d.
Dicebat. n. vt sicut p̄ supbiaz p̄rie parēt mors
intrauit in mūdū: ita p̄ humilitate marie vite introit? p̄
deret. Et nota fm̄ Greg. sup illud. Beata me dicit: n̄
aut̄ beatā se appellat inani verata gloria: sed sacro ta-
cta spiritu que futura sunt. p̄betauit rē.

In eo. ca. vbi d̄ in postilla. Aliter etiā d̄ q̄ negauit
se esse p̄betam tantum.

Additio.

Alter etiā posset dici q̄ negauit se esse p̄betaz
s̄ illum de quo Deut. xviii. c. legit Propbetaz
suscitabo eis rē. quod intelligit ad lram de xpo
de quo p̄ncipaliter querebāt sacerdotēs et leuitē: vt
Iobannis. j. potest haberi rē.

Replica.

In prio. c. euagelij luce postillato: dicit quozū-
dā etiā sanctoz suam eē q̄ zacharias p̄ iobā-
nis fuerit summus sacerdos: cui s̄uie adberet
burg. p̄tra postillatozem q̄ tenet p̄trariū: et q̄uis bec
veritas opinionū de sacerdotē zacharie nō v̄ multū
facere ad sensum lre: qz s̄uie charitas p̄ferit incensuz
vt summus sacerdos: s̄uie vt simplex: sufficit bora inē
si fuisse iobānē amūciatū p̄ angelū: tñ verisile zach-
ariā nō fuisse summū sacerdotē: maxie iō qz tpe dñi gre-

coz et romanoz sup iudeos: summum sacerdotium v̄de-
barur: ideo dicit Iosephus caypam summum sacerdo-
tū emisse: nō at̄ est verisile qz zacharias cū esset iustus bu-
iusm odi contractus symoniacos fecerit v̄l approbauerit
Ea autem que burg. p̄ affirmatiōe sue opinionis narrat
videntur ficta: qz ex scriptura fundamentū nō h̄nt. pri-
mum quod dicit q̄ tpe incensi in die expiationis tñ p̄ls
foris orabat: non p̄bat: qz poterant singulis dieb? tpe in-
censi foras orare: nec sc̄m d̄c̄m burg. fundat in lra p̄ euz
allegata: dicit. n. q̄ filij aaron fuerunt puniti p̄pter excel-
sum factū p̄ eos i festo expiationis: na ex lra pot̄ b̄ri oppo-
situm q̄ peccatū illoz nō fuit factū in die expiationis q̄
ponere incensum illa die ferius pertinebat ad summū sacer-
dotē: qz solus illo die intrauit in sancta sanctorū: filij aut̄
aaro nō fuerunt summi sacerdotes: s̄ simplices: vt patet
ex eoz p̄secratioe et restitioe leui. viij. iō nihil ad eos ve-
p̄tione incensi illius. fuit igit̄ error eoz i quotidiana po-
sitione incensi p̄ simplices sacerdotes fidei: in qua quia
p̄ceptū dñi fuerunt eoz i v̄si igne alieno. p̄hibito puni-
ti sunt: vt colligit̄ Leui. x. nec illud piculū mortis con: ma-
tum ē ip̄i aaron et filijs eius residuis et eoz successoribus
p̄ solo festo expiationis: sed in omni ministerio qd̄ coraz
dño facere debuerunt: iō d̄ p̄r vbi. s̄. hoc est q̄ locut? est
dñs. Sc̄tificabor in his q̄ a p̄propinquant mibi. i. q̄ in ta-
bernaculo faciūt aliquid officij sacerdotale. ad obiurgā-
dū aut̄ vicia punitoz: subdit̄ p̄r. Quū et oē qd̄ inebra-
re pot̄ nō bibetis tu et filij tui qñ intrabitis tabernaculuz
testimonij: ne forte moriam̄ subintelligit̄ sicut filij tui pu-
niti sūt ob ebrietatē et ignē alienū: iō sequit̄. Ut beāt? sci-
entiā discernendi int̄ sanctū et prophanum. s̄ ignē offerē-
dū. Cōstat igit̄ illū ingressum tabernaculi nō solū fieri in
die expiationis nec sc̄am discernendi eē necessariāz solū
die illo p̄z igitur q̄ ea q̄ burg. p̄ sua opinione adducit ex
plana lra nō habent: s̄ potius oppositū. Et q̄ dicit burg.
plures simul fuisse summos sacerdotes nō b̄ ex lra p̄ euz
allegata: sed potius oppositū: nec valet quod allegat ex
euangelio plures fuisse summos sacerdotes: qz pur d̄c̄m
est hoc processit ex auaricia romanoz et iudeoz ambitio-
ne qui emerunt summū sacerdotiuz a romanis: et roma-
ni vt amplius reciperent plures et plurib? vendiderūt: q̄
cōtractus in zacharia nō putatur verisimilis.

In capi. eodem vbi p̄ceptiois yginis ponitur exem-
plum p̄ceptio sterilis non vsq; quazq; simile: vt inquit po-
stillator. Burgen. aut̄ dicit ipm exemplum sufficere ad
yginis interrogationem: que nō de facto: sed de mō h̄e-
di quesuit: hoc tñ non videtur veruz: quia virgo prius d̄
facto et de modo fuit sufficienter instructa quādo ange-
lus dixit. Spiritus sanctus superueniet in te rē. Exemplū
igitur non fuit positū ad docendum yginem de aliquo:
nec virgo sumpsit exemplum illud pro doctrina: sed pro
solatio: quia alias sequeretur q̄ virgo visitans elisabeth
iuisset ad probandum exempli dati veritatem: qd̄ falsum
est et p̄tra beatus ambrosi. sup Lucam qui dicit. Virgine
vitasse non quasi incertā de nuncio: nec quasi dubitante
de exemplo: sed quasi letaz pro voto: religiosam pro offi-
cio nec vt verbuz angeli mulieris in attestacione. p̄baret.

In eo. c. vbi d̄ de iohanne: Tu puer p̄ba rē. Postil-
lato: obicit: qz iohes dixit se non esse p̄betam. i. procul
fante: sicut antiquitus: quia quod dixit digito mōstra-
uit: vel alr negauit se p̄beta tñ: qz fuit plures p̄ba. Bur-
gen. aut̄ alr soluit dicens q̄ negauit se illum p̄bam: de q̄
d̄ Deutro. xvij. quod ad lram de chusto exponitur. S̄
videtur q̄ iuxta burg. solutionem nō satisfecisset quere-
ntibus neq; questionib? qz cum prius dixisset. Non suz ego
christus. de quo vt dicit burg. exponitur illud Deutro.
allegatum: de hoc nō quesierunt amplius: sed cum audi-
rent q̄ non esset christus neq; belias quesierunt quid er-
go saltē p̄beta es tu: non igitur quesierunt de prop̄eta
promisso in Deutro. prout Burgen. s̄ vult.

Capitulum. ij.

Euangelium

Actū est autē. Descriptio ortu p̄cursois: hic p̄nter describitur or̄ saluatoris. 7 p̄mo describitur saluatoris or̄. secūdo debet̄ ritus ibi. Et postq̄ p̄summa sunt. t̄cio pueri p̄fect̄. ibi. Duer autē crescebat. Circa ortū saluatoris p̄mo describitur t̄pus. sc̄do loc̄. ibi. Et ibat̄ oēs. t̄rcio v̄ginis partus: ibi. Factū est autē. quarto angeloz cantus: ibi. Et pastores erāt. Circa p̄mū dicitur: b. Erāt edictū a cesare augusto. h. ostēdit t̄pus natiuitatis xp̄i qui natus est anno. xliij. Augusti cesaris q̄ nomiat̄ fuerat augustinus: ab augendo q̄ notabiliter auxit imperiū romanū: 7 p̄ter hoc in diebus suis alijs genitibus imperio romano subiectis fuit in orbe par̄ vniuersalis: ideo mādauit c. Et describeret̄ vniuersus orbis. vt q̄ hoc sciret̄ q̄lter terre diuersē essent̄ p̄late: 7 quāta tributa singule p̄fense redderet̄: vt sic tributis indebitis nō grauarent̄ 7 sciret̄ p̄ quē modū singule terre sub imperio romano melius regerent̄. Et hoc etiā p̄ q̄ xp̄s natus fuit t̄pe maxime pacis sicut fuserat p̄nūciatum a p̄pheti p̄. lxxj. Quies in diebus eius iusticia 7 abundantia pacis. Item Esa. ij. Non leuabit gens cōtra gentē gladiū. Et. ir. Vocabit̄ nomen eius admirabilis: consiliarius: deus fortis: pater futuri seculi: p̄nceps pacis. c. Hec descriptio p̄ma. Dicit̄ autē p̄ma q̄tum ad generales descriptōnes orbis: q̄ an̄ istā bñ fuerit̄ alie descriptōnes partiales: sicut p̄. ij. Reg. xliij. et. j. Paral. xij. de numeratiōe ppl̄i 7 descriptiōe quā fecit̄ ioab de mādato dauid. Dicit̄ etiā p̄ma fm̄ alios q̄tum ad alias p̄tes eiusdē descriptiōis: q̄ syria ē in medio terre habitabilis: 7 iō ibi fuit̄ inchoata ista descriptio: vt inde denūciaret̄ fieri in alijs p̄uicijs circularif. d. A p̄side syrie cyrino. h. n. cyrinus cesar augusti p̄fecerat syrie ad ip̄az regendā. e. Et ibat̄ singuli. hic describit̄ natiuitas saluatoris q̄tum ad locū: q̄ ista descriptio p̄cepta erat fieri in p̄ncipalibz ciuitatibz: 7 ibi cōueniebāt qui ibi habuerāt originē: vt sic descriptio fieret nō solū fm̄ numerū p̄sonarum: sed etiā fm̄ determinationē genealogiar̄: vt sciret̄ numerus dēterminat̄ nobilitū 7 ignobilium: 7 hoc est qd̄ dicit̄ e. Et ibat̄ omnes vt. p̄. singuli in ciuitatē suā. p̄hibebatur autē dupliciter se esse subiectos romano impio. f. scripto: q̄ eoz nomia scribebantur de mādato impatoris. et etiā factō: q̄ soluebant censum impatoris: p̄pter qd̄ in numismate census erat imago impatoris: vt habet̄ math. xxij. ca. f. Ascendit autē 7 ioseph a galilea. in qua manebat. g. In iudeā ciuitatē dauid. Iudeā hic accipit̄ adiectiue: q̄ bethleem est quedā ciuitas in regno iudee: vt ca. ciuitas dauid: q̄ inde oriūsus fuit: vt b̄. j. Regū. xvj. b. Et q̄ esset de domo 7 familia dauid. vt patz per genealogiā descriptā ca. se. 7 mathei. j. i. Et p̄fiteret̄ cum maria sibi desponsata vxore p̄gnate. ipsa em̄ erat de eadez tribu cū ioseph 7 successerat in hereditate paterna ideo iuit ad p̄fiteudū cum eo licz esset partu i p̄p̄nqua: hoc etiā diuina dispensatione factum est: vt sic christus nasceretur in bethleem sicut erat p̄dictum Mich. v. Et tu bethleem effreta paruulus es in m̄sibz iuda: ex te em̄ eriet dux qui regat populū meū israel 7 egressus eius ab initio a diebus eternitatis. k. Factū est autē. Hic p̄sequenter describitur virginis partus: cum dicit̄. l. Et peperit filium suū primogenitū. 7 di. primogenitū nō q̄ post illū maria alios filios habuerit: vt dicit̄ beluidius hereticus: sed q̄ an̄ illū aliū nō habuit. An̄ 7 i lege filii v̄nigenitū offererebat̄ d̄no 7 redimebat̄ tanq̄ primogenitū: q̄ ab vno mēse redimebat̄: vt b̄. Num. iij. c. 7 t̄ t̄ t̄ primogenitū vice bat̄ dato q̄ nullus sequeretur. m. Et p̄natis em̄ inuoluit. per se ip̄am. Et hoc p̄z falsitas q̄ scribitur li. d. infantia saluatoris. f. ip̄az obfiterices habuisse in partu: q̄ non requirit̄ nisi p̄pter afflictōis m̄ris i partu q̄ nō habuit locū in virgine: q̄ peperit sine dolore imo cū maximo gaudio et delectatione: 7 ideo p̄ se ip̄az puerū natū recepit̄ inuoluit 7 reclinauit: vt hic dicitur. n. Et reclinauit eum in p̄sepio. Ioseph em̄ in illo itinere adduxerat secum asinus ad portandum vxorem p̄gnantē 7 bouem ad vendēdū in bethleem vbi erat congregatio populi magna vt de p̄recio solueret̄ expensas in via 7 illis duobus animalibus fecit̄ p̄sepium iuxta se in quo beata virgo reclinauit filium natum fm̄ q̄ fuerat p̄dictum Abachuc. iij. capi. fm̄ translatione. lxx. quam sequitur officium ecclesiasticum: Domine audiui auditum tuum 7 timui: consideravi op̄ra tua 7 expaui in medio duum animalium. Fuit enim p̄betere admirationis pauor q̄ in loco tam humili reclinauit saluator: vnde interdicitur. o. Quia non erat ei locus in diuersorio. Est enim diuersorium hospitalaria ad quam diuertit̄ venientes ab extra ad hospitandum: ciuitas autem bethleem tunc erat plena populo qui venerat ad p̄dictā p̄fessionē 7 illi qui erant potentiores occupauerāt loca maiora: 7 ideo ioseph licet esset de nobili genere vt p̄dictum est non tamē erat de ditioribus: 7 ideo ita paruū locū habuit q̄ saluator natus in p̄sepio reclinatus fuit ad impletionē p̄betere p̄dicte. 7 ad dandum exemplum humilitatis perfecte a qua saluator incepit a natiuitate: 7 eam cōtinuauit vsq̄ ad mortē in qua humiliavit semetipsum factus obediens vsq̄ ad mortē: mortē autem crucis. fm̄ q̄ dicitur p̄bi. ij. ca. p. Et pastores. Hic p̄sequenter describitur angeloz cantus exultantium in natiuitate saluatoris: vbi p̄mo describitur natiuitatis huius denūciatio: secūdo angeloz exultatio ibi: Et facta ē cū angelo. t̄rcio pastorz deuotio. ibi. Et factū est. Circa p̄mū p̄mittit̄ quibz facta ē dicta denūciatio: cū dicit̄. p. Et pastor. erāt in re. eadē vigilantes. Erāt em̄ simplices 7 absq̄ cantelis malicie: 7 occupati i officio sanctorz patriarchaz qui dicunt̄ fuisse pastores: b̄. cū. xlviij. talibus autē solēt fieri diuine illuminationes 7 cōsolatiōes 7 nō hominibz in sapiētia huius mundi q̄ stulticia est apud deū occupatis: fm̄ q̄ dicit̄ saluator math. xj. Confitetur tibi pater celi 7 terre q̄ abscondisti hec a sapientibz 7 prudentibus 7 reuelasti ea paruulis. ideo subdit̄. q. Ecce angelus d̄ni ste. iuxta illos parat̄ ad reuelandū eis diuina. r. Et da. dei circūfulsit eos. nō t̄m̄ exteri in cope: sed etiā interi i mēte s. Et timuerunt. ex insolita visione: sed angelus eos p̄solat̄ dicens. Mo. ti. cui? cū subdit̄. cū d̄. t. Ecce em̄ euā. v. gau. ma. qd̄ ē q̄mi po. nō solū i iudeoz: sed etiā

Actū est autē in .ij. diebus illis. Erāt edictus a cesare augusto: vt describeret̄ vniuersus orbis. Hec descriptio p̄ma facta ē a p̄side syrie cyrino. Et ibat̄ oēs: vt p̄fiterent̄ singuli in suā ciuitatē. Ascendit autē 7 ioseph a galilea de ciuitate nazareth in iudeā ciuitatē dauid q̄ vocat̄ bethleem: eo q̄ eēt de domo 7 familia dō vt p̄fiteret̄ cū maria desponsata sibi vxore p̄gnante. Factū est autem cū essent

ibi impleti sunt dies vt pareret. Et peperit filium suū primogenitū: 7 p̄natis euz inuoluit: 7 reclinauit eum i p̄sepio: quia nō erat ei locus in diuersorio. Et pastores erāt in regione ea dē vigilantes: et custodiēt̄ es vigilias noctis sup̄ gregē suū. Et ecce angelus d̄ni stetit iuxta illos: 7 claritas dei circūfulsit illos: 7 timuerunt timore magno. Et dixit illi angelus: Nolite timē. Ecce. n. euāgelizo vobz gaudiū magnū

lū suū primogenitū. 7 di. primogenitū nō q̄ post illū maria alios filios habuerit: vt dicit̄ beluidius hereticus: sed q̄ an̄ illū aliū nō habuit. An̄ 7 i lege filii v̄nigenitū offererebat̄ d̄no 7 redimebat̄ tanq̄ primogenitū: q̄ ab vno mēse redimebat̄: vt b̄. Num. iij. c. 7 t̄ t̄ t̄ primogenitū vice bat̄ dato q̄ nullus sequeretur. m. Et p̄natis em̄ inuoluit. per se ip̄am. Et hoc p̄z falsitas q̄ scribitur li. d. infantia saluatoris. f. ip̄az obfiterices habuisse in partu: q̄ non requirit̄ nisi p̄pter afflictōis m̄ris i partu q̄ nō habuit locū in virgine: q̄ peperit sine dolore imo cū maximo gaudio et delectatione: 7 ideo p̄ se ip̄az puerū natū recepit̄ inuoluit 7 reclinauit: vt hic dicitur. n. Et reclinauit eum in p̄sepio. Ioseph em̄ in illo itinere adduxerat secum asinus ad portandum vxorem p̄gnantē 7 bouem ad vendēdū in bethleem vbi erat congregatio populi magna vt de p̄recio solueret̄ expensas in via 7 illis duobus animalibus fecit̄ p̄sepium iuxta se in quo beata virgo reclinauit filium natum fm̄ q̄ fuerat p̄dictum Abachuc. iij. capi. fm̄ translatione. lxx. quam sequitur officium ecclesiasticum: Domine audiui auditum tuum 7 timui: consideravi op̄ra tua 7 expaui in medio duum animalium. Fuit enim p̄betere admirationis pauor q̄ in loco tam humili reclinauit saluator: vnde interdicitur. o. Quia non erat ei locus in diuersorio. Est enim diuersorium hospitalaria ad quam diuertit̄ venientes ab extra ad hospitandum: ciuitas autem bethleem tunc erat plena populo qui venerat ad p̄dictā p̄fessionē 7 illi qui erant potentiores occupauerāt loca maiora: 7 ideo ioseph licet esset de nobili genere vt p̄dictum est non tamē erat de ditioribus: 7 ideo ita paruū locū habuit q̄ saluator natus in p̄sepio reclinatus fuit ad impletionē p̄betere p̄dicte. 7 ad dandum exemplum humilitatis perfecte a qua saluator incepit a natiuitate: 7 eam cōtinuauit vsq̄ ad mortē in qua humiliavit semetipsum factus obediens vsq̄ ad mortē: mortē autem crucis. fm̄ q̄ dicitur p̄bi. ij. ca. p. Et pastores. Hic p̄sequenter describitur angeloz cantus exultantium in natiuitate saluatoris: vbi p̄mo describitur natiuitatis huius denūciatio: secūdo angeloz exultatio ibi: Et facta ē cū angelo. t̄rcio pastorz deuotio. ibi. Et factū est. Circa p̄mū p̄mittit̄ quibz facta ē dicta denūciatio: cū dicit̄. p. Et pastor. erāt in re. eadē vigilantes. Erāt em̄ simplices 7 absq̄ cantelis malicie: 7 occupati i officio sanctorz patriarchaz qui dicunt̄ fuisse pastores: b̄. cū. xlviij. talibus autē solēt fieri diuine illuminationes 7 cōsolatiōes 7 nō hominibz in sapiētia huius mundi q̄ stulticia est apud deū occupatis: fm̄ q̄ dicit̄ saluator math. xj. Confitetur tibi pater celi 7 terre q̄ abscondisti hec a sapientibz 7 prudentibus 7 reuelasti ea paruulis. ideo subdit̄. q. Ecce angelus d̄ni ste. iuxta illos parat̄ ad reuelandū eis diuina. r. Et da. dei circūfulsit eos. nō t̄m̄ exteri in cope: sed etiā interi i mēte s. Et timuerunt. ex insolita visione: sed angelus eos p̄solat̄ dicens. Mo. ti. cui? cū subdit̄. cū d̄. t. Ecce em̄ euā. v. gau. ma. qd̄ ē q̄mi po. nō solū i iudeoz: sed etiā

pio. Ioseph em̄ in illo itinere adduxerat secum asinus ad portandum vxorem p̄gnantē 7 bouem ad vendēdū in bethleem vbi erat congregatio populi magna vt de p̄recio solueret̄ expensas in via 7 illis duobus animalibus fecit̄ p̄sepium iuxta se in quo beata virgo reclinauit filium natum fm̄ q̄ fuerat p̄dictum Abachuc. iij. capi. fm̄ translatione. lxx. quam sequitur officium ecclesiasticum: Domine audiui auditum tuum 7 timui: consideravi op̄ra tua 7 expaui in medio duum animalium. Fuit enim p̄betere admirationis pauor q̄ in loco tam humili reclinauit saluator: vnde interdicitur. o. Quia non erat ei locus in diuersorio. Est enim diuersorium hospitalaria ad quam diuertit̄ venientes ab extra ad hospitandum: ciuitas autem bethleem tunc erat plena populo qui venerat ad p̄dictā p̄fessionē 7 illi qui erant potentiores occupauerāt loca maiora: 7 ideo ioseph licet esset de nobili genere vt p̄dictum est non tamē erat de ditioribus: 7 ideo ita paruū locū habuit q̄ saluator natus in p̄sepio reclinatus fuit ad impletionē p̄betere p̄dicte. 7 ad dandum exemplum humilitatis perfecte a qua saluator incepit a natiuitate: 7 eam cōtinuauit vsq̄ ad mortē in qua humiliavit semetipsum factus obediens vsq̄ ad mortē: mortē autem crucis. fm̄ q̄ dicitur p̄bi. ij. ca. p. Et pastores. Hic p̄sequenter describitur angeloz cantus exultantium in natiuitate saluatoris: vbi p̄mo describitur natiuitatis huius denūciatio: secūdo angeloz exultatio ibi: Et facta ē cū angelo. t̄rcio pastorz deuotio. ibi. Et factū est. Circa p̄mū p̄mittit̄ quibz facta ē dicta denūciatio: cū dicit̄. p. Et pastor. erāt in re. eadē vigilantes. Erāt em̄ simplices 7 absq̄ cantelis malicie: 7 occupati i officio sanctorz patriarchaz qui dicunt̄ fuisse pastores: b̄. cū. xlviij. talibus autē solēt fieri diuine illuminationes 7 cōsolatiōes 7 nō hominibz in sapiētia huius mundi q̄ stulticia est apud deū occupatis: fm̄ q̄ dicit̄ saluator math. xj. Confitetur tibi pater celi 7 terre q̄ abscondisti hec a sapientibz 7 prudentibus 7 reuelasti ea paruulis. ideo subdit̄. q. Ecce angelus d̄ni ste. iuxta illos parat̄ ad reuelandū eis diuina. r. Et da. dei circūfulsit eos. nō t̄m̄ exteri in cope: sed etiā interi i mēte s. Et timuerunt. ex insolita visione: sed angelus eos p̄solat̄ dicens. Mo. ti. cui? cū subdit̄. cū d̄. t. Ecce em̄ euā. v. gau. ma. qd̄ ē q̄mi po. nō solū i iudeoz: sed etiā

gentiliū. v Quia nat' est d. ho. sal. 7 dicit hodie: qz quis esset nor erat in ps dici naturalis. vel alit' 7 melius vt videt: qz nor illa ex claritate diuina p'dicta fuit ita illuminata: ac si esset dies clarissima: fm q' fuerat p'dictum ps. cxxxviii. Et nor sicut dies illuminabitur.

a Qui est xps dominus. Qbz stus grece idem est qd vnc' latine. Antiqu' aut in ve. le. vgebaf tm reges 7 p'ofices. Qbz' at rex est 7 p'ofiter: et ideo bn dicit xps. i. vnc' no vncide huana: sed diuina: qz in b'ianitate. p nobis aff'ipta fuit vnc' a deo p'ice imo a tota trinitate plenitudi ne gre fm qd dicit ps. xliii. Anxit te deus tuus oleo licticie p co fortibus tuis. p prer qd dicitur Jobis. iij. capi. Qz datus est ei

spiritus no ad mensuram. s. alioru hominu: sed fm oem plenitudinem non solum sufficientie: sed etia redudantie in omnes alios q' tum ad sufficientiam: fm q' dicitur Jobis. i. Et de plenitudine ei' omnes nos accepim'. b Et h' vobis signu: q' hoc c'm q' angelus dedit eis signu magne 7 humilitat' 7 paupertatis significatu fuit pastorib' q' no venerat ad regnandu t'paliter: vt scribit iudeozum crededat xpm venturu. Dote est autz aliter dici q' illud fuit p'riu signum saluatoris nati. Ad cui' intellectus considerand' q' illa que fuerit in ve. test. fuerunt figure noui: vt dicit. j. cor. x. In veteri autz testamto duo saluatores iudeoz' impleti tamē precesserat tanq' figure saluatoris p'fecti iclu' christi. p'imus fuit moyses q' liberauit eos de seruitute egyptiaca: vt habetur Exo. xii. secudu fuit Lyrus qui liberauit eos de captiuitate babilonica: vt habet. j. Esdre. j. capi. 7 vterq' de nouo natus fuit inuent' in magna paupertate sicut patz de moyse Exo. ij. que inuenit filia pharaonis posituz in flumine in fiscoia iucea. Similiter de cyro dicit in ecclesiastica historia sup danielem: q' Astrages rex medoz' 7 p'faruz vidit in somnis vite nascentē de vtero filie sue totam asiam occupantem: 7 a coiectozibus fuit sibi resp'osum: q' visio ista significabat ex ea puez nasaturu: qui occuparet regnu medoz' 7 p'faruz: ppter qd timens ne ipe vel fil' suus p hoc regno p'uarer: dedit filiam suā militi pauperi: 7 cū hoc etiā cum filia sua facta fuisset p'grnas fecit temp' partus sui explorari 7 pueru natuz sibi appoztari que tradidit cuidam militi: vt secreto interficeret: q' compatiens puero ipm non interfecit: sed i quoda nemo re pueru fortunē dimisit: ad que quedam canicula pastozis regis que erat iuxta nemus frequēter veniebat: 7 ipm lactabat: 7 pastoz' p'dictus volēs scire vbi canicula declinabat. inuenit pueru ita in paupertate iacentē: que accepit 7 tradidit vroz' sue nutriendu: 7 postea factus est rex p'faruz atqz medoz' ad liberationē iudeoz'. Cui igitur figura 7 figuratu debeat habere correspondentiā 7 p'dicti duo q' fuerunt figure xpi in maxima paupertate inuenit fuerit in sua natiuitate: signu conueniens 7 correspondens figure dedit angelus pastorib' de christi nati iuuetiōe di. c Inuenietis infantē panis inuolutu 7 po. in p'sepio. Et credendū est q' pasto

q' erit in omi p'lo: qz nat' ē vobis hodie saluator. q' ē xps dñs in ciuitate david. Et h' vobis signu: Inueniet' infantē panis inuolutu: 7 positu i p'sepio. Et subito facta ē cū āgelo imitudo militie celestis laudantiuz tēu' 7 dicētū: Gloria i altissimi deo 7 i terra pax hoib' bone volūtat'. Et factuz ē vt discesserūt ab eis angeli i celū: pastozes loqbant adinuicē. Trāscam' vsqz bethleē: 7 videam' h' vbu qd factū est qd fecit dñs 7 oñdit

res hoc intellexerūt illuminati a deo. b Et subito facta est. Hic p'nt ponit angeloz' exultatio: cū dicit: Et subito scā est cū angelo. q' tanq' pncipalis int' alios nūciauerat xpi natiuitatē. e Multitudo militie celestis. i. angeloz' q' noie militie designat: qz p salute hoim cū demonib' p'liant' fm q' dicit Apoc. xij Michael 7 angeli eius p'liabant cū dracone zc.

nobis. Et venerunt festinates: et inuenerunt mariā 7 ioseph: 7 infantē posituz i p'sepio. Quidētes autē cognouerunt de verbo qd dictuz erat illis de puero hoc Et omnes q' audierūt mirati sunt: et de his que dicta erāt a pastorib' ad ipos Maria aut' p'seruabat oia q' ha bec: p'seres i corde suo. Et reuersi sūt pastozes gli ficātes 7 laudātes deum in omib' q' audierāt 7 viderāt sic dictū ē ad illos. Et post q' psummati sunt dies octo

f Laudatiū deū. de xpi natiuitate: eo q' p ipm sciebāt deduci hoies ad salutē quā desiderāt 7 ruinā angeloz' p hoc reparandam. g Et dicētū gloria i excelsis deo. qz licz eius glia vbiqz reluceat: marie tm i celo empyreoz' bi est angeloz' 7 beatorz' habitatio. b Et in terra pax ho. ho. v. i. homib' bonis. p bonitate est volūtatē dicit hō simplicit' bonus mag' q' p bonitatē aliaz potētiaz aie qz volūtas mouet

alias potētiās ad act' suos: 7 ideo bonitas eius vel malicia in omnes alias potētiās redundat. sicut inflicitia cause mouētis in motis ab ipa: malis aut' homibus nō est par: fm q' dicit Esa. xlviii. Non est par impiis dicit dñs. Et hoc etiā verbo angelipz q' ista pax que pncipalit' per p'betas p'dicta fuit futura in aduentu christi: erat par in terioz' bone volūtatē: qz fm q' dicit' Drouer. rñ. ca. Non cōtristabit iustū quicqd ei acciderit. pax autē t'palis que fuit in aduentu christi pacatis omnibus gentib' sub imperio romano fuit figura hui' pacis pncipalit' intente. i Et factū est. Hic p'sequēter describit' pastoz' deuotio: qz statim post visionē istam dimisso grege iuerūt ad videndū pueru natū dicētes: k Trāscam' vsqz bethleē 7 videam' hoc vbu. i. pueru natū p verba angeli nobis significatū. l Qd fecit dñs. hoc nō est de textu. grec' enim et antiq' nō habent fecit: sed tm qd dñs ostendit nobis. m Et venerūt festinates. et desiderio videndi christuz pncipalit' 7 secūdanē: vt cit' rediret ad grege que sine custodia dimiserāt. n Inuenerūt zc. sicut angelus eis dixerat. o Quidētes autē cognouerūt de vbo. qz nō solū fuerāt illuminati exteri: sed etiā interi' de cognitione verbi incarnati vt p'dictū est. p Et omnes q' audierūt mirati sunt. 7 materia admiratiōis subdit' cū dicit: q Et de his. 7 accipit h' et p'ideft. i. de his. r Que vcta erāt a pastozibus ad ipos. sicut super' est exp'ssum. s Maria aut' cōseruabat omnia verba zc. qz prudēter attēdebat quomō. p'betie implebant' in puero nato: 7 ista collatio erat ei valde delectabil': 7 toti ecclesie valde vtilis: qz fm q' dicit hiero. in sermone d' assumptionē beate vginis: Ipa post ascensionē filij sui remāsit ad t'pus in terris cū apostolis: vt eos plen' instrueret de vbo incarnationis quo erat plen' edocta p spiritūsanctū. 7 oia familiarit' viderat et tractauerat. ppter qd melius exprimere poterat: fm q' dicit hiero. Qd mel' nouim' mel' 7 pferimus. t Reuersi sunt pastozes redeūdo ad grege suū. v Glorificātes 7 laudātes deū. de beneficio toti mūdo collato generaliter: 7 eis ostēso specialiter: ideo subditur: In omnibus que audierant 7 viderant. x Et postqz. Hic ponitur debitus ritus circa puez nati: qz fm ritu veteris legis debeant circūcidi 7 in templo offerri: 7 ideo primo agitur de eius circūcisione: secundo de oblatione ebi. Et postq' impleti sunt dies. Circa primuz dicitur: x Et postqz

Euangelium

summati sunt dies octo. hoc erat tempus determinatum circa
cisioni. putat h. Gen. xvij. Voluit autem xps circumcidi: quia
non esset legi subiectus. primo ut ostenderet se veritate carnis
humane. et manichaeum: qui dixit ipsum deum habuisse corpus fanta-
sticum: et valentinum dicentem ipsum corpus de deo attulisse. se-
cundo ut approba-
ret circumcisionem
quam deus olim in-
stituerat. tercio ut
ostenderet se esse de
genere abrahe: qui
circumcisionis mada-
tum accepit. Gene.
xvij. Et facta est re-
promissio de xpo.
quarto ut iudeis
excusatione tolle-
ret de non recipien-
do cum si esset in-
circumcissus. quinto
ut obediencie virtute
nobis suo comen-
daret exemplo: pro-
ceptum legis obser-
uans: cui tamen non erat
subiectus. sexto ut
qui in similitudine carnis peccati venerat remedium quo caro
peccati profuerat mundari non renueret. septimo ut legis
onus in se sustinens alios a legis onere liberaret. hinc illud
Gal. iij. Misit deus filium suum factum sub lege: ut eos qui
sub lege erant redimeret. y Vocatum est nomen eius
iesus. non dicitur impositum: quia a deo fuit impositum hoc nomen
sed per angelum denunciatum marie et ioseph: et per ipsos alius di-
uulgatum. Et quia aliquis infidelis potissime iudeus quod hoc
nomen non fuisset convenienter impositum posset arguere
tum quod Esa. lxx. dicit: Vocabis tibi nomen novum quod os
domini nominavit. hoc autem nomen iesus non erat novum tunc
quia ante aliquid fuerat nominatum hoc nomen: ut patet de iesu filio io-
sedech: et de ihu naue: et in genealogia christi qui describitur ca. e.
vbi idem h. Itaque quod Esa. vij. dicit: Vocabis nomen eius
et. ix. Vocabis nomen eius: admirabile: et filium: et: fortis. quod no-
men sit alia a nomine iesu. et similia potest induci de aliis locis scri-
pturæ: ideo dicendum quod hoc nomen fuit proprie impositum ei.
Nomina enim si bene imponantur imponi debent a proprietatibus
rerum: et hoc patet de nominibus generum et specierum: de quibus dicitur
iij. meta. Ratio quæ signat nomen est diffinitio: que desi-
gnat propriam rei naturam. Nomina autem singularium nomi-
num si bene imponantur imponi debent ab aliqua proprietate
eius: cui imponitur nomen: aliquando ab euentu si-
cut moyses vocavit filios suos: ut habetur Exo. ij. Aliquam
autem ex aliqua qualitate eius cui nomen imponitur sicut Gen.
xv. Primogenitus ysaac vocatus est Esau quod interpretatur
rubicus vel rufus: quia de utero matris exiit rufus et to-
tus in more pellis hispidus. Aliquando ex aliquo dono dei
gratuito sicut math. xvj. dicitur est petrus: Tu es petrus et
super hanc petram. et Jobis. i. Tu vocaberis cephas. igitur quod
homini christo hoc munus gratie collatum erat: ut per ipsum
omnes saluarentur: ideo vocatus est convenienter nomen eius
iesus. i. salvator: vel salus. et hanc rationem assignavit ange-
lus ioseph. math. i. d. Vocabis nomen eius iesum: ipse enim
salvum faciet populum suum a peccatis eorum. Ad primum dicendum
quod hoc nomen fuit novum in christo in quantum fuit ei impositum
ab hac proprietate: quia est omnium salvator: que non fuit in
aliquo precedenti: licet fecerint salutem in aliquo facto par-
ticulari: sicut iesus naue salvavit populum israel hostes eius
debellando: ut legitur in libro Josue: et ita potest dici de aliis.
Ratio autem huiusmodi nominis emanuel quod interpretatur nobiscum
deus includit in nomine iesu. Per hoc enim quod fuit nobiscum pro
suam incarnationem fecit nobis salutem: et eodem modo

vt circumcideret puer: vocatum est nomen eius iesus. Quod vocatum est ab angelo pulchrum in utero percipere. Et postquam impleri sunt dies purgationis eius secundum legem moysi: tulerunt illum in hierusalem: ut sciret eum domino: sicut scriptum est in lege domini: Quia omne masculinum adaperies vulvum sanctum domino vocabitur. Et ut darent hostiam secundum quod

potest dici de alio: quia salvavit nos infernum spoliando: et sic de tercio et similibus. 3 Et postquam impleri sunt dies consequenter agit de pueri oblatione: ubi primum describit huiusmodi oblationis presentationem: secundo presentati receptionem: ubi. Et ecce homo. tercio recepti comedatio:

dictum est in lege domini: par turturum aut duos pullos columbarum. Et ecce homo erat in hierusalem cui nomen symeon. Et homo iste iustus et timoratus expectans consolationem israel: et spiritus sanctus erat in eo. Et mensuravit accipit a spiritu sancto: non visus se mortem: nisi prius videret christum domini. Et venit in spiritu in templum. Et cum induceret puerum in manus eius: ut faceret huiusmodi

ibi. Et erat annus. Circa primum sciendum quod in lege veteri circa pueros natos duo fiebant in templo: unus erat generalis omnium: quod pro filio nato vel filia conceptis diebus purificationis matris offerabatur sacrificium: ut habetur Leviticus. xij. Alius erat specialis circa primogenitos: quia erat consecrati domino eo quod percussit primogenitos egyptiorum filios israel

salvans: et ideo offerbant in templo et redimebant: ut habetur Exo. xij. Christus autem fuit primogenitus: ut dictum est supra: et ideo utrumque fuit factum circa eum: ut hic dicitur: et primo quantum ad id quod erat speciale primogenitis: cum dicitur: a Tulerunt illum in hierusalem. et sic. cum. i. offerent. domino. cuius causa subditur: b Quia omne masculinum adaperies vulvum. i. primo nascens cuiusmodi erant primogeniti. secundo quantum ad illud quod erat generale: quod notat cum dicitur: c Et ut darent hostiam etc. par turturum: aut duos pullos columbarum. ista erat oblatio pauperum: sicut quod habetur Leviticus. xij. ex quo patet quod supra dictum est de paupertate Marie et Ioseph. Sciendum autem circa hoc quod beata virgo non tenebatur ad ista que dicta sunt de purgatione: quia Leviticus. xij. scribitur: Mulier si suscepto semine peperit masculinum etc. et ideo lex illa ligabat tantum mulieres de viri semine concipientes: quod non habuit locum in virgine. hoc etiam patet per hoc quod hic dicitur: et accipitur de Exo. et Leviticus. Omne masculinum adaperies vulvum etc. Ex quo patet quod loquitur de masculino concepto et nato per aptionem claustrum virginalis: quod non habuit locum in beata virgine que virgo permansit in conceptu et partu. Verumtamen sicut eius filius circumcidi voluit et legalia observare ex sua humilitate: quia non teneret: sic beata virgo que fuit humillima voluit observare. d Et ecce homo. Hic describitur christi presentati receptio. ubi primo describitur recipientis conditio: cum dicitur: Et ecce homo erat in hierusalem. in loco solenni et sacro: tamen quod ibi erat divinus cultus: tamen quod ibi erat studium legis et prophetarum. e Cui nomen symeon. ex hoc patet eius fama: quod inter sacerdotes erat famosus et nominatus. patet etiam eius sancta vita: cum dicitur: f Et homo iste iustus. recte se habendo ad primum. g Et timoratus. quo ad deum. h Expectans consolationem israel. quantum ad fidei rectitudinem. i Et spiritus sanctus erat in eo. quantum ad gratie plenitudinem: quod non solus habuit gratiam iustificante: putat huiusmodi coiter a iustis: sed etiam quantum ad illuminatiões et consolatiões divinas speciales: ideo subditur k Et responsum accepit a spiritu sancto. in omnibus suis devotis ad deum: tunc enim erat opinio communis apud intelligentes quod iminebat adventus christi secundum signa a prophetis et prophetis data: et ideo symeon de hoc sermone orabat deum: et in oratione responsum acceperat quod christum natum videret antequam vitam presentem finiret. l Et venit in spiritu in templum. i. per revelationem spiritus sancti ut videret christum sicut erat ei promissum. in Et cum induceret puerum iesum. ad faciendum quod predicta sunt secundum legem. et imple

recepit eum in vlnas suas cum maximo cordis gaudio: **f**im q dicit Prover. xii. Desiderium si proleat delectat aiaz scdo ponit gratiatio cu dicit: **b** Et benedixit deo. gratias agedo p tanto beneficio. **c** Et dixit: Nunc dimittit zc. i. de cetero dimittes me de hac vita transire in cordis quiete.

d Quia vide. oca. mei sa. tuu. letant em volebat descendere ad limbū patrū ex q sciebat saluatore natum. **e** Quod passū ante fa. oim po. idest coraz oib? ppls quib? mysteriū incarnatiōis z redēptiōis p dicitur est p apostolos fm q dicit ps. xvii. In omnē terrā exiuit sonus eorum. **f** Lumē ad reuelationē gentiū. q prius errorum tenebris tenebant. **g** Et gliaz plebis tue israel. magna ē em gloria iudeis ad fidem christi conuersis: q xps fm carnē nat? ē dīpis. tercio p nif parentū bndictio: cum dicitur: **b** Et erat pater eius. i. ioseph qui meruit vocari pater xpi eo q nutritus eius fuit. **i** Et mater. s. maria q fuit mater eius vera. **k** Mirantes super his q dice. de illo. tūc a symeone: z pus a magis z pastozib? z zacharia z elisabeth. **l** Et bndixit illis symeone qm n. maria z ioseph essent maiores symeone in sanctitate: ille tamē erat maior qm ad sacerdotū officium: ad quē spectabat bndicere populū: z non solum benedixit: sed etiam futura p dicit: **m** Ecce positus est hic in ruīnam zc. qz in passione christi que futura erat: multi in dei fuerat excecati a veritate cadentes: z multi fuerūt illuminati qui prius erant simplices z ignorantēs: vt patz de apostolis qui post passionē xpi data est intelligentia scripturarū: fm q dicit Luc. vlti. Et tūc aperuit illis sensum vt intelligerent scripturas. **n** Et in signis. s. federis inter homines z deū. **o** Qui cōtradictur. a sacerdotib? z legis pitis z multis alijs. **p** Et tuā ipsius aiaz ptransibit gladius. i. dolor passiois ei? ptransibit aiaz tuā p cōpassionem: z hoc dicit hiero. in sermone de assumptiōe beate vrginis: q qz in parte in passibili passa est plusq; martyr fuit. **q** Et reuelē. ex multis cordib? cogitatioēs. li vt non tenet hic casualiter: sed affectiue seu cōcomitatiue. Licet em beata virgo ex passione filij maxime afflicta fuerit tñ in fide immobilis z firmiter stetit: alij autē discipuli quātūcūq; solidi dicitur dubitasse: z circa hoc mutatioēs diuersarū cogitatioū habuisse quousq; viderēt ipm a mortuis resurrexisse. Aliter expōit Dugeres de reuelatione occultozū peccatozū in confessione que per effectum passionis in sacramēto penitētie opantis sanantur. **r** Et erat anna. hic psequēter describit xpi recepti

dinem legis p eo? z ipe accepit eum in vlnas suas? z benedixit deum? z dixit: Nunc dimittit seruū tuū dñe fm verbum tuū in pace. Quia vide rūt oculi mei salutare tuū: Quod parasti ante facie oim populoz. Lumē ad reuelationē gentiū: et gloriā plebis tue israel. Et erat pater eius? z mater ei? mirantes super his que dicebantur de illo. Et benedixit illi symeone: et dixit ad mariam matrē eius. Ecce positus est hic in ruīnā z in resurrectionē multoz in israel: z i signū cui ptransibit gladius: vt reuelent ex multis cordibus cogitationes. Et erat anna pphetissa filia phanuel de tribu aser: h pcesserat in dieb? multis z vixerat cum viro suo annis

confessio seu cōmendatio: vbi primo describit psonā confitens ex nomine dicit: Et erat anna. secūdo ex mentis eleuatiōe: cū dicit: Prophētissa. z ex cogitatiōe: cū dicit: Filia phanuel de tribu aser. z exprimitur pater z tribus: ad declarandū certitudinē historie: z forte ad distinguēdōs

bui? anne ab alijs q vocabant hnoie describit etiam ab etatis maturitate cum dicit: hęc pcesserat in diebus multis z a castitate i matrimonio et ante et post. Et vixerat cū viro zc. cōmēdat etiā ab oratiōis sedulitate: cū dicit: s. Quēno discedebat de templo. nō q ibi semper esset: sed frequēter sicut de homie bene frequēter ecclesiā dicit cōi modo loquēdū: talis semper est in ecclesia. t. Ieiunijs. quibus in centū annis repēditur. v. Et obsecratōibus. i. sacris orōnibus quib? mēs in deum eleuatur.

r. Seruēs nocte et die. i. valde frequēter: vel quia nō erat ibi interruptō p peccatū mortale auferēs meritū p ditorum.

septē a vrginitate sua. Et h vidua vsq; ad annos octogintaquatuor? que nō discedebat de templo? ieiunijs z obsecrationib? seruēs nocte ac die. Et hec ipa hora supueniēs cōfitebat dño: z loquebat de illo omib? qui expectabant redemptionē isrl. Et vt pfeceerūt oia fm legē dñi: reuersi sūt i galileā in ciuitatē suam nazareth. Puer autē crescebat et pfortabat plen? sapia: et grā dei erat in illo. Et ibāt parētes eius p omnes annos in hierlm? in die solēni pasce. Et cū fact? esset ānoz duo decim ascēdētib? illis i hierosolymā fm consuetudinē diei festi: psummatiq; diebus cū redirent: remansit puer iesus in hierlm? z nō cognouit parētes ei?. Existi m ātes at illū eē i comitatu:

y. Et ipa hora supueniēs. nō a casu vel humana dispositiōe: sed spū sancti reuelatiōe: sicut dicitur est d symeone a. Confitebat dño. gratias agens de tanto beneficio ad impleto. b. Loquebat de illo omib? qui expectabāt redemptionē israel. annūciās eis natū esse redemptorē. c. Et vt pfeceerūt omnia fm legē domini. s. marie et ioseph nihil omittentes: quis non tenerent. d. Reuer si sunt in galileā ciuitatē suam nazareth. hic accipit galileā adiectiue: quia nazareth est in terra galilee: sicut supra dictum est de bethleem que vocatur quitas iudea. e. Puer autē crescebat. hic consequēter describitur pueri oblatus pfectus qm ad corpus: cum dicit: Crescebat. qm ad animā cum dicitur: Et confortabatur. Aduertendū tamē q in corpore xpi fuit augmentū reale quātitati: sed in anima eius non fuit augmentū reale gratie z virtutis: qz totā plenitudinē grē habuit ab infāti sue pceptiōis: sed qm ad ostensionē in effectu magi apparebat fm q ille crescebat: et fm q volebat. f. Et ibāt parētes eius: tanq; deuoti z religiosi. g. In die solēni pasce. Ter in anno debebant omnes masculi apparere in hierusalem coram domino: fm q habetur Exodi xxii. scilicet in pascha pentecoste z festo tabernaculorum: sed cū illis qui erant longe a hierusalē cuiusmodi erant galilei dispensabāt de duob? vltimis festis. h. Remansit puer iesus in hierusalem non a casu vel obliuione: sed sua voluntate z ordinatiōe: vt a pueritia ostenderet zelū suū circa spūalia. i. Et nō cognouit parētes zc. Ad solēnitatē dno pasce viri ibāt seorsū a mulierib? vno comitatu z mulieres i alio: z filij reuertebant vt magi religiose solēniaret festū ab vxozib? ptiuentes: sicut et in datione

Euangelium

legis pceptū fuit q̄ cōtinerēt p̄ tres dies ab v̄roib⁹ suis put̄ habet̄. Exo. xii. Pueri autē in differētē potēt̄ ire in comitatu v̄roz aut mulierū: ⁊ ideo q̄n̄ ioseph non vidit puer̄ ibi in comitatu v̄roz existimavit eū esse cū maria in comitatu mulierū: ⁊ eodē mō maria credidit eū esse in comitatu v̄roz.

k Venerūt iter diei ⁊ cū die sequēti q̄reret̄ in ista comitiua ⁊ in illa nō inuenerūt eū: ideo tercia die redierūt in hierlīm a qua recesserat̄ p̄ vna die: ⁊ sic quarta die inuenerūt eū: ⁊ h̄ est quod subdit̄: **l** Post tridūm inuenerūt illū in tēplo. non in teatro vel in foro vel in ludo sicut solent pueri inueniri: sed in loco oioni ⁊ doctri ne sacre deputato.

k Venerūt iter diei: et requirerāt eū inter cognatos et notos. Et nō inueniētes regressi sunt in hierlīm: requirētes eū. Et factū est post tridū inuenerūt illū in tēplo sedentē in medio doctorū audientē illos: ⁊ interrogāte eos. Stupebāt autē omnes qui eum audiebāt sup̄ prudentia ⁊ responsis eius. Et vidētes admirati sunt. Et dixit mater eius ad illum:

cies. Si autē consideret̄ sapiētia christi q̄tum ad ostēnsionem in effectu sic fuit ibi p̄fectus quod dāmodo iquātum sapiētia suam non tūm humanā sed etiam diuinam magis ostendebat fm̄ suum beneplacitum: ⁊ p̄ ut nostre salutē expediret: sicut dictum est supra de p̄fectu ip̄ in gratia et virtute.

l fili quid fecisti nobis sic? Ecce pater tuus ⁊ ego querebamus te. Et ait ad illos: Quid est quod me querebat? Nesciebatis quod in his quod patris mei sunt oportet me esse? Et ipsi non intellexerunt quod loquutus est ad eos. Et descendit cum eis ⁊ venit nazareth: ⁊ erat ibi. Et mater eius p̄seruabat omnia verba haec in corde suo. Et iesus p̄fitebatur etate ⁊ sapia gratia apud deū

In ca. ij. vbi dicit̄ in postilla: Quia duo habitus eiusdem rationis non possent esse simul ⁊ cetera.

m In medio doctorū ut melius posset omnes audire: ⁊ melius cōsuetis p̄ferre. **n** Stupebāt. i. valde mirabant. **o** Sup̄ prudentia ⁊ rūsus eius. q. d. als inauditū fuerat q̄ puer talis etatis tam sapienter loqueret̄. **p** Et dixit mater eius ad illū: ⁊c. Ioseph autē licet pater eius diceret tū nō fuit ausus illū arguere cū firmiter crederet ipm̄ esse dei filiū: sed mater ex maxima dilectione quā habebat ad illū hoc fecit: q̄ amor excellēs dominū nescit. **q** Volentes querebamus te. i. volētes de absentia tua: cū p̄ntia est nobis dulcissima: p̄ hoc moraliter designat q̄ xps̄ in dolore cōtentionis querēdus est ⁊ sic inueniē: nisi p̄ peccatū a nobis abscētur. **r** Et ait ad illos: Quid est quod me querebatis. s. in sanguineos. q. d. magis querēdus sum in occupatiōe circa sp̄ualia: ideo subdit̄: **s** Nesciebatis quod in his quod patris mei sunt oportet me esse. maḡ em̄ afficiebat̄ ad patrē naturalem ⁊ eternū q̄ ad matrē naturalem ⁊ patrē putatiuum. **t** Et ipsi nō intellexerunt quod nō erāt ad huc assueti audire talia ab eo. **v** Et descendit cum eis. ad eorū cōsolationē. **x** Et erat subdit̄ illis. ad nostrā instructionē: et sup̄bie nostre cōfusionē. **y** Et mater eius cōseruauit haec. exponat̄ sicut p̄a. **z** Et iesus. p̄fici. et. ⁊ iste p̄fectus erat realis in quātū erat a parte corporis ut p̄dictum est. **3** Et sapientia. in christo duplex ponit̄ sapiētia: vna diuina: ⁊ hec nō potuit augeri vel diminui eūz necessario sit infinita: alia humana: ⁊ hec ponitur duplex in christo: vna habitualis: ⁊ ista in christo non fuit augmentata: q̄ ab instanti cōceptionis habuit tantā plenitudinē sapientie quāta potest cōferri nature humane: alia experimentalis que accipitur per operationē sensuum. **4** Et fm̄ hoc dicunt aliq̄ q̄ in christo fuit sapientia vel scientia acquisita: quia intellectus agens in christo fuit eiusdē nature cum alijs hominibus: ⁊ ideo cum non sit ponendus ociosus in eo habuit operationem abstrahendi species intelligibiles a fantasmatibus: et iste species recipiebant̄ in intellectu possibili ipsius: ⁊ sic p̄fectus in tali sapientia seu scientia accepta a sensibilibus. Alij vō dicunt q̄ non p̄fectus in tali scientia q̄tum ad habitum: quia duo habitus eiusdem rōnis nō possunt esse simul in eodem intellectu: talis autē scientia acquisita non videtur esse alterius rationis q̄ infusa circa idē obiectū: sicut oculus miraculose datus est eiusdem rationis omnino cum oculo dato vel generato p̄ naturam: nec tamē propter hoc intellectus agens in christo fuit ociosus: quia non solum in abstractione specierū intelligibilium necessaria est operatio intellectus agentis: sed etiam in consideratione fm̄ habitum scientie iam prius acquisitae: in qua consideratione nō abstrahit de nouo spe

Abitus scientie infuse nō est idem specie. habitus scientie acquirete licet sint de eodem ⁊ circa idem obiectū: cū ratio est. Nam habitus non solum distinguuntur fm̄ naturas aut obiecta: sed etiam fm̄ p̄ncipia actiua talium habituum seu dispositionū put̄ habet̄ in p̄ma sc̄de. q. liij. arti. ij. in corpore questiois. Et inde est q̄ habitus scientiarū diuersificant̄ non solum fm̄ diuersitatē obiectoꝝ: sed etiam fm̄ diuersa media quibus demonstrant̄ conclusioēs ip̄az scientiaz: sicut habitus scientie astrologie de rotunditate terre: qui demonstrat̄ per media mathematica est alius ab habitu scientie naturalis ⁊ de eadem rotunditate terre qui demonstrat̄ p̄ medium naturale. Unde licet cōdusio demonstrata p̄ vtranq̄ p̄dictarum scientiarum circa hoc sit eadem: habitus tamē scientie talis conclusiois diuersificant̄ specie fm̄ diuersitatem harū scientiarū put̄ habet̄ p̄e. ij. q. allegata. Cū igit̄ p̄ncipiū actiū habitus scientie acquirete sit lumē naturale intellectus agentis: p̄ncipiū vō actiū habitus scientie infuse sit lumē sup̄naturale: sequit̄ q̄ tales duo habitus sunt diuersa rō rationū: ⁊ sic possunt esse simul in eodem intellectu. Nec est simile de oculo miraculose facto ⁊c. put̄ dicit̄ postillator. Nam res naturales distinguuntur specie fm̄ p̄ncipia intrinseca tūm p̄cipue fm̄ formā non autem fm̄ p̄ncipia extrinseca: sicut est p̄ncipiū efficiens. Ignis enim generatus ex alio igne idēz est specie igni generato ex reflectione solarium radiorum: eo q̄ forma specifica vtriusq̄ ignis est eadem specie: licet causa efficiēs sit diuersa. In habitibus autē diuersitas specifica accipit̄ etiā fm̄ p̄ncipiū extrinsecū: vt est p̄ncipiū efficiens sicut etiā diuersificat̄ fm̄ obiectū qd̄ est extrinsecū: vnde credendū ē q̄ christus p̄fecit in scientia acquisita. s. experimentalis: nō solū q̄tum ad actū: sed etiā q̄tum ad habitū: ⁊ hec ē opinio quā sanctus thomas. v. riorē esse asserit in bac m̄a tercia p̄e. q. xij. arti. ij. in corpore. q. Que quidē opinio magis p̄sonat littere: testatur em̄ euāgelista q̄ christus p̄fecit in sapia. Cū igit̄ q̄libet sapientia p̄rie dicta est habitus sequit̄ q̄ p̄fecit in habitu sapientiali. Sicut p̄dicta opinio est maḡ p̄sona rōni. Nam nō solū est incōueniēs dicere q̄ intellectus agens in xpo esset ociosus: s̄ etiā si xpo desset aliqua naturalis actio intelligibilis hūane nature p̄tines: sicut est actio abstractio intellectualis q̄ marie pertinet ad humanū intellectū ⁊c. Sequit̄.

II In ca. ij. vbi iesus dicit̄ p̄fecisse sapia postill. exclu

Replica.

Euangeliū

Datum d' predicatōne exequenda. **g** Et venit. Dic cō sequēter ponit p'dicatōnis actus: et p' q'tum adverbositate onem boni: sed q'tū ad arguitōem mali: ubi. Dicebat **g**. Circa primū dicit: **g** Et venit in oīm regione iordanis. q' exiit de deserto ubi pauci habitabant: et venit ad loca magis habitata ut plures possēt venire ad eū? p' dicatōne baptizari ab eo in iordane. **b** Pre. ba. pnie. h' expositiō est Marci. j. c. vsq; ibi.

i Ois val. im. h' auctoritas q' habet esa. xl. exponitur a iudeis de reditu a p'uitatis babylo nice: de qua p'dicit esa. vias tūc cōplari: per hoc q' valles eleuarent ad eū litatē planicie et colles deprimere et sic iudei de babylo nia reuertētes iudeam possent defacili transire p' vias. **h** q' nec in scriptura sacra: neq; in aliq' bystoria auctētica inueniunt eū impletū ideo illa scriptura sacra reducēda est ad aliū intellectus in aduentu xpi ad impletū p' quē bñi

les qui p' valles intelligunt repleti sunt bonis spūalibus et supbi qui p' colles intelligunt humiliati sunt sicut supra expositū ē ca. j. in cantico beate virginis. **l** iter etiā exponitur hoc: quia sicut via corporalis reddiū difficilis ad ambulandum ppter p'funditatem vallū et eleuatōnem collium: ita via spūalis qua deus gradit sup corda fidelū in pedis p' d'p'sionem terrene cupiditatis: et p' eleuatōnem mūdane vanitatis: et vtrūq; impedimentum fuit amotū p' aduentum xpi in multis. **o** Primū patuit in Zacheo qui dicit dño: Ecce dimidiū bonorū meorū do pauperibus etc. et b. j. x. et in Matheo qui dimisso teloneo secutus est xpm et legi Mathe. ii. Patet scdm in mūdī principibus quorū colla subiecta sūt christo. **k** Et erūt praua in directa. i. corda distorta p' iniusticiā: p' equitatem iusticie rectificabunt. **l** Et aspa in vias planas. i. corda p' xpm indurata mollificabunt: sicut p' paulo qui xpm persequens a xpo illustratus: statim ad māsuetudinē obedientie fuit puerus. d. dñe qd vis me facē. act. ix. **m** Et videbit ois caro sa. dei. i. xpm. et accipit hic ois caro. i. ois bō: q' aliqui de oibus hoibus viderunt eū inter boies conuersantem. **n** Diuidebat eū tūc cōitas boim in duas partes. s. in iudeos et gentiles: et multi de istis et de illis viderūt eum in mūdo puerantem. Potest etiā hoc verbum intelligi de visu spūali quo vident eum pueri ad fidem catholicā ex oibus gentibus totius mūdi: videbunt etiā eū generaliter oēs in forma bñiana in die iudici. **o** Dicebat **g** h'ic p'nter describit actus p'dicatōnis q'tum ad reprobationem mali. et p' snia ex dictis mathe. iii. exceptis q' sequuntur. **p** Dicebat ergo ad tur. h'ic accipit totum p' pter: q' illud quod sequitur non dicit nisi p'bariseis et saduceis qui cū alijs veniebant ad Iohannē n' ex deuotione s' mag' ex malignitate. vñ subdit: **o** Geni. viperarū. genuimen ē neutri generis: et dicit a gigno is. et iō filij nati ab aliquo dicitur eius genuina. vñ mathe. iii. di: Progenies viperarum. **p** Et interrogabant. h'ic cōsequēter ponit p'dicatōnis iohannis fructus. Erat eū predicatio iohannis ordinata ad hoc q' populus ad susceptionem xpi ppara-

ret: et vt xps manifestaret. **o** Primo ergo ponit fructus p'dicatōnis eius q'tum ad primū: sed q'tum ad secundum: ubi. Existimante autē populo. Circa primū sciendū q' populus pparabat ad christi susceptionem p' veraz pnam: que apparet quādo homo paratus est corrigē vitam suā: et h' ostendit hic eē factū ad p'dicatōne iohannis primo in vulgariibus boib' euz dicit: **p** Et inter. eū tur. d. Quid ergo fa. q. d. vitā nrā corrigē parati sumus. **q** Respondēs autēz d. i. Quid ha. duas tunicas. i. vestimentū su p'suū. **r** Det non habēt. **s** la em terra in q' erat iohannes calida est et d' cōmuni cursu suscitua tunica v' vnum vestimentum: et ita intelligendum est de alijs rebus quibuscūq; que superfluit: considerata conuenienti entī necessitate

status et persone. Secundo hoc ostendit in pedagiorum et tributorum collectoribus: cum dicitur. **s** Generūt autem et publicani: tales eū dicuntur publicani: quia intromittunt se de negocijs p'tinentibus ad publicum. **t** Et ille dixit ad eos: nihil amplius etc. hoc autē dixit q' collector ores talium solēt esse proni ad plus colligendum q' sit eis mandatu: et quod est amplius eis remaneat. **u** Tercio ostendit in militibus cum dicitur: **v** Interrogabant eum et milites parati consilio eius vti. **x** Et ait illis. neminem concutiat. scilicet oprimeudo pauperes et eos despiciendo. **y** Neq; caluniam faciatis. id est non imponatis falsum crimen diuitibus et potentibus: et occasiones extorquendi bona eorū habeatis: quia p' aliam viā a talibus bona rapere non possunt. **z** Contenti estote stipendijs vris. que dabant eis ab imperatoribus pro labore militum quem habent sustinere in defensione patrie: reddēt autē quos habent multi milites sup homines sibi subditos habent locum stipendiorum: et ideo debent eis esse contenti. **aa** Tria autē dicta inducunt beatus iohannes milites: q' solent esse proni ad vicia p'traria. **a** Existimante autē populo. h'ic describit fructus p'dicatōnis iohannis q'tum ad christi manifestationem. Et primo manifestat iohannis testimonio secundo dei patris signo: ubi. Factus est autē. terco euāgeliste scripto: ubi. Et ipse iesus erat incipiens. Circa p'mum ostendit in iohanne doctrine veritas in xpi manifestatione: sed o mentis stabilitas in herodis reprobatione: ubi. Herod. autem tetrarcha. Snia prime ptis p'z ex dictis mathe. iii. exceptis que sequuntur. **a** Existimante autē populo. q' aliqui eorū viderāt et alij fama publicā audierāt mirabilem eius conceptum ortum: et vite sancte meritū que superius sunt declarata: et ex his optinabant ipm esse xpm. **b** Et cogitantibus omnib' etc. non solum cogitauerunt sed etiam d' hierusalē que erat metropolis miserunt iudei nuncios sole mnes ad Iohannem vt querebant ab eo si ipse esset christus et

Luce

babes Joh. j. c. Multa quidem et alia etc. et q. p. q. non oia facta et dicta Johannis scripta sunt s. pauca respectu: sicut et de ipso dicit Joh. vlti. Multa quidem et alia etc. d. Herodes aut. Hic describit stabilitas mentis in Johanne qui non timuit facinus Herodis tetraarche arguere et suia huius p. et dicitis math. iij. et Mar. vj. b. vbi factu istud pleni? p. timentur e. F. m. e. aut. Hic describitur manifestatio xpi p. signu datu de celo a deo patre cuz baptizaret a Johanne: Et p. suia ex dicitis mathei. iij. g. et marci. j. b. ecce pro quod had. dit. f. Et orante. in quo de dit xps ex pluz quod in recepti one sacramentorum debet mes bois eluau i te um.

g. Et ipse iesus Hic consequet describit mani festatio xpi euu geliste scripto: q. h. describit ei? genealogia: vt sicut natiuitas eius eterna fuerat manifesta. ra verbo patris dicentis: Tu es filius meus. scz naturalis a natiuitas eius temporalis manifestaret p. descri ptionem genealogie. In q. de scriptone confi derandum q. sic cut supra dictu

est in p. logo math. ostendit qualiter xps venit ad nos ideo describit genealogiam descendendo: Lucas v. q. liter p. xpm reducitur in deo ideo ea describit ascenden do: ppter qd ea determinat in ipso deo. dicit ergo. g. Et ipse dicitus erat incipiens q. si annoz. xxx. fm. agn. et chryf. xps tunc habet. xxx. annos p. pletos et inceperat xxx. et fm. hoc sic intelligenda e. bec. fra. Erat iesus annoz. xxx. incipiens. i. inceperat. xxx. et fm. h. xps predi cavit duobus annis cu dimidio. fm. alios do doctores quoz opinio couis tenet. iesus tunc habet. xxx. anos p. pletos et inceperat. xxx. et fm. hoc est sic intelligenda bec. fra. Erat iesus incipiens annoz. xxx. i. tricesimu annu de quo habet. iij. dies. et fm. hoc xps pdicauit. iij. anis et dimidio vsq. ad passionem sua. xvij. anno tyberij. b. Et putabat filio ioseph: q. erat sponsus marie cu? cae. s. exp. s. i. c. j. h. Qui fuit bel. In matheo dicit q. Ioseph fuit filius iacob: et ibi ista cotrouersia solu ta est. i. Qui fuit neri. math. j. dicit q. ille salathi el fuit filio iechonie. Et quod dicendum: q. verum est

q. salathiel fuit filius naturalis iechonie: sed fuit filio neri adoptiuus q. mortuo iechonia nerus adoptauit eu in filium: et io matheus qui describit genealogiam xpi carnale posuit iechoniam: Lucas qui magis describit genealogia spualem ponit istu neri. k. Qui fuit nathan: q. fuit d. d.

amos: qui fuit naum: q. fuit hesli: qui fuit nage: q. fuit maath: q. fuit matathie: q. fuit semei: q. fuit ioseph: qui fuit iuda: q. fuit iohanna: q. fuit resa: q. fuit zorobabel: q. fuit salathiel qui fuit neri: q. fuit melchi q. fuit ad di: q. fuit thosan: q. fuit helmadā: q. fuit bez: q. fuit iesu q. fuit heliezzer: q. fuit iozim q. fuit matath: q. fuit leui: q. fuit symeō: q. fuit iuda: q. fuit ioseph: q. fuit iona: q. fuit heliachiz: q. fuit malcha: q. fuit mena: q. fuit matatha: q. fuit nathā: q. fuit dauid q. fuit iesse: q. fuit obeth: q. fuit booz: q. fuit salmō: q. fuit naason: q. fuit aminadab q. fuit arā: q. fuit ekrom: q. fuit phares: q. fuit iute: q. fuit iacob: q. fuit Isaac: q. fuit abrahe: q. fuit thare: q. fuit nachoz: q. fuit saruch: q. fuit rachaū: q. fuit phalech: q. fuit heber: q. fuit sale: q. fuit chaynā: q. fuit arphaxat: q. fuit sem: q. fuit Noe: q. fuit lamech: q. fuit matusale: q. fuit enoch: q. fuit iareth: q. fuit malalehel: q. fuit chaynā: q. fuit enos: q. fuit seth

lz omnes sapientes hebreoz concorditer tenerent xpm debere descendere de dauid: aliqui tamen eoz opinabant ipm descendere ab eo per nathan ppter excellentiam sue sanctitatis et pphetie. Alij do per salomonem ppter dignitatem regiam et sue excellentiam sapientie. fm. veritatem aut descendit p. vtrūq. aliter tamen q. per salomonem descendit fm. lineam naturalis generationis: per nathan do fm. lineam legalis generationis: q. nathan fuit filius dauid adoptiuus vt predcm est: et Ioseph qui ponit immediate post xpm ascendendo fuit filius heli adoptiu? seu legalis: put plenius fuit declaratum math. j. Alia causa est quia lucas describit xpi genealogiam. put in deū reducitur vt pdictum e. Reducitur aut in deum p. xpm in q. tum efficitur filij dei adoptiu. I. Qui fuit booz. tres fuerūt immediate se sequentes huius nois. s. filius: pater et auus: vt plenius declaratu fuit math. j. m. Qui fuit chaynā. fm. hiero. et fm. traslatōem q. vtrūq. hō ponit ali q. s. medi? in sale et arphaxat: vt p. s. Gen. x. Septuaginta aut interpretes ponūt istu chaynā mediū. Et ad concordias

d. i. h. o. n. a. t. h. a. d. i. c. i. t. a. l. i. q. u. i. f. u. i. t. f. i. l. i. u. s. d. a. u. i. d. n. a. t. u. r. a. l. i. s. d. e. b. e. r. s. a. b. e. e. v. t. v. i. d. e. t. d. i. c. i. j. p. a. r. a. l. i. i. j. s. e. c. d. b. o. c. v. i. e. s. s. e. c. o. t. r. a. i. l. u. d. q. d. d. i. c. i. t. S. a. l. o. p. u. e. r. i. i. j. E. g. o. f. u. i. v. n. i. g. e. n. i. t. u. s. t. e. n. e. l. u. s. c. o. r. a. m. i. r. e. m. e. a. B. l. l. e. e. s. t. f. i. l. i. u. s. q. u. e. h. a. b. u. i. t. b. e. r. s. a. b. e. c. d. e. d. a. u. i. d. a. n. s. a. l. o. m. o. n. e. m. n. o. n. c. o. m. p. u. t. a. t. q. f. u. i. t. m. o. r. t. u. i. i. n. c. i. r. c. u. m. c. i. s. u. s. p. e. r. b. o. c. e. r. g. o. q. S. a. l. o. m. o. n. d. s. e. v. n. i. g. e. n. i. t. u. m. m. a. t. r. i. s. s. u. e. v. i. d. e. t. q. n. a. t. h. a. n. n. f. u. i. t. n. a. t. u. s. d. e. b. e. r. s. a. b. e. e. t. d. a. u. i. d. t. i. c. i. t. a. l. i. q. u. i. q. i. s. t. e. n. a. t. h. a. n. f. u. i. t. n. a. t. h. a. p. p. h. e. t. a. q. u. e. p. p. e. m. i. n. e. n. t. i. a. s. c. r. i. t. a. t. i. s. d. d. a. d. o. p. t. a. u. i. t. i. n. f. i. l. i. u. m. m. o. r. t. u. o. e. i. p. s. e. n. a. t. u. r. a. l. i. t. e. f. m. h. o. c. p. o. t. d. i. c. i. q. f. u. i. t. f. i. l. i. u. s. a. d. o. p. t. i. u. s. d. e. r. s. a. b. e. e. v. r. o. r. i. s. d. a. u. i. d. t. e. f. m. h. o. c. c. o. n. u. n. e. r. a. t. i. n. t. e. r. f. i. l. i. o. s. b. e. r. s. a. b. e. e. j. p. a. r. a. l. i. i. j. d. e. a. l. i. j. s. a. u. t. e. t. r. i. b. u. t. i. b. i. d. e. n. o. i. a. t. i. s. v. i. c. i. n. d. u. m. q. f. u. e. r. u. n. t. f. i. l. i. j. v. r. i. e. n. a. t. u. r. a. l. e. s. t. a. d. o. p. t. i. u. i. f. i. l. i. j. d. d. q. n. a. c. c. e. p. i. t. m. a. t. r. e. z. e. o. z. t. s. i. c. s. a. l. o. m. o. n. f. u. i. t. v. n. i. g. e. n. i. t. u. s. m. a. t. r. i. s. u. e. r. e. s. p. e. c. t. u. d. d. v. t. d. i. p. u. e. r. i. i. j. L. a. a. n. t. q. u. a. r. e. l. u. c. a. s. d. e. s. c. r. i. b. i. t. x. p. m. d. e. s. c. e. n. d. e. r. e. a. d. a. u. i. d. p. n. a. t. h. a. n. v. n. a. f. u. i. t. q. u. i. a

Euangelium

buius potest dici qd iste chayan fuit pater sale legalis siue adoptiuus: arparat vo pater nalis ipsius: 7 yterq; p; hic ponit: 7 maxime q; lucas in describendo sequit tran statione. lxx. que suo tpe erat valde auctetia. u Qui fuit dei. non p generationem sicut aliq; sed p formationem de limo terre 7 infusi onem aie: vt habet Gene. primo.

Ca. iij.
Aus autē. Descripta pdicati one precursoris: hic pnr describitur pdicatio saluatoris 7 pmo describit pdicatio p moduz amoris miracula fa ciendo: 7 beneficia pferendo: scdo per viam timoris fro rez futuri iudicij in cuncto caplo. xij. Adhuc circa pnu describit pmo pdi catio saluatoris p seipm tm: scdo cuz hoc pmissione di scipuloy. ir. ca. cir ca primuz pmitit xpi pdicatio: scdo ex hoc sequēs aliq rum puerio: ca. se quenti. Prima ad huc in duas: q; pri mo describit idone itas pdicatoris: se cundo executio p dicationis: ibi. Et egressus ē hiesus. Adonea vo dispo sitio pdicatoris est maceratio carnis p ieiuniū: p qd car nis incentiuū reprimi: fm q; dicit Paulus. j. ad Cor. ix. Castigo corpus meū 7i seruitutē redigo: ne forte cū alijs pdicauerim ipse reprobus efficiar. 7 scdo seruo orōnis in loco solitudinis: vbi diuina sapia haurit que postea p pie dicationem effundit. vñ Paulus anteq; mitteret ad pdi candū in orōne fuit illustratus: fm q; habet actu. ir. Ecce em orat: 7 postea subdit: Gas electōis est mihi iste: vt por tet nomen meū 7c. tertiū est victoria tēptationis: non em est ad pdicandū idoneus qui succūbit tēptationibus. Ista aut tria onduit de xpo p hoc q; ante pdicationem intra nit in desertū orōni solitarie aptum: 7 q; ibi ieiunauit: 7 tri plicem demonis tēptationem deuicit: non q; istis indigerz p se sed p nobis ad dauidz exemplū pdicatoribus alijs: et p; sua predictoy ex dictis math. iij. a. vbi ista sūt ex posita: exceptis paucis que sequuntur. b Et nihil man. in die. illis. Hic accipiunt dies naturales: q; nihil mandu cauit de die nec de nocte. c Dic lapidi huic vt panis fiat. Hic accipit singulare pro plurali eo mō loquēdi quo dicit Ego. viij. Venit musca grauisima. i. multitudine mu scay. vñ Math. iij. dicit: Dic vt lapides isti panes fiant. d Et dixit illum dyabolus 7c. Ista tēptatio que ponit h scda: ma th. iij. ponit tertia: que istay fuit scda 7 tertia certū nobis non est: vt dicit aug. neq; refert ad veritatez q; n o; q; scda sp eodē ordie fferat q; scda sē vt frequē dā ē: s; q; duo euangeliste varie narrāt ordinē pōt rō assigna ri: quia vna tēptatio ē de cupiditate principaliter: alia de elatione. Et frequēter contingit q; vnum vicij ex alio na scitur et econuerfo: 7 ideo Matheus vnam pponit: lucas vo aliam. e Quia mihi tradita sunt 7 cui volo to illa. Mentitur hic dyabolus: neq; mirum: quia mendax ē p;

q fuit adā q fuit di. iij.
Icto egressus ē a iorda ne: 7 agebat in spū in deser to dieb qdraginta: 7 tēta bat a dyabolo. Et nihil māducauit in dieb ill: 7 cō sūmatis illis esurijt. Dixit aut illi dyabolus: Si fili di es dic lapidi huic: vt panis fiat. Et rādit ad illū ielus: Scriptū ē: q; nō in pane so lo viuit hō: s; in oī vbo dei. Et dixit illū dyabolus: i mō tem excelsuz 7 ondit illi oīa regna orb terre i momento tps: et ait illi: Tibi dabo ptātem hanc vniuersam et glām illoy: q; mihi tradi ta sūt: 7 cui volo to illa. Tu s; pcedēs si adoraueris corā me: erūt tua oīa. Et rādes ielus dixit illi: Scriptū est Dñm 7eum tuū adorabis 7 illi soli seruies. Et dixit il

mendacij: vt habet Job. viij. Non em potestātē habz super creaturas ad libitum suū: sed solum in qntū de pmittit fm occultum iudicij suū ad exercitiū patiētie electoy: sicut data est ei potestās affligendi Job i va statione bonoy suoy 7 in morte p olis: 7 in infirmitate sui corpis: vt habet Job. j. f Et consum. omni ten. dya. reccf. ab illo tā q; victus. g Et q; ad tē pus. q; approp quate tpe passio nis suscitauit ei psecutionem p principes sa cerdotum.

lum in ierlm: 7 statuit eā sup pinn. 7 tēpli: 7 dixit illi. Si fili di es: mitte te hic 7eoz sum. Scriptuz ē ei q; angel suis māducauit de te: vt pfer uent te: 7 q; in manib; tol lent te: ne forte offēdas ad lapidē pedē tuū. Et rādes ielus ait illi: Di ctū ē: Non tētabis dñm 7eoz tuoz. Et psumata oī tēptatōe: dyabo lus recessit ab illo: 7 q; ad tps. Et egressus ē ibs i vru te spūs i galileā: 7 fama ex ijt p vniuersā regionē de illo. Et tpe docebat i synagogis eoy: 7 magnificabat ab oī bus. Et venit nazareth vbi erat nutritus: 7 inuēit s; cō suetudinē suā die sabbati i synagogā: 7 surrexit legere. Et tradit e illi liber esaiē pphete. Et vt reuolūt libz inuenit locū vbi scriptum erat: Spūs dñi sup me pōt

te sui corpis: vt habet Job. j. f Et consum. omni ten. dya. reccf. ab illo tā q; victus. g Et q; ad tē pus. q; approp quate tpe passio nis suscitauit ei psecutionem p principes sa cerdotum.

b Et egressus ē ielus. Descri pta idoneitate pdicatoris: hic consequēter de scribit executio pdicationis: 7 p q; tum ad ei do ctrinam: secun do q; tū ad docē ne confirmatō nem: ibi. Et i sy nagoga erat hō habēs demoniū. Prima in duas: q; primo descri bit docuisse i ga lileā generalit: secūdo in ciuita te sua nazareth specialit: ibi. Et venit i nazareth Circa primū di citur:

b Et egressus est hiesus. scilicet a deserto quod intra uerat post baptismum vt doceret populū. i In virtute spiritus. id est in virtute signa 7 miracula faci endi: de quo spū dicit. iij. regum. ij. ca. Spūs helye re quieuit sup belisem: quando diuisit aquas riuaculo se: veruntamē virtus facienti miracula non erat in be liseo: sed in deo qui faciebat miracula ad preces belisei s; ista virtus erat in xpo cum sit deus et homo. k In galileam. ibi em primo pdicauit vt impleret p phtia esaiē. ir. Primo tpe alleuata est terra zabulo 7 terra neptalim 7c. vt habet Math. iij. f Hic igitur l Magnificabat ab oibus ppter excc; lēntiam do ctrine 7 miracul. m Et venit nazareth. Hic conse quēter describit eius doctrina i nazareth ciuitate sua: circa quod eius doctrina premitit: s; do contra cum emulatio excitatur ibi. Et dicebant: nonne hic est 7c. Circa primū dicit: Et venit nazareth vbi erat nutritus: hoc aut dicit ad designandum q; vbi fuerat natus. s. in bethelem: vt. s. dicitur est ca. ij. n Et intrauit fm consuetudinē suā die sab; iati in synagogaz: que erat locus orationis 7 doctine legis quibus iudei fm pceptum legis vacare debeant in die sabbati: xps at lege obſuare voluit: vt dicit e. s. ca. ij. o Et surre xit legere vt non pdicar et seipm verbo suo tm: sed etiam testimonio sacre scripture. p Inuenit locum vbi scriptum erat. non a casu: sed a pposito: quia scie bat passus scripture loquentis de eo: q; Spiritus domini super me 7c. Hoc scribitur Esa. lxx. sed tamen in translatione nostra mutantur aliquot verba licz sic eadem sententia. lucas autē hic allegat scripturā put

dabatur in translatione. lxx. Circa qd sciendū q̄ iudei expectant illa que p̄mittitur eis: Esa. ca. p̄dicto imple ri p̄ messiam que expectat futuꝝ 7 dominatur toti mū do t̄paliter 7 educatꝝ iudeos de captiuitate: 7 positꝝ eos in maxima gloria 7 honore sup̄ oēs gentes: sed q̄ t̄ps aduētꝝ x̄pi iam trāsūtꝝ: ideo t̄ps h̄nc locum conuenientē de seip̄o exposuit.

dicēs: q̄ Sp̄s d̄ni sup̄ me t̄c. i. me de- uocens: q̄ b̄na- nitas x̄pi orga- nū ē ip̄ius diu- nitatis coniu- ctum: 7 iō in oi- bus mouebat̄ fm̄ diuinitatis instinctum.

r̄ Prop̄ qd̄ v̄xit me ab in- stanti concepti- onis plenitudine gr̄e. Et hoc cōm̄ q̄ humanitas x̄pi deitati diu- nitatis plenitudine gr̄e replet: fm̄ q̄ d̄i Job. j. ca. Vidimꝝ euz̄ q̄i v̄nigenitū a pre- plenū gr̄e et ve- ritatis.

s̄ Euāgeliza- re paup̄ibꝝ mi- sit me. i. h̄uilibꝝ quibus sua do- ct̄ina p̄ficiat nō

q̄d v̄xit me euāgelizare pauperibꝝ misit me: sanare p̄tritos corde: p̄dicare ca- ptiuis remissioꝝ 7 cecis vi- sum: 7 dimittē p̄fractos i re- missioem: p̄dicare anū d̄ni acceptū: 7 diē retributōis. Et cū p̄licuiss̄ libꝝ reddi dit m̄stro 7 sedit. Et oim̄ i synagoga ocl̄i erāt intēdē tes i eū. Cepit at̄ dicē ad il- los. q̄ hodie impleta ē hec scriptura in auribꝝ v̄ris. Et oēs testioniū illi dabāt: et mirabāt i v̄bis gr̄e: q̄ p̄ce- tē bāt te ore ip̄i 7 et dicebant. Nōne h̄ ē filiꝝ ioseph? Et ait illi. Quid dicetis mihi h̄c similitudinē. Abedice cu- ra teip̄s. Quāta audiuimꝝ facta i capharnaū: fac h̄c i patria tua. Ait at̄. Amen dico vobꝝ: q̄ nemo p̄pha ac-

sup̄bis. t̄ Sanare p̄tritos corde. contritis p̄ p̄niaz datur gratia sanans vulnera peccatorum. v̄ Et p̄ dicare captiuis remissionem. i. detētis in limbo: ad q̄s descendit 7 eos inde eripuit. r̄ Et cecis visum. id- est gentilibus excecatis p̄ erroꝝ: verā dei cognitōnem fm̄ q̄ dixit symeon ca. ij. de x̄po: Lumen ad reuelatiōz gentiū t̄c. v̄ Dimittē p̄fractos t̄c. a. pondere le- gis relaxando: de quo d̄i act. xv. Cur t̄catis imponere iugum sup̄ ceruices discipulorum: qd̄ nec nos nec pa- tres nostri portare potuimus. s̄ Predicare annuz d̄ni acceptū. iste ē annus passionis x̄pi quo t̄c placatꝝ est humano generi soluta cinēda p̄mi peccati. a. Et diem retributōis. i. diem iudicij: in quo v̄nauqꝝ retribuet̄ fm̄ opa sua. b. Et cum p̄licuisset libꝝ. Hoc fecit ad ostēdendū q̄ libꝝ sacre scripture sūt re- uerenter tractandī. vnde 7 iudei hanc reuerentiaz fa- ciunt libꝝ veteris testamēti: q̄ nullo modo sederēt iuxta illos: sedendo ita alte sicut illi sunt positi. Et quo p̄ q̄ illi x̄piani sūt: valde rep̄bendendi qui non solum libꝝ veter. te. s̄ etiam noui: etiam sacra euāgelia ita irreuerenter tractant 7 irreuerentius q̄ libꝝ veteris d̄nator. Aliqui etiam theologi dicta eoz̄ euz̄ maiori pondere et certiori quotatione allegant in sermonibꝝ suis 7 in scholis q̄ dicta x̄pi 7 ap̄loꝝ. c. Et sedit. vt exponeret mature qd̄ stando legerat reuerenter 7 de- uote. d. Et om̄. in syna. o. erant intēdē. in eū. quia in facie eius quidam fulgor diuine gratie relucebat: q̄ animos intuentiū attrahēbat. e. Cepit aut̄. di. ad il. quia bo. imple. est hec feri. t̄c. sc̄z in ip̄o: vt p̄z ex pre- dictis. f. Et omnes testi. illi da. vidēz q̄ illa scriptu- ra in eo esset impleta. g. Et mirabant in verbis gr̄e. i. gratiosis. h. Et dicebant. Hic consequenter de- scribit̄ emulatio contra eum. Licet enim illi de Naza-

reth primo recepissent verba eius reuerētē 7 gratiose vt dictum ē: t̄n̄ postea moti sunt cōtra eū ex inuidia: despiciē tes eū. p̄pter paupertatē parentum: q̄ licz̄ essent nobiles vt supra dictꝝ est ca. ij. tamen erant paupes: vnde dicebāt despectiuē. i. Non medicus est filius ioseph: vt p̄z math.

ceptus ē in patria sua. In veritate dico vobꝝ: multe vi- due erāt i diebꝝ helye i isrl: q̄n̄ clausū ē celū anis tribu: 7 mēsi bꝝ sex: cū sc̄a esset fa- mel maḡ i oi t̄ra 7 ad nullā illaz̄ missus ē helyas: nisi i sarepta sydonie: ad m̄lierē viduā. Et mlti leprosi e- rāt i isrl sub heliseo p̄pha: 7 nemo eoz̄ mūdatus ē nisi naamā syr̄. Et repleti sūt oēs i synagoga ira h̄ audie- tes. Et surrexerūt 7 eiecerūt illū extra ciuitatē: 7 duxerūt illū vsqꝝ ad sup̄caliū mōris sup̄ que ciuitas illorū erat edificata: vt p̄cipitarēt eū. Ipe at̄ trāsies p̄ mediū il- loꝝ ibat. Et tescēdit in ca- pharnaū citatē galilee: ubi- q̄s t̄cebat illos sabbat. Et stupebat i doctrina ei: q̄ in

tiij. g. et mar. vj. a. p̄pter quod pauca miracula fecit ibi: q̄z erant indigni: vt ibi dicitur. Unde 7 eoz̄ inuidia int̄ct̄ p̄cessit: q̄ miracula eius dicebāt cē fal- sa. 7 hoc ē qd̄ subdi- tur. k. Et q̄z di- mibi hanc fili. i. ob- iectiōem a similitudie sumptam. l. Adedice cu. teip̄m sicut enīz medicus vt̄ c̄tius 7 liber- tius sc̄ipm̄ curat 7 alios ad se p̄tinen- tes q̄ extrancos: ita dicebant ei: si tu faceres vera mira- cula c̄tius faceres ea inter p̄p̄ios tuos et in ciuitate tua q̄ inter extra- neos. Sed ip̄e con- sequēter respondit q̄ non dimittebat inter eos facere mi- racula ex impoten- tia vel falsitate ali- quar: sed ex eoz̄ ma- licia: 7 ad hoc indu- cit sacre scripture exempla cum sub-

ditur: m̄ In veritate dico vobis: multe vidue erant i diebus helye in israhel quando clausum est celum. oratō- nibus helye: vt habet. in. regū. xvij. vbi ista bystoria diffu- se tractatur que hic breuiter ponit. n. Et ad nullā illa- rum missus est helyas. qui non erant ita deuotē: sicut illa mulier gentilis sareptana. 7 quia helyas persecutionē pa- tiebatur in terra israhel que debuisset sibi esse grata. o. Et multi leprosi erant in israhel: 7 nemo illorū munda- tus est p̄pter eorum ingratiuitatem erga deum: q̄z regnū israhel declinauerat ad idolatriā colendo vitulos aureos quos fecerat Hieroboam. p. Misit Naaman sy- rus. cuius bystoria ponitur. iij. Reg. v. vbi describit̄ boni- tas eius ante curatōnem cum dicit: Per illū em̄ dedit deꝝ salutē syrie: 7 post curatōnem fuit ad huc melior: et valde gratus deo 7 heliseo: vt habetur ibidem. q. Et repleti sunt oēs in synagoga ira. quia p̄ponebat eis gentiles q̄s abominabantur sicut canes. r. Et eiecerunt illū extra ciuitatem. tanq̄ dignū mortē vt illum interficerent: vt p̄z in isrl. s. Ipe autē in transiens p̄ mediū illoꝝ ibat. virtute diuinitatis qua poterat se sic seruare illesum: q̄n̄ volebat. Dicit autē beda: q̄ cum dominus de manibus eozum elapsus de vertice montis descenderet: 7 sub rupe latere vellet: subito ad tactum dominice vestis sarum illū subterfugit: 7 in sar cere solutum quendam sinum effe- cit. i. concauitatem: in quo dominicum corpus reciperet: in quo loco omnia lineamenta et ruge vestis 7 vestigia pe- dum in rupe apparent ad huc: sicut testantur qui vident. t. Et descendit in capharnaum: vt impenderet alijs do- ct̄inam sacram qua illi de nazareth erant indigni. v. Et stupebant in doctrina eius. quia in potestate erat sermo ip̄ius: scilicet miracula faciendi: vt patet ex seque- tibus. r. Et in synagoga t̄c. Hic consequenter descri- bitur doctrine christi confirmatio per miracula christi: si-

Euangelium

cut em illa quoz cognitio subest naturali facultati intelle-
ctus confirmatur esse vera p reductionem ad prima p-
cipia: sic veritas illorum que transcendunt naturalem fa-
cultatem intellectus de quibus erat doctrina christi confir-
matur per opationem miraculorum: que a solo deo pnt
fieri: 7 id cum indu-
citur ad confirma-
tionem alicui? do-
ctrine ostendit esse
vera: cum de testis
et non possit alicuius
falsitas: igit ad
hoc inducitur hic
duo miracula i spe-
ciali: pmi e d dmo
naco curato: secun-
du de socru petri a
febril? curata: ibi.
Surgens aut d sy-
nagoga. tercio ml-
ta ponunt in gene-
rali: ibi. Cu ei sol oc-
cubuisse oes q ba-
bebant ifirmos etc.
Et p sntia istarum
prium vsq ad fine
ca. ex dicitis mar. j.
d z e. vbi ista posita
sunt eodem ordie
quo hic et posita.

Ca. v
Factū est at
descripta
p dicatione
xpi z ei? pfirmati-
one: hic consequēt
describit conuersio
aliquoz ad ipm: et
primo describit eo-
rum vocatio ad di-
scipulatu xpi: scdo
eor. p motio ad a-
postolatu sequenti
ca. b. ibi. Factū est
aut in diebus illis.
Prima in duas qz
primo describit vo-
catio petri cū alijs
adiuctis sibi: secun-
do vocatio matthei
ibi. Et post hec eri-
uit z vidit iesus pu-
blicanū. Circa pri-
mum primo descri-
bit discipulorū vo-
catio seu cōuersio:
secundo puerforuz
cōfirmatio: ibi. Et
factū est cū esset in
vna ciuitati. Cir-
ca primū dicit sic:
a Factū est autē
cū turbe irruerent
in eum. pze nimia
deuotide audiendi
ipsum. b Et ipse stabat. secus stagnū gene-
lacus ma-
gi? est per quem transit iordanis flumius z quia ibi exten-
duntur aque in latitudine magna: aliquando vocat sta-
gnum: aliquando lacus: et aliquando mare sū modum
loquendi hebraicum quo omnis congregatio magna aq-
rum vocatur mare sū illud Genesis pzo: Congregatio
nefca aquarum appellauit maria.

prate erat sermo ipi? Et i
synagoga erat hō habens
demoniū immūdu: 7 excla-
mauit voce magna dicens:
Sine: qd nobis et tibi iesu
nazarene? Venisti pertere
nos. Scio te q sis sanctus
dei. Et increpauit illū ihs
dicens: Obmutesce: 7 eri ab
eo. Et cū piecisset illud de-
moniu i mediū: exiit ab illo
nihilq illū nocuit. Et scfs
ē paori oib: 7 colloqbat
ad iuicē dicētes: Qd est h
vbu: qz i prate 7 vtute ipe-
rat imundis spiritib: 7 ere-
unt? Et diuulgabat fama
d illo i oēm locū regionis.
Surgēs aut ihs de synago-
ga: itroiuuit i domū symōis.
Soci? at symonis teneba-
tur magnis febril: 7 roga-
uerūt illū p ea. Et stās sup
illā impauit febril: dimisit
illā: 7 cōtinuo surgēs mini-
strabat illis. Cū aut sol oc-
cidisset oēs q hēbāt ifirmos
varijs lāguorib: ducebant
illos ad eū: at ille singul ma-
nus imponēs curabat eos.
Erībāt at demonia a mlti
clamātia z dicētia: qz tu es
fili? dī. Et increpās n sine-
bat ea loq: qz sciebāt ipz eē
xpm. Facta at die egressus
ibat i desertū locū: 7 turbe
reqrebāt eū 7 venēst vsqz
ad ipm: 7 tenebāt illū ne
discederet ab eis. Quib: il-
le ait: Quia 7 alijs ciuitati-
b oportet me euāgelizare
regnū dei: qz iō missus sum
Erat pdicans i synagogis

c Piscatores autē descende. z laxa. rhetia sua. amo-
nentes immundicias vt rhetia plicarent: quia nullos
piscos ceperant vt patet ex sequentibus. d Ascen-
dens autem in vnam nauim. vt populi plausum de di-
naret: z de nani populum sedentem in licore conueni-
entius doceret.

Ca. v
Factū ē aut cū turbe
erruerent in euz vt au-
dirent verbum dei: et ipse
stabat secus stagnū gene-
zaret. Et vidit duas nauel
stātes secus stagnū? pisca-
tores autem descenderant
z lauabant rhetia. Ascen-
dens autem in vna z nauim
que erat symonis: rogauit
eum a terra reducere pusil-
lum. Et sedens docebat de
nauicula turbas. Et cessa-
uit at loqui: dixit ad symo-
nē: Duc i altū: 7 laxate rhe-
tia vā in capturā. Et rñ-
dens symō dixit illi? Prece-
ptor p totā noctē laboran-
tes nihil cepim? i vbo aut
tuo laxabo r hete: Et euz h
fecissent: pclusert pisciū ml-
titudine copiosa. Rūpeba-
tur at r hete eoz. Et anue-
rūt socij q erāt i alia naui
vt venirēt z adiuarēt eos
Et venēst et ipleneit abas
nauiculas: ita vt pene mer-
gerēt. Qd cū viderz symō
petr? p adit ad genua iesu:
dicens: Eria me dñe: qz hō
peccator sum. Stupor em
circū dederat eum et omes
q cū illo erāt: in captura pi-
scium quam ceperant. Si-
militer autem Iacobum z
iohannem filios zebedei:
q erant socij symonis? Et
ait ad symonē iesus: Noli
timere: ex hoc iam homi-
nes eris capiēs? Et subdu-
ctis ad terram nauibus: re-
lictis oibus secuti sūt eum.

e Duc in altū
hoc est ad locū
aque magis p-
fundum. qui est
conuenientior
ad piscandum.
f Preceptor
p totā noctē la-
borātes nihil ce-
pimus. Quis di-
ligentiā magnā
adhibuimus.
g In vbo autē
tuo laxabo r hete
te. i. confidēs in
virtute vbi tui.
h Rūpeba-
tur aut r hete eo-
rum. Et quo pz
duplex miracu-
lum: quia nō so-
lu m cepant ma-
gnam multitu-
dinem piscium
supra modū so-
litum z possibi-
lem per vā hūa-
na m: sed etiam
illa multitudo
tenebatur i r hete
rupta: iō sub-
ditur:
i Quod cum
vi. sy. pe. proci.
ad genua iesu.
ppter predicta
miracula facta
dicens:
k Eria me do-
mine: qz homo
peccator sū. re-
putabat euz se
indignum pre-
sentia tam facte
persone.
l Stupor em
circū dē. eum. i.
admiratione ma-
gna ppter facta
xpi insolita.
m Et ait ad
symonem iesus
ipsum consolā-
to. n Noli
timere ex hoc. i.
docetoro

o Jam eris homines capiēs. per sathan doctrināz
trahendo ad vitam beatam. Verbum enim dei hō
piscatoris comparatur: quia sicut hō hōm capie
piscem nisi ab ipso capiat: sic nec rebū dei capie hō-
minem ad vitam eternam: nisi ipsum verbum mente
ipsius capiat. p Et subductis ad terram nauibus?
reli. omni. secuti sunt eum. scilicet symon petr? et aliū

qui erant cū eo. Et h̄ Andreas hic nō noīet: n̄ intelligit sibi fuisse: s̄m q̄ dicit aug⁹. vt habet ex verbis math. iij. 7 mar. j. Dicunt t̄m aliq̄: q̄ isti nō secuti fuerūt xpm tūc: cū totaliter interēto: sed cā reuerētie aliquātū lum secuti s̄t eū affociādo ad p̄p̄riā t̄m reuerēti: s̄ postea vocati sūt non reuerēti ampli⁹ ad p̄p̄riā: d̄ qua vocatōne loquitur matheus et Mar. j. Aliq̄ dicit q̄ ista vocatō de qua hic loquit̄ lucas est eadē cū illa d̄ q̄ loquit̄ mathe⁹ 7 marcus. quia vocati sunt simpliciter ad societatem christi: 7 hoc v̄ v̄: q̄a hic d̄: relict⁹ oibus secuti sunt eum: qui mod⁹ loquēdi p̄p̄e n̄ cōuenit nisi adherētibus xpo totaliter. Item q̄: hic d̄ petro a xpo: Et hoc iaz cris hoies capiēt. i. decetero vacabis p̄dicatōni. et tali mō loquēdi v̄tur matheus 7 marcus: q̄ s̄m alios describūt vocatōes eorū simplr adherēdo xpo absq̄ reuerētiōe ad p̄p̄riā.

q̄ Et factū est hic p̄sequēter describūt vocatōz cōfirmatō p̄ opa miracōrum: 7 describūt tur hic duō miracula. Primū est de leproso nato: secundus d̄ paralytico curato: tibi. Et factum est in vna die. Sentētia p̄ime p̄is p̄z ex dictis math. vii. a. et mar. j. g. excepto qd̄ sequitur:

Et factum ē cū esset in vna ciuitatū: 7 ecce vir plenus lepra videns iesum: et p̄c̄tens in faciem suam: rogauit eum dicens: Domine si vis potes me mundare. Et extendens manū tetigit eū dicens: Volo: mūdare. Et p̄festim lepra d̄ iscessit ab illo. Et ip̄e precepit illi vt n̄ mini diceret: sed vade ostēde te sacerdoti: et offer p̄ mundatōne tua sicut precepit moyses in testimonium illis. Perambulabat autē magis sermo de illo: et conueniebant turbe multe: vt audirent: et curarentur ab infirmitatib⁹ suis. Ip̄e autē secedebat i desertum 7 orabat. Et factū ē in vna die: 7 ip̄e sedebat vocēs. Et erant pharisei sedētēz legi doctores q̄ venerāt ex omni castello galilee et iudee 7 iherlm: 7 virtus domini erat ad sanādūz eos. Et ecce viri portātes in lecto hominem q̄ erat palytic⁹: 7 q̄ rebāt eū inferre: 7 ponē an eū. Et nō inueniētēz q̄ pre illū inferrēt p̄ turba: ascēderūt supra tectū 7 p̄ tegulas submiserūt eū cū lecto i mediū ante iesum. Quorū fidez vt vidit dixit: Hō remittūtur tibi peccata tua. Et ceperūt cogitare scribe 7 pharisei dicētes: Quis ē hic q̄ loquit̄ blasphemias? Quis p̄r dimittere peccata nisi sol⁹ x⁹? Et cognit aut̄ ihs cogitatōnes eorūz rīdēs dixit ad illos: Quid cogitatis mala i cordib⁹ vestris? Quid ē factū? dicē dimittūt tibi peccā: an dicē surge 7 ambula? Et autēz sciat̄ qz fili⁹ hois h̄z p̄tātē i terra dimittendi peccata: ait paralytico: Tibi dico: surge: tolle lectum tuum: 7 vade in domū tuam. Et cōfestim consurgens corā ill tulit lectum in quo iacebat: et abiit in domum suā

magnificās deum. Et stupor apprehendit oēs: 7 magnificabant eum. Et repleti sunt timore dicentes: quia vidim⁹ mirabilia hodie. Et post hec erijt et vidit hiesus publicanum nomine Levi sedentem ad teloneum: et ait illi: Sequere me. Et relictis omnib⁹: surgens secutus est euz. Et fecit ei conuinū magnum Levi in domo sua: et erat turba multa publicanorūz et aliorum: qui cum illis erant discubētes. Et murmurabant pharisei et scribe eorum: dicentes ad discipulos eius: Quare cum publicanis et peccatorib⁹ manducatis 7 bibitis? Et respondens hiesus dixit ad illos: Non egent qui sani sunt medico: sed qui male habent: Non enim veni vocare iustos: sed peccatores ad penitentiam. At illi dixerunt ad eum: Quare discipuli Johannis ieiunāt frequenter et obsecratōes faciunt. Similiter et phariseorum tui autem edunt et bibunt? Quibus ip̄e ait: Nunquid potestis filios sponsi dū cum illis ē sp̄s facē ieiunare? Venient autē dies et cum ablat⁹ fuerit ab illis sponsus: tunc ieiunabunt in illis diebus. Dicebat autem et similitudinem ad illos: Quia nemo commissuram a nouo vestimento mittit in vestimentum vetus: alioquin et nouum rumpit: et veteri non conuenit commissura a nouo. Et nemo mittit vinū nouum in vtres veteres: alioquin rumpet vinum nouum vtres: et vinum effundetur et vtres peribūt. Si vinum nouum in vtres nouos mittendum est: et vtres qz cōseruant. Et nemo bibēs vetus: statim vult nouus: dicit enī: vet⁹ meli⁹ ē:

Ip̄e autē secedebat in desertū locū. ad ostendēdū: qz p̄dicator verbi diuini debet fugere populū applausū: 7 retrahere aliquando se a multitudie: vt vacet orōni.

q̄ Et factū ē. Hic describūt de palytico curato miraculū qd̄ factū fuit i ca pharnaū: vt habet Mar. ij. Et p̄z sententia hui⁹ p̄is q̄tum ad curatōem palytici ex d̄cis mathe. ix. a. 7 q̄tū ad p̄dicatōne d̄cti paralytici Mar. ij. a. que obmittūtur in math. 7 a. mar. sup̄ plef. r̄ Et post hec eruit. Hic p̄z describitur vocatō mathi: 7 p̄ describūt ista vocatō: secūdo describūt murmuratōem cōfutatō tibi Et murmurabant Sentētia p̄ie p̄is p̄z ex dictis math. ix. b. 7 c.

s̄ Et murmurabāt. Hic p̄z describūt malignitatem ofusatio: 7 hoc i tribus casib⁹: scd̄s p̄m̄ i bi. At illi dixerat in p̄cipio sequentis ca. Primus casus ē: quia pharisei murmurabāt de cōicātōe xpi cū peccatorib⁹ i cibo 7 in potu: quaz murmuratōes xps ostēdit irrōnabilez: 7 p̄z ex d̄cis math. ix. b. Scd̄s casus ē qz arguebāt discipulos xpi: eo qz nō ieiunabāt sic pharisei 7 Johānis discipuli: s̄ xps eos excusabat rōnabilif. 7 p̄z snia ex dictis math. ix. ca. hoc excepto. t̄ Nemo p̄missurā a vesti. no uo rē. p̄missurā idē ē qd̄ iūctura: 7 d̄z a con qd̄ ē s̄l 7 mitto is. q. siml̄ mittē. M̄ la em̄ que iungūt simul mittūt.

v̄ Et nemo bibēs vinū. i. s̄uctu binarie. r̄ Statim vult nouū. i. repete. v̄ Di. em̄ vet⁹ meli⁹ ē qz magis sapit sibi p̄tete

Euangeliū

consuetudinem bibēdi eo q̄ cōsuetudo est q̄dam nā: sed paulatine assuefaciēdo ad bibēdū nouū tāde efficiatur sibi sapidū. 7 eo mō hoib⁹ cōuersis de nouo ad vitā perfectionis opa incōsuetā sūt eis difficilia s̄ paulatine assuefaciēdo efficiuntur eis facilia et delectabilia.

Capitulum vij.
Factū ē autē. Hic ponit tercius casus: quia scribe et pharisei arguebāt xpm̄ et discipulos ei⁹ de violatione sabbati: et h̄ in duplici casu: scilicet cū dicitur: factū ē autē in alio sabbato. Sententia autē istarū duarū priūm p̄ ex dicitur: matth. xij. vbi isti duo casus ponit eodē ordine quo hic: et exponunt eodē mō: excepto qd sequitur: b̄. Et ait hōi q̄ hā. manū aridā. h̄c. hoc autē fecit xps̄ vt miraculū eēt euidentius et vt manifestus argueretur cecitas malignantiū. c̄. Ipsi autē repleti sūt insipientia. i. irrationabili iracūdia: cū magis deberēt esse grati de bñficio diuino. d̄. Et col. ad iudicē quidnam face. de ihu. iam. n. tractabāt de morte ipsius: s̄ xps̄ noluit mori an̄ tps̄ p̄finitum a p̄re: vt impletur scripturē. p̄phetarū de ignominiosa ei⁹ morte.

Factū ē autē diebus illis. Post q̄ descripta ē vocatio plurimū ad christi discipulatū: hic consequēter describit̄ p̄motio aliquorū ex illis ad apostolatū. et primo describitur dicta p̄motio: scdo p̄motioꝝ instructio: ubi. Et descendens b̄ielus de monte. Circa primū dicitur: e Factū est autē et p̄ hoc ostendit christus q̄ p̄motioꝝ aliquorū ad statū dignitatis in ecclesia dei debent orōnes deuote p̄mitti: ideo subditur: f̄. Et elegit. xij. et. quibus succedūt episcopi in ecclesia dei. ḡ. Symonē quē cognouit petrus. Ante cōuersionē eū vocatus est symon: sed postea mutatum ē nomen eius. Et ex hoc inoleuit consuetudo. q̄ qñ alijs creatur in papam mutat nomen eius. h̄. Jacobū alphei. i. filiū alphei: et iste vocatus est iacobus iustus et frat̄ dñi: q̄ erat ei valde similis in facie et in lineamentis corporis. i. Judam iacobi. i. fratrem iacobi. k̄. Et descendens. Et hic dñr post electōem ap̄loꝝ ponit̄ instructio de opibus p̄fectionis: q̄ p̄moti ad gradū maiore debēt h̄re maiore cognōtione. l̄. autē sermo xpi sequens factus fuerit magne multitudine: tñ xps̄ sermone suū ad ap̄los p̄ncipalit̄ dirigebat. Dubitatur tamē hic: vt̄ iste sermo fuerit idem cū illo q̄ a matheo describit̄. v. ca. Et dicit aliqui q̄ sic: tñ quia hic tibi eodem modo incipit cum dicit: Beati pauper et. et eodem modo terminat cum dicit: Omnis qui audit

sermone meos et facit: versus finem huius capituli et Matthei. vij. in fine. Item quia illa que ponuntur hic reibi ponunt. Alijs autē videt̄ oppositū: tum quia hic dicit: k̄. Et descendens b̄ielus de monte Matthei. v. dicit: Videns b̄ielus turbas ascendit in montē. Itēz

an male: aiā saluā facere an pdere. Et circūspectis oib⁹ dixit hōi: Et tēde manū tuā. Et extēdit: et restituta ē man⁹ ei⁹. Ipsi autē repleti sūt insipientia: et colloq̄bāt a diuicē: q̄ dñā facerēt de ihu. Iam ē autē in ill' die b̄ exijt in mōtē ozare: et erat p̄notans in orōne x̄i. Et cum dies fact⁹ eēt vocauit discipulos suos: et elegit duodecim ex ip̄is q̄s et ap̄los nominauit: symonē quē cognominauit petrus et andrēā frat̄ ei⁹: iacobū et iohannē: philippū et bartholomēū: mattheū et thomā: iacobū alphei et symonē quē vocat̄ zelotes et iudā iacobi: et iudā scarioth quē fuit p̄ditor. Et descēdēs cū ill' stetit in loco cāpestri: et turba discipulorum e⁹: et multitudo copiosa plebis ab oī iudea et hierusalē et maritima et tyri et sydonis: quē venerāt vt audirēt eū: et sanarēt a languoribus suis. Et quē exabāt a spiritibus immūdis curabāt. Et oīs turba querebat eū tagere

hic dicit: Stetit in loco campestri et ibi autē dicit: Et cum sedisset accesserunt ad eū discipuli eius. Et ap̄iens os suum docebat eos dicens. Et ideo iste sermo et ille videtur differre: quod tum ad locū: quod iste sermo videtur esse factus in terra plana et campestri: alius autē in mōte. Item quod tum ad faciēdi modū: quod iste videtur esse factus a xpo stādo. alius autē sedendo. Item quod multa in illo ponuntur que hic omittuntur: vt p̄ intuitū ti. Qui vult tenere primā opinionē potest dicere ad ista que videtur contrariari: dicendo quod christus primo ascendit cacum montis ad eligendū apostolos et ibi docuit eos de aliquibus sedendo: s̄m q̄ dicit Mattheus: sed postea descēdit ad aliquam partem mōtis: planitiorem que hic

dicitur cāpestri: vt ibi conuenientius doceret multitudinem et hoc stādo: s̄m q̄ hic dicitur. Quod autem dicitur quod hic multa omittuntur que in alio ponuntur non obstat. quia euangeliste non semper vniformiter referunt idem factum christi vel dictum: et quod vnus omittit alius supplet: vt sic conueniant: et cum hoc specialia et singularia dicant. Qui autem vult tenere secundā opinionem potest dicere ad primū alterius opinionis: non esse inconueniens quod duo sermones a christo facti diuersis temporibus eodem mō incipiant et terminentur et eandem materiā saltem p̄ magna parte contineant. His p̄missis p̄cedendū est ad diuisionē: quia primo describit̄ instructio xpi directa p̄ncipaliter apostolis: scdo cōiter facta turbis ca. vij. Adhuc primo ponitur dicta instructio: scdo eius cōfirmatio ca. sequenti. Prima in tres: quia primo in sermone p̄mittit quasi quedam p̄fatio: scdo subdit̄ ip̄a instructio: ibi. Et ipse eleuatis oculis. tercio infertur intentā conclusio: ibi. Oīs qui venit ad me. Circa primū describit̄ locus cū dicit: Et descēdēs cū ill' facendi mod⁹: cum dicit: Stetit in loco. Et expositio p̄z et dicitur s̄m duplices opinionē. Et assistēs populus cū dicit: Et turba discipulorū et. et canse

Luce

aduentus cum dicit. Qui venit et audi. cum et sana-
rentur. Quam ad illos qui erant infirmi. Quia
virtus de illo exibat et sanabat omnes. non est intellige-
dum quod aliqua virtus existens in christo transferretur ad al-
ios eadem numero. si iste exitus intelligitur in quantum esse

ctus erit a cau-
sa: quia virtus di-
uina ex his ipso
faciebat sanita-
tes in infirmis.
Qualiter autem
bonitas christi
ad hoc opera-
bat: dicitur fuit
Mar. v. caplo.
m. Et ipse ele-
uatis oculis. Sic
prius describitur
ipsa instructio: et
primo de actibus
beatitudinum: se-
cundo de actibus
virtutum: ibi. sed
vobis dico. pri-
ma in duas: quia
primo inducit ad
actus beatitudi-
num: secundo re-
trahit ab actibus
vicioz. p. rario-
rum: ibi. Seru-

quod virtus de illo exibat et
sanabat omnes. Et ipse eleua-
tis oculis in discipulos suos
dicebat: Beati pauperes
quia vobis est regnum dei. Beati
quia non esuritis: quia satura-
bitur vobis. Beati qui non fle-
tis: quia ridebitis. Beati erit
cum vos oderint homines: et cum
separaverint vos et reprobraue-
rint: et eiecerint nomen vestrum
tamquam malum propter filium hominis.
Gaudete in illa die et exulta-
te: ecce enim merces vestra multa
est in celo. Secundum hoc enim
faciebatur prophetis presertim.

tamen ve vobis. secundum opinionem illam que dicit eundem ser-
monem hic descriptum: et Mat. v. tres prime beati-
tudines hic posite exponantur sicut exposite sunt ibidem
hoc addito quod secunda beatitudo hic posita intelligenda
est de esurie iusticie: sicut ibi ponitur: Beati qui esuri-
unt et sitiunt iusticiam etc. Quarta autem beatitudo hic
posita que ibi ponitur octava: non est proprie beatitudo di-
cenda: sed confirmatio precedentium: ut ibi dictum fuit. Se-
cundum opinionem aliam que dicit istum sermonem alius ab
alio: dicens quod saluator hic inducit ad quatuor virtutes
que videntur opposita terrene seu mundane beatitudini:
quam locutus in libro de consolacione vocat falsam vel
mendacem felicitatem per quas quidem virtutes deveniunt
ad veram beatitudinem. Beatitudo enim terrena primo con-
sistit in abundantia temporalium bonorum: que frequenter est
occasio multorum malorum: et ideo saluator inducit ad op-
positum cui dicitur. Beati pauperes. et accipite hic pau-
peritas voluntaria per quam quis contentus et abijcit a se
bona temporalia quantum potest in bono modo: ut homo liber
vacet operibus vite contemplative. Quia vobis est
regnum dei. in spe et postea erit vestrum in re. secundo con-
sistit in hoc quod bene sit homini quantum ad corpus: vide-
licet in cibis et potibus: et homini carnis delectabilibus: et
ideo saluator inducit ad oppositum dicens: Beati
qui non esuritis. abstinentes a predictis delectabilibus:
quatum bono modo potest fieri: ut caro redigatur in servitu-
tem anime: ut sic percipiant consolaciones divine: id subdit
quia saturabimini. inchoative in presentia vita percipi-
endo predictas consolaciones: sed perfecte in patria secundum quod
dicitur ps. xvj. Satiabor cum apparuerit gloria tua. tercio con-
sistit in temporalium iocunditate in terra: ad cuius oppositum
inducit. Beati qui non fletis. considerando quod
tempus presentis vite non est nisi luctus et tristitia: tum ratione
culpe sine cuius remissione vita presentis non potest transire
saltem quantum ad culpam venialem: tum ratione dilatationis glorie:
secundum quod dicitur can. v. In iocunditate dilecto quod amorem languet.
Quarto consistit in favore hominum et laude: ex quibus fre-
quenter homines supbiunt et in alia vitia cadunt: ideo indu-
cit ad presentium. Beati qui non odierint homines etc. non quod aliquis
debeat odium hominum querere et affectare: sed quia timore hominum odium non debet veritatem vi-
te iusticie et doctrine dimittere. t. Secundum hoc enim

sa. p. b. c. f. veris: ut patet de biere. que propter veritatem ab eo
dicta reputaverunt perditore et cum in carceraverunt: et tandem
lapidaverunt: ut dicit aliqui: et de esa. que cum ferris secaverit
et de multis alijs. v. Seruam. Sic prius retrahit ab
actibus vicioz. d. r. De vobis diuitibus. diuitibus abuten-

Quod vobis diuitibus?
qui habetis solatiorum vestras.
De vobis qui saturati estis
quia esuritis. Levobis qui
ridetis nunc: quia lugebitis et
fletibitis. De cum benedixerit
vobis omnes homines. Secun-
dum hec enim faciebatur prophe-
tis presertim eorum. Sed vobis di-
co qui auditis: Diligite in
inimicos vestros benefacite his
qui vos oderunt. Benedi-
cite maledicentibus vobis:
et orate pro calumniatoribus
vestris. Et qui te percutit in
maxillam: prebe et altera

tibus: veritatem quod
multi bene vident di-
uitibus secundum quod dicitur
Eccl. xxxj. Beati
vir dives qui inue-
tus est sine macula
etc. et beatus ambro-
sius dicit: Sicut di-
uitie impedimenta
sunt reprobis: ita
probis sunt adiutori-
ta virtutis: id sub-
dit: y. Qui ha-
betis hic solatiorum
vestram. abuten-
tibus ad vite volu-
ptatem. 3. De
vobis qui saturati
estis. in presentia.
3. Quia esuritis.
in futuro. a
Levobis qui nunc
ridetis. p. inceptam
leticiam ad peccatum
mortale declinat:
secundum quod dicitur Prover.

Qui letantur cum malefecerint et exultant in rebus pesti-
mis. b. De cum bene. v. homines. p. applausum tale nu-
trientes vos in malis: secundum quod dicitur ps. ix. Laudat peccator in
desiderijs anime sue: et iniquus benedicit: c. Secundum hoc enim
faciebatur prophetis. s. falsis qui ad habendum populi applausum
prophetauerunt falsum: sicut per. in. Regum. xxi. de sedechia qui
fecit sibi cornua ferrea ad prophetandum falsa nisi solus verus fuit
et factus: sicut. et prophete veris verbis et factis aliqui vera pro-
phetauerunt. d. Sed dico vobis. hic prius inducit
ad actus virtutum: et primo quantum ad virtutes que pertinent
appetitum: sed quantum ad illas que pertinent intellectum: ibi.
Dicebat autem illis. Illa distinctio tamen non est perfecta sed a princi-
paliori parte: quia in qualibet ponunt aliqua pertinentia ad pre-
sentem intellectum et voluntatis. Circa primum dicitur: a.
Diligite inimicos vestros. pharisaei et legisperiti circa herri-
bant dicentes: quod sicut amicus est diligendus: ita inimicus
odiendus: que errore remouet saluator. d. Diligite etc. quod huius
viciu eorum sit odiendum: nam tamen est diligendum. Sciendum tamen
quod diligere est velle alicui bonum. Triplex autem est genus bonorum: quod
quodam sunt spiritualia que sunt bona gratie et glorie: et quantum ad hoc omnes
tenemur inimicos diligere operando eis bona gratie quibus homo
non potest male vti: et ideo tenemur ea velle etiam inimicis: quia
omnis homo ex charitate est diligendus. Alia sunt bona nature: ut
fortitudo corporis: sanitas: subtilitas ingenij: et consimilia.
Alia autem sunt bona fortune. s. diuitie: honores et similia: et ista
dupliciter bonis preter homines bene vti et male: propter quod talia non
tenemur inimicis velle nisi in quantum faciunt ad eorum salutem.
f. Benefacite his qui oderint vos. Beneficentia est effectus dile-
ctionis: et ideo proportionat ei sicut effectus sue cause: et ideo tene-
mur benefacere inimicis in his que spectant ad eorum salutem. p. lo-
co et tempore: et alijs circumstantijs debitis occurrentibus: non autem te-
nemur in alijs: et quod quiddam beneficium quod a quolibet quantumcumque
pauper potest exhiberi et pertinet ad salutem. s. orare pro salute
aiarum: et ideo istud beneficium pro loco et tempore et alijs circumstantijs te-
nemur exhibere etiam inimicis: id subdit: g. Benedi. ma-
vobis. impetando eis bona gratie et glorie. h. Et orate pro pe-
ccatis vestris. optando eis dicta bona. i. Et qui percussit te in maxilla
probe et altera. istud non est intelligendum secundum quantum ad esse
ctum exteriorum. v. et tempus in maxilla percussus: ut habet Jo-
hannis. xvij. non obtulit alteram: sed magis patienter se
charitative correxit dicens: Si male locutus sum te-
stimonium perhibe de malo: si autem bene cur me cedis:

Euangelium

sed est intelligendum fm Pharaonem animi: fm q dicit Augu. li. de sermone dñi in mote: qz homo vs bñe animi pparatum ad sustinendū p̄cussione in illa maxilla anteq̄ suscitaret scandalū vel aliqd aliud cōtra charitates. Qui aufert tibi vestimentū aut tunicā: noli pbibere. eo mō intelligendū est fm pparatiōez animi in casu p̄simili nō autē in casu in quo ex tali p̄missione nutri ret rapiens in malicia sua: immo i tali casu nō eēt bonū sustinere nisi ppter scandalū vel aliqd aliud maius malū euitandū.

k Qui autē petēti te tribue. s. tōnū vlt verbū: fm q dicit Aug. qz si irōnabiliter petat tribuendum ē ei verbū offēdendo qz irōnabiliter petat: tūc sic dicit Aug. Noli? quis ei aliquid dabit in iuste petentes corrueris. si autēz rōnabiliter petat tribuendū ē ei tōnūz qd petat: si sit in necessitate extrema positus: talis datio cadit sub p̄cepto. vñ dicit bñs Ambrosi? Nascē fame morientē si non pausti occidisti als ē superrogatōnis.

l Et q aufert que tua sūt ne repetas. s. in iudicio: et hoc intelligendūz ē fm p̄parationē animi: sicut dictum ē d auferen vestimentū in Et prout vult vlt faciant vob ho. zc. hoc intelligit de velle rōnabili et o2 dinato tm̄. n Et vs fa. illis similiter. Istud facere in casu necessitatis est p̄cepti in alijs superrogatōnis.

o Et si diligitis illos q vos diligūt tātmōdo. p Que vobis est gr̄a. i. merces a deo reddenda in eterna vita. q. d. nulla: qz talis dilectio nō p̄cedit a charitate que se extendit ad oēs hoies: z iō non est meritoria. q Et si bñfeceritis zc. eodem mō exponendū ē: qz bñficientia ē effectus dilectionis: vt p̄dictum est. r Et si mutuū dederitis. eodem mō exponendū ē. s. Nā z pecca. pec. se. i. dant mutuū: qd patet ex hoc quod subdit: t Et recipiant equalia. non vltra sortē s mutuū egle si voluerint petere. v Verū diligite inimicos vros. hoc ē iam expositū supra. r Et mutuū date nihil inde sperantes. i. nihil extra sortē nec seruitiū nec aliud: s ex charitate q ē principū z rō merendi apud deū: ideo subditur: y Et erit merces vstra multa et eri. si. altissimi. qz sola charitas diuidit inter filios regni z pditionis. 3 Estote miseric. sicut z p̄ vlt zc. deus em̄ releuat miseras nras non expectando aliquid a vobis: s ppter suam bonitatem: sicut bō dz moueri ad releuandū miserā p̄ximī ppter am̄ orē bonitatis diuine. a Nolite iudicare. quāter autē iudicaz sit peccatū dictū fuit Math. vii. ca. b Date z dabit

vobis. s. bonū nature: fortune: gr̄e z gl̄e. dum tñ datio fiat ex charitate: z iō subdit: c Et mensurā bonam. q̄tū ad bona fortune q̄ a iquū cōferunt ppter opa pietatis. d Et fertā. q̄tū ad bona nature: sicut sanitas z bñmō. q̄ etiā aliq̄ pferunt ppter opa pietatis.

e Et cogitatum. q̄tū ad bonā gr̄e. f Et superfluentem. q̄tū ad bona gl̄e. z iō dicit apostol? j. ad Timotheu. iij. ca. Pietas ad oia valet: pmissioz vite q̄ nūc ē habens z future. g Eadē quipē mensura zc. qz fm q opa pietatis sūt maiorā et retributio diuina. Ista tñ maioritas nō ē attendenda sep̄ fm magnitudinem opis exterioris: s magis fm magnitudinem interioris affectus. vñ z marc. xij. vidua q̄ misit duo minutas gazopbilatū fm testinū saluatoris: plus misit q̄ multi diuites q̄ maḡ bona miserant.

b Dicebat autē illis. Dic p̄ter inducit saluatō exemplū ad virtutes p̄ficiētes intellectū q̄ sūt sapia de diuinis z scia de hūanis in q̄tuz ordinatur in deū: z iste virtutes potissime req̄runt in platis z rectorib? alioz cuiusmodi futuri erāt apli z alij xpi discipuli z eoz successores. s. epi z sacerdotes curati: z hoc ē qd dicitur: i Nunq̄ pot̄ cec. i. carētes scia z sapia. k Cecū ducere. i. ignorantē dirigere. q. d. nō: iō subdit: l Nōne ambo in foueā cadūt. i. in trāsgressione z p̄cām. q. d. sic: vñ Grego. in pastorali: Cū pastor per abrupra gradis: p̄ns ē vt grex ad p̄cipitiū sequat: iō sequitur: m Nō ē vi. su. m̄grm. z iō non ē m̄z si ipm sequat. vñ sequit: n Perfectus autē ois erit si sit sicut m̄gr eius: qz si assimilēt bono m̄gro erit p̄fectus fm veritatem. Si autē malo erit p̄fectus fm quādam transp̄tōnem eo mō loquendi: vt dī. v. meta. sic autē trāsserētes z ad mala dicimus calūniatorē p̄fectū z latronē p̄fectum: qm̄ z bonos dicimus ipos. z latronē bonū et calūniatorē bonū. Et qz platus z rector malus nō hnt frontem corrigedi: iō subdit: o Quid autē vlt. festu. in oculo fra. tui. hoc expositū ē math. vii. ca. p Bonus homo d bo. tbe. cor. sui. qui thesaurus est scientia et virtus. q Profert bonū. p doctriam fanā exviam exemplarem. r Et abundantia enim cordis os loquitur. quia fm q dicit. j. piarmenias: voces sūt

z ab eo q aufert tibi vestimtum: etiā tunicā noli pbibere. **h** Qui autē petēti te tribue z q aufert que tua sūt ne repetas. **m** Et put vultis vt faciāt vobis hoies et vos facite ill' similit. **r** Et si diligitis eos q vos diligūt: q vobis ē gr̄a: Nā z peccatores diligetes se diligūt. **s** Et si bñ feceritis his q vob bñfaciunt q vob ē gr̄a: Si qd ē et peccatores bñ faciūt. **t** Et si mutuū dederitis his a qb' spat' recipite: q gr̄a ē vob'. **mā** z peccatores peccatoribz fenerāt vt recipiāt eq̄lia. **u** Verū diligite inimicos vros: bñfacite z mutuū date: nihil inde sperantes z erit merces vstra multa: et eritis filij altissimi: qz ipse benign' ē sup iustos z malos. **estote** ergo misericordes sicut z p̄ v' misericors ē. **n** Nolite iudicare z nō iudicabimini: Nolite pdenare z nō pdenabimini. **v** Dimitte z dimittemini. **date** z dabit vobis. **mesurā bonā** z z confertā z cogitatā: et

supfluentē dabit i sinū vestri. **eadē** quipē mensura q mēsi fueritis: remetiet vob. **dicebat** autē ill' z sicut dicitur: **nōne** ambo i foueā cadūt: **nō** ē discipul' sup m̄grm: **p̄fect'** autē omnis erit: si sit sicut magister ei. **quid** autē vides festucā in oculo fr̄is tui: trabē at q in oculo tuo est nō p̄sideras? **aut** quō potes dicē fratri tuo: frater sine eijcā festucaz te oculo tuo: ipse in oculo tuo trabē nō vides? **hypo** crita eijce primū trabē de oculo tuo: z tūc p̄spicies vt educas festucā te oculo fratris tui. **nō** ē em̄ arbor bona q̄ facit fruct' malof: neqz arbor mala faciēs fructum bonuz. **quā** qz em̄ arbor d fructu suo cognoscit: **me** qz em̄ te sp̄inis colligūt si cus: neqz te rubo vindemiant vñ. **bonus** hō te bono thesauro cordis sui pro fert bonū: z mal' hō te malo thesauro p̄fert malū. **et** abundātia em̄ cordis os lo

et cogitatum. q̄tū ad bonā gr̄e. f Et superfluentem. q̄tū ad bona gl̄e. z iō dicit apostol? j. ad Timotheu. iij. ca. Pietas ad oia valet: pmissioz vite q̄ nūc ē habens z future. g Eadē quipē mensura zc. qz fm q opa pietatis sūt maiorā et retributio diuina. Ista tñ maioritas nō ē attendenda sep̄ fm magnitudinem opis exterioris: s magis fm magnitudinem interioris affectus. vñ z marc. xij. vidua q̄ misit duo minutas gazopbilatū fm testinū saluatoris: plus misit q̄ multi diuites q̄ maḡ bona miserant.

b Dicebat autē illis. Dic p̄ter inducit saluatō exemplū ad virtutes p̄ficiētes intellectū q̄ sūt sapia de diuinis z scia de hūanis in q̄tuz ordinatur in deū: z iste virtutes potissime req̄runt in platis z rectorib? alioz cuiusmodi futuri erāt apli z alij xpi discipuli z eoz successores. s. epi z sacerdotes curati: z hoc ē qd dicitur: i Nunq̄ pot̄ cec. i. carētes scia z sapia. k Cecū ducere. i. ignorantē dirigere. q. d. nō: iō subdit: l Nōne ambo in foueā cadūt. i. in trāsgressione z p̄cām. q. d. sic: vñ Grego. in pastorali: Cū pastor per abrupra gradis: p̄ns ē vt grex ad p̄cipitiū sequat: iō sequitur: m Nō ē vi. su. m̄grm. z iō non ē m̄z si ipm sequat. vñ sequit: n Perfectus autē ois erit si sit sicut m̄gr eius: qz si assimilēt bono m̄gro erit p̄fectus fm veritatem. Si autē malo erit p̄fectus fm quādam transp̄tōnem eo mō loquendi: vt dī. v. meta. sic autē trāsserētes z ad mala dicimus calūniatorē p̄fectū z latronē p̄fectum: qm̄ z bonos dicimus ipos. z latronē bonū et calūniatorē bonū. Et qz platus z rector malus nō hnt frontem corrigedi: iō subdit: o Quid autē vlt. festu. in oculo fra. tui. hoc expositū ē math. vii. ca. p Bonus homo d bo. tbe. cor. sui. qui thesaurus est scientia et virtus. q Profert bonū. p doctriam fanā exviam exemplarem. r Et abundantia enim cordis os loquitur. quia fm q dicit. j. piarmenias: voces sūt

Euangelium

doctrina christi ponitur miracula coram discipulis iohannis facta cum subdit: a In ipsa autem hora curavit multos etc. et per hoc respondit questioni iohannis ostendens quod ipse esset verus christus per miracula soli divine virtuti possibilia: ideo subditur: Et respondens dixit illis. Dominus ponit iohannis commendatio cum dicit: b Et cum discessissent magis enim voluit iohannem comedere et in absentia discipulorum eius quod in presentia: ut eius commendatio non ex favore humano sed amore veritatis procedere videretur. Cetera autem patet ex dictis Math. 23. vsq. ubi.

c Et ois populus. i. simplices et vulgares. d Et publicani. i. mundanis et publicis negotiationibus occupati. e Iustificaverunt deus baptista. baptista iohannis. ex hoc enim quod audiverunt christum tam excellenter comedatam iohannes ceperunt laudare et glorificare deum tamquam iustum et gloriosum de hoc quod erat baptizati a tanto et tali: et ad penitentiam vocati et per hoc apparet confirmatio phariseorum qui de sua scientia superbiae spreverunt baptismum iohannis a deo institutum: et hoc est quod dicit pharisei et legisperiti consilium dei spreverunt etc.

f Qui ergo filii dicantur etc. dicit dominus ponit confirmatio phariseorum et legisperitorum ex verbis christi: et per ista ex dicit matthei. 23. d. g Rogabat autem illum. Descripta confirmatione doctrine christi signo visibili: hic consequenter describitur eius deus confirmatio facta invisibili: videlicet per remissionem peccatorum mulieris peccatricis. ubi primo describitur locus: cum dicit: h Et ingressus domum pharisei discubuit. Legit autem christus manducasse cum peccatoribus ut eos ad penitentiam provocaret: ut beatus Math. 23. Item cum amicis familiaribus ut eorum devotionem nutret: ut dicit Job. 29. de martha et maria. Item cum cognatis pauperibus ut eorum inopia suppleret: ut habetur Joban. 4. de nuptiis: ubi deficiente vino christus aquam

veritatis in vinum. Item cum phariseis superbientibus ut eorum superbiae profutaret: per hoc ubi: ut videbitur per sequendo. i Et ecce mulier etc. de peccatrice suis plene et perfecta contrita. k Et stans etc. quod pre verecundia sui peccati non audebat se ante ponere. l La. cepit etc. peccatrix etc. et quod per magnitudinem contritionis ex qua tantum fleuit quod poterat lavari pedes vestrum bonis nudis pedibus incederet. m Et capillis capitis sui tergebat quibus ante ad compositionem vultus sui fuerat abusa. n Et os pedes eius. ut totum pedes seruiret in penitentia: quicquid ex se deum contempserat in culpa: semper quod dicitur gregorius.

o Et vnguentum ungebatur ad refrigerium caloris et mitigationem eius doloris ex labore itinensis. p Quides autem. dicit dominus ponit pharisei indignatio: ubi subdit: q Aut intra se dicit. h. i. e. pharisei scilicet occulata. r Sarcina vti. quod et qua. ceterum mu. et per ista non permittit se tangi ab ea. s Et respondens hiis. ad profuturum illi. p. h. e. m. quod mittit ad cogitationem quod soli deo nota est: ostendit se plusquam phariseis. t Duo tebi.

Et cum discessissent magis enim voluit iohannem comedere et in absentia discipulorum eius quod in presentia: ut eius commendatio non ex favore humano sed amore veritatis procedere videretur. Cetera autem patet ex dictis Math. 23. vsq. ubi. c Et ois populus. i. simplices et vulgares. d Et publicani. i. mundanis et publicis negotiationibus occupati. e Iustificaverunt deus baptista. baptista iohannis. ex hoc enim quod audiverunt christum tam excellenter comedatam iohannes ceperunt laudare et glorificare deum tamquam iustum et gloriosum de hoc quod erat baptizati a tanto et tali: et ad penitentiam vocati et per hoc apparet confirmatio phariseorum qui de sua scientia superbiae spreverunt baptismum iohannis a deo institutum: et hoc est quod dicit pharisei et legisperiti consilium dei spreverunt etc. f Qui ergo filii dicantur etc. dicit dominus ponit confirmatio phariseorum et legisperitorum ex verbis christi: et per ista ex dicit matthei. 23. d. g Rogabat autem illum. Descripta confirmatione doctrine christi signo visibili: hic consequenter describitur eius deus confirmatio facta invisibili: videlicet per remissionem peccatorum mulieris peccatricis. ubi primo describitur locus: cum dicit: h Et ingressus domum pharisei discubuit. Legit autem christus manducasse cum peccatoribus ut eos ad penitentiam provocaret: ut beatus Math. 23. Item cum amicis familiaribus ut eorum devotionem nutret: ut dicit Job. 29. de martha et maria. Item cum cognatis pauperibus ut eorum inopia suppleret: ut habetur Joban. 4. de nuptiis: ubi deficiente vino christus aquam

veritatis in vinum. Item cum phariseis superbientibus ut eorum superbiae profutaret: per hoc ubi: ut videbitur per sequendo. i Et ecce mulier etc. de peccatrice suis plene et perfecta contrita. k Et stans etc. quod pre verecundia sui peccati non audebat se ante ponere. l La. cepit etc. peccatrix etc. et quod per magnitudinem contritionis ex qua tantum fleuit quod poterat lavari pedes vestrum bonis nudis pedibus incederet. m Et capillis capitis sui tergebat quibus ante ad compositionem vultus sui fuerat abusa. n Et os pedes eius. ut totum pedes seruiret in penitentia: quicquid ex se deum contempserat in culpa: semper quod dicitur gregorius.

o Et vnguentum ungebatur ad refrigerium caloris et mitigationem eius doloris ex labore itinensis. p Quides autem. dicit dominus ponit pharisei indignatio: ubi subdit: q Aut intra se dicit. h. i. e. pharisei scilicet occulata. r Sarcina vti. quod et qua. ceterum mu. et per ista non permittit se tangi ab ea. s Et respondens hiis. ad profuturum illi. p. h. e. m. quod mittit ad cogitationem quod soli deo nota est: ostendit se plusquam phariseis. t Duo tebi.

veritatis in vinum. Item cum phariseis superbientibus ut eorum superbiae profutaret: per hoc ubi: ut videbitur per sequendo. i Et ecce mulier etc. de peccatrice suis plene et perfecta contrita. k Et stans etc. quod pre verecundia sui peccati non audebat se ante ponere. l La. cepit etc. peccatrix etc. et quod per magnitudinem contritionis ex qua tantum fleuit quod poterat lavari pedes vestrum bonis nudis pedibus incederet. m Et capillis capitis sui tergebat quibus ante ad compositionem vultus sui fuerat abusa. n Et os pedes eius. ut totum pedes seruiret in penitentia: quicquid ex se deum contempserat in culpa: semper quod dicitur gregorius.

o Et vnguentum ungebatur ad refrigerium caloris et mitigationem eius doloris ex labore itinensis. p Quides autem. dicit dominus ponit pharisei indignatio: ubi subdit: q Aut intra se dicit. h. i. e. pharisei scilicet occulata. r Sarcina vti. quod et qua. ceterum mu. et per ista non permittit se tangi ab ea. s Et respondens hiis. ad profuturum illi. p. h. e. m. quod mittit ad cogitationem quod soli deo nota est: ostendit se plusquam phariseis. t Duo tebi.

Et cum discessissent magis enim voluit iohannem comedere et in absentia discipulorum eius quod in presentia: ut eius commendatio non ex favore humano sed amore veritatis procedere videretur. Cetera autem patet ex dictis Math. 23. vsq. ubi. c Et ois populus. i. simplices et vulgares. d Et publicani. i. mundanis et publicis negotiationibus occupati. e Iustificaverunt deus baptista. baptista iohannis. ex hoc enim quod audiverunt christum tam excellenter comedatam iohannes ceperunt laudare et glorificare deum tamquam iustum et gloriosum de hoc quod erat baptizati a tanto et tali: et ad penitentiam vocati et per hoc apparet confirmatio phariseorum qui de sua scientia superbiae spreverunt baptismum iohannis a deo institutum: et hoc est quod dicit pharisei et legisperiti consilium dei spreverunt etc. f Qui ergo filii dicantur etc. dicit dominus ponit confirmatio phariseorum et legisperitorum ex verbis christi: et per ista ex dicit matthei. 23. d. g Rogabat autem illum. Descripta confirmatione doctrine christi signo visibili: hic consequenter describitur eius deus confirmatio facta invisibili: videlicet per remissionem peccatorum mulieris peccatricis. ubi primo describitur locus: cum dicit: h Et ingressus domum pharisei discubuit. Legit autem christus manducasse cum peccatoribus ut eos ad penitentiam provocaret: ut beatus Math. 23. Item cum amicis familiaribus ut eorum devotionem nutret: ut dicit Job. 29. de martha et maria. Item cum cognatis pauperibus ut eorum inopia suppleret: ut habetur Joban. 4. de nuptiis: ubi deficiente vino christus aquam

veritatis in vinum. Item cum phariseis superbientibus ut eorum superbiae profutaret: per hoc ubi: ut videbitur per sequendo. i Et ecce mulier etc. de peccatrice suis plene et perfecta contrita. k Et stans etc. quod pre verecundia sui peccati non audebat se ante ponere. l La. cepit etc. peccatrix etc. et quod per magnitudinem contritionis ex qua tantum fleuit quod poterat lavari pedes vestrum bonis nudis pedibus incederet. m Et capillis capitis sui tergebat quibus ante ad compositionem vultus sui fuerat abusa. n Et os pedes eius. ut totum pedes seruiret in penitentia: quicquid ex se deum contempserat in culpa: semper quod dicitur gregorius.

o Et vnguentum ungebatur ad refrigerium caloris et mitigationem eius doloris ex labore itinensis. p Quides autem. dicit dominus ponit pharisei indignatio: ubi subdit: q Aut intra se dicit. h. i. e. pharisei scilicet occulata. r Sarcina vti. quod et qua. ceterum mu. et per ista non permittit se tangi ab ea. s Et respondens hiis. ad profuturum illi. p. h. e. m. quod mittit ad cogitationem quod soli deo nota est: ostendit se plusquam phariseis. t Duo tebi.

Et cum discessissent magis enim voluit iohannem comedere et in absentia discipulorum eius quod in presentia: ut eius commendatio non ex favore humano sed amore veritatis procedere videretur. Cetera autem patet ex dictis Math. 23. vsq. ubi. c Et ois populus. i. simplices et vulgares. d Et publicani. i. mundanis et publicis negotiationibus occupati. e Iustificaverunt deus baptista. baptista iohannis. ex hoc enim quod audiverunt christum tam excellenter comedatam iohannes ceperunt laudare et glorificare deum tamquam iustum et gloriosum de hoc quod erat baptizati a tanto et tali: et ad penitentiam vocati et per hoc apparet confirmatio phariseorum qui de sua scientia superbiae spreverunt baptismum iohannis a deo institutum: et hoc est quod dicit pharisei et legisperiti consilium dei spreverunt etc. f Qui ergo filii dicantur etc. dicit dominus ponit confirmatio phariseorum et legisperitorum ex verbis christi: et per ista ex dicit matthei. 23. d. g Rogabat autem illum. Descripta confirmatione doctrine christi signo visibili: hic consequenter describitur eius deus confirmatio facta invisibili: videlicet per remissionem peccatorum mulieris peccatricis. ubi primo describitur locus: cum dicit: h Et ingressus domum pharisei discubuit. Legit autem christus manducasse cum peccatoribus ut eos ad penitentiam provocaret: ut beatus Math. 23. Item cum amicis familiaribus ut eorum devotionem nutret: ut dicit Job. 29. de martha et maria. Item cum cognatis pauperibus ut eorum inopia suppleret: ut habetur Joban. 4. de nuptiis: ubi deficiente vino christus aquam

veritatis in vinum. Item cum phariseis superbientibus ut eorum superbiae profutaret: per hoc ubi: ut videbitur per sequendo. i Et ecce mulier etc. de peccatrice suis plene et perfecta contrita. k Et stans etc. quod pre verecundia sui peccati non audebat se ante ponere. l La. cepit etc. peccatrix etc. et quod per magnitudinem contritionis ex qua tantum fleuit quod poterat lavari pedes vestrum bonis nudis pedibus incederet. m Et capillis capitis sui tergebat quibus ante ad compositionem vultus sui fuerat abusa. n Et os pedes eius. ut totum pedes seruiret in penitentia: quicquid ex se deum contempserat in culpa: semper quod dicitur gregorius.

o Et vnguentum ungebatur ad refrigerium caloris et mitigationem eius doloris ex labore itinensis. p Quides autem. dicit dominus ponit pharisei indignatio: ubi subdit: q Aut intra se dicit. h. i. e. pharisei scilicet occulata. r Sarcina vti. quod et qua. ceterum mu. et per ista non permittit se tangi ab ea. s Et respondens hiis. ad profuturum illi. p. h. e. m. quod mittit ad cogitationem quod soli deo nota est: ostendit se plusquam phariseis. t Duo tebi.

margin notes on the right side of the page, including references to other parts of the text and commentary.

tibus: et p̄sequēs maior amor et maiorib⁹ donis. Et sequē cū x̄ps redarguit ex p̄licā defectu pietatē cū dī: a Intra in tuā aquā pedibus meis non dedisti. q̄m̄ erat fess⁹ et dolētes ex labore itinerē: et lutosi seu puluerizati eo q̄ sine calciamentis incedebat: sedo ex defectu charitatē cū dīcāt: b

Osculum mihi non dedisti: qd̄ est amicitie signū. terciō ex defectu hilaritatē seu leticie q̄ no mine olei defiḡtur: vt dī ps̄. l. iij. Propterea vnit te de⁹ de tu⁹ r̄. tria autē dicta requirunt hospitalitate ḡtiosa. Et ecōtra laudat mulierē de triplici p̄fecti one opposita: vt

hāc mulierē? Intraui in domū tuā: aquā pedibus meis non dedisti. Hec autē lacrymis rigauit pedes meos: et capillis suis terxit. Osculū mihi non dedisti: hec autem ex quo intraui non cessauit osculari pedes meos. Oleo caput meum non unxit: hec autem unguento unxit pedes meos. Propter qd̄ dī

patet in litera: et ideo concluditur: c Remittuntur ei peccata multa. Et dīcēt autē q̄ deberet dīcī contrariū: quia primō p̄dixerat donū esse cām amoris: hic autē econtrariō inferit amorē eē causam doni. Dicendum ad hoc q̄ primō in parabola loquebatur modo hūano vbi amor ex dono causat: sed in applicatōne pabole ad p̄positum cōuertit se ad loquendū de amore dei erga nos: qui non p̄cedit ex bonis meritis nostris: sed magis causat bonū in nobis: et ideo conuenienter cōcludit dīcō modo. Vel aliter potest dīcī q̄ in peccato sunt duo remittenda. s. culpa et pena. Culpa autē ex dei liberalitate remittit: cum nullū bonū meritorū possit esse in nobis sine gratia quam non habemus ante culpę remissionē: sed habita gratia et culpa dimissa: ad huc remanet pena remittenda: ad cuius remissionem facit bonū opus nostrū charitate informatū: et de hac remissione loquit̄ dñs. vnde sequit̄. d Cui autē minus dimittit̄ min⁹ diligit. Remissio autē culpe aut nulla ē aut totalis simul: sed remissio pene fit p̄ ptes et nō tota simul de eō cursu: s. aliquādo fiat tota simul propter feruorē penitētis et ex liberalitate dei: et hoc fuit i p̄posito in hac muliere: iō sequit̄. e Remittit̄ ei peccata. non solū q̄ntus ad culpam: s. etiam q̄ntum ad penam ex vehemēti amore dei et horore peccati p̄teriti. f Quis ē bicēt. hoc dicebant q̄ videbant t̄m hūanitatē exterius apparentem: s. ignorabant deitate interioris latētē: que pōt peccata dimittere. g Fides tua saluā te fecit. q̄ ista fides fuit formata charitate: Et iō fecit habentē dignā vitā eternā. De ista muliere peccatrice dubitant aliqui doctores verū fuit maria soror lazari vel alia: de quo dictum ē quid sentiant doctores Johan. xij. vbi em̄ hoc posuit: q̄ prius scripsi sup̄ Jobā nem̄ q̄ sup̄ Lucam.

In caplo. vii. vbi dīcāt in postilla: vidēt autē q̄ deberet dīcī contrariū q̄ primō dixerat donum eē causā amoris. Additō.

¶ Tant simul q̄ donū sit causa amoris et amor cām doni: etiam loquendo de amicitia modo humano: quod sic patet: Nam amicitia humana s̄m̄ p̄ filosofū in. viij. ethygorus triplex est scilicet vtilis: delectabilis: et honesta: sed constat: q̄ amor i amicitia vtili cām ex dono seu vtilitate ab amato habita seu spectata. In amicitia vtili honesta causat amor ex virtute amantis: que amatū diligit non propter donū vel vtilitatē habitā vel cōsequendā: sed p̄ virtutem ipsius amati: ex quo amore causat q̄ vult amato bonū et bonū operat̄ ei q̄ntum in se est: vt verus amicus: et sic i amicitia honesta amor ē causa doni. Unde nulla contrarietas in hac parabola: nec in eius applicatōne sane intellectus reperitur: etiam loquendo vtrobiq̄ s̄m̄ modū humano. Nam primō in parabola christus loquitur modo humano s̄m̄ amicitiam vtilē vbi amor ex dono causatur. Unde rectificat iudiciū symonis dīcētis q̄ is cui plus donauit plus diligit. Secūdo vō in applicatōne loquit̄ etiā modo hūano s̄m̄ amicitiam honestā que procedit ex virtute seu meritis amantis et amati: s̄m̄ quam amans certificatus d̄ amicitia quam amat⁹ habet erga amatē: que quidem amicitia s̄m̄ p̄ filosofū vbi supra est virtus vel non sine virtute. puocat ad amorem sui amati: et p̄ cōsequēs ad impendendū ei bona et de hac amicitia loquit̄

catōne sane intellectus reperitur: etiam loquendo vtrobiq̄ s̄m̄ modū humano. Nam primō in parabola christus loquitur modo humano s̄m̄ amicitiam vtilē vbi amor ex dono causatur. Unde rectificat iudiciū symonis dīcētis q̄ is cui plus donauit plus diligit. Secūdo vō in applicatōne loquit̄ etiā modo hūano s̄m̄ amicitiam honestā que procedit ex virtute seu meritis amantis et amati: s̄m̄ quam amans certificatus d̄ amicitia quam amat⁹ habet erga amatē: que quidem amicitia s̄m̄ p̄ filosofū vbi supra est virtus vel non sine virtute. puocat ad amorem sui amati: et p̄ cōsequēs ad impendendū ei bona et de hac amicitia loquit̄

co tibi. Remittuntur tibi peccata multa: qm̄ dilexit multū. Qui autē minus dimittit̄ minus diligit. Dixit autē ad illā Remittuntur tibi peccata. Et ceperunt qui simul accumbebant dicere intra se: Quis est hic qui etiā peccata dimittit? Dixit autē ad mulierē Fides tua te saluam fecit. Et dīcēt in pace.

tur cum dicit: Remittunt̄ ei peccata multa. qd̄ autē se q̄: Cui autē minus dimittit̄ minus diligit. potest vno modo intelligi s̄m̄ amicitiam vtilē: et sic cōrespondet principio huius altercatōnis vbi dicebat q̄ is cui pl⁹ donauit plus diligit. Alio modo potest intelligi de amicitia honesta: d̄ qua vltimo loquit̄: vt sit sensus: Causa autē quare alicui minus dimittitur ē quia minus diligit: et sic est amor causa doni. Unde nulla contrarietas in huiusmodi reperitur cū d̄ diuersis amicitie speciebus loquant̄: et vtrobiq̄ s̄m̄ modū humano. Non em̄ est verisimile q̄ christ⁹ loqueret̄ illi phariseo de amore diuino qui pertinet ad p̄destinatōnem vel de remissione culpe et pene quorū scientia pertinet ad eos qui iam perfecti sunt in fidei rudimentis. Iste enim phariseus adhuc erat infidelis et satis ignarus vt satis patet. Et notandum q̄ peccatus x̄pi circa informatōnem pharisei de his amicitijs est cōnaturalis doni: incipit enim ab imperfecto et magis noto et tendit ad perfectū et minus notum. Amicitia em̄ vtilis est boni nibus magis nota: vt est imperfecta tanq̄ de faciens a ratione vere amicitie s̄m̄ p̄ filosofū vbi supra. vnde istā amicitiam tantūmodo rudis cognoscebat: christus vō tra vidit sibi noticiam p̄fectionis amicitie. s. honeste que habet veram rōnem amicitie s̄m̄ p̄ filosofū s. Item notā dū q̄ s̄m̄ vtrāq̄ amicitiam x̄ps phariseo quincit: ostēdendo ei q̄ illa mulier erat dignior ad recipiendā bñficia x̄pi q̄ ipse phariseus. nam s̄m̄ primū. s. amicitia vtilis sibi ostēdit q̄ plures vtilitates seu obsequia habuit ab illa muliere q̄ a phariseo: et hoc cū dicit: Intraui in domū tuā. s̄m̄ vō amicitiam honestam: similiter ostēdit ei q̄ erat dignior: et hoc cū dicit: q̄ dilexit multū. In quibus bñ consideratis: nos docet q̄ verus penitēs d̄ s̄m̄ b̄re exteriora opap̄ia et deuota et interiora a more seruētia s̄m̄ doctores.

Replica.

In caplo. vii. vbi in parabola x̄pi inuuit q̄ more humano loquēdo amor orit̄ ex dono cum dī: q̄s pl⁹ diligit. r̄sum est: Estimo cui pl⁹ donauit. Et seq̄t̄ verbū x̄pi: Recte iudicasti. posth. exponit hoc de hūano amore in quo amor orit̄ ex dono: sed in applicatōne parabole x̄ps p̄uertit stilū ad loquendū de amore dei erga nos q̄ nō ē ex meritis nris: s. magis cām bonū in nob et donati uis: iō dicit: remittunt̄ ei peccata multa qm̄ dilexit multus: vt sic amor: n̄ sit ex dono s. donū ex amore: s. burg. h̄vult absolue dīcitatē q̄ v̄i l̄ra: p̄ amorē vtilē et honestū vtrobiq̄ dīcēdo more hūano: s̄m̄ primū dēi rectificat iudiciū symonis vt ex vtili surgat amor. Iux̄ scdm̄ sit applicatio: q̄ dilectōe ex merito et virtute ipedūt ei bona. Hec autē applicatio burg. latyrat i equo cis: q̄ amor p̄cupiscētē et amor amicitie s̄m̄ equo amor: q̄ diuersi rōnib⁹. n̄ ē at verisimile x̄pm̄ amores equo castē: nec est necessariū amorem

Euangelium

bonestum esse cam toni: prout Burgē. vult: qz stat illum amorem esse rectum sine omni dono dato vel sperato. alis esset amor mercenarius per consequens non honestus. Cirtus enim diligit ppter se per consequens virtuos sine respectu ad toni. Qz aut burgē. dicit non eē verisile qz cbrist⁹ sit locut⁹ pbariseo de amore ptenente an pdestinationēz reissioz pene z dpe hoc est cōtra beatū augustinū in s̄mo ne d̄ maria magdalena sic exponitē hūc passum z ptra b̄m Bernardum sup can. ser. xxij. an medium. z vide de hac materia factū thomā priā scde. g. .xxvj. az. iij. Rato aut Burgē. ad sic dicendū non valz: qz ppter ruditatez vel infidelitatez pbarisei rps non voluit p̄mittere ea que fidelibus ad instructionē poterāt valere. Sepe enī dixit corā pfidis que ipsi nō intellerūt: tñ ecclesie. pdesse nō cessat: cui dat⁹ est nosse mysticium regni dei: ceteris autem in pabolis. vt videntes nō videant: intelligētes non intelligāt. Qz uis ei pbarise⁹ mō non intellexit imo impugnavit veritatem dicēdo intra se Quis ē hic qz etiaz peccata dimittit: nihilominus rps dixit corā eo de remissione peccatorz quo ad culpaz et qz ad penā q̄tum ad liberalitatez dei p̄cedentē mulieris dilectionē que in peccato existens diligere nō poterat: z quo ad penam debitā: ppter mulieris primā dilectionem. An dixit: Remittuntur ei peccata multa: qz dilexit multum.

Caplin. viij.

Factū ē .viij. princeps z ipe iter faciebat p̄ citates z castella p̄ dicās z euāgelizās regnum dei: z duodecim cū illo z mulieres aliq̄ erant curate a spiritalibz malignis et ifirmitatibz: maria q̄ vocat̄ magdalene d̄ q̄ septē demonia exierāt: et iohāna vxor chuzē pcuratoris herodis: z susāna et alie multe: q̄ ministrabant ei de facultatibz suis. **E**t autē turba plurima cōueniret: z de ciuitatibz p̄pararet ad eū: dixit p̄ similitudinez tritici q̄ semiat seminae semē suū. **E**t dū semiat: aliō cecidit se⁹ viā: z p̄culcatū ē z volucres celi comederūt illō. **E**t aliud cecidit sup̄ petra: z matū aruit qz nō habet humore. **E**t aliud cecidit inter spinas: z sil' exorte spine suffocauerūt illud. **E**t aliud cecidit in terrā bonā: z ortū fecit fructū cētuplū. **H**ec dices clamabat. **Q**ui hz aures audiēdi audiat. **I**ntrogabāt autē eū discipuli ei⁹: q̄ es set h̄ pabola: **Q**uibo ipe dixit: **G**ob datū est nosse my-

tate paterna: fuit enim pater eius magnus homo z nobilis habens dominiū in pluribus locis inter que erat dictum castrum. Alij vō qui dicunt q̄ ista non fuit soror lazari sed alia eiusdem nominis: dicunt q̄ nominata est magdalena a magdalo castro: eo qz erat inde oriunda.

Que ministrabant ei de suis facultatibus. z p̄ uideos eāt cōsuetū qz mulieres sanctez de uote ministrabant doctoribus necessaria ex te uotione: z iō qz rps dicebat p̄ dicabat inf̄ uideos: h̄ mō accipiebat necessaria ab eis. **P**aulus autē qui predicabat gentilibz inter quos non erat talis cōsuetudo: nō habebat mulieres sequētes ip̄m z ei ministrātes: vt habet. .i. Corin. ix. **N**e forte ex hoc gentiles scandalizarent

steriū regni dei: ceteris autē i pabol: vt vidētes nō videant: z audiētes nō intelligāt. **E**st autē hec pabola: **S**emen ē v̄bū dei. **Q**ui autē se⁹ viāz hi sūt q̄ audiūt: tēde venit diabol⁹ z tollit v̄bū de corz de eoz: ne credētes salui fiant. **P**am q̄ supra petra: q̄ cū audierit cū gaudio suscipiūt v̄bū. **E**t hi radices nō hnt: qz ad tēpus credūt: z i tempe tentationis recedūt. **Q**d autē in spinas cecidit: hi sunt qui audierunt: z a solitudinibus z diuitijs z voluptatibz vite cūtes suffocātur: z nō referūt fructū. **Q**d autē in bonā trā: hi sūt q̄ i corz de bono z optimo audientes v̄bū retinēt: z fructū afferunt in patiētia. **M**eo autē lucerna accēdes opit eā vase aut s̄b̄ lectū pōit: s̄ supra cādelabz: vt itrātes videāt lumē. **N**ō ē enī occultū qd nō manifestet: nec absconditū qd nō cognoscat: z i palā veniat. **V**idete ergo qd audiat. **Q**ui cū hz dabit illi z q̄cūqz nō hz etiaz qd putat se habere auferetur ab illo

secundo seruo predicantis: ibi. **V**enerunt autē ad illum. **P**rima ad huc in duas: quia primo parabola proponitur: secundo exponitur: ibi. **I**nterrogabant autē Sententia autem istarum duarum partium p̄ ex dōis mathei. xij. excepto qd sequit̄ in pte secunda. **N**emo autem accendens lucernam operit eaz vase. **P**er lucernam saluator hic intelligit doctrinam euāgelicam que non est occultanda: nec in latebris tm̄ docenda: sicut doctrine suscepte et male: sed in palam coram omnibus. **N**on est enim occultum quod non manifestetur. quia licet christus aliquando docuerit discipulos secreto: voluit tamen qz per eos etia publice docerentur: vnde dicit Matheus. x. caplo: **Q**uod in aure auditis predicate super tecta. ideo subditur: **V**idete quomodo audiat. vt ostent per orbem p̄dicetis. **I** Qui enim habet dabitur illi. hoc subdit ad ostendendā premiū p̄dicatōis aploz: q̄ enī p̄dicant. et fide formata charitate merent̄ vt sibi detur augmentū gr̄e in p̄nti z p̄miū gl̄e in futuro. **M** Et q̄cū. nō hz. videlicet fidem charitate formatam.

Etia qd pu. se. ba. au. ab illo. qz gr̄e grati. date non

Factum ē deinceps. **D**escripta instructōe rpi facta apostolis principāl̄: hic d̄ijr ponit̄ eiusdem instructionē facta aplis z turbis cōiter. z primo p̄mittitur quasi quedā p̄fatio: scdo subdit̄ dicta instructio: ibi. **E**t autem plima turba. **C**irca primū d̄i: **I**pe iter faciebat p̄ citates. in quo apparet rpi diligētia in ope p̄dicatōnis. **C** **E**t duodecim cū illo. i. duodecim apostoli de quoz electōne dictum est supra. vj. ca. nō tamē ibāt cū illo ad predicandum sed magis ad audiendum: vt possent cōuenientius predicare ad quod missi sunt postea vt patebit ca. sequenti. **D** **E**t mulieres alique que erāt curate tēd̄ sequebant̄ eū. **E** **M**aria q̄ w. magdalena. sic noīata a magdalo castro: z ista ē de qua ē sermo factus ca. precedenti: ratio tamen sui cognominis diuersimode assignatur a doctoribus diuersis. **I**lli enim qui dicunt q̄ ista fuit soror lazari dicūt qz nominata est magdalena: eo qz magdalu castrum cecidit in partem suam de heredi-

valebunt ei ad salutem: sed magis cedent ad damnationis sue augmentum: in quantum abusus fuerit eis. Aliter exponit de legisperitis et sacerdotibus iudeorum qui fidem christi non habuerunt: et ideo notitia legis et prophetarum non valuit eis ad salutem: sed magis nocuit eis ad augmentum

sue damnationis secundum quod dicitur infra. xij. capitulo. Seruus qui sciuit voluntatem domini sui et non fecit vapulabit multis. **O** Tunc ruit autem. Hic consequenter describit feruor christi predicantis ex hoc quod propter aduentum misis sue etiam expectatis foris non interrupit predicatioem. Item cam summe diligeret et bono raret: sed responsus nunciandi si bi aduentum dicitur.

Pater mea et fratres mei etc. q. d. ille est mihi p. pinquus et spiritus alius opibus est magis intectus. In hac etiam r. sione xps cofu. tauit illu qui ei nunciavit aduentum matris sue: qz fm doctores nros maliciose hoc fecerunt: vt si ex hoc pdicationem dimitteret: argueret ipsum esse hominem puri carnali affectione motu. Aduertendum tamen: qd fratres xpi hic dicuntur cognati sui germani: eo modo loquedi qd apud hebreos: fratres dicuntur illi qd sunt eadem cognitione: et hoc modo vocauit abraham lotum nepotem fratrem suum: vt habet Genes. xij. capitulo.

Factum est autem. Hic consequenter describit doctrinam christi confirmatio que proprie fit per miracula: fm quod dicitur mar. ultimo: Sermonem confirmante sequentibus signis. Et primo describitur miraculum factum in mari: scilicet factum in terra: ibi. Et cum egressus esset ad terram. Scia prima partis patz ex dictis math. viij. ca. hoc excepto. **T**ransfretum est trans stagnum. math. viij. vocatur mare modo loquedi hebraico quo omnis congregatio aquarum in notabili quantitate vocatur mare fm illud Gene. i. Congrega-

venerunt autem ad illum mater et fratres eius: et non poterant adire eum pro turba. Et nunciatum est illi: Mater tua et fratres tui stant foris: volentes te videre. Qui respondens dixit ad eos: Pater mea et fratres mei hi sunt: qui verbum dei audiunt et faciunt. **F**actum est autem in vna die: et ipse ascendit in nauiculam et discipuli eius. Et ait ad illos: **T**ransfretum est trans stagnum. Et ascendit. Et nauigantibus illis obdormiuit: et recessit pellicula venti in stagnum: et propelebant et piculabant. **A**ccedentes autem suscitauerunt eum dicentes: Preceptorum patris. **A**t ille surgens increpauit ventum et tempestatem atque cessauit: et facta est tranquillitas. **D**ixit autem illi. **U**bi est fides vestra? **Q**ui timentes mirati sunt ad inuicem dicentes: **Q**uif putas hic est? **Q**uia et ventis impat et mari: et obediunt ei? **E**t nauigauerunt ad regionem gerasenorum: que est contra galileam. **E**t cum de nauiegressus esset ad terram: occurrit illi vir quidam qui habebat demoniū iam temporibus multis: et vestimentis non induebat: neque in domo manebat: sed in montibus. **I**s vt vidit iesum prociuit ante illum: et exclamans voce magna dixit: **Q**uid mihi et tibi est iesu fili dei altissimi? **O**bscuro te: ne me torques. **P**recipiebat ei spiritus immundus: vt exiret ab homine. **M**ul-

tionemque aquarum: vocauit maria secundum veritatem aque iordanis flumini extenditur ibi in magna latitudine: ideo frequenter vocatur mare et aliquando lacus et aliquando stagnum: sicut hic. **E**t cum egressus esset. Hic describitur miraculum factum in terra: et primo de curatione demonia: secundo de suscitacione filie archisynagogi: ibi. **F**actum est autem cum redisset. **S**ententia autem prime parte patz ex dictis math. viij. et mar. v. hoc excepto quod sequitur. **E**t recessit non induebat. amictus ei et demonia multa possunt sustinere sicut patz dicitur nabuchodonosor Dan. iij. **Q**ui per septem annos habitauit cum feris: sicut quasi bos comedens. **I**pe autem ascendens nauim reuersus est et rogabat illum virum a quo de. erit. vt cum eo esset: di. at ipsum blasphemus. i. noluit quod ipsum sequeretur. cuius ratio est quia discipulis se. quentibus christi data est potestas faciendi miracula vt patebit ca. ix. et. x. **S**i autem iste qui fuerat demonia: talia faceret: posset a simplicibus et etiam a maliciosis hominibus imputari: quod talia faceret virtute demonia: quod ipse excludere intendebat. **E**t ex hoc consuetum est in ecclesia quod demonia et furiosi starentur: non tamen ad ecclesiastica officia promouentur.

Factum est autem. Hic consequenter describitur miraculum de resuscitacione filie archisynagogi. Circa quod primo ponitur dicti miraculi inchoatio: secundo interponitur mulieris patientis fluxus sanguinis curatio: ibi. **E**t contigit dum iret. **T**ercio dicitur suscitacionis consummatio: ibi. **A**d hoc illo loquente. **S**ententia istarum partium patet ex dictis Math. i. et mar. v. ca. excepto quod sequitur sit prima parte. **E**xcepit illum turba. **L**icet enim sacerdotes et legisperiti ex odio ipsum despicerent: et doctrinam eius tamen communis populus deuote audiebat verbum eius.

lucum de resuscitacione filie archisynagogi. Circa quod primo ponitur dicti miraculi inchoatio: secundo interponitur mulieris patientis fluxus sanguinis curatio: ibi. **E**t contigit dum iret. **T**ercio dicitur suscitacionis consummatio: ibi. **A**d hoc illo loquente. **S**ententia istarum partium patet ex dictis Math. i. et mar. v. ca. excepto quod sequitur sit prima parte. **E**xcepit illum turba. **L**icet enim sacerdotes et legisperiti ex odio ipsum despicerent: et doctrinam eius tamen communis populus deuote audiebat verbum eius.

Euangelium

3 Et ecce vir iairus. Istud nomen non exprimit matthei. Et mar. v. 7 id hic supplet. Sciendum tamen quod iste vocabatur iair in idiomate hebreo: sicut nota per hebraica quae inscripseruntur ad latinum frequenter accipiunt hanc syllabam vsi sine sicut iacob in hebreo iacobus in latino: et saul saulus: et eodem modo iair iairus.

Capitulum ix.
Quocumque autem describitur per seipsum: hic per seipsum describitur predicatio facta per missiones discipulorum. et quia predicator verbi diuini post descensum per predicationem ad partem debet per orationem descendere in deum: sicut et in scala iacob angeli descendebat et ascendebat: ut habetur Gen. xlviii. id saluator primo mittit discipulos predicare: secundo docet eos orare. x. cap. Adhuc circa finem premittebat missio apostolorum: secundo subdit missio. lxxv. discipulorum sequentia. Prima in duas: quae primo describitur apostolorum missio: secundo eorum reuersio. ibi. Et reuersi apostoli. Prima adhuc in duas: in partem principalem et incidentales: quae incipit ibi. Audiuit autem herodes. Circa primam partem datur auctoritas apostolorum predicandi: et potestas miracula faciendi ad confirmationem suae doctrine: et sic mittuntur predicare. Et per finem huius partis ex dicitur matth. x.

b Audiuit autem herodes. Hec est incidentalis: quia per predicationem apostolorum facta christi predicantium herodes audiuit famam de miraculis christi: et desiderabat videre ipsam magis ductus curiositate videndi miracula quam deuotione: propter quod christus noluit in presentia eius aliquod miraculum facere: ut habetur infra. xlii. Rationes vero quare aliqui credebant

christum esse Iohannem de quibus iste Herodes. alij helyam: alij hieremiam: alij unum ex prophetis antiquis tace fuerunt breuiter Matthei. xvj. c. Et reuersi apostoli. Hic describitur reuersio apostolorum de predicatione circa quod ostenditur benignitas christi ad apostolos. primo eos benigne recipit: secundo eos ad maiora incitando: ibi. Et factum est cum solus esset. Prima in duas: quia primo describitur benignitas christi ad apostolos: secundo ad populos: ibi. Quod cum cognouissent turbe. Circa primam dicitur. Et reuersi apostoli. illi qui fecerunt. Et non indigeret tali narratione est omnia sciret per seipsum et hoc etiam apostolis esse notum: tamen retulerunt ei per modum amabilem collationis discipulorum cum magistro: dicitur. Et assumptis illis secessit seorsum. ut recederent segregati a tumultu populorum: et ut se recolligerent in oratione sicut fuerunt dispersi in predicatione.

manu eius clamauit dicens: Puella surge. Et reuersus est spiritus eius: et surrexit continuo. Et iussit illi dare manducare. Et stupuerunt parietes: quod hoc precepit ne alicui dicerent quod factum erat. Ca. ix.

Quod decem apostolis: dedit illi virtutem et potestatem super omnia terra: et ut languores curaret. Et misit illos predicare regnum dei: et sanare infirmos. Et ait ad illos: Nihil tulit in uia neque uirgularum neque peram neque panem neque pecuniam neque duas tunicas habentis. Et in quacumque domum intraueritis ibi manete: et inde ne exeat. Et quicumque non receperint uos: exentes de uirtute illa: retia pulueris pedum uestrorum super illos. Egressi autem circuibant per castella: euangelizantes et curantes ubique. Audiuit autem herodes tetrarcha omnia quae fiebant ab eo: et he sitabat eo quod diceret quibusdam quod iohannes surrexit a mortuis: a quibusdam uero quod helyas apparet: ab alijs autem quod propheta uetus de antiquis surrexit. Et ait herodes: Iohannem ego decollavi. Quis est autem iste de quo ego talia audio? Et querebat videre eum. Et reuersi apostoli narrauerunt illi quae cumque fecerunt. et assumptis illis secessit deorsum in locum desertum: quod est bethsaida. Quod cum cognouissent turbe: secute sunt illum: et excepit eos et loquebatur illis de regno dei et eos qui cura indigebant sanabat. Dies autem cepit declinare. Et accedentes duo-

Et eos qui cura indigebant sanabat. Quarto quis

e Quod cum cognouissent turbe. Hic per se describitur benignitas christi erga populos. primo recipiendo eos curialiter: quod notatur cum dicitur. Et excepit illos. Secundo quod parauit eos spiritualiter: id subditur. Et loquebatur eis de regno dei: tunc quod curauit languidos generaliter cum subditur:

famelicos pauit corporaliter: vt pz in lra sequenti: cui? expositio patet ex dictis math. xiiij. a Et factum e cu solus esset zc. Dic cosequenter ostenditur beniuolentia christi ad discipulos incitando eos ad meliora: videlicet ad martyriū quod est precipuus actus charitatis: fm q dicit saluator Jobā.

rv. Maiore dilectione nemo bz q vt animā suā ponat qd. p amicus suis. pri mo igit inuitat eos ad martyriū un verbo: scdo facto ubi. Fm e autē dū cople rari. Prima in duas: qz pzin o incitat eos sbo ad martyrium: scdo ondit mar tyriū pmiū: ibi. Dico aut vobis Circa pmiū p mittitur xpi du plex interrogatio: 2 duplex dī scipuloz rñsio: videlicet qd vul gares de xpo dī cerent: et qd a postoli de h ser tirent: 2 pz snia ex dictis math. xvij. Sciendum tñ q interrogatio xpi non pce debat ex ignora tia sed vt ex rñ sione discipulo rum qui crede bant ipm eē ve raciter xpm dei filiū efficaci? in citaret eos ad martyriū exem plo eiusdez aia ti: qui cum esset tante dignitatē voluit p nobis mortē pati: ido subdit: b Hoc dices qz oportz filius hois multa pati zc. 2 pz sentētia ex dicti ma tbei. xvj. ecce pto quod s dī c Qui me eru bue. 2 meos ser mones. non au dens confiteri xpm et veritatē euangeliq.

d Hunc fili? homis crube lect. non repu tans eum de suis. Ratio autem huius est: quia nō solū credere est necessariū ad salutem: sed etiam confiteri ore: fm q dī Ro. x. Corde enim credit ad iusticiā: ore aut sit p fessio ad salutē. Hec tñ p fessio pūner ad pcece

deci dixerunt illi: Dimitte turbas: vt eñtes in castella villasqz q circa sūt diuitant 7 inueniāt escas: qz h i loco tēstro sum? At at ad illos Vos date illis māducare. At illi dixerūt: Non sē nob plusqz qnqz panes 7 duo pi lces: nisi forte nos eamus 7 emam? in oēm hāc turbaz escas. Sāt aut fereviri qn qz milia. At at ad discipu los suos: Facite illos discū bere p conuiuia: quināge nos: 7 ita fecerūt: Et discu buerūt oēs. Accepit autē qnqz panibz 7 duobz pisci bus: r spexit i celū 7 bndixit illis: et fregit 7 distibuit dī scipul suis vt ponerēt ante turbas. Et manducauerūt oēs: 7 saturati st. Et subla tū ē qd sup fuit ill fra gmen toz cophini duodecim. Et scā ē cū sol? eēt orās: erant 7 cū illo 7 discipuli: 7 intro gavit illos dices: Quē me dicūt eē tbe? At illi rñde rūt 7 dixerūt: alij iohannē baptistā: alij at helyā: alij vo qz vn? ppha te priorib? surrexit. Dixit aut ill: Vos aut que me esse dicūt? Rñ des symō petr? dixit: Xpm rei. At ille increpans illos pcepit ne cui dicerent hoc dicens: qz oportet filiū ho mimis mltra pati 7 reprobā ri a senioribus 7 pncipibus sacerdotū 7 scrib: 7 occidi 7 tertia die resurgere: Dice bat aut ad oēs: Si qz vult post me venire: abneget se metipm: 7 tollat crucē suaz qz tidie: 7 seqtur me. Qui eī

ptum affirmatiuū: quod sz obliget sp? nō tñ ad sp: s p loco 7 tpe occurrente casu in q ex omissoe p fessiois fidei subē bñ honor debet? deo: vt si qz interrogat? de fide tacet qñ ex sua taciturnitate crederet ab alijs ipm fidē n bfe: v l p az fidē falsā eē: v l ob et? taciturnitate alios auerti ptingerz a fide: 7 sic peccaret mortaliter 7 p pñs inter dei filios nōt eēt computandus e. Di. aut vobis. hic on? ondit mar tyriū pmiū: vt ma gnitudo pmiū aufe rat terrore suppli cū. Et primo dēcri bit illa onfio: scā do emulatiois dī scipuloz: repressio: ibi. Et scā ē i sequē ti die. Circa pmiū sciēdū: qz in h ostē dit pmiū martyriū in qdum ostēdit se trib? discipul suis i forma glōsa: quā to transfigurac? fū it corā eis: qz ad cō simile glām resur genti corpa marty riū: fm q dicit apls ad phil. iij. Salua tozē expectam? ie suz xpm: q fforma bit cozp? bñilitatis nre pfigurati cor por claritatē sue. 2 pz snia hui? optis ex dictis Math. xvij. exceptis q sequūt: f Et facta ē dum oraret spēs vultus ei? altera. nō ē intel ligendū q quanti tas vel figura faci ei xpi fuerit muta ta: sz a glā aie tñc. edū dant in corp? ipius claritas: q est pūctas ipi? cozpo ris glōsi. g Et ve. ei? al. re fulgēs: vt claritas vestis cornderet claritati cozpis. b Erāt aut r. ioy. 7 helyas vñi i maie state. sapius xpi: q tunc apparuit i da ritate glōsa: vt dī cū est. i Et dicebant ex cel. e. i. passioez e? futurā quā sustinu it ex maria charita te q dī h excessiuaz: n qz excessent mo dū dū tu: sz qz excellē tissimum eius gra dum attingebat.

k Petrus vo et qui cum illo erant grauati erant sōno. nam in pñtia maiestatis opprimē fragilitas bñana. Et nemi dixerūt zc. 7 hoc ex pcepto domini: vt pz math. xvij. vbi pcepit eis dicens: Nemi dixeritis vñsionem

voluerit aiā suā saluā fa cere: p det illā. Mā qui p di terit aiā suā p me: sal uam faciet illā. Quid enīz pfiat hō si lucret vniuersū mūdū: se autē ipm p dat et tetrimētū sui faciat? Māz qui me erubuerit: 7 meos fmones hūc fili? hois eru bescz cū venerit i maiestate sua 7 pñs 7 scōz angelorū. Dico at vob: Vē sūt aliqui h stātes: q n gustabūt mor tē dnec videāt regnūz rei. Factū ē aut post h vba fe re dies octo: 7 assumpsit pe trū 7 iacobū 7 iohannem 7 ascēdit i mōtem vt oraret. Et scā ē dū oraret species vult? e? altera: 7 vestit? ei? alb? refulgēs. Et ecce duo viri loqbāt cū illo Erant at moyses 7 helyas vñi i ma iestate: 7 dicebāt excessū e? quē ppletur? erat in irīm. Petrus vo 7 qui cū illo erant: quati erāt sōno: Et euigilātes vidēit maiestates e?: 7 duos viros q stabāt cū illo. Et scā ē cū discederēt ab illo: ait petr? ad hiesum Precepto: bonū ē nos hic eē: 7 faciam? tria tabnacla vnū tibi: 7 vnū moysi: 7 vnū helye. Nesciēs qd dicēt Dec at illo loqnte: scā ē nu bes: 7 obūbrauit eos: et ti muerūt in tñtibz ill? i nubē Et vox scā ē d nube dicens Dic est filius meus dilect? ipm audite. Et dum fieret vox: inuentus est iesus sol? 7 ipsi tacuerunt: et nemini dixerunt in illis die bus quicqz ex his que viderant

Euangelium

ban: donec filius bois a morte refurgat. a Factum ē autē. Hic dñter reprimit discipuloy emulatio: 2 primo factu secūdo verbo: ibi. Intrauit autē cogitatio. Circa p̄mū sciendum q̄ eo q̄ r̄ps dicit petru iacobū 7 Johannez seorsum ab alijs ad videndum gl̄iam sue maiestatis: vt pie dictum ē: alij discipuli qui nōdū erāt in bono cōfirmati aliquid hūanū passi moti fuerūt qdā zelo inuidie contra tres p̄dictos: 7 idō p̄tās eiciendi demones fuit eis subtracta: 7 iō non potuerunt curare demoniacū eis oblatum: vt patet in l̄ia vt hoc aduertētes resiliēt a tali emulatiōe: et iō in fine dicit: b Ponite vos in cordi. ve. ser. istos. s. ad imitandum.

c Fili⁹ em̄ bo. fu. ē vt tra. in ma. ho. ad sui humiliatōez fm̄ illud p̄b̄. ij. ca. humiliatū semet ip̄m obediens factus vsq; ad mortē. 7c. q. d. Mo. debetis p̄ ambitōem inuicem emulari: s̄ magis in vobis humiliari. Cetera q̄ i hac pte exponēda sunt patēt ex dictis Mathei. xvij. d Intrauit autē cogitatio 7c. 7 non solum cogitatio interior: s̄ etiā contentio exterior: fm̄ q̄ b̄i Mar. it. vbi dicit: Siquidem inter se in via disputaue- rant quis eorū maior eēt: quod reprimit saluator verbo 7 exemplo pueri positi in medio: 7 p̄t̄sua ex dictis Mathei. xvij. 7 Mar. it. e Respondens autē iohānes. Hic ex incidēti r̄idet sibi facte q̄oni. et p̄t̄sua ex dictis Marci. it.

f Factum ē autē. Supius saluator exercitauit discipulos ad martyriū verbo: hic hoc idem facit facto. Et diuidit in duas: qz primo facit quod dñm ē: scdo remouet aliqua a suis sequacibus: ibi. Fc̄m̄ ē autē. Circa primum dicit. f Factum ē autē dum cōple. dies assumptō. ei⁹. i. passio- nis p̄ quam transiturus erat et assumēdus ad gl̄iam p̄is fm̄ q̄ b̄i. j. xxiij. Oportuit pati xpm̄ 7 ita intrare in gl̄ias suam. g Et ip̄e firmavit faciē suā. i. firmē disposuit. b Et iret in iherosolymam. cōstāter 7 p̄mpte ad sustinendū mortem: vt suo exemplo discipulos animaret. i Et misit

nuncios ante conspectū suū: vt aduentus eius ei⁹ nō lateret. k Et p̄parent illi. s. hospitium. l Et non rece. illū: qz fa. eius erat cum. in iherosolyma. ex mō incedēdi ap̄parebat vt iter ei⁹ eēt in iherosolymam ad festū paschale: in quo 7 xps passus ē: samaritanus autē displicebat q̄ alij

irent in solenni- tibus hierusa- lem cā orōnis: qz dicebat q̄ lo- cus orōnis erat apud eos i mo- te garisim vt b̄i Johannis. iij. Item qz ex ve- stimentis xpi et discipuloy ei⁹ cognouerūt sa- maritā q̄ erāt iudei: qz iudei e- rāt distincti ab alijs gentilibus in vestib⁹: vt b̄i nume. xv. iudei autē erāt samari- tans odiosi eo q̄ contemnebant eos: nolētes com- medere 7 bibe- re cum eis: fm̄ q̄ b̄i Joh. iij. Non em̄ contū- tur iudei sama- ritans. m Dñe vis di- ci. vt ignis descē- dat de ce. 7 con- illos. p̄pter ma- liciam suā fm̄ ambrosiū s̄ bo- no zelo dixerūt licet indiscrete. 7 allegauerunt sile de helya. vñ sequit: Sic helyas fecit vt ba- bes. iij. regū. j. Heda vō dicit: q̄ hoc dixerant impatientes: si- cut adbuca car- nales volentes vindicari: 7 idō resp̄benduntur a christo de indi- scretōe fm̄ am- brosiū: 7 de im- patientia fm̄ te- dam: cum sub- dicitur: n Mesatis cui⁹ sp̄s estis. quia in nouo te- stamēto quod est lex amoris non timoris sicut vetus testamēto p̄ducendū ē suauit 7 benigne. vñ subdit: o Si. bois nō venit aias p̄dere. statim inferēdo penā mor- tis sic vos vult. 7 i b̄i dat exēplū plat⁹ vt n̄ stati cū ipe- tu pctā puniāt s̄ magis tps 7 locū expectēt. p Fc̄m̄ ē autē. Postqz r̄ps incitauit discipulos ad sequēdū ip̄m et v̄m qz ad martyriū: h̄m̄ r̄mouet aliq̄ a v̄lētib⁹ seq̄ ip̄m. p̄mū ē cupiditas t̄rcioꝝ: cū dicit: Vultes foueas h̄ntē. scdm̄ ē carnalitas p̄m̄qz: cū dicit: Sine vt mor. sepeliāt mor. suos. 7 p̄t̄sua istoy duoy ex dictis Mathei. viij.

irent in solenni- tibus hierusa- lem cā orōnis: qz dicebat q̄ lo- cus orōnis erat apud eos i mo- te garisim vt b̄i Johannis. iij. Item qz ex ve- stimentis xpi et discipuloy ei⁹ cognouerūt sa- maritā q̄ erāt iudei: qz iudei e- rāt distincti ab alijs gentilibus in vestib⁹: vt b̄i nume. xv. iudei autē erāt samari- tans odiosi eo q̄ contemnebant eos: nolētes com- medere 7 bibe- re cum eis: fm̄ q̄ b̄i Joh. iij. Non em̄ contū- tur iudei sama- ritans. m Dñe vis di- ci. vt ignis descē- dat de ce. 7 con- illos. p̄pter ma- liciam suā fm̄ ambrosiū s̄ bo- no zelo dixerūt licet indiscrete. 7 allegauerunt sile de helya. vñ sequit: Sic helyas fecit vt ba- bes. iij. regū. j. Heda vō dicit: q̄ hoc dixerant impatientes: si- cut adbuca car- nales volentes vindicari: 7 idō resp̄benduntur a christo de indi- scretōe fm̄ am- brosiū: 7 de im- patientia fm̄ te- dam: cum sub- dicitur:

n Mesatis cui⁹ sp̄s estis. quia in nouo te-

stamēto quod est lex amoris non timoris sicut vetus testamēto p̄ducendū ē suauit 7 benigne. vñ subdit: o Si. bois nō venit aias p̄dere. statim inferēdo penā mor- tis sic vos vult. 7 i b̄i dat exēplū plat⁹ vt n̄ stati cū ipe- tu pctā puniāt s̄ magis tps 7 locū expectēt. p Fc̄m̄ ē autē. Postqz r̄ps incitauit discipulos ad sequēdū ip̄m et v̄m qz ad martyriū: h̄m̄ r̄mouet aliq̄ a v̄lētib⁹ seq̄ ip̄m. p̄mū ē cupiditas t̄rcioꝝ: cū dicit: Vultes foueas h̄ntē. scdm̄ ē carnalitas p̄m̄qz: cū dicit: Sine vt mor. sepeliāt mor. suos. 7 p̄t̄sua istoy duoy ex dictis Mathei. viij.

Terciu est inutilis dilatio que notat cum dicitur: q. Et ait alter: Sequar te dñe: s. p. m. i. m. i. r. e. i. u. e. i. bis qui domi sūt. sic faciūt qui inutiliter ingressum religionis vel exercitum melioris vite differunt: et hoc remouet exēplo puenienti cū subdit: r. Mamo mit. manū suā ad q. r. aspi. retro rē.

Arator ei retro respiciēs fac sulcum coztuosuz aut inuilez: sic accipiēs melioris vite status r. habēs affectuz redeūdi ad pristinu statū: r. p. dicator verbi diuini retardans opus pdicatio nis p. amīc. car. n. alibus vel ere nis negocijs in eptus ereg. dei adipsē dēo vel possidēdo.

In ca. it. vbi dicitur in postil. Si aut r. in scala iacob angelī descēdebant r. ascendebant.

Quod inducit de scala iacob non facit ad p. o. s. i. t. u. m. s. u. u. i. Nam ibi p. oppositū legi. f. q. ange. l. i. ascendebant r. descēdebāt p. ea. s. m. quā cōsi. deratōnem pdicator prius debet orare: r. sic in deum ascendere q. p. pdicatōnem ad p. r. i. m. u. m. descēdat: et hic est modus rationabilior. Nam oīo potius respicit futurū q. p. t. e. n. t. i. i. i. u. r. t. a. illud math. ca. vij. Detite r. accipietis qd consonat vltis ecclie consuetudini s. m. quaz pdicatoris verbi diuini r. etiā auditoris prius orant. vñ nō ē necessarium q. hec visio scale iacob applicet distinctioni postillatoris s. potius applicanda ē pdicatio nis p. c. e. s. s. u. i. debito.

Additio.

Replica.

In ca. it. vbi postillator facit aggressum r. diuisionem huius capli dicens: Christus primū mittit aplos ad pdicandum: secundo docet eos ad orandum: vt pdicator verbi dei primo p. pdicatōnem descendat ad p. r. i. m. u. m. secūdo p. orationem ascendat ad deum sicut in scala iacob vidit angelos descēdētē r. ascendē. rē. Istud exemplum burgenis egrēse rens dicit scribi p. oppositū: Bene. r. vij. Sed vide ibi correctū r. etiā dicit ordinem illū esse rōnabilem q. pdicator primū ascendat p. orationē q. descendat per pdicatōnem: Sed non videt conueniens tal' ordo: nam qui p. s. t. i. t. u. t. u. r. pdicator debet p. r. i. m. u. m. exercere officium ad quod institutus ē: r. sic primo alijs p. f. i. c. e. i. u. r. a. materia institutōnis r. p. n. t. e. r. ad deum instituētē p. u. e. r. t. i. in ordine: r. q. r. facit iuxta institutōnem suā debetum orare debet post vt sortiat effectum. Quilibz. n. non solum pdicator prius debet se exercere in cāpo actionis q. ad p. t. e. m. p. l. a. t. i. o. n. e. m. accedat: nisi eñ pri' cū lya p. t. r. a. x. e. r. i. t. ad amplexus rachelis puenire non meretur: cui non obstat vsus ecclie qui pdicationi p. r. e. m. i. t. t. i. t. orationem: nam talis oratio est p. t. i. t. i. o. s. u. f. f. r. a. g. i. i. illa autem que est portio p. t. e. m. p. l. a. t. i. o. n. i. s. est s. u. r. s. u. actio desiderij: sicut pdicationi p. r. e. m. i. t. t. i. t. u. r. studium vt reprimatur p. s. e. m. p. t. i. o. n. i. s. sicut oratio pro adiutorio: que ad p. t. e. m. p. l. a. t. i. o. n. e. m. non pertinent que est ascensus scale rē. Contemplatio enim orat pro gratia sursum actio nis: sed actio orat pro remotōne impedimenti r. frustratōnis: p. t. e. m. p. l. a. t. i. o. n. i. s. in solo deo quietatur: actio pro se r. alijs sollicitatur.

Capitulum. Post hęc aut designauit. Postq. descripta ē publicatio doctrine xpi p. pdicatōnem aploz: hic p. s. e. q. u. e. t. descripti eiusde publicatio p. pdicatōnem. lxxij. di. scipuloz. Circa quod primo describit eoz electio: secūdo ad pdicandū missio: t. r. e. c. e. g. o. m. i. t. t. o. v. o. s. t. e. r. c. o. e. o. r. i. r. e. u. e. r. s. i. o. n. i. b. i. R. e. u. e. r. s. i. s. u. n. t. a. u. t. e. c. i. r. c. a. p. r. i. m. u. d. i. Post hoc autē .i. post missionē apostolorū ad pdicandum.

Post hęc aut designauit. Postq. descripta ē publicatio doctrine xpi p. pdicatōnem aploz: hic p. s. e. q. u. e. t. descripti eiusde publicatio p. pdicatōnem. lxxij. di. scipuloz. Circa quod primo describit eoz electio: secūdo ad pdicandū missio: t. r. e. c. e. g. o. m. i. t. t. o. v. o. s. t. e. r. c. o. e. o. r. i. r. e. u. e. r. s. i. o. n. i. b. i. R. e. u. e. r. s. i. s. u. n. t. a. u. t. e. c. i. r. c. a. p. r. i. m. u. d. i. Post hoc autē .i. post missionē apostolorū ad pdicandum. Designauit et minus ielus. i. signiter elegit. vel dicit designauit: q. d. ab eterno p. d. e. s. t. i. n. a. u. i. t. ad hoc opus t. e. p. o. r. a. l. i. t. e. r. ad hoc i. n. s. t. i. t. u. i. t. r. p. l. i. c. a. u. i. t. c. l. x. x. i. i. i. n. s. i. g. n. i. z. q. p. o. s. t. c. h. r. i. s. t. i. r. e. s. u. r. r. e. c. t. i. o. n. e. m. r. a. s. c. e. n. s. i. o. n. e. m. i. n. c. e. l. u. m. p. d. i. c. a. t. u. r. i. e. r. a. n. t. f. i. d. e. x. p. i. g. e. n. t. i. b. u. s. s. e. p. t. u. a. g. i. n. t. a. d. u. a. p. l. i. g. u. a. r. u. m. b. Et misit illos binos. tum propter mutuā solatōnem: r. propter mutuam p. s. e. r. u. a. t. i. o. n. e. m. vt vnus esset custos castitatis alterius r. alioz bonoz: tum p. p. r. i. m. a. t. i. o. n. e. m. v. e. r. i. t. a. t. i. s. p. r. e. d. i. c. a. n. d. e. a. b. i. p. s. i. s. v. t. i. n. o. r. e. d. u. o. r. u. z. t. e. s. t. i. u. m. s. t. a. r. e. t. v. e. r. b. u. m. t. u. z. i. n. s. i. g. n. u. m. c. h. a. r. i. t. a. t. i. s. q. u. e. d. e. b. e. t. e. s. s. e. i. n. p. r. e. d. i. c. a. t. o. r. e. s. s. m. q. e. x. p. o. n. i. t. b. e. a. t. u. s. g. r. e. g. o. r. i. u. s. d. i. c. e. n. s. B. i. n. o. s. e. r. g. o. d. i. s. c. i. p. u. l. o. s. i. n. p. r. e. d. i. c. a. t. i. o. n. e. m. m. i. t. t. i. t. v. t. p. e. r. b. o. c. n. o. b. i. s. t. a. c. i. t. u. s. i. n. n. u. a. t. q. q. u. i. e. r. g. a. a. l. t. e. r. u. m. c. h. a. r. i. t. a. t. e. m. n. o. n. h. a. b. e. t. p. r. e. d. i. c. a. t. i. o. n. i. s. o. f. f. i. c. i. u. m. n. u. l. l. a. t. e. n. u. s. s. u. s. c. i. p. e. r. e. d. e. b. e. t. c. M. i. t. t. e. f. a. c. i. e. m. s. u. a. v. t. a. d. u. e. n. t. u. s. x. p. i. n. o. l. a. t. e. r. e. t. f. I. n. o. e. m. c. i. u. i. t. a. t. e. m. e. t. l. o. c. u. m. q. u. i. a. i. n. d. i. s. t. r. e. t. c. h. r. i. s. t. u. s. r. a. p. o. s. t. o. l. i. p. d. i. c. a. b. a. n. t. i. n. c. i. u. i. t. a. t. i. b. u. s. r. l. o. c. i. s. m. a. g. n. i. s. e. t. p. a. r. u. i. s. g. M. e. s. s. i. s. q. u. i. d. e. m. m. u. l. t. a. q. u. i. a. m. u. l. t. i. t. u. d. o. g. e. n. t. i. u. m. a. d. s. u. s. c. i. p. i. e. n. d. u. m. v. e. r. b. u. m. x. p. i. p. p. r. e. d. i. c. a. t. i. o. n. e. m. a. p. o. s. t. o. l. o. z. e. r. a. t. p. a. r. a. t. a. v. t. d. i. c. i. t. a. p. l. u. s. a. d. r. o. x. i. c. e. t. p. s. p. e. f. f. e. c. t. u. m. i. n. a. c. t. i. b. u. s. a. p. l. o. z. h. O. p. a. r. i. j. a. n. t. p. a. u. c. i. q. r. a. p. l. i. r. x. p. i. d. i. s. c. i. p. u. l. i. e. r. a. n. t. p. a. u. c. i. r. e. s. p. e. c. t. u. t. a. n. t. e. m. u. l. t. i. t. u. d. i. n. i. s. o. u. e. r. t. e. d. e. Et adhuc est ita s. m. q. e. x. p. o. n. i. t. g. r. e. g. o. r. i. u. s. q. r. l. z. i. n. e. c. c. l. i. a. s. u. n. t. m. u. l. t. i. c. u. r. a. r. i. r. e. c. c. l. i. e. m. i. n. i. s. t. r. i. t. i. p. a. u. c. i. i. n. u. e. n. i. u. n. t. a. p. t. i. a. d. p. d. i. c. a. n. d. u. r. o. n. e. v. i. t. e. s. a. n. c. t. e. r. s. a. n. e. v. o. c. e. n. e. C. ū. d. i. c. i. t. g. r. e. s. u. p. l. o. c. i. i. s. t. u. : E. c. c. e. m. ū. d. u. s. s. a. c. e. r. d. o. t. i. b. p. l. e. n. u. s. ē. r. t. i. i. n. m. e. s. s. e. d. e. i. r. a. r. u. s. v. a. l. d. e. i. n. u. e. n. i. t. o. p. a. r. i. : q. a. o. f. f. i. c. i. u. m. q. u. i. d. e. m. s. a. c. e. r. d. o. t. a. l. e. s. u. s. c. i. p. i. m. u. s. s. e. d. o. p. u. s. o. f. f. i. c. i. j. n. o. n. i. m. p. l. e. n. u. s. i. R. o. g. a. t. e. e. r. g. o. d. ū. m. m. e. s. s. i. s. v. t. m. i. t. t. a. t. o. p. a. i. n. m. e. s. s. u. a. q. r. n. u. l. l' s. i. t. a. p. t. e. a. d. p. d. i. c. a. t. i. o. n. e. m. i. m. m. e. d. i. a. t. e. m. i. n. s. i. p. a. m. d. e. i. r. i. t. i. n. s. i. t. a. b. e. o. m. i. s. s. u. s. m. e. d. i. a. t. e. r. e. i. m. m. e. d. i. a. t. e. k. I. t. e. e. c. c. e. g. o. m. i. t. t. o. v. o. s. D. i. c. o. s. i. r. d. e. s. c. r. i. b. i. t. d. i. s. c. i. p. u. l. o. z. m. i. s. s. i. o. a. d. p. d. i. c. a. n. d. u. m. r. p. s. l. f. a. e. t. d. i. c. i. t. m. a. t. h. .x. c. v. b. i. c. a. q. h. p. o. n. u. n. t. p. o. s. i. t. a. s. ū. t. l. z. n. o. n. e. o. d. e. o. r. d. i. n. e. e. x. c. e. p. t. i. s. q. s. e. q. u. i. t. u. r. l. M. e. m. i. n. e. p. v. i. a. m. s. a. l. u. t. a. u. e. r. i. t. i. s. i. s. a. l. u. t. u. d. i. x. e. r. i. t. i. s. i. n. h. a. c. v. i. t. a. i. n. q. u. a. q. u. i. l. i. b. e. t. e. s. t. i. n. v. i. d. e. t. u. r. s. p. ū. a. l. i. s. s. e. u. m. y. s. t. i. c. a. i. d. e. o. a. l. i. e. p. o. t. e. s. t. e. x. p. o. n. i. m. a. g. i. s. a. d. l. i. a. m. d. i. c. e. n. d. o. q. i. n. h. o. c. o. n. d. i. f. q. u. a. t. a. d. i. l. i. g. e. n. t. i. a. r. e. s. t. i. n. a. t. i. o. n. e. p. r. e. d. i. c. a. t. o. r. v. e. r. b. i. d. i. u. i. n. i. d. e. a. t. o. f. f. i. c. i. u. s. i. b. i. i. n. i. u. n. c. t. u. m. e. x. e. r. c. e. r. e. q. r. p. o. b. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. q. n. o. d. e. t. e. a. t. a. b. o. f. f. i. c. i. o. s. i. b. i. i. n. i. u. n. c. t. o. r. e. t. a. r. d. a. r. i. p. p. t. e. r. f. a. m. i. l. i. a. r. i. t. a. t. e. c. u. m. a. l. i. q. u. o. r. t. a. l. i. m. o. l. o. q. u. e. n. d. i. v. s. u. s. e. s. t. b. e. l. i. z. e. u. s. m. i. t. t. e. s. f. e. s. t. i. n. a. n. t. e. f. a. m. u. l. ū. s. u. u. a. d. s. u. s. c. i. p. a. t. i. o. n. e. m. p. u. e. r. i. d. e. f. u. n. c. t. i. : v. t. b. r. ū. i. n. r. e. g. i. i. j. c. a. A. n. g. e. l. ū. b. o. s. t. u. o. s. r. e. r. s. u. b. d. i. f. : S. i. o. c. c. u. r. r. e. n. t. t. i. b. i. b. o. n. o. s. a. l. u. t. e. s. e. ū. : r. s. i. s. a. l. u. t. a. u. e. r. i. t. e. q. u. i. s. p. i. a. z. n. o. n. r. e. s. p. o. n. d. e. a. s. e. i. p. e. r. b. o. c. e. n. i. m. i. n. t. e. n. d. e. b. a. t. e. x. c. l. u. d. e. r. e. v. e. r. b. a. c. u. m. a. l. i. j. s. r. e. t. a. r. d. a. n. t. i. a. c. u. m. a. b. i. t. i. n. e. r. e. m. E. d. e. t. e. s. r. b. i.

ad pdicandū missio: t. r. e. c. e. g. o. m. i. t. t. o. v. o. s. t. e. r. c. o. e. o. r. i. r. e. u. e. r. s. i. o. n. i. b. i. R. e. u. e. r. s. i. s. u. n. t. a. u. t. e. c. i. r. c. a. p. r. i. m. u. d. i. Post hoc autē .i. post missionē apostolorū ad pdicandum. Designauit et minus ielus. i. signiter elegit. vel dicit designauit: q. d. ab eterno p. d. e. s. t. i. n. a. u. i. t. ad hoc opus t. e. p. o. r. a. l. i. t. e. r. ad hoc i. n. s. t. i. t. u. i. t. r. p. l. i. c. a. u. i. t. c. l. x. x. i. i. i. n. s. i. g. n. i. z. q. p. o. s. t. c. h. r. i. s. t. i. r. e. s. u. r. r. e. c. t. i. o. n. e. m. r. a. s. c. e. n. s. i. o. n. e. m. i. n. c. e. l. u. m. p. d. i. c. a. t. u. r. i. e. r. a. n. t. f. i. d. e. x. p. i. g. e. n. t. i. b. u. s. s. e. p. t. u. a. g. i. n. t. a. d. u. a. p. l. i. g. u. a. r. u. m. b. Et misit illos binos. tum propter mutuā solatōnem: r. propter mutuam p. s. e. r. u. a. t. i. o. n. e. m. vt vnus esset custos castitatis alterius r. alioz bonoz: tum p. p. r. i. m. a. t. i. o. n. e. m. v. e. r. i. t. a. t. i. s. p. r. e. d. i. c. a. n. d. e. a. b. i. p. s. i. s. v. t. i. n. o. r. e. d. u. o. r. u. z. t. e. s. t. i. u. m. s. t. a. r. e. t. v. e. r. b. u. m. t. u. z. i. n. s. i. g. n. u. m. c. h. a. r. i. t. a. t. i. s. q. u. e. d. e. b. e. t. e. s. s. e. i. n. p. r. e. d. i. c. a. t. o. r. e. s. s. m. q. e. x. p. o. n. i. t. b. e. a. t. u. s. g. r. e. g. o. r. i. u. s. d. i. c. e. n. s. B. i. n. o. s. e. r. g. o. d. i. s. c. i. p. u. l. o. s. i. n. p. r. e. d. i. c. a. t. i. o. n. e. m. m. i. t. t. i. t. v. t. p. e. r. b. o. c. n. o. b. i. s. t. a. c. i. t. u. s. i. n. n. u. a. t. q. q. u. i. e. r. g. a. a. l. t. e. r. u. m. c. h. a. r. i. t. a. t. e. m. n. o. n. h. a. b. e. t. p. r. e. d. i. c. a. t. i. o. n. i. s. o. f. f. i. c. i. u. m. n. u. l. l. a. t. e. n. u. s. s. u. s. c. i. p. e. r. e. d. e. b. e. t. c. M. i. t. t. e. f. a. c. i. e. m. s. u. a. v. t. a. d. u. e. n. t. u. s. x. p. i. n. o. l. a. t. e. r. e. t. f. I. n. o. e. m. c. i. u. i. t. a. t. e. m. e. t. l. o. c. u. m. q. u. i. a. i. n. d. i. s. t. r. e. t. c. h. r. i. s. t. u. s. r. a. p. o. s. t. o. l. i. p. d. i. c. a. b. a. n. t. i. n. c. i. u. i. t. a. t. i. b. u. s. r. l. o. c. i. s. m. a. g. n. i. s. e. t. p. a. r. u. i. s. g. M. e. s. s. i. s. q. u. i. d. e. m. m. u. l. t. a. q. u. i. a. m. u. l. t. i. t. u. d. o. g. e. n. t. i. u. m. a. d. s. u. s. c. i. p. i. e. n. d. u. m. v. e. r. b. u. m. x. p. i. p. p. r. e. d. i. c. a. t. i. o. n. e. m. a. p. o. s. t. o. l. o. z. e. r. a. t. p. a. r. a. t. a. v. t. d. i. c. i. t. a. p. l. u. s. a. d. r. o. x. i. c. e. t. p. s. p. e. f. f. e. c. t. u. m. i. n. a. c. t. i. b. u. s. a. p. l. o. z. h. O. p. a. r. i. j. a. n. t. p. a. u. c. i. q. r. a. p. l. i. r. x. p. i. d. i. s. c. i. p. u. l. i. e. r. a. n. t. p. a. u. c. i. r. e. s. p. e. c. t. u. t. a. n. t. e. m. u. l. t. i. t. u. d. i. n. i. s. o. u. e. r. t. e. d. e. Et adhuc est ita s. m. q. e. x. p. o. n. i. t. g. r. e. g. o. r. i. u. s. q. r. l. z. i. n. e. c. c. l. i. a. s. u. n. t. m. u. l. t. i. c. u. r. a. r. i. r. e. c. c. l. i. e. m. i. n. i. s. t. r. i. t. i. p. a. u. c. i. i. n. u. e. n. i. u. n. t. a. p. t. i. a. d. p. d. i. c. a. n. d. u. r. o. n. e. v. i. t. e. s. a. n. c. t. e. r. s. a. n. e. v. o. c. e. n. e. C. ū. d. i. c. i. t. g. r. e. s. u. p. l. o. c. i. i. s. t. u. : E. c. c. e. m. ū. d. u. s. s. a. c. e. r. d. o. t. i. b. p. l. e. n. u. s. ē. r. t. i. i. n. m. e. s. s. e. d. e. i. r. a. r. u. s. v. a. l. d. e. i. n. u. e. n. i. t. o. p. a. r. i. : q. a. o. f. f. i. c. i. u. m. q. u. i. d. e. m. s. a. c. e. r. d. o. t. a. l. e. s. u. s. c. i. p. i. m. u. s. s. e. d. o. p. u. s. o. f. f. i. c. i. j. n. o. n. i. m. p. l. e. n. u. s. i. R. o. g. a. t. e. e. r. g. o. d. ū. m. m. e. s. s. i. s. v. t. m. i. t. t. a. t. o. p. a. i. n. m. e. s. s. u. a. q. r. n. u. l. l' s. i. t. a. p. t. e. a. d. p. d. i. c. a. t. i. o. n. e. m. i. m. m. e. d. i. a. t. e. m. i. n. s. i. p. a. m. d. e. i. r. i. t. i. n. s. i. t. a. b. e. o. m. i. s. s. u. s. m. e. d. i. a. t. e. r. e. i. m. m. e. d. i. a. t. e. k. I. t. e. e. c. c. e. g. o. m. i. t. t. o. v. o. s. D. i. c. o. s. i. r. d. e. s. c. r. i. b. i. t. d. i. s. c. i. p. u. l. o. z. m. i. s. s. i. o. a. d. p. d. i. c. a. n. d. u. m. r. p. s. l. f. a. e. t. d. i. c. i. t. m. a. t. h. .x. c. v. b. i. c. a. q. h. p. o. n. u. n. t. p. o. s. i. t. a. s. ū. t. l. z. n. o. n. e. o. d. e. o. r. d. i. n. e. e. x. c. e. p. t. i. s. q. s. e. q. u. i. t. u. r. l. M. e. m. i. n. e. p. v. i. a. m. s. a. l. u. t. a. u. e. r. i. t. i. s. i. s. a. l. u. t. u. d. i. x. e. r. i. t. i. s. i. n. h. a. c. v. i. t. a. i. n. q. u. a. q. u. i. l. i. b. e. t. e. s. t. i. n. v. i. d. e. t. u. r. s. p. ū. a. l. i. s. s. e. u. m. y. s. t. i. c. a. i. d. e. o. a. l. i. e. p. o. t. e. s. t. e. x. p. o. n. i. m. a. g. i. s. a. d. l. i. a. m. d. i. c. e. n. d. o. q. i. n. h. o. c. o. n. d. i. f. q. u. a. t. a. d. i. l. i. g. e. n. t. i. a. r. e. s. t. i. n. a. t. i. o. n. e. p. r. e. d. i. c. a. t. o. r. v. e. r. b. i. d. i. u. i. n. i. d. e. a. t. o. f. f. i. c. i. u. s. i. b. i. i. n. i. u. n. c. t. u. m. e. x. e. r. c. e. r. e. q. r. p. o. b. i. n. t. e. l. l. i. g. i. t. q. n. o. d. e. t. e. a. t. a. b. o. f. f. i. c. i. o. s. i. b. i. i. n. i. u. n. c. t. o. r. e. t. a. r. d. a. r. i. p. p. t. e. r. f. a. m. i. l. i. a. r. i. t. a. t. e. c. u. m. a. l. i. q. u. o. r. t. a. l. i. m. o. l. o. q. u. e. n. d. i. v. s. u. s. e. s. t. b. e. l. i. z. e. u. s. m. i. t. t. e. s. f. e. s. t. i. n. a. n. t. e. f. a. m. u. l. ū. s. u. u. a. d. s. u. s. c. i. p. a. t. i. o. n. e. m. p. u. e. r. i. d. e. f. u. n. c. t. i. : v. t. b. r. ū. i. n. r. e. g. i. i. j. c. a. A. n. g. e. l. ū. b. o. s. t. u. o. s. r. e. r. s. u. b. d. i. f. : S. i. o. c. c. u. r. r. e. n. t. t. i. b. i. b. o. n. o. s. a. l. u. t. e. s. e. ū. : r. s. i. s. a. l. u. t. a. u. e. r. i. t. e. q. u. i. s. p. i. a. z. n. o. n. r. e. s. p. o. n. d. e. a. s. e. i. p. e. r. b. o. c. e. n. i. m. i. n. t. e. n. d. e. b. a. t. e. x. c. l. u. d. e. r. e. v. e. r. b. a. c. u. m. a. l. i. j. s. r. e. t. a. r. d. a. n. t. i. a. c. u. m. a. b. i. t. i. n. e. r. e. m. E. d. e. t. e. s. r. b. i.

rum. b. Et misit illos binos. tum propter mutuā solatōnem: r. propter mutuam p. s. e. r. u. a. t. i. o. n. e. m. vt vnus esset custos castitatis alterius r. alioz bonoz: tum p. p. r. i. m. a. t. i. o. n. e. m. v. e. r. i. t. a. t. i. s. p. r. e. d. i. c. a. n. d. e. a. b. i. p. s. i. s. v. t. i. n. o. r. e. d. u. o. r. u. z. t. e. s. t. i. u. m. s. t. a. r. e. t. v. e. r. b. u. m. t. u. z. i. n. s. i. g. n. u. m. c. h. a. r. i. t. a. t. i. s. q. u. e. d. e. b. e. t. e. s. s. e. i. n. p. r. e. d. i. c. a. t. o. r. e. s. s. m. q. e. x. p. o. n. i. t. b. e. a. t. u. s. g. r. e. g. o. r. i. u. s. d. i. c. e. n. s. B. i. n. o. s. e. r. g. o. d. i. s. c. i. p. u. l. o. s. i. n. p. r. e. d. i. c. a. t. i. o. n. e. m. m. i. t. t. i. t. v. t. p. e. r. b. o. c. n. o. b. i. s. t. a. c. i. t. u. s. i. n. n. u. a. t. q. q. u. i. e. r. g. a. a. l. t. e. r. u. m. c. h. a. r. i. t. a. t. e. m. n. o. n. h. a. b. e. t. p. r. e. d. i. c. a. t. i. o. n. i. s. o. f. f. i. c. i. u. m. n. u. l. l. a. t. e. n. u. s. s. u. s. c. i. p. e. r. e. d. e. b. e. t. c. M. i. t. t. e. f. a. c. i. e. m. s. u. a. v. t. a. d. u. e. n. t. u. s. x. p. i. n. o. l. a. t. e. r. e. t. f. I. n. o. e. m. c. i. u. i. t. a. t. e. m. e. t. l. o. c. u. m. q. u. i. a. i. n. d. i. s. t. r. e. t. c. h. r. i. s. t. u. s. r. a. p. o. s. t. o. l. i. p. d. i. c. a. b. a. n. t. i. n. c. i. u. i. t. a. t. i. b. u. s. r. l. o. c. i. s. m. a. g. n. i. s. e. t. p. a. r. u. i. s. g. M. e. s. s. i. s. q. u. i. d. e. m. m. u. l. t. a. q. u. i. a. m. u. l. t. i. t. u. d. o. g. e. n. t. i. u. m. a. d. s. u. s. c. i. p. i. e. n. d. u. m. v. e. r. b. u. m. x. p. i. p. p. r. e. d. i. c. a. t. i. o. n. e. m. a. p. o. s. t. o. l. o. z. e. r. a. t. p. a. r. a. t. a. v. t. d. i. c. i. t. a. p. l. u. s. a. d. r. o. x. i. c. e. t. p. s. p. e. f. f. e. c. t. u. m. i. n. a. c. t. i. b. u. s. a. p. l. o. z. h. O. p. a. r. i. j. a. n. t. p. a. u. c. i. q. r. a. p. l. i. r. x. p. i. d. i. s. c. i. p. u. l. i. e. r. a. n. t. p. a. u. c. i. r. e. s. p. e. c. t. u. t. a. n. t. e. m. u. l. t. i. t. u. d. i. n. i. s. o. u. e. r. t. e. d. e. Et adhuc est ita s. m. q. e. x. p. o. n. i. t. g. r. e. g. o. r. i. u. s. q. r. l. z. i. n. e. c. c. l. i. a. s. u. n. t. m. u. l. t. i. c. u. r. a. r. i. r. e. c. c. l. i. e. m. i. n. i. s. t. r. i. t. i. p. a. u. c. i. i. n. u. e. n. i. u. n. t. a. p. t. i. a. d. p. d. i. c. a. n. d. u. r. o. n. e. v. i. t. e. s. a. n. c. t. e. r. s. a. n. e. v. o. c. e. n. e. C. ū. d. i. c. i. t. g. r. e. s. u. p. l. o. c. i. i. s. t. u. : E. c. c. e. m. ū. d. u. s. s. a. c. e. r. d. o. t. i. b. p. l. e. n. u. s. ē. r. t. i. i. n. m. e. s. s. e. d. e. i. r. a. r. u. s. v. a. l. d. e. i. n. u. e. n. i. t. o. p. a. r. i. : q. a. o. f. f. i. c. i. u. m. q. u. i. d. e. m. s. a. c. e. r. d. o. t. a. l. e. s. u. s. c. i. p. i. m. u. s. s. e. d. o. p. u. s. o. f. f. i. c. i. j. n. o. n. i. m. p. l. e. n. u. s. i. R. o. g. a. t. e. e. r. g. o. d. ū. m. m. e. s. s. i. s. v. t. m. i. t. t. a. t. o. p. a. i. n. m. e. s. s. u. a. q. r. n. u. l. l' s. i. t. a. p. t. e. a. d. p. d. i. c. a. t. i. o. n. e. m. i. m. m. e. d. i. a. t. e. m. i. n. s. i. p. a. m. d. e. i. r. i. t. i. n. s. i. t. a. b. e. o. m. i. s. s. u. s. m. e. d. i. a. t. e. r. e. i. m. m. e. d. i. a. t. e. k. I. t. e. e. c. c. e. g. o. m. i. t. t. o. v. o. s. D. i. c. o. s. i. r. d. e. s. c. r. i. b. i. t. d. i. s. c. i. p. u. l. o. z. m. i. s. s. i. o. a. d. p. d. i. c. a. n. d. u. m. r. p. s. l. f. a. e. t. d. i. c. i. t. m. a. t. h. .x. c. v. b. i. c. a. q. h. p. o. n. u. n. t. p. o. s. i. t. a. s. ū. t. l. z. n. o. n. e. o. d. e. o. r. d. i. n. e. e. x

Euangelium

q̄ apud illos sunt. nihil interrogates. p̄pter consciam: sicut
 z paulus postea docuit. j. Corint. x. n̄ Et cura. infir-
 mos. quia simplicibus hoib⁹ z illis quales erāt disci-
 puli xp̄i. p̄mittētib⁹ regnū dei non crederet nisi b̄rent po-
 testatē miracula faciēdi ad p̄firmatōem sue doctrine. o

Te ti. coro. snia b⁹
 p̄t. p̄z ex d̄cis mat.
 rj. p̄ Quivofau.
 me audit. boc ad-
 dit saluator in fine
 ad oñdenduz q̄ do-
 ctrina discipulorū
 eius est devote z re-
 uerenter audiēda:
 saltē p̄pter reuerē-
 tiam dei: cuius pri-
 cipaliter ē doctrina
 h̄. q̄ Re. se. añe
 h̄ic p̄r describit
 lxxij. discipulorū re-
 uersio: z diuidit in
 p̄tem principalem
 z incidentalē: q̄ in-
 cipit ibi. Et ecce q̄-
 dam legisperit⁹. Cir-
 ca primam partē
 oñdēt benignitas
 xp̄i erga discipulos
 reuersos in duob⁹
 v̄z eos benigne cor-
 ripiēdo: sc̄do de il-
 loz illuminatōne do-
 p̄i q̄ as agēdo: ibi
 In ipsa hora. Cir-
 ca primū d̄r.
 q̄ Re. se. ac. lxxij.
 ministerio sue lega-
 tionis cōpleto.
 r̄ Cū gaudio. tuz
 de sua p̄dicatōne p̄-
 quā pplm̄ edifica-
 uerāt: tum de mira-
 culoz opatōne: q̄z
 demones eiecerāt.
 vñ subdit d̄cēs.
 s̄ Dñe etiā d̄mo-
 nia subijcunt nob̄-
 bis. Veruntamen
 q̄z ex hoc nimis glo-
 riabant tanq̄ ad-
 buc infirmi z ip̄er-
 fecti: d̄ hoc eia resp̄-
 mitur cū subditur:
 t̄ Et ait illi vide.
 satanaz sicut ful-
 gur de celo cadēt.
 Fulgur ei cadit ce-
 leriter: manifeste z
 cū fetore et inflam-
 matōne: sic demo-
 nes de celo empyreo ceciderunt in instanti: z videntibus
 sanctis angelis z cum fetore peccati prop̄rii: z ad inflam-
 mandum homines per t̄tationem parati. et causa huius
 ruine fuit elatio siue superbia de sua excellentia. q̄. d. salua-
 tor discipulis cauere diligenter debetis: ne ex elatōne d̄ po-
 testate vobis concessa super demones nimis eleuemini: z
 sic corruatis. v̄ Ecce tedi vobis. cal. super serpentes
 zc. z sic in aduentu christi videtur impletum illud Esaiē
 xj. quod dicit de serpentibus. Non nocebunt z non occi-
 dent in vniuerso monte sancto meo: quia repleta est terra
 scientia domini. videlicet p̄ p̄dicatōnem xp̄i et discipulo-
 rum eius. r̄ Verūtamē in hoc nolite gaudere: quia
 signa facere in hoc mundo aliq̄ concessum est etiam ma-

Et i quācūq; ciuitatē intra-
 ueritis z suscepint vos: mā-
 ducate q̄ apponunt vob⁹: z
 curate infirmos q̄ in illa s̄:
 z dicite illi: appropinq̄bit i
 vos regnū dei. In quācū-
 q; at ciuitatē intraueritis
 z nō accepint vos: crentes i
 plateas ei⁹ dicite: Etia pul-
 uerē q̄ adhesit nob̄ de ciui-
 tate v̄a extergimus i vos.
 Quā hoc sc̄tote: q̄z appropi-
 quabit regnū dei. Dico vo-
 bis q̄z sodomis i die illa re-
 missius erit: q̄ illi ciuitati.
 Te tibi corozaim: ve tibi
 bethsaida: q̄z si in tyro z si-
 done facte fuissent virtutes
 que facte sunt in vobis oliz
 i cilicio z cinere sedētes pe-
 niterēt. Verūtū tyro et si-
 doni remissius erit i iudicō
 q̄ vobis. Et tu capharnaū
 vsq; ad celū exalta ta: vsq; z
 ad infernum demergeris.
 Qui vos audit me audit:
 z q̄ vos spernit me spernit.
 Qui at me spernit: spernit
 eū q̄ misit me. Reuersi s̄
 at septuaginta duo: cuz gau-
 dio dicētes: Dñe et demo-
 nia subijcunt nobis i noīe
 tuo. Et ait illi: Et debā sa-
 thanaz sicut fulgur de celo
 cadentē. Ecce tedi vobis
 prātē calcādi supra sp̄tes
 z scorpiones: et supra oēm
 virtutes inimici: z nihilo vo-

lis homibus vt habetur math. vij. non p̄pter ipsos: s̄z
 ad confirmationem fidei xp̄i predicare p̄ ipsos.
 y Gaudere autem quia noīa v̄ra scripta sunt in cel. i.
 in libro vite in quo aliquoz noīa dicunt scribi dupl̄:
 vno modo fm̄ p̄ntem iusticiam: alio modo fm̄ eternā

bis nocebit. Verūtū in h̄
 nolite gaudē: q̄z sp̄s vobis
 subijcunt. Gaudere at q̄
 noīa v̄ra sc̄pta sūt i cel. In
 illa hora exultauit i sp̄s a-
 cto et dixit: Cōfitebor tibi
 dñe p̄z celi z t̄re: q̄ abscondi-
 sti h̄ a sapiētib⁹ z prudētib⁹
 z reuelasti ea puul. Etia p̄z
 qm̄ sic placuit añ te. Omnia
 mihi r̄dita s̄ a p̄e meo. Et
 nemo sc̄it q̄s sit fili⁹ nisi p̄r:
 z q̄s sit p̄r nisi fili⁹: z cui vo-
 luerit fili⁹ reuelare. Et cō-
 uersus ad discipulos suos di-
 xit Beati oculi q̄ vidēt que
 vos videtis. Dico n. vobis
 q̄ multi p̄phe z reges volue-
 rūt videre q̄ vos videtis: z
 nō viderūt: z audire q̄ audi-
 tis: z nō audierūt. Et ecce
 q̄ dā legisperit⁹ surrexit tē-
 rans illū et dicēs: Agit qd
 faciēdo vitaz etnā posside-
 bo: At ille dixit ad eū. In
 lege qd sc̄ptū ē: Quō legz?
 Illerūdens dixit: Diliges
 dñm tēū tuū ex toto corde
 tuo: et ex tota animā tua: z
 ex oībz viribus tuis: et ex oī
 mēte tua: z primuz tuū si-
 cut teipm̄. Dixitq; illi: Re-
 cterūdisti. Hoc fac z viues
 Ille at volēs iustificare se
 ipm̄ dixit ad iesū. Et quis ē
 me⁹ prim⁹? Sus: i cēs at ie-
 sus dixit: Dō quidā descen-
 debat ab iherm̄ in hiericho:

p̄destinatōnes
 z vtroq; mō no
 mina eorum e-
 rant scripta i ce-
 lis: q̄z erat p̄de-
 sinati excepto
 iuda proditore
 z cum hoc habebat
 gram dei
 qua illa gloria
 tio quam habu-
 erunt de ciectōe
 demonum vt p̄
 dictum est: non
 fuit mortale pec-
 catum. sequit:
 3 In ipsa bo-
 ra zc. z p̄z sentē-
 tia et dicit ma-
 thei. xj. vsq; ibi:
 a Beati oculi
 li zc. z similiē pe-
 snia huius par-
 tis et dicitis ma-
 thei. xij.
 b Ecce q̄ iam
 legisperit⁹. Nec
 ē ps incidental
 in qua ponitur
 duplex incidēs
 Primū ē chri-
 sti r̄sio ad legi-
 doctorem: Se-
 cundū est exai-
 satio marie er-
 ga sororem: ubi
 Factū est autē.
 Prīme p̄tis sen-
 tentia patet ex
 dicitis math. xj.
 z mar. xij. v̄-
 q; ibi.

c Ille autē v-
 lens iustificare seipm̄. quod exponit dupliciter: Ano
 modo q̄ velle se iustificare fm̄ apparentiaz: alio mo-
 do fm̄ veritatem querens a christo intellectum prece-
 pti huius: vt opere adimpleret. Et causa huius dupli-
 cis expositionis est: quia sicut dictum fuit Mathē
 vij. simo secundo. iste videtur primo venisse ad chri-
 stum mala intentione: et fm̄ hoc procedit prima expo-
 sitio: sed postea christi verbis cōpunctus fuit: z t̄o di-
 xit ei r̄ps: Non longe es a regno dei: mar. xij. z fm̄ hoc
 p̄cedit sc̄da expositio: q̄z n̄ apparet dare ex textu vtr̄
 questionem de proximo fecerit ante compūctōnez vel
 post. d̄ Hō quidam descendebat de hieru. in hieri-
 scdm̄ aliquos est h̄c parabola: fm̄ alios est res gesta:

quia inter hierlm & hiericho erat quedam solitudo vbi frequenter hoies & rāscites spoliabāt a latronib⁹ & occidebāt: in q̄ solitudine captus fuit sedecias fugiens ab exercitu nabuch. vt br bierre. vlt. Moralr tñ expo- nit de peccatore descēdēte a statu iusticie in pctā: mo- tale q̄ spoliat a demonib⁹ bonis grē & vulnerat i bonis nature: & relinquit sani- uuius q̄ tollit ab eo vita gra- tie remanēte vi- ta nāe: cui xp̄us appropinquans i sua benedicta incarnatōe. e Alligauit vul- ne eius in fun- oleū misericor- die cū vino iusti- cie. f. Durit in stabuluz. i. in tomū ecclie: vbi simplices refici- untur. g. Et altera die. i. p̄ resurrectōz suā. i. Dedit stabu- lario. i. culibet aplo. h. Quos denarios. i. intelligentiā no- ui & veteris te- stamēti: q̄ ape- ruit illis sensuz vt intelligerent scripturas: vt ba- bes. j. xxiij. ca.

Et eis curā penitentū cōmēdauit: p̄mittēs p̄ salario vitā eternā. k. Glade & tu fac s̄c̄r. ex responsiōe cō- cludens q̄ p̄pinq̄uitas generis nō facit p̄mū: s̄ opus misericordie impensum. l. Factum ē autē. Adic po- nit secundū incidens: qd̄ ē excusatio marie erga so- roz suā: vbi p̄mittit locus cum d̄. m. Et ip̄e intra- uit in quoddā castellū. f. bethaniā. n. Et mulier q̄ dā noie martha exce. illū in do. suā. ad illam. n. tomuz xp̄e frequenter dicebat: tū q̄ plura beneficia eis ptulerat: quia ip̄am marthā a p̄luio sanguinis sanauerat: fm̄ am- bzo. & mariā a septē demonibus liberauerat: fm̄ illos doctores qui dicunt illā fuisse soroz lazari: sicut supra dictū ē. viij. ca. o. Que etiā sedens secus pedes rē. intenta opibus vite cōtemplatiue. p. Martha at- satage. circa frē. mimi. occupata in opibus vite actiue. q. Que stetit. q̄ sessa labore ministrū discurredo p̄r tomū: vt xp̄e & eius discipuli eēt puenienter recepti & refecti. r. Et ait: dñe nō ē tibi cure rē. cōquēres d̄ ociositate sorozis sue: & de xp̄i negligentia hoc p̄mittē- tis. s. Et rīdens dixit illi dñs. excusando mariam Inuenit autē maria accusata tripliciter. f. a. p̄barisco de p̄sumptōne seu temeritate: eo q̄ xp̄m teriḡt recum- bentē vt dcm̄ ē s̄. viij. ca. & hoc fm̄ illos q̄ dicunt illā fu- isse soroz lazari & marthe. Itē a iuda de p̄dgalitate: eo q̄ p̄ciosum ynguentū effudit: & pedes ihu vixit: vt b̄. Jo. xij. tercio a soroz de ociositate: vt hic b̄. & vbi q̄ maria tacuit: & xp̄e eā excusauit ostēdens p̄barisco q̄ factū marie nō erat p̄sumptōis s̄ deuotōis. Itē ostē- dens iude & alijs discipulis q̄ illa effusio ynguenti nō erat p̄dgalitatis sed pietatis. Item q̄ ostendit soroz q̄ sessio marie nō erat ociosa: s̄ melioribus actibus appli- cata: ideo sequitur. t. Martha martha sol. rē. q̄ opa actiue vite sollicitudinē & distractōem mentis in-

ducunt: & frequenter p̄ turbatōem ingeruntur. v. Porro vnū ē necessariū. s̄. ipe deus q̄ vnus ē & p̄ om̄i- bus querendus. vel vnū. i. vnitas mentis ad deum: & istō respicit vitā cōtemplatiuā p̄ quā mens adheret deo: q̄ ē simplr vnus fm̄ q̄ dicapls. j. Corin. vij. Qui adheret deo vnus ē sp̄s. sicut econuerso p̄ vitam actiū intendendo creaturis q̄ mltēfē aia diuidit.

miaz in illū. Et ait illi ihs. Glade & tu fac s̄c̄r. Factū ē autē dū irēt: & ipe intra- uit in quoddā castellū: & mu- lier quā martha noie exce- pit illū in tomū suā: & huic ēat soroz noie maria. Que etiā sedēs sec⁹ pedes dñi au- diebat & vbi illū. p. Martha autē satagebat circa frē q̄ns ministeriū. Que stetit et ait. Dñe: nō ē tibi cure q̄ so- roz mea reliq̄t me solā mi- nistrare: Dic s̄ illi vt me ad- iuuēt. Et rīdens dixit illi dñs. Martha martha soli- cita es: & turbaris erga plu- rima. Porro vnū ē necessa- riū. Maria optimā p̄tē ele- git q̄ nō auferet ab ea. .ij.

Quodā loco orans: vt

x. Maria opt. p. elegit. q. d. n. tu ma- lam: s̄ illa meliorē Distinguit. n. du- plex actio a docto- ribus. Una que ex- igit in exercitio vir- tutū moralū & ista disponit ad p̄cepta tōem: fm̄ q̄ dic be- atus greg. vij. mo- ral. Qui cōtempla- tōis arcē tenere de- siderant: necesse ē vt prius in campo actionis se p̄bent. Lūius rō ē: q̄ fm̄ p̄hm. vij. p̄by. Se- uendo & quiescen- do fit anima sc̄s & prudēs: sedatis. n. passionibus et tu- multibus passionū p̄ exercitū virtutū moralū: disponit animam liberē pos- sit eleuari in cōtem- platōem veritatis

Et quo p̄t q̄ talis actus ordinat ad cōtemplatiōem sicut ad finē. Finis autē melior ē bis q̄ sunt ad finem: & iō de tali actōe cōcedūt oēs: q̄ cōtemplatio est melior. Alia autē est actio que sequit̄ p̄emplatiōem. p̄cedens ex plenitudine cō- templatiōis sicut ē docere: & i regimine animaz laborare: & hmoi de tali actōe dicunt aliqui q̄ est melior ip̄a cōtem- platōne: & de ista actōe nō loquit̄ hic xp̄e vt p̄t̄ intuenti. Alij dō dicunt q̄ etiā ista actio cōtemplatio melior ē: q̄ illud qd̄ simplr peligat videt̄ eē melius absolute q̄ istud qd̄ peligat tñ in casu. sic p̄bari melius ē simpliciter q̄ di- tari: lz ditari sit magis elegibile in casu magne paupertatis cōtemplatio autē est p̄ se eligenda. cura autē & regimē ani- maz ad qd̄ spectat populū docere: & dirigere in salutē est eligenda vel potius suscipienda in casu necessitatis frat- ne. vnde dicit Aug. xij. de ciui. dei. Scium sanctū q̄rit cha- ritas: negociū iustū suscipit necessitas charitatis: quā sar- cinam si nullus imponit intuen- de veritati vacandum ē. Si autē imponit suscipienda ē p̄pter charitatis necessita- tem. y. Que nō auferetur ab ea. Opa. n. vite actiue n̄ habent locum nisi in presenti vita: & ideo adueniente fu- ra auferentur. sed cōtemplatio p̄ime veritatis non tol- litur. nisi q̄stum ad illud qd̄ ē impfectionis: quia videmus nunc p̄ speculum in enigmatē. tunc autem facie ad facies fm̄ q̄ b̄. j. Corin. xij.

Quodā loco orans: vt

Caplm. rj.

Factum ē. Post q̄ xp̄e misit discipulos suos p̄- dicare. Dic p̄nt docet eos orare. et primo inducit eos ad orōnis instantiā. secūdo ad fidei p̄stantiā ca. se. & tercio induc̄t ip̄os ad penitentiam. ca. xij. Circa p̄- mū sciendū q̄ ad orōem debitā duo requirunt̄. f. affectio pura: & intentio recta. Primo igit inducit ad p̄mū: secū- do ad secūdū ibi. Nemo lucernā accendit. Circa p̄mū p̄- mittit instructio discipuloz: scdo cōfutatō emuloz: ibi. Et erat eiacēs demonū. Adhuc circa p̄mū primo docet modū orandi. secūdo orōne cōtinuādi: ibi. Et ait ad illos

Euangelium

Circa primū p̄mitti ē xp̄i orō: q̄ cepit facere et docere: vt dicit. 1. 7. 10 eius orōne p̄mittit cū dicit. b. Cū eēt in loco quodā orās. Sciendū tñ q̄ xp̄c nō orauit in quātū dicit q̄ sic nō cōpetit ei orare. Orō. ii. ē explicatio pp̄ie voluntatis apud deū vt eā impleat. Voluntas autē diuina p̄ se ipsam est effectiua eorū que: vult fm̄ illud psal. Dia que cūq; voluit dñs fecit. s. q̄ xp̄c in quātū bō habuit voluntatē humanā: que nō ē p̄ se ipsam efficiat ad implendū ea que vult nisi per virtutē diuinā: idō xp̄o fm̄ q̄ bō cōpetebat orare. Oravit igit vt p̄ nobis impetraret: 7 vt exemplum nob orant dī daret: orauit etiā p̄ se ip̄o ad obtinendum qd̄ sibi dē erat. s. gloriā corporis: 3o: xvij. clarifica me tu pater. Cōsequenter docet dī sc̄pulos orare cū dicit. c. Cū orat: dicite pater n̄r. 7c. p̄ sententia ex vt̄ctis math. vi. Sciē dū q̄ lucas h̄ omittit duas petitiōnes orōnis dñice. s. t̄cia 7 septimā: quia t̄cia implicite cōtinet in duob; p̄cedentibus. Si enim gloriā dei p̄cipall̄ querimus et p̄cipatōem regni eius que cōtinēt in duabus primis petitiōnibus bñ voluntatē eius facimus: 7 eius voluntas impletur in nobis qd̄ p̄tinet in t̄cia petitiōne que est: Fi at voluntas tua 7c. S̄c̄p̄t̄ma q̄ est S̄c̄p̄ liba nos a malo. p̄tinet in t̄cia. Si. n. in tentatōez n̄ inducāmur ei succumbēdo: sed magis p̄ualetur resistendo: bene libera mur a malo.

Et ait ad illos. Dic dñr inducit ad orōnis cōtinuatōez. Primo p̄ exemplū eius qui nō solum ab amico impetrat illud qd̄ ē sibi necessariū p̄pter amicitia: sed etiā p̄pter petendi cōtinuatōem. Moraliter autē iste amicus intelligit ip̄e deus a quo puenit nobis oē bonū: tñ aliqñ differt dare illud qd̄ dare intendit: vt qd̄ ē nobis necessariū impetremus a deo p̄ orōnis instantiā: 7 tale ē qd̄ p̄tinet ad salutē: qñ tñ ista tria cōcurrunt: vtz q̄ aliquis petit pie. i. de p̄tinentibus ad salutē: 7 p̄ se 7 p̄seueranter seu cōtinue sp̄ impetrat qd̄ petit a deo: nō tñ semp̄ statim dat: sed aliqñ differt vt cōgruo tpe det. Si autē aliquis petat de imp̄tinentibus ad salutē nō sp̄ exaudiat: q̄ frequenter sibi nō expe-

cessauit: dixit vnus ex discipul' ei' ad eū: Dñe doce nos orare: sic docuit iohānes discipulos suos. Et ait illis: Cū oratis dicite: P̄: sanctificet nomē tuū: adueniat regnū tuū: panē n̄r̄m q̄ti dianuz: da nob̄ hodie: 7 dimitte nob̄ pctā n̄ra: si q̄ dez 7 nos dimittim' t̄bēti nobis: 7 ne nos inducas in tētatōz. Et ait ad illos: quis v̄m hēbit amicū et ibit ad illū media nocte 7 dicet illi: amice comoda mihi tres panes: quā amic' me' venit t̄ via ad me: 7 n̄ habeo qd̄ ponā ante illū: 7 ille t̄m̄t' r̄ndens dicat: noli mihi molestus eē: iam ostiū clausū ē: 7 pueri mei mecū s̄t in cubili: nō possūz surgere 7 dare tibi: Et ille si p̄seuerauerit pulsans: dico vob: 7 si n̄ dabit illi surgēs: eo q̄ amicus eius sit p̄pter improbitatē tñ ei' surget: 7 dabit illi q̄t̄q̄t h̄z necessarios. Et dico ego vob. Petite 7 dabit vob: q̄rite 7 inuenietis: pulsate 7 ap̄iet vob. Dis ei' q̄ petit accipit: 7 q̄ q̄rit inuenit: 7 pulsanti ap̄iet. q̄s autē ex vobis p̄tem petit panē: nūquid lapidē dabit illi: Aut piscē: nūquid p̄ pisce serpentē dabit illi: Aut si petierit ouū: nūquid porriget sibi scorpionē? Si ḡvos cū

bit exaudiri: s̄c̄p̄t̄ si p̄teat d̄ p̄tinentibus ad salutē. p̄ alio aliqñ nō exaudiat p̄pter defectū illius. p̄ quo petit. Itē si petat pie 7 p̄ se: nō tñ p̄seueranter impedit effectus p̄pter defectū orōnis: id̄ subdit. e. Petite. p̄seueranter. f. Et dabit vobis. tribus p̄dictis cōcurrentibus

et p̄t̄ sententia ex dictis math. vii. s. Et erat eūciēs. postea instructōe discipuloz de sancta affectōne in orando: hic consequenter describitur cōsultatio emuloz de praua affectōne sc̄p̄a xp̄i peruerse deprauidō. Et s̄mo describit eorū emulatio. sc̄c̄ndo eorū cōsultatō: ibi. Ip̄e autē vt vidit. Circa primū sciendū: q̄ aliq̄ malignātes miracul' xp̄i detrahebant duplicitē. Vno mō attribuendo v̄tuti demonia: et hic mod' dicit. ē math. ix. 7. xij. Alio mō miracula xp̄i reputādo p̄ua eo q̄ perant circa inferiora vt cōmuniter: vt p̄tore circa sanitates eorū pop' 7 hm̄i. Et ideo querebant ab eo signa fieri circa eo: p̄a celestia: sicut tempe Josue sol stetit immobil' ad sp̄a cum vnus dicit vt habet Josue k. 7 tempe Ezechie retrocessit sol decem gradibus: vt habetur Esa. xxxviii: 7 h̄ notat cum dicitur: Et alij tentantes 7c.

Et p̄t̄ sententia ex dictis math. vii. s. Et erat eūciēs. postea instructōe discipuloz de sancta affectōne in orando: hic consequenter describitur cōsultatio emuloz de praua affectōne sc̄p̄a xp̄i peruerse deprauidō. Et s̄mo describit eorū emulatio. sc̄c̄ndo eorū cōsultatō: ibi. Ip̄e autē vt vidit. Circa primū sciendū: q̄ aliq̄ malignātes miracul' xp̄i detrahebant duplicitē. Vno mō attribuendo v̄tuti demonia: et hic mod' dicit. ē math. ix. 7. xij. Alio mō miracula xp̄i reputādo p̄ua eo q̄ perant circa inferiora vt cōmuniter: vt p̄tore circa sanitates eorū pop' 7 hm̄i. Et ideo querebant ab eo signa fieri circa eo: p̄a celestia: sicut tempe Josue sol stetit immobil' ad sp̄a cum vnus dicit vt habet Josue k. 7 tempe Ezechie retrocessit sol decem gradibus: vt habetur Esa. xxxviii: 7 h̄ notat cum dicitur: Et alij tentantes 7c.

b. Ip̄e autē vt vidit. Hic consequenter describit cōsultatio malignantium p̄dictoz: 7 primo illoz qui opa xp̄i demoni attribuebant. sc̄c̄do illoz qui signuz de celo querebant: ibi. Turbis autē cōcurrentibus. Prima in duas: q̄ primo cōsulant verbo xp̄i eorū maliciā arguentis: sc̄c̄do verbo mulieris deuote virtutē xp̄i cōfidentis: tibi. Factum est autem. Sententia autē p̄me ptis p̄t̄ ex dictis: Math. xij. ca. i. Factum est autē. hic ponit cōsultatio p̄dictoz verbo mulieris d̄tute xp̄i cōfidentis: cū dicit: Factum ē autē cum bec diceret. sc̄z xp̄c r̄ndens blasphemis iudeoz. k. Extollens vocē. i. ex corde 7 p̄stanter alte. p̄ferens laudē xp̄i con-

tra vituperii iudeoz. I Queda mulier. Ista a sanctis de coribus d: fuisse sancta marcella famula beate marthe sororis lazari. m Beatus venter q te portauit. matre beatificat & laudat ex filio & no econuerso qz ab illo puenit gratia & gloria pncipaliter rone deitatis: & instrumenta caliter rone bna nitatis: qz bna nitas xpi est organu coniunctuz ipsius deitatis.

n Et ille dixit comendando fidem & constantiam mulieris & alioru scilicet.

o Quinimo. beati qui audiunt &c. Iste qm immo no d: ad ueritatem s co comitamine. q. d no, solum illa q me portauit beata est. sed etiaz q audiunt vbu dei corde credentes: & ope adimplentes. Unde dicit beatus augustinus libro de uirginitate: Quia bna Maria felicius concepit deum mente per fidem qz corpore carnis assu proem.

mū meā vñ exiui. Et cū uenerit inuēit eā scopis mundatā. Tūc vadit & affuit se pte alios spūs secū neqz oref se: & igrēssi hīāt ibi. Et fiunt nouissima hoīs illi peiora portauit. Jam ē at cū hec diceret: extollēs uocē que dā mulier te turba dixit illi. Beat' vter q te portauit: & ybera q supisti. At ille dixit Quinimo bti q audiūt vbu dei: & custodiūt illud. Turbis at cōcurrētibus cepit dicē: Generatio h generatio nequā ē: signū q rit & signū n dabit ei nisi signū ione. Nā sicut fuit ionas signū niniuit: ita erit & fili' hoīs gnātōi isti. Regia austri surget in iudicio cū uiris generatōis h' & cōdēnabit illos: qz uerit a finibus terre audire sapiam salomonis. Et ecce plusq salomō h uiri niniuite surgent

p Turbis at. Hic dnr ponit cōsuetudine illoz qui signū de celo querebant: & pty sententia ex dictis Mat. xij. q Nemo lucernā accēdit. quia sicut dictum est in deuota orōne requirit affectis sancta & intentio recta. Iō postq saluator docuit discipulos de sancta affectione. hic dnr instruit eos de recta intentione. & qz recta intentio que dirigit omnia ad gloriam dei corrupit p hypocrisim que ordinat oia ad pnam laudem: ideo saluator: primo discipulos de recta intentione instruit: secundo de hypocrisi emulos arguit: ibi. Et cū loqueret. Circa primū sciendū q intentio recta ē actus uoluntatis tendētis in finem debitum p aliquid ad finem debito modo ordinatum. sicut cum aliqs dat elemosinam ppter deū p hoc tendēs in ipm deū: & iō pērigit actū charitatis in deum tendētis: sicut in finem ppter quem elegit illud qd est ad finem. pērigit etiam actum fidei vel cognitiōis cuius ē ordinare hoc in illud. Lucerna autē hic accipit p intentionē recta: ut uidebit: & ideo dicit saluator. q Nemo accēdit lucernā. i. quia intentio ē recta includit lumen fidei & ardorem charitatis ad modū lucerne ardentis. r Et in abscondito ponit neqz sub modio. qz intentio recta dirigit ad supernū sequit. s S supra candelabz &c. Sicut. n. lucerna in alto posita illuminat ea que sunt in domo materiali: sic intentio recta ea que sunt & disponunt in domo ecclie: & etiam in domo conscientie: iō subdit. t Lucerna corpis tui ē oculus tuus. Hec ē locutio metaphorica: qz corpus accipitur hic p cōgerie opationū: sicut corpus materiale est quedā aggregatio membrorū diuersorū: & iō

sicut oculus dirigit mēbra ad opandū: ut pedē ad ambulandum: manū ad scribendū: sic intentio recta put inducit fidem & charitatem ut p dicitur: dirigit uarias opationes in finē debitū: iō subdit. y Si oculus tuus fuerit simplex. i. intentio tua recta sine plica false simulatōis.

r Totus corpus tuum. i. congeries opationū tuarū. y Lucidus erit. i. meritorū uite eterne: dū tñ opationis sint bone de genere: vel saltim indifferentes: aliter nō cadent sub recta intentione. z Si autē nequā fuerit. i. intentio puerfa.

in iudicio cū genēatōe hac & dēnabūt illaz: qz pnam egerit in pdicatione. Et ecce plusq iona h' Nemo lucernā accēdit: & in abscondito ponit neqz sub modio h supra candelabz: ut qigredūtur: lumē uideāt. Lucerna corpis tui ē oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex totū corpus tuū lucidū erit: si autē nequā fuerit: et corpus tuū tenebrosū erit. Et cū ne lumen qd in te ē tenebre sint. Si qz corpus tuū totū lucidū fuerit nō hūs aliquā pte tenebrarū: erit lucidū totū. Et sic lucerna fulgoris illūinabit te. Et cū loqueret rogauit illū qdā phariseus ut prādet apd se. Ihs at in gressu recubuit. Phariseus autē cepit in se reputās dicere: quare nō baptizatus esset ante prandū. Et ait dominus ad illum. Nunc

a Etiam corpus tuū tenebrosū erit. i. cōgeries opationū mala erit quia opus bonū de genere malū efficitur ex puerfa intentione: sicut cum aliqs dat elemosinam mulieri paupcule intentione trahendi ad peccatū luxurie: iō subdit. b Et cū loqueret. i. diligenter attende ne intentio tua sit puerfa: qz p hoc corrumperēt oia bona. c Si ergo corpus tuum. i. congeries opationum.

d Totum lucidum fuerit. tum ex bonitate intentionis: tum ex bonitate operis de genere. e Erit lucidū totū. quia omnia cedent ad uite eterne meritum. f Et sicut lucerna ful. illu. te. in pnti p gram & in futuro p gloriam. g Et cum loqueretur. hic consequenter arguit emulos de hypocrisi que est corruptiua recte intentionis. Et primo ponit xpi argutio: secundo reprehensoz obstinatio: ibi. Cū hec ad illos diceret. prima in duas: qz primo arguit phariseos: & secundo legispositos: ubi. Respondeus autē. Circa primū d: b Rogauit illum quidā phariseus &c. utrum autē ex deuotione seu emulatioe ipsuz inuitauerit hie nō d: uidef tñ ex fine huius ca. q malicio se eum inuitauerit: ut inter epulas aliqd calūniabile d vbi xpi audiretur. i. Ihesus autē ingressus recubuit. Sz hoc uidef eē ptra doctinā eius: qz mittens discipulos suos ad pdicandū dixit: In quacūqz ciuitate aut castrum intraueritis interrogate qz in ea dignus sit & ibi manete: ut b Mat. x. Iste autē phariseus erat indignus: ut uideatur ex sequentibus. Dicendū q nō ē sile de xpo et de discipulis eius: qz ex cohabitatioe cū peccatoribus nō poterat peiorari: sicut discipuli qñ erant ab eo segregati ad exequendum actum pdicandi: & maxime qz tūc nodū erant confirmati: & iō xpc domū pharisei intrauit ut haberet occasionem arguendi uicia phariseoz. k Phariseus autē ce. intra se re. di. quare nō eēt baptizatus fm traditōes iudeoz. l Et ait dñs ad illū. p hoc autē qd rñdit cogitātōi eius oñdit se esse deū cui nuda & aperta sunt secreta cordiū. m Nunc uos phari. qd de foris ē mū. Quia de mundicia exteriori in uasis & corpib'

Euangelium

luis erant multū solliciti: et de mundicia interiori ipsi? mentis negligētes: cū tñ deberet eē contrariio: qz interiori mundicia necessitatis ē: exteriori autē solūmodo honestatis: q̄ p̄ō omitti sine peccato: et iō xpc̄ p̄dicam lotiōem omisit: vt haberet occasione arguendi phariseos de exteriori mundicia tñ curantes: et interiorē negligētes: et iō sequit̄.

n Qd̄ autē iustus ē ve. ple. era p. alio rū bona violentē accipiendo et iniq̄tate et fraudibus eos decipiēdo.

o Seruū quod sup̄est date elynaz. qz primo debet fieri restitutio: et de eo qd̄ remanet elynaz largitio.

p Et ecce omnia mūdā sē vob. quia elynaz magna habz virtutes ad peccatorū remissionē: vt bī Dañ. iiii. Peccata tua elynaz redime. et quia pharisei et hypocriti nō solū querebāt exteriorē mundiciā: s̄ etiā apparentē iusticiam: iō subdit̄.

q Et vobis pharisei. q̄ decī. mentaz et rutā. et vt p̄ h̄ apparerent iusti quasi volentes implere mandātū de decimis reddendū etiā circa minima: vt p̄ hoc crederentur multū voluntarij ad implendū diuina mandata: cū tñ eēt transgressores in maioribus. iō subdit̄.

r Et p̄teritis iudiciū. iusticiā subuertēdo. s̄ Et charitatem dei. opa misericordie omittēdo. Et qz bonos est p̄mū virtutis s̄m p̄m: et ex appetitū apparētis iusticie sequit̄ appetitus indebitus honoris: iō sequitur. Et vobis pharisei. q̄ vili. p̄mas ca. et. Et qz vicia occulta a deo puniuntur grauius q̄ manifesta quanto peccatores tales volūt bic alijs p̄ferri in honoribus: ideo sequit̄. Et vobis in hoc est cōminatio penę eterne. v̄ Quia estis vt monumenta. i. sepulchra. Et dicit̄ monumentū quasi. monēs mentē: qz viuētes p̄ hoc monēt̄ de sua morte cogitare.

x Que nō apparēt. s̄. exterius qualia sunt interiori: qz aliq̄n monumenta pingunt et ornant̄ exterius et fetozibz replentur interiori. y Rūdens autē. Dico sequēter xpc̄ arguit legispositos: peccata. n. eoz erant publica et manifesta: et iō xpc̄ cōtūeliā eis nō faciebat publice arguēdo: p̄ ut iste legispositus imponeret ei: et iō xpc̄ eos arguit de tribz. Primo de immoderata dñatōe: cū dicit̄. 3 Et vo. legisperi. ve. quia one. ho. Et patet sentētia ex dictis Math. xiiij. Secundo arguit eos de falsa religione: cū dicitur.

a Et vobis quia edificatis. et p̄z sentētia ex dictis Math. xiiij. excepto qd̄ subditur. b̄ Profecto testi. q̄ cōfen. opi. pa. ve. videt̄ magis sequi cōtrariū: ad hoc. n. ordinabant sepulturas. p̄betaz vt viderent iustiores patribus suis qui occiderunt illos: vt habet̄ expresse Math. xiiij. Et iō dicendū q̄ illud testificamini refert̄ ad hoc q̄ ipsi p̄ sequebant̄ xpm̄ qui erat. p̄beta magnus eis p̄missus: et discipulos eius: et iō subdit̄. c̄ Propterea et sapientia

vos pharisei qd̄ tetoris ē calicis et catini mūdātū qd̄ at̄ int̄ e vrm: plenū ē rapina et iniq̄tate. Stulti: nōne q̄ fec̄ qd̄ d̄foris ē: etiā id qd̄ teint̄ ē fec̄. Gerūtū qd̄ s̄r ē date elynā: et ecce oia mūdā sunt vob. Et vobis phariseis q̄ decimat̄is mentā et rutā et oē olus: et p̄teritis iudiciū et charitatem dei. Nec at̄ optuit facere et illa nō omittēre. Et vobis phariseis: q̄ diligite p̄mas cathedras in synagogis: et salutatōes in foro. Et vobis qz estis vt monumenta que nō patēt: et hoies ābulātes superbia: nesciūt. Rūdens autē q̄ dā ex legispositis illi. Aḡ h̄ dicēs et p̄ueliā nob̄ facit̄. Et ille ait. Et vobis legisperitis ve: qz oneratis homines oneribz q̄ portare nō p̄nt: et ipsi vno digito v̄io nō tāgitis sarcinas. Et vobis q̄ edificatis monumenta p̄-

dei dixit. i. xpc̄ qui est sapientia patris. v̄ Mittam ad illos p̄betas. q̄ autē hoc sit dictū a xpc̄o p̄z Math. xiiij. vbi dicit̄: Ecce ego mitto ad vos. p̄betas et sapientes et scribas: et ex illis crucifigētis et occidētis. Et ercio arguit eos de pueria expositōe sacre scripture cum dicitur.

e Et vo. legispit. qui tuli. clauscientie. Clauscientie ē auctoritas docendū p̄ quā debet intellectus verus latens interiori aperiri: et ipsi ecōtrario claudēbāt p̄ uerū interpretant̄: vt p̄z circa p̄ceptū de bono re parentur: qd̄ euacuabant per doctrinā suā: p̄ ut dictum fuit Math. xv. et etiam de pluribus alijs p̄ceptis vt dcm̄ fuit Math. v. f̄ Ipsi nō introiit̄. ad intellectū veritatis. ḡ Et eos qui intrabant. i. intrare desiderabant. h̄ Prohibuitis. pueritate. doctrine vestre.

pharisei p̄ies at̄ v̄i occiderūt illos. Profcō testificamini q̄ p̄sentitis opibz p̄m v̄roz: qm̄ qd̄ ipsi eos occiderunt vos at̄ edificatis eoz sepulchra. Propterea et sapia ei dixit. Mittā ad illos p̄bas et ap̄flos: et ex illis occidēt et p̄sequēt̄: vt in q̄ra ē sāguis ois p̄phaz q̄ effusus ē a cōstitutōe mūdā a generatōe ista: a sanguine abel vsq̄ ad sanguine Zacharie: q̄ p̄it̄ int̄ altare et edera. Ita dico vobis: regret̄ ab hac generatōe. Et vobis legispit̄is q̄ tulistis clauē scie: ipsi n̄ introiistis: et eos q̄ introibāt phibuitis. Cū at̄ h̄ ad illos dicit̄. Cepeit pharisei et legispit̄i grauiē insistē: et os ei opprimere d̄ mlti insidiātes ei et q̄rētes aliqd̄ capere ore ei. vt accusarēt eū. xij.

Multis at̄ turbis concurrētibz ita vt seinuicē cōculcarēt: cepit dicē ad

i Cum hec ad illos diceret. Dico p̄n̄r describit phariseoz et legispit̄oz obstinatio qui ex verbis xpi nō fuerunt emendati: sed magis peiorati: iō subditur. k̄ Lepe. pha. et legis. gra. insistere. vt eū turbarent et stupefacerent: quia cōturbati minus p̄vident. l̄ Et os eius opprimere de multis. vt sic ex varijs que sitis et obiectis: extraherent aliquid calūniabile de ore eius. m̄ Et accusarent eū. sicut postea fecerunt coram pilato: et habet̄ infra ca. xiiij.

Multis autē turbis. Postq̄ xpc̄ induxit discipulos ad orōnis instatiā. Dico p̄n̄r inducit eos ad fidei cōstantiā. et hoc tripliciter: primo dissuadendo quedam a fide retrahentia: secūdo p̄suadendo quedā in fide stabilientia: ibi. Noli timere. tercio ostendendo ad fidē retrahentia: ibi. Dicebat autēz. Retrahentia autē a fide sunt quatuor. s̄. astutia seductoz: seuitia p̄secutorū: auaricia cupidoz: cura nimia necessario rum: et fin hoc p̄ima ps diuiditur in quatuor: secūda incipit̄ ibi. Dico aut vobis: tercia: ibi. Sit autēz ei. q̄ra: ibi. Dixitq̄ ad discipulos suos. Circa p̄mū sciēdum q̄ heretia moderni p̄ simulatōem sanctitatis frequenter corumpunt fidem simpliciū: et hoc mō pharisei faciebant qui erant hypocrite: vt p̄z ex p̄dictis: et p̄ hoc auertebant multos a fide xpi: qd̄ xpc̄ docet caue re. d. b̄ Attendite a fermento phariseoz. ne. s̄. p̄ corum hypocritism auertamini a fidei veritate. c̄ Tibi. n. optū ē qd̄ nō reuclatur. qz eoz falsitas in

Luce

iudicio dei manifestabit. **d** Om̄ que in tenebris di-
pisti. hoc refer̄ ad seductores: modus. n. seductoz e
in tenebris 7 occultis docere: sed talia veniet in palaz
in iudicio extremo: 7 hoc notat cum dicit. e **P**redicabit
in tectis. domus em̄ in terra illa bnt plana tecta

vbi congregan-
tur homines ad
spaciandū 7 cō-
fabulandū: 7 iō
illa que dicunt
ibi publice dicitur:
7 hoc modo
expōit theophi-
lus. Veda at ex
ponit hoc refe-
rendo ad disci-
pulos xp̄i: quo-
ruz ea que passi
sunt in tenebris
carcerū 7 p̄stura-
ruz: declarata sē
p̄ oib̄ ad gl̄iaz
eoz. s. p̄ima ex-
positio maḡ cō-
cordat literē p̄-
cedenti.

f Dico aut̄ vo-
bis. **H**ic descri-
bit secūdu re-
trahens a fide: qd̄
est scintilla pecu-
toz quā r̄p̄c̄o-
cet nō timere: 7
p̄t̄ s̄ma ex dicit
Mat̄. x. ex-
ceptis que sequū-
tur. **g** Non-
ne quinqz passe-
res veniunt. i. v̄-
duntur.

b Dipondio.
dipondiu ē spe-
cies monete et
valet duplex as
7 iō quinqz pas-
seres vendebā-
tur dipōdio: vt
hic habet: 7 duo
asse: vt habetur
Mat̄. x. qz qn-
tus passer n̄ po-
terat diuidi: Et

iō remanebat vendenti: sicut qn̄ dant quinqz ona pro
vno denario nō dantur nisi duo p̄ obulo. **i** Et ois
qui dicit ver. in filium bo. i. cōtra xp̄i humanitatem.

k Remittetur illi. i. non ē ita graue ad remittenduz
sicut verbum blasphemie dictum cōtra veritatem: 7 h
fuit expositum diffuse Mat̄. xij. **l** Cum aut̄ indu-
cent vos. Istud fuit exposituz Mat̄. xij. **m** Ait
aut̄ ei quidam. **H**ic r̄p̄c̄o dissuadet terciū retrahens a fi-
de: qd̄ est immoderata cōcupiscentia terrenoz: vbi p̄-
mittit cuiusdam cupidi petitio dicentis xp̄o.

n Magister dic fratri meo vt mecū diui. bere. in cō-
uenienter petebat: quia non erat locus neqz t̄pus: nec
xp̄c̄o erat temporalibus intentus: immo ea contemnere
docebat. Et ideo r̄p̄c̄o respondit ei. **o** Homo. carna-
lis 7 rudis 7 terrenus. **p** Quis me p̄stituit r̄. Si
militar apostoli vt possent vacare verbo dei curam tē-
poralium a se abiecerunt dicētes: Act. vj. **q** Nō ē equū-
nos derelinquere verbū dei 7 ministrare mensis. 7 ideo
ex hoc r̄p̄c̄o consequenter docuit cauere auariciā q̄ a deo
separat: vnde sub dif. **q** Quia nō in abundantia
cuiusqz vita eius est. s. sp̄nalis p̄ quam cōiungitur deo:

discipulos suos **A**ttēdite
a fermēto phariseoz qd̄ est
hypocris. **N**ihil. n. optū ē
qd̄ nō reuelē: neqz absco-
ditū qd̄ nō sciat. **Q**m̄ q̄ in
tenebris dixistis. i. lumie di-
cent: 7 qd̄ in aurē locuti est
in cubicul: p̄dicabit̄ i tectz
Dico at̄ vob̄ amicis meis
ne terreamini ab his q̄ occi-
dūt corpus: 7 p̄ hec nō hnt
ampli qd̄ faciāt. **O**ndā at̄
vobis que timeatis. **T**ime-
te eū q̄ postq̄ occiderit: h̄z
prātē mittere in gehennā.

Ita dico vob̄: hūc timeate.
Nōne quinqz passerēs vene-
unt dipondio: 7 vn̄ ex illis
nō ē in obliuioe corā deo?
Sz 7 capilli capitis v̄i oēs
nūerati s̄t. **N**olite ḡ time-
re: multas passeribz pluris
estis vos. **D**ico at̄ vob̄: ois
q̄ cūqz p̄fessus fuerit me co-
rā hoibz: 7 fili^o ei^o cōfitebit̄
illū corā angel̄ dei. **Q**ui at̄
negauerit me corā hoibus
negabit̄ corā angel̄ dei. **E**t
ois q̄ dic̄ v̄bū in filiū hois
remittet̄ illi: ei at̄ q̄ in sp̄m̄
sc̄m̄ blasphemauerit nō re-
mittet̄. **L**ū at̄ inducet̄ vos

b Requiesce. **H**ic expr̄imuntur quatuor mala q̄ solent
ex abundantia diuitiaz euenire. s. ociositas que notatur
ibi Requiesce. gulositas: cum dicitur: Comede. ebrietas
ibi: Bibe. cōmessationis celebratas: ibi. c. Epulare. v̄i
de infra. v̄j. de diuite epulone dicitur: q̄ epulabatur quo-
tidie splendide. **d** Dixit autem illi deus. i. cōtrarium
sue cogitationis fecit. dicere enim dei facere est: s̄m̄ illud
psal. Dixit 7 facta sunt. **e** Stulte. qui non cogitas de
dei prouidentia 7 iusticia. **f** Hac nocte animam tuam
repetent a te. s. demones quibus obligata est p̄ peccata.
g Que aut̄ parasti cuius erunt: q. d. non erunt tua: quia
non portabis tecum: hoc aut̄ potissime pōt queri a perso-
nis ecclesiasticis qui nō possunt relinquere bona ecclesie
hereditibus suis. **h** Sic est. i. similiter stultus 7 ad simi-
lem finem veniet. **i** Qui sibi thesaurizat. bona tempa-
lia. **k** Et non est in deus diues. i. vacuus est bonis sp̄-
ritualibus. **m** Dixitqz ad discipulos. **H**ic consequen-
ter saluator dissuadet quartū retrahens a fide: qd̄ ē cura
nimia 7 sup̄flua respectu necessarioz: 7 patet sentētia ex
dictis Mat̄. vj. **n** Nolite timere. **H**ic consequenter
saluator suadet in fide stabilitatē: 7 sunt quatuor. s. p̄to

nec etiam corporalis: quia p̄pter abundantia 7 superflua-
tatem mors plurius acceleratur: multo. n. plures moriū-
tur ex repletione q̄ ex attenuatione: vite etiā pauperum
nullus inficiatur: diuites autē in nullo loco sunt securi
7 in om̄i cibo 7 potu timēt̄ inhorricari. **r** Dixit aut̄ ad

illos similitudinē.
ad suū p̄posituz de
clarandum.
s Domus cuius-
dam diui. v̄be. fru.
ager attulit. i. mul-
toplures solito cur-
su. **t** Et cogita-
bat. qz abundantia
diuitiaruz inducit
magnā solitudi-
nē: 7 p̄sequēs ani-
anxietatē: qz n̄ sup-
plent indigentiam
vt declarat Boet-
us secundo lib: o d̄
cōsolatōe: v̄i seq̄t̄.
v Quid faciā q̄a
non habeo quo cō-
gregem fruct̄ me-
os. ecce abundan-
tia fructuum facie-
bat euz horreis in-
digentē.
x Illuc cōgrega-
bo. euz econtrario
deberet dicere dis-
gam pauperibus.

r Dixit aut̄ ad
illos similitudinē.
ad suū p̄posituz de
clarandum.
s Domus cuius-
dam diui. v̄be. fru.
ager attulit. i. mul-
toplures solito cur-
su. **t** Et cogita-
bat. qz abundantia
diuitiaruz inducit
magnā solitudi-
nē: 7 p̄sequēs ani-
anxietatē: qz n̄ sup-
plent indigentiam
vt declarat Boet-
us secundo lib: o d̄
cōsolatōe: v̄i seq̄t̄.
v Quid faciā q̄a
non habeo quo cō-
gregem fruct̄ me-
os. ecce abundan-
tia fructuum facie-
bat euz horreis in-
digentē.
x Illuc cōgrega-
bo. euz econtrario
deberet dicere dis-
gam pauperibus.

a Et dicam ani-
me mee. i. in met-
ip̄i s̄m̄ q̄ totus ho-
mo denominat̄ a p̄-
te digniori.

b Requiesce. **H**ic expr̄imuntur quatuor mala q̄ solent
ex abundantia diuitiaz euenire. s. ociositas que notatur
ibi Requiesce. gulositas: cum dicitur: Comede. ebrietas
ibi: Bibe. cōmessationis celebratas: ibi. c. Epulare. v̄i
de infra. v̄j. de diuite epulone dicitur: q̄ epulabatur quo-
tidie splendide. **d** Dixit autem illi deus. i. cōtrarium
sue cogitationis fecit. dicere enim dei facere est: s̄m̄ illud
psal. Dixit 7 facta sunt. **e** Stulte. qui non cogitas de
dei prouidentia 7 iusticia. **f** Hac nocte animam tuam
repetent a te. s. demones quibus obligata est p̄ peccata.
g Que aut̄ parasti cuius erunt: q. d. non erunt tua: quia
non portabis tecum: hoc aut̄ potissime pōt queri a perso-
nis ecclesiasticis qui nō possunt relinquere bona ecclesie
hereditibus suis. **h** Sic est. i. similiter stultus 7 ad simi-
lem finem veniet. **i** Qui sibi thesaurizat. bona tempa-
lia. **k** Et non est in deus diues. i. vacuus est bonis sp̄-
ritualibus. **m** Dixitqz ad discipulos. **H**ic consequen-
ter saluator dissuadet quartū retrahens a fide: qd̄ ē cura
nimia 7 sup̄flua respectu necessarioz: 7 patet sentētia ex
dictis Mat̄. vj. **n** Nolite timere. **H**ic consequenter
saluator suadet in fide stabilitatē: 7 sunt quatuor. s. p̄to

Euangelium

latio premij: expectatio iudicij: exigentia officij: et magnitudo beneficij. Et fm hoc ista ps diuidit in quatuor: secunda incipit: ibi. Sint lumbi vestri precincti. tertia ibi. Qui aut quarta ibi. Qui aut cui multum datum est. Circa primum sciendum qd spes vite eterne maxime stabilit in fide: id die saluator ipis fidelibus.

n Nolite timere persecutores pntis vite. **o** Pusillus grex. et dicit pusillus qd pauci erant fideles respectu infidelium: et qd pauci se electi respectu reprobos.

p Quia coplacuit patri vro dare vobis regnum. ex mera enim liberalitate diuina aliquos elegit ad regnum celeste alios dimissis: et qd ab eterno sic elegit in tpe vocauit ad fides: et iustificauit p gratiam: vt sic o gni efficiant vita beata: fm qd dicit aplos ad Ro. viii. Quos aut pdestinauit bos et vocauit: quos aut vocauit: quos aut iustificauit: quos aut iustificauit illos glorificauit. **q** Tendi te que possidetis. **q. d.** et quo vobis patu e regnu celo: rui: paz debetis curare d trenis. Sciendū tñ qd vedere possessa ad vandū elynam nō ē necessitas nisi in casu extreme necessitatis: als est superrogatio: ppter hoc dicit Matb. xix. Si vis pfectus ee vade et vende oia que habes et da pauperibus. non dicit si vis saluari: sed si vis pfectus ee.

r Facite vobis sacculos. i. repositoria bonoz. **s** Qui nō veterascunt. et que sint illa ostendit dicens. **t** Thesaurum nō deficientē in celis. ibi. n. nō pōt ee corruptio ab intrinseco: nec p consequens inueteratio: qd qd antiquat et fenescit. ppe interitum ē: vt habet Iacob. viii. Sicut nō pōt ibi violentia fieri ab extrinseco: id subdit. **v** Quo fur nō appropiat. Iste autē thesaurus acquiritur p pdictam elyna et largitōem: vñ Matb. xix. Cū dixerit saluator: Venite que habes et da pauperibus: subiumit: et habebis thesaurum in celo. **x** Ubi. n. est thesaurus tuus. i. res a te amata et desiderata. **y** Ibi et cor tuū. qd fm Aug. Anima verus est vbi amat qd vbi animat. **z** Sint lumbi vri precincti. Iste ponitur secundū stabiliens in fide qd est p̄solatio iudicij futuri: vbi fideles qui nunc cōculant et depimunt bonozam: et id ex tali expectatōe solidantur in fide disponentes se vt possit secure illud iudiciū expectare: et ad hoc inducit saluator dicens. **3** Sint lumbi vestri precincti. Lumbi mentis sunt voluntas et intellectus: ex quibus pcedunt cogitationes male. Lumbi vō carnis sunt in quibus

thesaurizat: nō ē i teū diues. **4** Dixitq; ad discipulos suos. **5** Nō dico vobis: Nolite solitari ee aie vie qd māducentis: neq; corpi vro qd induamini. **6** Alia plus ē q; esca: et corpus plus q; vestimētum. **7** Nō considerate coruos: qd nō semināt neq; metūt qd non est cellariū neq; horreū: et tē pascat illos. **8** Quātomagis vos pluri estis illi. **9** Quis aut vrm cogitādo pōt adijcere ad staturā suā cubitū vnū: **10** Si q; neq; qd minimū ē potestis: qd de ceteris solitari estis? **11** Considerate lilia quō crescūt. **12** Non laborāt neq; nent. **13** Dico at vobis nec salomō in oia glia sua vestiebat sic vnū ex istis: si aut fenū qd hodie ē i agro **14** et cras i clibanū mittit: et sic vestit: quātomagis vos pusille fidei? **15** Et vos nolite querere qd māducent: aut qd bibetis: et nolite i sublimetolli. **16** Nec at oia gētes mōdi q̄rūt. **17** P̄i at vī scit qm his indigeris. **18** Verūtū q̄rite p̄mū regnū dei: et hec oia adijcient vobis. **19** Nolite timere

viget motus luxurie: et vtriq; lumbi sunt p̄cingendi. i. coartandi ab illicitis cogitationibus et opibus. **a** Et lucerne ardentis. i. doctrina clara pcedens et charitate. **b** In manibus vris. implendo ope. **c** Et vos siles hominibus. i. i. sicut discreti vigilantes

pusillus grex: qd placuit patri vro dare vobis regnum. **2** Eledite q possidetis: et date elyna. **3** Facite vob sacculos q nō veterascunt: thesaurū nō deficientē in celis. **4** Quo fur nō appropiat. neq; tinea corrūpit. **5** Ubi em thesaurū vri ē: ibi et cor vrm erit. **6** Sint lumbi vri precincti. **7** Lucerne ardetes. **8** In manibus vris: et vos siles hominibus expectatib; dñm suū qm reuertat a nuptijs: vt cū venerit et pulsauerit festijs; apleant ei. **9** Beati sui illi qd cū venerit dñs inuenit vigilantes. **10** Amē dico vobis: qd p̄ciget se et faciet illo discubere: et trāsies ministrabat illi. **11** Et si venerit i scda vigilia et si i t̄cia vigilia venerit: et ita inuenit: bñi sē serui illi. **12** Hoc at scitote: qm si sciret pater familias q hora fur veniret: vigilaret vtriq;: et nō sineret p̄fodi domū suā. **13** Et vos estote pati: qd q hora nō putat: fili; hois; viciet. **14** Tūc aut ei Petrus: Dñe ad nos dicit hanc pabolā: an et ad oēs? **15** Dixit aut dñs. **16** Quis

solliciti de vestra custodia expectando dñm venturum ad iudicium: sicut antiq; patres expectabant cū venturū in carne: et tē critis siles illis. **17** Et cū venerit et pulsauerit: venit autē dñs ad iudiciū p̄mo in morte cuiuslibet: qd talis p̄ntabit in iudicio qualis inuenit in morte q̄tum ad gratiā v̄culpam: id sequit. **18** Beati ser. il. li quos cum v. te. in eoz morte. **19** Amen dico vobis. i. fidelit assero q. **20** Dicit. se. i. p̄mpte et sine retardatōe ministrabat illis vitam beatam.

i Et si venerit in secunda vigilia. fm beatū Greg. p̄ma vigilia est custodia pueritiae: maxime postq; incipit vsus rōnis in pueris: secunda vigilia est custodia iuuetutis: tertia status virilis: quarta senectutis: qd in quo libet statu aliqui moriuntur: et ideo in quolibet statu si deles debent ee pati i iusticiam ad recipiendū mortem. **2** Consequenter ad hoc inducit exemplū. **3** Hoc aut scitote. et p̄ez ex ista. **4** Tūc aut ei petrus. **5** Dicit sequēter ponitur t̄cium stabiliens in fide qd est exigentia officij: quia plati qui debēt alios in fide firmare: debēt esse in fide magis solidi: et id debent vigilare non soluz sup se: sed etiā sup gregem sibi cōmissum: ne insurgat aliquid fidei et moribus cōtrariū: et hoc ē qd dicit respōdendo ad questionē petri. **6** Quis putas est fidelis dispensator: et q. d. licet quilibet debeat vigilare super custodiam sui tamē hoc p̄cipue platis incumbit qui sunt dispensatores dei: et ideo debent esse vigilantes et solliciti: vt ministrent subditis bona sp̄alia: et hoc designatur cū dicit. **7** Et t̄c illis in tpe tritici mensuram. t̄ps tritici vocatur t̄pus euāgelij: vñ dicit se grano tritici cōpauit Jo. xij. **8** Mensura. qd boni plati

Euangelium

de pace illa in qua aliqui cōcordant in malo: sō dicit.
q. Cū autē vadis rē. Dic accipit aduersarius: frater vel
primus ab alio iniuste lesus: qui habet cām trabendi ad
iudicē illū qui lesit eum: et talis ē recōciliatus p. satisfactō
nē debita: put fuit expositū plenius Math. v. alioq. in
queret maior pu
nitio a deo.

Caplin. xij.

Erat autē.
Postq. sal
tor induit
discipulos suos ad
fidei cōstantiā: hic
inducit peccatores
ad pñiam. Et pñio
ponit xpi monitio
secundo peccatores
cōuersio ca. xv. pñi
ma in duas: q. pñi
mo ponit informa
tio penitentiu: secu
do pñatio impe
nitentiu: sequenti
ca. Circa primū p.
mo ponit peniten
tie motiu: secūdo
penitenti modus:
ibi. Sit autē illi qui
dam. Prima i duo
q. primo describit
motiu pñie: secu
do ex hoc sequētes
fructū eiecib. Di
cebat ergo. Pñia i
duas: q. circa mo
tiuū penitentie primo ponit xpi instructio: secūdo instru
ctionis cōfirmatio: ibi. Erat autē de cōns. Circa primū in
ducit xpc ad penitentiā: primo p. exempla: secundo p. rō
nem sumptam ex pabola: ibi. Dicebat autē. Circa primū
sciendū q. motiuū ad penitentiā frequenter contingit ex
morte repentina et horrida aliquoz: de q. ponunt hic duo
exempla. Primū ē d. galileis a pilato interfectis: dñi actu
essent occupati in sacrificijs: de quibus ē duplex opinio.
Dicit. n. Cyrillus q. isti fuerunt sequaces iude galilei: d. q.
dicit. Actu. v. ca. q. auertit populū in die pñionis: quia
dum iudei pñiterentur se esse subditos romano impio: vt
dictū ē supra. ij. ca. iste iudas galileus dicebat q. hoc erat
eis illicitū. s. recognoscere aliquē dñm pter deum qui eos
eduxerat de egypto: et fecerat sibi ipm. peculiarē: et multi
pñserunt eum tantū: q. postea. phibebant oblatōes fieri
p. salute imperij romani: de quo pilatus indignatus repē
te cum multitudine romanor. venit sup. eos sacrificates
fm ritum suū: et interfect eos ita q. sanguis interfectoz
fuit mixtus cū sanguie sacrificioz. In scolastica vō histo
ria dicit q. fuit quidā magus de galilea qui dicebat se esse
filiū dei: et dum multos seduxisset et secū duxisset in montē
garizim: pmittere inde se ascensurum in celū: et dñi illi sa
crificarent ei sicut filio dei: Pilatus supueniens eos cum
armis interfect: ne maior seductio fieret. et hoc ē qd. dicit
hic. a. **A**derant autem quidam ipō in tpe nunciantes
illi de galileis. pñictis duplici d. causa. Una erat: q. aliqui
eoz volebant notare xpm de cōsimili seductōe. Alia cau
sa erat: q. alij illam occasione subitā et horridā horribilib.
peccatis ipoz occasoz imputabant: et fm hoc dicit salua
tor. b. **P**utatis q. galilei bi p. omnibus galileis pecca
tores fuerint. q. d. non est argumentum sufficiens: vñ sub
dit. c. **N**on dico vobis. nō negat eos peccatores fuis
se et pter hoc pisse: sed asserit duo. s. q. talis mors non est
argumentū sufficiens q. grauius peccassent omnib. alijs
q. frequenter dñs peccata minus grauia in pñti vita pu
nit et grauiora post vitā pñtes differt grauius puniēda.
Asserit etiā q. nisi de peccatis. pñtis penituerit similr pe

aduersario tuo ad pñcipē
in via: da opam liberari ab
illo: ne forte ēbat te ad in
dicē: et iudex tradat te exa
ctori: et actor mittat te i car
cerē. Dico tibi: nō eries in
te donec etiā nouissimū ma
nutū reddas. **Ca. xij.**
Erat autē qdā ipō i
galyleis: quoz sanguinē py
latus miscuit cū sacrificijs
eoz. Et rñdens dixit illis:
Putatis q. bi galylei p. o
ib. galyleis pctōres fuerint
q. talia passi sūt. **N**ō dico
vobis: s. nisi pñiam hūeritis
oēs sistr. pibitis. **S**icut illi te
cez et octo: sup. quos cecidit
turris i sylo: et occidit eos

ribunt: qd. adimpletū fuit p. tytum et vespasianū in de
structōe ciuitatis hierlm: et occasione ipi iudaici: q. nō
penituerat de occasione xpi: et alijs peccatis suis. **F**i
deles enim qui tunc crediderunt xpo ante aduentum
tyti et vespasiani p. angelum fuerunt moniti vt recede
rent de iudea et
tunc transferūt
ad regnū agrip
pe qui tunc erat
p. federatus ro
manis. **S**ecun
dū autē exemplū
ponit cum d.
d. **S**icut illi de
cē et octo rē. isti
erant hierosoly
mitani: et dñi edī
ficarēt quandā
turrim i loco di
cto subito ceci
dit sup. eos et op
pressit: quā rui
nam aliqui ino
putabant enor
mitati peccato
rū suoz: de quo
similē sniam di
cit xpc sicut et de
p. mo exemplo.

Putatis q. et ipi debitores
fuerit: pter oēs hoies habi
tates in hierlm: **N**ō dico
vobis: s. si nō pñiam habue
ritis: oēs sistr. pibitis. **D**ice
bat autē et hāc similitudinē:
Arborē ficā hēbat quidā
plātātā i vinea sua: et vēit
qrēs fructū i illa: et nō inuenit
Dixit at ad cultozē vinee.
Ecce anni tres sūt ex q. ve
nio querēs fructū in ficul
nea hac: et nō inuenio. **S**uc
cide ergo illā. **E**t qd. etia
trā occupat. **A**t ille rñdens
dixit illi. **D**ñe: dimitte illā
et hoc anno v. s. q. dñi fodiaz
circa illā: et mittā stercoza
Et si qd. fecerit fructum
sin at i futurū succides eā.

e. **D**icebat autē et similitudinē. hic inducit saluator ad
penitentiā rōne sumpta ex similitudine arboris que p.
scindit nisi faciat fructū: ex hoc concludens q. similis
essent pñcendendi de pñti vita et puniendi: nisi facerēt
fructum penitentie et bonoz operū: et hoc est qd. d.
f. **A**rborē ficā. i. gentē iudaicā. g. **H**abebat qui
dam. i. ipse deus. cuius pñctio et pñctas non pōt a no
bis exprimi aliquo determinato noie: fm q. d. vj. p.
positione de causis. **C**ausa prima supior est omni nar
ratōe adeo d.: **Q**uidā. indeterminate. b. **P**lantā
tam in vinea sua. i. in iudea que spāli modo dicebatur
hereditas dei. i. **D**icebat autē ad cultozē vinee. i. ad
angelū custodē et pñpositū illi genti qui tunc erat in
chael: vt bi. **D**añ. x. k. **E**cce anni tres sunt. i. tria tē
pora. s. tempus legis tps. pñctas: et tempus pñctatio
nis xpi: in quibus deus quesuit fructū bonoz operū
a iudeis: et nō inuenit nisi in paucis valde: qui quasi ni
hil cōputant respectu tante multitudinis: vt pñs pñ
cta tpa cōsideranti. l. **S**uccide ergo illā. In q. oñ
ditur q. meruerant occidi et de terra illa eici: qd. factus
est postea p. tytum et vespasianū: qui multos de illis oc
ciderunt: et alios captiuos de terra eiecerunt.
m. **D**ñe dimitte illam. q. angeli p. illis quos custodi
unt interpellant diuinam demetiā: vñ et destructio ci
uitatis et populi dilata est p. xli. annos post passionē
xpi. n. **A**sq. dum fodiaz circa illam. immittēdo eis
terrore diuinor. iudicioz. o. **E**t mittā stercoza. oñ
tendo eis feditatem et abominatōem peccatoz suoz
p. que solent homines penitere de peccatis suis.
p. **E**t si qd. fecerit fructum. quia in illis. xli. annis
dicte dilatiōis multi de iudeis penituerunt: et conuersi
ad fidem fructus bonoz operum fecerunt: vt pñ. **A**ct.
ij. et in pluribus locis. q. **S**in autē in futurum succi
des eam. q. impenitentes et in sua perfidia remanētes
fuerunt occisi et captiuati p. tytum et vespasianū: vt p.
dictum ē. r. **E**rat autē. hic cōsequenter ponit de tri
ne xpi cōfirmatio p. sequēs miraculū: vbi primo notat

loens cū dicit: Erat autē docens in synagoga eorum. in loco cōi vbi cōueniebant iudei. et tps cū dicit. sabbat[us] in quibus homines debebant intendere diuino cultui et ad audiendū verbū dei. Et ecce mu[lti] q[ui] ba. sp[iritu] infirmitatis. a sp[iritu] maligno infirmam vel causata

qd patz ex hoc qd infra subdit h[ab]eac aut filiam abrae quaz alligauit sathanas scz vinculo infirmitatis. y Annis. xvij. ex quo p[er]t[inet] infirmitas et diuinitas. Et erat inclinata nec r[ati]o. In quo apparet infirmitatis grauitas et deformitas: et ista exprimunt vt miraculū sequēs maius et euidentius ostendat: vñ subdit. y Et cōfestim erecta est. s. n. p. naturam possent aliq[ui] infirmitates curari nō in iustitia. a Respo[ndens] aut archi-synagog[us]. i. p[ri]nceps synagoge: et dicit ab archos qd ē p[ri]nceps et synagoga. b Sex dies s[un]t in quibus optz opari. hoc intelligitur de opib[us] seruilibus: sed opatio miraculoz q[ui] ordiatur ad gloriā dei: et identit[er] deuotionem exercendam poterat fieri in die sabbati et cōueniētius illa die q[ui] in alijs: eo q[ui] illa dies erat ordinata cultui diuino: et deuotioni populū: et hoc ostendit xpc exemplo sensibili: cum dicitur: Hypocrites vnusquisq[ue] v[est]r[um] t[em]p[us] et p[er] litera. c Et cū bec diceret erubescere. confusio sua rōnabili r[ati]one cui nō poterant contradicere. Circa qd considerandus q[ui] xpc cōfundebat aduersarios suos: aliq[ui] exemplis sicut bicaliq[ui] miraculis: sicut s. v. ca. Et autē sciatis: quia filius hominis bz p[er]tatem dimitte[n]di in terra peccata: ait palytico: tibi dico surge. Aliq[ui] scripturis: sicut Matb. xxi. Nunq[ui] legis q[ui] ex ore infantū et lactentū p[er]fecisti laudem. p[er]ter r[ati]o. Aliq[ui] rōnibus certis: sicut Matb. xxi. Cuius ē imago bec et subscriptio r[ati]o. Aliq[ui] testimonijs: vt Job. v. Glos misistis ad Jo. et testimoniū p[ro]buit veritati. d Dicebat ergo. Postq[ui] saluator posuit penitentię motiū: hic p[er]sequenter ostendit sequentē ex hoc ecclesie fructū. Circa qd considerandū q[ui] s[un]t penitentes et cōuersi ad fidē catholicā p[ri]mo fuerunt pauci et abiecti t[em]p[or]is p[er]secutōis tyrānoz et hereticor[um]: t[em]p[or]e dñs postea induxit aliquos penitētes ad fidē qui fuerunt magni homines scientia et vita: sicut fuit Ambro. Aug. et cōsiles p[er] quos eccia fuit exaltata valde put hic cōtinet i dua

Erat at docēs i synagoga eorum sabbatis. Et ecce mulier q[ui] hēbat spm infirmitatis anis decem et octo: et erat inclinata: nec oio poterat sursum r[ati]o. Quā cū vidēt ihs: vocauit eā ad se: et ait illi: Mulier: dimissa es ab infirmitate tua. Et impositū illi man[us]. et p[er]festim erecta ē et gloriificabat t[em]p[us] r[ati]o. R[ati]o dēs at archi-synagog[us] indignas: q[ui] sabbato curasisset ihs: dicebat turbe. Sex dies s[un]t in quibus optz opari. In his ergo venite et curamini: et nō in die sabbati. R[ati]o dēs aut ad illū dñs dixit. Hypocrite vnusquisq[ue] v[est]r[um] sabbato nō soluit bouē suū aut asinū: et p[er]secutio et ducit ad aquare. H[ab]eac aut filiam abrae quā alligauit sathanas ecce t[em]p[us] decem et octo annis: non optuit solui a vinculo isto die sabbati. Et cū h[ab]eac dicit: erubescere oēs aduersarij ei[us]: et oīs p[er]p[et]rat[us] gaudebat in vnueris q[ui] gloriose fiebat ab eo. Dicebat ergo. Qui sile ē regnū dei: et cui si

bus pabolis que exposite sunt Matb. xij. cap. e Ait aut illi. Postq[ui] saluator supra posuit penitentię motiū: et sequere fructū: hic p[ri]mo ostendit penitentię modū. Circa qd sciendū q[ui] in penitentijs triplex est difficultas ad opera virtutū. Una est ex corruptiōne nature p[er] peccatū p[ri]mo parentū: ex q[ui] causata ē in huana natura p[er]nitas ad malū et difficultas ad bonū p[er] q[ui] dicit gen. viij. Sensus et cogitatio huani cordis p[er]ua sūt ad malum ab adolescentia sua. secunda est q[ui] ex peccatis p[er]nitentis causatus ē in ip[s]is peccatis q[ui] dicitur habitus v[el] saltem dispositio in diuersis ad peccata si milia. t[er]cia ē ex difficultate opis et uoluntatis: q[ui] virtus ē circa bonū arduū et difficile: et iō modus penitentię ad hoc q[ui] fit efficaciter debet cū magno conatu fieri: et hoc ē qd dicit.

mile estimabo illud: Sile est grano sinapis: qd acceptū hō misit i hortū suū et creuit: et factū ē i arbore magna: et volucres celi requerunt i ramis ei[us]. Et itez dixit: Qui sile estimabo regnū dei: Sile ē sermō qd acceptū mulier abscondit i farine sata tria donec ferneret totū. Et ibat p[er] ciuitates et castella docēs: et iter faciēs i iherosolimam. Ait at illi qdā: Dñe si pauci s[un]t q[ui] saluāt. Ipse at dixit ad illos. Cōtēdite intrare p[er] angustam portā: q[ui] multi dico vobis q[ui] r[ati]o intrare et nō poterūt. Cū aut intrauerat p[er] familias: et clausisset ostiū: incipietis foris stare: et pulsare ad ostiū dicētes: dñe aperi nobis: et r[ati]o dēs dicit vobis: Nescio vos vñ scitis. Tūc incipiet dicere: Manducauim[us] coram te: et bibimus: et in plateis n[ost]ris docuisti. Et dicit vobis. Nescio vos vñ scitis. Discedite a me omnes operarij iniquitatis. Ibi erit fletus et stridor dentium:

parentū: ex q[ui] causata ē in huana natura p[er]nitas ad malū et difficultas ad bonū p[er] q[ui] dicit gen. viij. Sensus et cogitatio huani cordis p[er]ua sūt ad malum ab adolescentia sua. secunda est q[ui] ex peccatis p[er]nitentis causatus ē in ip[s]is peccatis q[ui] dicitur habitus v[el] saltem dispositio in diuersis ad peccata si milia. t[er]cia ē ex difficultate opis et uoluntatis: q[ui] virtus ē circa bonū arduū et difficile: et iō modus penitentię ad hoc q[ui] fit efficaciter debet cū magno conatu fieri: et hoc ē qd dicit.

f Cōtēdite intrare p[er] angustam portā. et p[er] hoc etiam soluit questio p[ro]posita p[er] paucitatem saluandor[um]. q[ui]a pauci respectiue inueniuntur ita seruide penitentes q[ui] nō impediatur p[er] dicitas difficultates: iō subdit. s Multi dico vobis querent intrare et nō poterunt. et isti sunt tepidi p[er] dicitas difficultatibus impediti: et q[ui] nō s[un]t durat tempus penitendi. iō seq[ui] tur. b Cum autem intrauerit paterfamilias. iste paterfamilias est xpc qui per passionem suam intrauit gloriā: vt b[er]t[ur] infra. xxij. Oportuit pati xpm et ita intrare gloriā suā. Et quo etiam ostendit q[ui] alij non habebunt ingressus facilem. i Et clausisset ostiū. in morte peccatorū clauditur ostiū penitentię. k Incipietis foris stare et pulsare r[ati]o. in quo ostenditur penitentiā p[er] mortē sed infructuosam: s[un]t q[ui] dicit Sap. v. dicentes intra. s. penitentiā agentes r[ati]o. k Tūc incipietis dicere r[ati]o. hoc potissime refertur ad iudeos inter quos xpc cōuersatus fuit: et i plateis eor[um] docuit. l Nescio vos r[ati]o. q[ui] nesciet eos scia approbatōis: s[un]t reprobatōis. m Ibi erit fletus. in actu. n. duo sunt. s. tristitia animi ex qua p[er]cedit fletus corporalis et p[er] hoc fletus erit in damnatis generaliter tam demonibus q[ui] hominibus. Aliud ex p[er]te corporis. s. resoluitur laebrymaz: turbatio cerebri et oculor[um]: et q[ui] ad hoc fletus nō p[er]t[inet] in demonibus neq[ue] animabus sepatis: sed post resurrectiōem in hominibus damnatis erit turbatio cerebri et

fatem: et hoc patet et hoc quod permittit: Dicebat autem et ad inuitatos per bolarum. Parabola est alterius rei significatiua: ad dignitates autem se nullus debet ingerere: sed alios meliores se proponere quantum est in se: alioquin inuitator principalis. scilicet deus a quo est omnis pretas: reuocet eum a sua dignitate:

saltem spiritualiter sententia danteo nis. Aliqua etiam reuocet tales pena temporalis depositionis. si autem humiliter refugens sicut faciebant patres antiqui: ut Gregorius et Ambrosius et Cosimilus: tandem ex obedientia suscipitur: et ex charitate fraternitatis bene usus fuerit: tandem celestem gloriam obtinebit: id subditur Et erit tibi gloria etc. Cuius ratio subditur cum dicitur Quia omnis qui se exaltat humiliabit. et qui se humiliat exaltabit. Dicebat autem et ei qui se inuitauerat. Quia facis praedictum aut cenam: noli vocare amicos tuos: neque fratres tuos: neque cognatos: neque vicinos: neque diuites: ne forte ipsi te reuocent: et fiat tibi retributio. Sed cum facis primum: voca pauperes et debiles et claudos et cecos.

eligeret: dicens ad illos. Cum inuitatus fueris ad nuptias non discubas in prior loco: ne forte honoratiores te sit inuitatus ab illo: et veniens is qui te et illum vocauit: dicat tibi da huic locum: et tunc incipias cum rubore nouissimo locum tenere. Sed cum vocatus fueris vade recube in nouissimo loco: ut cum venerit qui te inuitauit dicat tibi Amice ascende super. Tunc erit tibi gloria coram his discubentibus: quia omnis qui se exaltat humiliabit: et qui se humiliat exaltabit. Dicebat autem et ei qui se inuitauerat. Quia facis praedictum aut cenam: noli vocare amicos tuos: neque fratres tuos: neque cognatos: neque vicinos: neque diuites: ne forte ipsi te reuocent: et fiat tibi retributio. Sed cum facis primum: voca pauperes et debiles et claudos et cecos.

q Et qui se humiliat non fallat: et sic: finis per dicitur. Ecl. xix.

Est qui nequit se humiliat: et interiora eius plena sunt dolo: sed qui veraciter et ex corde. Et exaltabit. finis per scribitur. Prover. xix. Dumilem spiritus suscipiet gloria. s. Dicebat. Sic consequenter arguit per banicos de cupiditate: quia faciebant conuiuia non moti pietate: sed magis cupiditate intendentes per hoc consequi aliquam utilitatem seu honorem per adiutorium illorum quos vocabant ad conuiuia: et hoc est quod dicitur. s. Dicebat autem et ei qui se inuitauerat. ut per refectorem corporali rependeret ei spiritalem. sed documentum pietatis. Sciendum tamen quod licet dirigeret verbum ad ipsum tamen per hoc alios assistentes qui erant in hoc culpabiles arguebat. t. Cum facis praedictum aut cenam. noli vocare amicos tuos. i. propter amicitiam secularem. y. Neque fratres tuos. i. propter consanguinitatem. r. Neque cognatos. i. propter affinitatem. y. Neque vicinos. i. propter familiaritatem. z. Neque diuites. i. propter aliquam utilitatem consequendam: ideo subditur. a. Ne forte et ipsi reuocent te. Ista reuocatio intelligitur cuiuscumque boni temporalis recompensatio. Notandum tamen quod si vocentur praedicti ad conuiuia propter charitatem mutua nutriendam: merito est: si autem ad lasciuia aut gulam exercendam peccatum est: si autem propter liberalitatem quandam seu urbanitatem indifferenter: et potest bene fieri et male: putat ad finem vltiorem ordinatur qui potest esse bonus vel malus. b. Sed cum facis conuiuium. motus pietatis. c. Voca pauperes. carentes censu. d. Debiles. carentes conatu. e. Claudos. carentes gressu. f. Cecos: prima tuos visu. g. Et beatus eris. quia deus retribuet tibi. Pietas. n. ad omnia utilis est. promissionem habens vite que nunc est et future: prima. Thimo. iij. ideo subditur: Re-

tribuet. n. tibi in resurrectione iustorum. sequitur. b. Hoc autem cum audisset quidam. christum loquentem de resurrectione mortuorum verbo christi. prorupit in uerba. i. Beatus qui in maiori in regno dei. Dicunt aliqui quod per panem iste intelligebat beatitudinem verae que consistit in visione et fructu deitatis christi principaliter et humanitatis secundario quod vocat se panem vite: Job. vj. Alii autem dicunt quod iste erat rudis et carnalis: credens quod resurrectione futura esse ad vitam quibus corporibus indigentem: sicut credunt sarraceni et iudei moderni. Et istud videtur verius: quia statim ipse respondens ait pabolam de his qui propter suam iniquitatem excludendi sunt a conuiuio celesti.

beatus eris: quia non habent retribuere tibi. Retribuet. n. tibi in resurrectione iustorum. Decum audisset quidam te sit discubentibus dixit illi. Beatus qui manducabit panem in regno dei. At ipse dixit ei. Non quidam fecit cenam magnam: et vocauit multos. Et misit seruum suum hora cene dicere inuitatis ut veniret: quia iam parata sunt omnia. Et ceperunt sibi omnes excusare. Primus dixit ei. Nil habeo: et necesse habeo exire et videre illam. Rogo te habere me excusatum. Et alius dixit. Iuga bouum emi quinquaginta: et ego probare illa. Rogo te habere me excusatum. Et alius dixit. Proximum duxi: et ideo non possum venire. Et reuersus fuerit nuntiavit domino suo. Tunc iratus praefatus dixit seruo suo. En cito in plateas et vicus ciuitatis: et pauperes ac debiles

et ceteris gaudenti bus fuerunt inuitati ad beatitudines celestes: primo per prophetas: secundo per ipsum christum eis predicantem in persona propheta: tertio per apostolos: et tamen reuocent venire per fidem: et ideo vocati sunt gentiles: finis per dicitur actu. xij. Vobis oportebat primum loqui verbum dei: sed quoniam repulistis illud: et indignos vos iudicastis eterne vite: ecce conuertitur ad gentes: sic enim nobis precepit deus: et hoc est quod dicitur pabolice. I. Homo quidam etc. i. christus verus homo et verus deus. n. Fecit cenam magnam. i. statuit celestem beatitudinem que vocatur cena: eo quod est refectio vltima. n. Et vocauit multos. quia vult omnes homines saluos fieri. j. Thimo. ij. o. Et misit seruum suum. i. seruos accipiendos singulare per plurali: sicut Exo. viij. Venit musca grauissima. i. multitudo muscarum. p. Et ceperunt simul omnes excusare. i. per mala opera se retrahere: et accipitur hic omnes per maiori parte: quia pauci saluantur respectu: ut dictum est capitulo precedenti. q. Nullam emi. Sic notantur superbi per dominum velle emptum: quia superbi volunt alijs dominari. r. Iuga bouum emi quinquaginta. Per hoc autem intelliguntur cupidi: terrenis nimis intenti finem suum ibi constituent. s. Proximum duxi. Per hoc intelliguntur carnales et lasciuui. Ad ista uo tria uicia reducuntur omnia excludentia a beatitudine celesti: finis per dicitur Jo. prima canonica. n. ca. Omne quod est in mundo: aut est concupiscentia carnis aut concupiscentia oculorum. aut superbia vite. t. En cito in plateas et vicus ciuitatis: et pauperes. etc. quia principes iudeorum et sacerdotes et legisperiti et maiores illius populi propter sua peccata sunt dimissa a deo. Pauperes autem et simplices et publicani illius populi sunt vocati: ut patet in apostolis et in pluribus alijs et de cursu euangelij.

k At ipse dixit ei: homo quidam etc. Dic sequentem christus arguit eos de ingratitudine: quia iudei per ceteris gaudenti bus fuerunt inuitati ad beatitudines celestes: primo per prophetas: secundo per ipsum christum eis predicantem in persona propheta: tertio per apostolos: et tamen reuocent venire per fidem: et ideo vocati sunt gentiles: finis per dicitur actu. xij. Vobis oportebat primum loqui verbum dei: sed quoniam repulistis illud: et indignos vos iudicastis eterne vite: ecce conuertitur ad gentes: sic enim nobis precepit deus: et hoc est quod dicitur pabolice. I. Homo quidam etc. i. christus verus homo et verus deus. n. Fecit cenam magnam. i. statuit celestem beatitudinem que vocatur cena: eo quod est refectio vltima. n. Et vocauit multos. quia vult omnes homines saluos fieri. j. Thimo. ij. o. Et misit seruum suum. i. seruos accipiendos singulare per plurali: sicut Exo. viij. Venit musca grauissima. i. multitudo muscarum. p. Et ceperunt simul omnes excusare. i. per mala opera se retrahere: et accipitur hic omnes per maiori parte: quia pauci saluantur respectu: ut dictum est capitulo precedenti. q. Nullam emi. Sic notantur superbi per dominum velle emptum: quia superbi volunt alijs dominari. r. Iuga bouum emi quinquaginta. Per hoc autem intelliguntur cupidi: terrenis nimis intenti finem suum ibi constituent. s. Proximum duxi. Per hoc intelliguntur carnales et lasciuui. Ad ista uo tria uicia reducuntur omnia excludentia a beatitudine celesti: finis per dicitur Jo. prima canonica. n. ca. Omne quod est in mundo: aut est concupiscentia carnis aut concupiscentia oculorum. aut superbia vite. t. En cito in plateas et vicus ciuitatis: et pauperes. etc. quia principes iudeorum et sacerdotes et legisperiti et maiores illius populi propter sua peccata sunt dimissa a deo. Pauperes autem et simplices et publicani illius populi sunt vocati: ut patet in apostolis et in pluribus alijs et de cursu euangelij.

Euangelium

a Et adhuc locus est. qz nō solū de iudeis. s. etiā de gen-
tibus p̄ diuersas ptes orbis multi sunt vocati ad fidem z
ad gloriā: vt p̄dictū ē: z hoc notat euz dicit. b Et in
vias z sepes. i. extra iudeā discurredo ad pplm gentilem:
sicut fecerūt apli: vt p̄dictū ē. c Dico autē vobis qz ne-

mo rē. Nō ē intelli-
gendū p̄ hoc qz nul-
lus de iudeis sit sal-
uatus: sed qz pauci
cōpatue: sicut cō-
muni mō loquēdi
dicit: Nemo est in ce-
lestia v̄l in foro qm̄
sunt ibi pauci. d
Ibant autē turbe.
Posita p̄futatōne
impenitentiū: hic cō-
sequenter ponitur
instructio sequen-
tiū xpm̄. Et primo
simplici verbo. se-
cūdo pabolico: ibi.
Quis. n. ex vobz.
Circa primū dicit.
e Siquis venit ad
me. i. vult venire p̄
fidē credēdo: sicut
sunt seculares: vel
statū p̄fectōis assu-
mendo: cuiusmodi
sunt religiosi. f
Et nō odit patrem
suū. hic accipit̄ odi-
um large in quātuz
p̄pter p̄turbatōem
parentū z amicorū
nō dimittit venire
ad fidem catholicā
sicut p̄z de sancto

Abysanto: z multis alijs: vel de seculo ad religionē.
g Adhuc autē z aiām suam. i. vitā corpālē eā cōtemnen-
do. p̄pter deū: paratus vitā suā exponere. p̄ fide: casu neces-
sitaris occurrente. h Non pōt meus esse discipulus.
discipulatus autē xpi dupliciter pōt intelligi. Uno modo
generaliter s̄m statum cōem fidelium: z ad hoc sufficit fi-
des cū obseruatōe mandatorū. Alio mō cū hoc p̄ obseruan-
tiam p̄silioz: in verōqz tñ statū requirit̄ rep̄essio cōcupi-
scentiāz carnaliū: magis tñ in secundo mō discipulatus
q̄ primo: id sequit̄. i. Et qui nō baiulat crucē suam. p̄
carnis maceratōem: z cōcupiscentiāz rep̄sionē.
k Quis em̄. Adducit̄ hic p̄r duas pabolas ad suum p̄-
positū de aggressu statū p̄fectōis: qui cōsistit in obserua-
tione p̄silioz. Et primo ostenditur quid requirit̄ in tali aggressu:
scilicet cūdo quid in debito vsu: ibi. Bonū ē sal. Circa primū
dicit. k Quis. n. ex vo. vol. tur. edificare. i. aggredi p̄-
fectōem euangelicā. l Nōne prius sedens. i. detatus
a tumultu passionū deliberans. m Cōputat sumptū.
i. cōsiderat si habeat illud qd̄ ad hoc requirit̄: qd̄ ē p̄ om-
p̄tudo ad relinquendū oia. p̄pter deū: vt patebit postea:
n Ne postea q̄z posuerit fundamentū. qd̄ cōsistit in obser-
uantia mandatorū. o Et nō potuerit p̄ficere. qz nō h̄z
p̄mptitudinē animi ad relinquendū oia: qd̄ est primū in
statu p̄fectionis acquirēdē: talis fuit ille iuuenis: de quo
dicit Math. xix. Qui obseruauerat mandata: cui dixit xpc.
Si vis p̄fectus eē vade z vende oia que habes z da pau-
peribus: Et sequit̄ ibidem: q̄ abūt tristis eo qz multas habe-
bat possessiōes: quāz amore fuit ipeditus a statu p̄fectō-
nis: z iō non habuit sumptus ad p̄ficiendum turrim cui
posuerat fundamentū. p Aut quis rex. Hic ponitur
secunda pabola ad idem cū dicit: Quis rex iturus cōmittē-
re bellū. hic accipit̄ rex quicunqz vult aggredi p̄fectōnis
statū: qz debet bene regere opatiōes z cogitatōes suas z
bz cōmittere bellū: ad rapiendū sibi celeste regnū: s̄m qz

z cecos z claudos itroduc
huc. Et ait suus: Dñe: sc̄m
ē vt im pasti: 7 adhuc loc⁹
est. Et ait dñs suo. 7 Et in
vias z sepes 7 cōpelle intra
re: vt impleat̄ domus mea.
Dico at̄ vobis: qz nemo viro-
rū illoz q̄ vocati sūt gustā-
bit cenā meā: 7 Ibat̄ autēz
turbe multe cū eo: 7 p̄uer⁹
dixit ad illos: Siquis veit
ad me 7 nō odit p̄rem suuz
z m̄rem z yrozē filios z fr̄es
z sorozes: adhuc at̄ z aiām
suā: nō pōt meus eē disci-
pulus. Et q̄ nō baiulat cru-
cē suā 7 venit p̄ me: nō pōt
meus eē discipulus. Quis
em̄ ex vobz volēs turris edi-
ficare: nōne prius sedēs cō-
putat sūpt⁹ q̄ necessarij sūt
si habeat ad p̄ficiendū: ne

di: Math. xij. Regnū celoꝝ vim patit̄ z violenti rapi-
unt illud. q Si possit cū decem milibus rē. i. cū ob-
seruantia decē mandatorū: s̄ qz nō sufficit ad p̄fectōis
statū acquirēdū: vt p̄d̄c̄m ē: qz rex celestis. r Ge-
nit cū. xx. milibus ad se: qz duplā obseruantiam exigit

postea q̄ posuerit fūdamē-
tū 7 n̄ potuerit p̄ficere: oēs
q̄ vidēt: incipiāt illudere ei
dicētes: qz h̄ hō cepit edifi-
care 7 nō potuit p̄sumare?
Aut q̄s rex itur⁹ cōmittē
bellū aduersus aliu regē: n̄
sedēs prius cogitat si possit
cū decē milibz occurrere ei
q̄ cū viginti milibz venit ad
se? Alio q̄n adhuc illo lōge
agēte: legatōez mittēs ro-
gat ea q̄ pacis sunt. Sic q̄
oīs ex vobz q̄ nō renūciat oi-
bus que possidet: non pōt
meus eē discipulus. Bonū
ē sal. Si autē sal euauerit:
in q̄ cōdicit̄: Neqz i terraz
neqz in sterquiliniū vile ē:
7 foras mittēt. Qui habz
aures audiendi audiat.

Laplm xv.

ab eo. i. manda-
torū z cōsilioꝝ:
iō subdit.
s Rogat ea q̄
pacis sūt. assen-
tiendo regi cele-
sti in obseruan-
tia p̄silioꝝ q̄ in-
cipit ab euange-
lica pauertate:
iō cōcludit.
t Sic omis ex
vobz qui non rē.
Et hac cōclusio
ne p̄z q̄ ista pa-
bola z p̄cedens
vadunt ad istaz
intentiōem.
v Bonū ē sal.
Quo quid req̄-
rit̄ in p̄fectōis
aggressu: hic cō-
sequenter ostēdit̄
qd̄ requirit̄
in ei⁹ debito vsu
salz discretio: q̄
requirit̄ in oibz
opibus bonis:
s̄m qz dicit apls
ad Ro. xij. In-
nabile obsequz
v̄m: z hoc qd̄
dicitur.

v Bonum est sal. i. discretio que est condimentū bo-
noz operū: sicut sal ē condimentū ciboz. r Si at̄
sal euauerit. i. discretio defuerit. y In quo cōdicit̄
tur. quia opus bonum de genere: insipidū est z inutile
si careat discretōe. 3 Sed foras mittēt. hoc ē a p̄-
fectōe cadet: vnde z in collationibus patrū collatōne
secūda moysi abbatiz: declaraf̄ p̄ rōnes z exempla q̄
illi qui ceciderunt a statu p̄fectōis hoc fuit cōiteri p̄pe
defectum discretiois.

In ca. xiiij. vbi dicit̄ in postilla: Sicut credunt sarace-
ni z iudei moderni. Additio.
Traditionibus iudeoz talmuticis z alijs ap̄d
eos auctēticiis nullo mō b̄ qz in futuro seculo
boies abis corp̄alibus indigēat: z ideo si forte
sint aliqui moderni q̄ hoc credant hoc cōtingit ex fa-
tuitate eoz. vñ apud p̄cipuos doctozes eoz z s̄m tal-
muticas traditōes: put̄ habet̄ canbedrin ca. vi. i. futu-
ro seculo non est cibus neqz potis nec vsus venereo-
rū: sed iusti ibidē in capitibus eoz coronati delectant̄
in visione diuine habitatiōis: qd̄ si recte intelligeretur
bene adaptaret̄ fructōe diuine in qua sancti cū aureo-
lis fruunt̄ visione xpi: in quo est vera habitatio diuina
vnde magis redarguendi sunt: qz non receperunt co-
ctrinam xpi que traditionibus eoz bene intellectis
maxime consonat.

In eodem capitulo vbi dicitur in postilla: Fuga
boum emi quinqz.

Additio.

Proprius videtur hec pabola per Aug. exponi
in libro de verbis domini: vbi quod dicitur: Mil-
lam emi. applicat ad superbiam: prouē Postil-
lator dicit: vbi autem dicitur: Quinqz iuga boum. ad
q̄nqz sensus carnis q̄ geminati sunt: put̄ ipse declarat

vbi notabiliter exponit illa verba excusatiōis. f. Et co
pbare illa. Non. n. dixit: eo pascere illa: qz ad necessi
tate naturalē bonū ē vti sensibus nō autē ad curiosita
tem z supfluitate: qd aut sequit: Erorem dixi. exponi
tur ex carnalitate: in quo etiā possillato: cōcordat.

Ca. xv.
Erant autē
appropin
quātes.
Supius descri
pta ē peccantiū
monitio ad pe
nitentiā: hic cō
sequenter descri
bit eoz puerfio
ad iusticiā: z pri
mo in generali:
secūdo in specia
li. c. xix. Prima
in tres: qz pmo
ōndit q pecca
tores redeñtes
sunt benigne re
cipiendū: secun
do caute nutrie
di. ca. xvij. tercō
deuote instruē
di. ca. xvij. Pri
ma in duas. qz
primo describit
peccatoz rece
ptio benigna: se
cundo docet eo
rū satisfactio cō
digna. ca. sequē
ti. Circa primū
ōnditur cōuer
sio peccatoz: cū
dicitur.

a Erant autē
approp. ei publi. z
pecca. ex post
eo emendatiōis
vite.
b Et audirēt
illū. pati ei obe
dire. secundo subditur iniusta murmuratio malignan
tiū: cū dicit. c Et murmu. pbari. z scri. d. qz hic pecca
tores recipit zc. Notantes xpm de mala vita: eo qz ta
libus amicabile se pbebat. Et sequit xpi rñsio: cū dicit.
d Sit ad illos zc. In rñsione oñdit q peccatores re
deñtes sunt dulciter recipiēdi: z ad hoc inducūt tres
pabole. secūda incipit: ibi. Aut que mulier. tercia: ibi
Hō quidāz habuit duos filios. e Quis ex vobis.
Hic ponit prima pabola de oue pdita: z hincis pa
storis cum gaudio reportata: z pēs sententia ex dictis
Math. xvij. ca. f Aut que mulier. Hic ponit secū
da pabola de dragma pdita z reinuenta: vbi dicit.
Que mulier habens dragmas decem. Mulier ista est
sapientia diuina hñs nouem ordines angeloz qz dra
gmas nouem: z decima dragma ē humana natura ad
imagines dei facta: z iō capax ipsius p cognitōz z amo
rem: ista dragma decima fuit pdita p peccata pmoz
parentū. g Nōne accendit lucernā. Lucerna ē lu
men in testa: quia diuina sapientia lumē veritatis accē
dit in testa nostre mortalitatis ad querendū naturam
humanā pdita: z reducendā eā ad beatitudinem.
h Nōne euertit domū. Ista domus ē synagoga: que
fuit euersa vt inueniret natura humana. b Et cūz
inueniret cōuocat amicas. i. angeloz societates: qz cō
gaudent de peccatozibus ad deū cōuersis: fm qz dictū
est in pabola pcedēti. Et ex hoc iterū cōcludit: Ita di

Erant autē appropin
quātes ei publicani z
peccatores: vt audirēt illum
Et murmurabāt pharisei
z scribe dicētes: qz h pctō
res recipit z māducat cū ill
Et ait ad illos pabolam
istā dicēs Quis ex vob hō
qz hz centū oues: z si pdide
rat vnā ex illis: nōne dimit
tit nonagintanouē in deser
to z vadit ad illā q pierat
vne inueniat eā? Et cum
inuenit eā: imponit i hu
meros suos gaudēs z veni
ens domū cōuocat amicos
z vicinos dicēs ill. Cōgra
tulami mibi: qz inueni ouē
meā q pierat. Dico vob: q
ita gaudiū erit in celo sup
vno pctōre pñiam agēte: q
sup nonagintanouē iustis
q nō indigent pñia Aut q
mulier hñs dragmas decem
si pdiderit dragma vnā nō
ne accēdit lucernā z euertit
domū z querit diligētē to
nec inueniet eā. Et cū in

co vobis. gau. erit zc. i Homo quidāz. Hic ponit ter
cia pabola de filio pdigo: p que designat ipsi gentilis qui
erat subditus peccatis: vel etiā qz pctōz singularis. di
cit ergo. i Hō qdā. i. ipe deus p nobis hñanatus.
k Habuit duos filios. i. duos plos. s. iudaicū z gentile.

uenerit: cōuocat amicas et
vicinas dicēs: Cōgratula
mi mibi: qz inueni dragma
quā pdiderā. Ita dico vob
gaudiū erit corā angel zci
sup vno peccatore pñiam
agente. Ait autē Hō quidā
habuit duos filios: z dixit
adolescētior ex illis patri.
R: da mibi portōem sub
stātie q me ptingit Et di
uisit illis sbam. Et non p
multos dies: pgregatis oi
bo adolescentior fili pgre
pfectus ē in regione lōgin
quā: z ibi dissipauit sbsā
tiā suā viuendo luxuriose.
Et postq oia psūmass: fa
cta ē fames valida i regiōe
illa: z ipe cepit egere. Et a
bijt z adhesit vni ciuū re
gionis illius: z misit illum
in villam suam: vt pasce
ret porcos. Et cupiebat
implere ventrem suum de
filiquis quas porci mādu
cabant: z nemo illi dabat.
In se autē reuersus dixit

vt duos filios. i. iu
stos z pctōres: qz
pctōres sūt filij dei
inquātū sunt ad
imaginē: s nō sūt
filij dei p grām. l
Et dixit adolescen
tior. i. gentilis ppls
vñ z populi iudai
cus vocat filij dei
primogenit: Ero
iij. Filius me p
mogenitus isrl. vel
pctōz q dicit iuuenis
moribus: z iō dicit
tur adolescentior fi
lius. m Et di
uisit illis sbam. qz
vna dei oib largiū
tur: s diuersimode
n Adolescentior fi
lius pecc. pfectus
ē. p multiplicatōez
peccatoz elongan
to se a deo parit z
a celesti ciuitate.
o Et ibi disipa
sub. suā. qz pecca
ta mortalia tollun
tur bona grē: z pe
iorant bona natu
re. p Viuendo
luxuriose. luxuria
spūali q ē idolatria
qstū ad gentile po
pulū: z luxuria cor
pali nō solū qstū
ad gentile: s etiam
qstū ad peccatores
informē fide hñt.
q Facta ē fames
valida. p defectum
verbi diuini z sacre scripture: qz gētilibus nō data ē lex
tus neqz oracula pphaz: fm illud psal. clxvij. Non fecit
taliter oi natōi z iudicia sua nō manifestauit eis. peccato
ribus etiā iudeis in tali statu lex z pphete nō valebant ad
salutem: ideo subditur. r Et ipe cepit egere. spūalibz
bonis. s Et adhesit vni ciuū regionis illius. s dyabo
lo qui est ciuis in regione vmbre mortis.
t Et misit illū in villam suam. i. occupauit eum circa cu
piditatem mundanā: cuius ville dyabolus dicit dñs: Job.
xij. Venit pnceps mundi huius z in me nō habet quic
qz. y Et pasceret porcos. i. vicia q fetida sunt z imū
da. vñ. j. Lino. vj. ca. Radix oim maloz ē cupiditas: qz
sicut radix ministrat nutrimentū oibus ramis arboris: sic
abundantia tpaliū circa quā versat mundana cupiditas
ministrat materiā z fomentū oibus viciis. r Et cu
piebat implere ventrem suū zc. qz intentus cōgregatiōi tē
poraliū qrit in talibz sufficiētiā: intendēs eā habere p ta
lia: s nō assequit intentū: qz talia nō minuunt cupiditatē
s magis eā augēt: quāto. n. aliquis plus hz de bonis tem
poralibus: tantoplus ad babēda maiora anhelat: fm qz dic
it b s greg. Et h de cōi cursu accidere videmus: z iō hñ sub
dit. y Et nemo illi dabat. qz nō assequit qd intēdebat:
z qz cōsideratio huius defectus inducit aliqñ ad pñiam: iō
subditur. z In se autē reuersus dixit. Homo. n. peccā
to extra se egreditur: quia limites recte rōnis transgredi
tur: z ideo penitendo ad se reuertitur.

verbi diuini z sacre scripture: qz gētilibus nō data ē lex
tus neqz oracula pphaz: fm illud psal. clxvij. Non fecit
taliter oi natōi z iudicia sua nō manifestauit eis. peccato
ribus etiā iudeis in tali statu lex z pphete nō valebant ad
salutem: ideo subditur. r Et ipe cepit egere. spūalibz
bonis. s Et adhesit vni ciuū regionis illius. s dyabo
lo qui est ciuis in regione vmbre mortis.
t Et misit illū in villam suam. i. occupauit eum circa cu
piditatem mundanā: cuius ville dyabolus dicit dñs: Job.
xij. Venit pnceps mundi huius z in me nō habet quic
qz. y Et pasceret porcos. i. vicia q fetida sunt z imū
da. vñ. j. Lino. vj. ca. Radix oim maloz ē cupiditas: qz
sicut radix ministrat nutrimentū oibus ramis arboris: sic
abundantia tpaliū circa quā versat mundana cupiditas
ministrat materiā z fomentū oibus viciis. r Et cu
piebat implere ventrem suū zc. qz intentus cōgregatiōi tē
poraliū qrit in talibz sufficiētiā: intendēs eā habere p ta
lia: s nō assequit intentū: qz talia nō minuunt cupiditatē
s magis eā augēt: quāto. n. aliquis plus hz de bonis tem
poralibus: tantoplus ad babēda maiora anhelat: fm qz dic
it b s greg. Et h de cōi cursu accidere videmus: z iō hñ sub
dit. y Et nemo illi dabat. qz nō assequit qd intēdebat:
z qz cōsideratio huius defectus inducit aliqñ ad pñiam: iō
subditur. z In se autē reuersus dixit. Homo. n. peccā
to extra se egreditur: quia limites recte rōnis transgredi
tur: z ideo penitendo ad se reuertitur.

Euangelium

a Quati mercenarij. i. seruietes. p. mercede eterna.
b In domo patris mei. i. in eccia seu cōgregatōe iustoz
c Abūdāt panibus. f. pane sacre scripture p. eruditōz
d Ego at bic fame pereō. qz si ad pplm gentile referat hoc dcm: pty
qz ei talia nō admī
nistrant. Si autez
ad catholicū pecca
torē: p. q. talia nō
p. ficiunt homj qz
diu manet in mor
tali peccato.
e Surgas. p. infi
delitatis vel pecca
ti derelictōem.
f Et ibo ad p. rez
meū. p. vite me
lioratiōz. **g** Et
dicam ei pater. p.
vera fidei cōfes
sionē: qz tū ad po
pulu gentile: fm il
lud. Rom. x. corde
credidit ad iusticiā
ore at p. fessio fit ad
salutē: qz tū ad ca
tholicū peccato
rē: p. integrā pecca
torū cōtritiōz. **h**
ram cōfessionē.
i Cū aut ad huc
longe esset. i. mor
tū ad penitendū non
tū p. fecte cōtritus:
ad quā requiritur
gratia diuina dūe
niens: o. subdit.
k Vidit illū pater
ipius. oculo elemē
tie. sequit.
l Dixit at pater
ad seruos suos. i.
ad aplos. **m** ecclesie
ministros: quibus
p. cepit p. dicare nō solū iudeis: s. etiā gentilibus. **n** etiā non
solū iustis s. etiā peccatoribus. **o** Cito. p. ferte stolā p. a
mā. i. p. ferendā innocentiā. **p** restitue daz nunciate vere
cōuersis. **q** penitentibus. **r** Et date anulū in manu
eius. i. p. dicare d. andū anulū fidei p. charitatem opantis.
s Et calciameta in pedes. i. sanctorū p. cedentū exem
pla: qz calciameta sunt de pellibus animalū mortuoz.
t Et adducite vitulū saginatū. i. sacramētū eucharistie
fidelibus administrate: in quo immolat xpc q. est vitulū
saginatū p. ter gratie pinguedinē. **u** Et māducem.
qz in p. mītia eccia nō solū ministri eccie sumebāt hoc sa
cramētū: s. etiā totus pplis quotidie: vt habet Act. ij. Et
ad huc semel in anno quilibet xpianus tenet refici hoc sa
cramētū: reficit etiā quotidie qz sacerdotes nō soluz su
munt hoc sacramētū. p. se: s. etiā p. plo. **v** Quia fili
us meus hic mortuus erat. morte culpe.
w Et reuixit. vita gratie. **x** Erat aut filius eius seni
or in agro. quia iudaicus populus in cultu vnus dei erat
occupatus. **y** Et cum ve. **z** app. to. f. ecclesie.
aa Audiuit symphoniā. **ab** choz. qz cum spūssanctus de
scendisset super aplos aliosqz: r. scipulos in die penteco
stes ceperunt laudare deuz varijs linguis: vt h. Act. ij.
Et tunc iudei qui erant in hierlm audientes voces eozuz
admirati sunt. **ac** in ceperunt querere vñ eēt tanta gratia. **ad**
exultatiō: o. subdit. **ae** Et vocauit vnū de ser. **af** inter.
que bec essent: qz petrus. p. alijs r. dicit: o. dēns q. erat ex
vno spūssancti qd iustificat venientes ad fidē catholicā
sive sint iudei sive sint gentiles: vñ. **ag** filius gratia spūssancti
data fuit gentilibus credentibus sicut. **ah** discipulis xpi in

die pentecostes data fuerat: vt h. Act. x. de Come
lio. **ai** alijs gentilibus qui erant cū eo. **aj** Et indigna
tus nolebat introire. qz iudei etiā ad fidē cōuersi fue
runt admirati: qz gentiles quos prius desperant eq
rentur eis in gratia dei: vt habet Act. x. vnde cū petrus

ak Erat aut filius eius senior in
agro. **al** Et cū veiret. **am** et app. to.
p. i. gret. tomū. **an** audiuit sym
phoniā. **ao** et choz. **ap** et vocauit
vnū de seruis. **aq** et interrogauit
qd h. essent. **ar** Illi dixit illi:
Istū tu veni. **as** et vocauit p. a
tu. **at** vitulū saginatū. qz sal
uuz illū recepit. **au** Indicē. **av**
aut. **aw** et nolebat introire. **ax** p.
f. illi. **ay** egressus cepit rogare
illū. **az** Et ille r. dēs dixit p. i
suo. **ba** Ecce tot. **bb** annis seruo ti
bi. **bc** et nunq. **bd** mādatū tuū p.
terui. **be** et nunq. **bf** dedisti mihi
bedū vt cū amicis meis e
pularer. **bg** et postq. **bh** filius tu
hic q. **bi** deuorauit substātiāz
suā cū meretricibus venit:
occidisti illi vitulū sagina
tū. **bj** Et ipse dixit illi. **bk** Fili tu
sp. **bl** mecū es. **bm** et oia mea tua
sunt. **bn** Epulari at. **bo** et gaudere
oportebat. **bp** qz. **bq** ff. tu. **br** h. mor
tuus fuat. **bs** et reuixit. **bt** pierat
et inuentus ē. **Ca. xvj.**

c Et nunq. **ca** dedisti mihi bedū. qz toto tēpe legis mo
saice nunq. tantuz beneficiū datum fuit plo iudaico:
quātū datum est tpe euangelij gentili populo ad fidē
conuersio: ideo etiā beneficia illius xpi modica sunt et
quasi nullius reputatiōis respectu beneficiōz nouele
gis. **cb** Fili tu sp. **cc** mecū es. qz semp aliqui de iudeis
adhererunt deo p. fidē: et multi ex eis receperunt fides
catholicam: qui sunt participes beneficiōz nouele
gis: ideo s. b. dicitur. **cc** Et om. mea tua sunt: Ep. **cd**.
cetera patet ex p. dicitis. Si autem referatur ista pabo
la ad iustū et peccatorē reuertētē: sic filius senior: ex nō
in agro est homo a iuuentute in opibus virtuosus exer
citus. Junior aut filius est peccator penitens: q. diu
male vixit. et aliq. sibi datur a deo maior gratia. **ce** et per
cōsequens maior gloria: q. illi qui bene vixit a iuuen
tute: sicut pater de sancto bonifacio martyre nō ponti
fice: qui inuentus in stupro penituit: et passus est sub
diocletiano cuius festum colit eccia romana secundo
y. d. man. de quo iusti aliq. admirant. que quidē ad
miratio pōt dici quedā indignatio: inquantū talis nō
videtur dignus tāto bono: s. deus pater pacificat hāc
indignatōem: q. nō dicit p. eruditionem vel inspiratiōz
q. hoc non p. uenit ex parte peccatoris penitentis: s.
ex infinita bonitate dei conferentis fm sua vera iudi
cia facultatem humanam omnino transcendentia: et
ad hanc intentionem potest de facili litera applicari.

Orabat autē. Postq̄ descripta ē penitentū receptio benigna: hic sequenter describit eorum satisfactio cōdigna: que potissime ē p̄ d̄nari largitōez: s̄m̄ illud Mat̄. iiii. Peccata tua elemosinis redime: et iniquitates tuas in misericordijs pauperū. Et ad hoc saluator inducit p̄mo pabola. secūdo rez gestā. scda poni tur ibi: **Q**uā dā erat diues. Circa p̄mū p̄mo ponit̄ xpi eruditio: secūdo p̄barisecozz derisio: ibi. Audiebant autē. p̄ia in duas: qz p̄mo ponit̄ pabolenaratio: scdo ip̄ius ad p̄posituz applicatio: ibi. Et ego vobis dico Circa p̄mū sciendū q̄ ad h̄ in dicitur pabola vt hoc intelligat̄ q̄ sicut d̄sp̄sator facies curialitate d̄ bonis d̄ni sui: receptus d̄ in domibus illoz q̄bus fecit: sic diuites huius mundi si de bonis a deo sibi traditis ad dispensatōz vent paupibus recipiēt in domo ip̄oz que est celum: s̄m̄ illud: Mat̄. v. Beati paupes spiritu qm̄ ip̄oz est regnum celoz: dicit ergo. **b** Homo quidā. i. ip̄e deus. p̄ no bis d̄natus. **c** Grat diues. s̄m̄ q̄ dicit̄. xxi. p̄o sic d̄libi de causis: p̄mū est diues p̄ seip̄m et nō est diues maius. et psal. cxi. Gloria et diuitie in domo eius. **d** Qui habebat villā. i. dispensatōz cui tradidit bona temporalia ad dispensandū. **e** Et hic d̄. est ap̄d illū. qz nihil latet eum. **f** Quasi dissipasset bona illius. quia frequenter contingit qz diuites huius mundi et maxime ecclesie ministri quibus tradita sunt bona temporalia ad exponendum in p̄is opibus: frequenter cōsumunt ea in illicitis et sup̄fluis corra voluntatē d̄ni tradentis talia eoz dispensationi. **g** Redde ratōnem. quia de omnibus sibi traditis deus exiget rōnem vsqz ad minimū quadrantē. **h** Jam. n. nō poteris villicare. qz oia a te auferentur in morte. **i** Aut at villi. intra se: quid fa. quia aliqui cōtingit qz diuites h̄ mundi male cōsumētēs bona sibi tradita timore mortis ducunt ad penitentiā et ad cogitandū de vita futura. **k** Hodere nō valeo. i. p̄no labore et penitētia nō possum satisfacere d̄ peccatis: et venire ad vitā beatam. **l** Mendicare erubescō. quia verecunduz debet esse huius mūdi diuitibus petere a paupibus et religiosis suffragia spiritualia: et nō rependere eis in temporalibus bonis. **m** Scio quid faciam. quia bona temporalia eis distribuam. **n** Et cum amo. sue. a vil li. s̄m̄ in morte. **o** Recipiant me in domos suas. i. per eoz suffragia et merita recipiar in vita beata. **p** Aduocatis itaqz singu. debi. d̄ni sui. quia religiosi et paupes quātūcūqz iusti sunt debitozes dei. In hoc tamen tenet ista pabola: qz sicut iste qui curialis fuit creditozibus de bonis d̄ni sui recepit ab illis curialitatez quibus fecerat: si diuites huius mundi si bona eis tradita paupibus dispenserit: p̄ hoc de offensis satisfaciēt pabola. n. similitudo ē. Similitudo autē nō semp̄ currit qz tuoz pedibus immo si teneret in omnibus iam nō eēt

similitudo sed magis identitas. q̄ **E**t lauda. do. villi. iniqui. nō de fraude sed de prudentia: sic diuites huius mundi nō sunt laudabiles d̄ cōsumptōe bonoz in illicitis actibus: sed de hoc qz prudenter se cōuertūt ad distribuendū bona in p̄is opibus: vt p̄ hoc. p̄uideant sibi in vita futura quia sola elemosyna est comes defunctorū: s̄m̄ qz dicit̄ beatus Aug. **r** Quia filij huius seculi. i. homines temporalibus intenti. **s** Prudentiores. i. magis astuti sunt et feruidi in temporalibus negocijs agendis. **t** Filij lucis. i. q̄ homines sp̄ualibus deputati sunt in negocijs sp̄ualibus: et hoc videmus ad sensum frequenter accedere. **u** vna ratio est corruptio nature: p̄ter quaz bō. p̄ior ē ad malum q̄ ad bonum. **v** Alia rō ē quia bōa terrena sunt sensibilia: et iō fortī mouent animū: qz bonum nō mouet nisi vt cognituz: s̄m̄ qz dicit̄ Aug. Inuisa diligere possimus incognita autē nequaqz: sensibilia autē bona sunt magis cognita qz sp̄ualia: quia sensibilia sunt cognita p̄ exp̄ientiaz sensus: illa autē solum p̄ fidem. **v** Et ego vobis dico. **h**ic ponit̄ p̄dicte pabole applicatio cum dicitur. **f** a. vobis amicos de mammo. iniqui. Mammon ē nomen demonis tentantis de diuitijs male acquirēdis: et iō nomen eius ad diuitias significandas deriuatur: et p̄t eē prime vel tercię declinationis: dicendo mammona māmone: vel māmōn māmōnis. Facere igit̄ amicos de māmōna iniquitatis est dare diuitias pauperibus: que dicitur mammona iniquitatis quia frequenter ad iniquitatem inducunt et implicant: non tamen per se sed ex abusu hominum. vnde dicit beatus Ambrosius. Sicut diuitie impedimenta sunt reprobis ita. p̄bis sunt adiuantia virtutis. Aliter etiam potest exponi de diuitijs iniquo affectu vel malo actu acquisitis: de quibus potest tamen elemosyna fieri: vt de acquisitis p̄ meretricium et b̄m̄d̄: dare igitur talia pauperibus est facere sibi amicos de māmōna iniquitatis. i. de diuitijs in quo actu vel affectu acquisitis. Si autē iniusto titulo acquirantur vel possideantur diuitie de eis non debet dari elemosyna: sed est restitutio faciēda. **y** Et cum defeceritis. a p̄ti vita. **z** Recipi. vos in eterna tabernacula. i. per sua merita et suffragia impetrent apud deum vos finaliter recipi in beata vita. **a** Qui fidelis est in minimo: et in maiori fidelis est. bona minima sunt temporalia: similiter sunt aliena a vobis: quia sunt extra nos: bona autem sp̄ualia sunt bona maiora: sunt etiam nostra quia non possunt auferri a nobis et nobis noscentibus. dicit igitur saluator. **a** Qui fidelis est in minimo et in maiori fidelis est. quasi dicat: Qui bona temporalia que sunt minima fideliter dispensauit per elemosynarum largitionem dignus est vt sibi committatur dispensatio sp̄ualium que sunt maiora: qz fidelitas dispensationis prime est argumentum fidelitatis secunde. **b** Et qui in modico iniquus est. bona temporalia que modica sunt in illicitis cōsumendo: aut male retinendo. **c** Et in maiori iniquus est. i. in dispensatione bonozum

Quebat at 7 ad discipulos suos. **N**ō qdaz erat diues q habebat villicū: 7 hic diffamat ē ap̄d illū: q̄ dissipasset bōa illi. Et vocauit illum 7 ait illi. **Q**uid b audio te re. **R**ed de rōnem villicatōis tue. **J**am. n. nō poteris villicare. **A**it aut villi intra se: **Q**uid faciā: qz d̄ns me auferat a me villicatōz. **H**odere nō valeo. **m**edicare erubescō. **S**cio qd faciam vt cū amor fuerit a villicatōe recipiāt me in domos suas. **A**duocatis itaqz singulis debitoribz d̄ni sui: dicebat p̄mo: **Q**uātuz tebes d̄no

meo: **A**t ille dixit: **E**ntū cados olei. **D**ixitqz illi: **A**c cipe cautidē tuā: 7 sede cito scribe qn̄ q̄ginta. **D**eind alio dixit: **T**u vō quātum tebes. **Q**ui ait cētū choros tritici. **A**it illi: **A**c cipe l̄as tuas 7 scribe octoginta. **E**t laudauit d̄ns villicū iniquat. qz prudēt fecisset qz filij h̄ seculi prudētiores filijs lucis i gnātōe sua s̄. **E**t ego vobis dico: **F**acite vob amicos d̄ māmōa iniquat. vt cū defecerit: recipi antvos i etna tabnacula. q̄ fidelis ē i minimo: 7 i maiori fidelis ē: 7 q̄ i modico iniquus est: 7 in maiori iniquus est

Euangelium

spūaliū que maiora sunt: qz infidelitas prima largumē
tū infidelitatis secūde: id sequit. a Si g in iniquo mā
mona fideles nō fuistis. tpalia male dispensando q̄ sunt
magis bona fm̄ apparentiā q̄ fm̄ veritatē. b Quod
verū ē. i. bona spūalia q̄ sunt vera bona. c Quis cre
det vobis rē. i. tra
det vobis ad mini
strandū. q. d. null
sapiens: r̄ iō tales
si pmoueat in ec
clesia: nō ē ex dei or
dinatōe s̄ magis p
missione.

c Et si alieno fi
deles nō fuistis. i. i
tpalibus que sunt
aliena a vobis vt p̄
dictum est.

d Qd vrm̄ est. i.
bōa spūalia q̄ sunt
habentibus intrin
seca: vt p̄dictum ē.

e Quis dabit vo
bis. f. ad dispensan
dū. q. d. nullus sa
piens hoc faceret.

f Nemo pōt duo
bus dñis seruire. f.
cōtrariis: id sequit
g Non potestis
deo ser. r̄ mā. i. obe
dire deo r̄ dyabolo
tentanti de diuitijs
male acquirendis
r̄ male dispensādis.

h Audiebāt autē
dicē dñr̄ ponit phariseoz
derisio irrōnabilis: secūdo eoz
p̄futatō rōnabilis: ibi. Et ait illis. Prīmū ponit cū d̄.
b Audiebāt autē bec oia p̄bari. qui erāt auari r̄ deri. q̄
irrationabiliter loqueret: tū qz abraam fuit diues valde:
vt habet Gen. xiiij. r̄ multi alij qui deo seruierunt r̄ placu
erunt: tū qz lex vetus r̄ pbete inducebant ad seruitutem
dei. p̄mittendo abundantia tpaliū: vt p̄z in multis locis
vete. testamenti: p̄barisci tñ ista inducebant ad defensio
nē sue auaritie. male etiā inducebant ad defensio
nē sue diuitijs nō seruunt eis: nec demoni tentanti: s̄ magis ecō
uerso diuitie eis seruiunt. qz sunt eis iuramenta virtutis:
vt p̄dictū ē: tales autē fuerunt abraā r̄ alij diuites qui deo
seruierunt r̄ placuerunt. h r̄ lex r̄ pbete seruierunt deo
nō p̄mittēbant abundantia tpaliū tanq̄ p̄ncipale p̄
miū: cū sint minora bona q̄ actus meritoz. p̄mū autē p̄
cipale ē maius bonū cū sit finis actus meritoz: r̄ finis sp̄
potior ē his que sunt ad finem ordinata: r̄ iō vbiq̄qz in
sacra scriptura. p̄ actibus virtutū p̄mittunt bona tpalia
sub illis intelligunt bona spūalia r̄ eterna: tanq̄ p̄ncipa
liter p̄missa: neqz tpalia sic p̄mittunt ad malū vsus s̄ ad
bonū. i. Et ait illis. Dicē sequenter ponit phariseoz
cōfutatō: r̄ p̄mo dicta cōfutatō ponit: secūdo dubiuz
remouet: ibi. Facilius. p̄mo igit ponit phariseoz cōfuta
tō: cū d̄. k Vos estis qui iusti. vos corā bo. auari
ciā vram p̄dicto modo colorando false. l Deus autē
nouit corda v̄ra. i. iniquitatē ibi latentē. m Quia qd
hoibus altū est. i. apparens iusticia r̄ nō cr̄is. n Abomi
natio est apud deū. qz fm̄ q̄ dicit beatus hiero. Simu
lata sanctitas duplex ē iniquitas. o Lex r̄ pbete vs
qz ad iohannē. nō q̄ lex vel pbetia defecerit: sed qz extūc
p̄fectio euangelica p̄dicari incipit: que inducit ad cōtem
ptum tpaliū: p̄pter amorem spūaliuz r̄ celestium tanq̄
p̄pter maius bonū expeditius cōsequendū: vñ d̄ libro de
ecclesiasticis de gmatibus: Bonū ē facultates cū dispensa
tōe erogare: melius ē tñ intentōe sequendi xpm̄: totus sil
donare r̄ absolutū a sollicitudine cū xpo egere. Sed qz ad
b requirit magnus conatus liberi arbitrij: id sequit.

Si g in iniquo māmona si te
les nō fuistis: qd verū est:
qs crederet vobis: Et si in
alieno fideles nō fuistis: qd
vrm̄ ē: qs dabit vobis: Me
mo seruus pōt duobz dñis
seruire. Aut. n. vnū odiet:
r̄ alter diliget: aut vni ad
herebit: r̄ alterū p̄temnet.
Nō potestis deo seruire et
māmonē. Audiebāt autē
oia hec pharisei q̄ erāt aua
ri: r̄ teridebāt illū. Et ait
ill. Vos estis qui iustificat
vos corā hoibz: r̄ at nouit
corda v̄ra. Qd qd hoibz al
tū ē: abominatio ē aū deū.
Lex r̄ pbete vsqz ad iohā
nē: ex eo regnū dei euange
lizat: r̄ ois in illud vim fac

p Et ois in illud vim facit: qz homo nutritus r̄ affue
tus in amore bonoz tpaliū nō pōt talia cōtemnere
p̄pter deū: nisi sibi quandā violentiā faciat: qz p̄suetu
to quedā natura ē: ista autē que cōtra naturā sunt: sunt
aliquo mō violenta. q Facilius est. Dicē remouet
dubii: qz d̄ d̄
rat saluator: lex
r̄ pbete vsqz ad
iobānē. possent
aliqui credere:
q̄ ista essent p̄
p̄m̄ amichilā
da qd nō ē verū
immo p̄ xpm̄ su
erunt impleta r̄
imp̄fectio eozū
amora: vt pleni
us declarati su
nt Math. v. ca.
r̄ hoc ē qd dicit
saluator.

Facilius ē autē celū r̄ terrā
p̄terire: q̄ te lege vnū apicē
cadere. Omnis qui dimittit
v̄rore suā: r̄ alteram ducit:
mechat: r̄ q̄ dimissam a vi
ro ducit mechat. Nō qui
dā erat diues qui indueba
tur purpura et abyssō: r̄ es
pula bat quotidiē splēditē
Et erat qdā medic⁹ noīe
lazar⁹: q̄ iacebat ad iannā
ei⁹ vlcereb⁹ plen⁹ cupiēs sa
turari de micis: q̄ cadebāt
de mēsa diuitis: r̄ nemo il
li dabat. S; r̄ canes venie
bāt: r̄ lingebant vlcera ei⁹.
Factū ē autē vt moreretur
medic⁹: r̄ portaret ab āgel
i sinū abrae. Mortu⁹ ē at r̄
diues: r̄ sepult⁹ ē i inferno

q Facilius ē
autē celuz rē. Et
ad hoc inducūt
vnū ex pluz. d.
r Omnis q̄ di
mittit v̄rore rē.
Lex. n. p̄mitte
bat spudū v̄ro
ris: nō tñ sicut li
citur sed p̄pter
maius malū e
uitandum: vt declaratum fuit Deutero. xxiij. r̄ Ma
tbei. xij. Et ideo xpc̄ imp̄fectōem legis amouit qñ in
dissolubilitate matrimonij ondit. d. r Ois qui di
mittit v̄rore rē. r̄ p̄z sententiā ex dictis Math. xij.
s Homo quidā erat diues. Idc̄ inducit exemplum
ad puocandum homines ad opa misericordie ex diuite
dammato p̄pter defectū pietatis r̄ misericordie: r̄ non
dicit hic q̄ sit pabola: qz fm̄ de cōtōres ē narratio rei ge
stē dicit ergo. s Homo quidā. fm̄ q̄ dicit Grego.
nō exprimit nomen eius: qz nō erat a deo cognitus p̄
approbatōem: fm̄ q̄ dicit saluator reprobat⁹ Math.
vij. Nunq̄ noui vos: discedite a me rē. t Erat di
ues. ecce sup̄fluitas in censu. v Qui induebat pur
pura. ecce excessus in vestitu. r Et epula. quo. splē
excedens in victu. y Et erat quidā mendic⁹. no. la
za. exprimit autē eius nomen: qz erat deo cognitus p̄
approbatōem: sicut r̄ moysi dicit: Gero. xxxij. Noui te
ex noīe. Et ex hoc dicit Ambro. hic q̄ ē magis narratō
q̄ pabola. 3 Quia. ad. ia. eius. vt ex vinitate ma
gis apparet duritia diuitis r̄ p̄baretur paciētia pau
peris.

a Cupiens sa. de mi. nō dicit de p̄ciosis.
b Que ca. de men. diui. in quo apparet maxima duri
tia: eo q̄ p̄ire p̄mittebat vñ paup poterat subleuari.
c Et nemo illi da. qz tali dño talis familia etiā cōfor
mabatur in mentis durtia. d S; r̄ ca. ve. r̄ lin. vl
ce. eius. Ecce brutalis pietas in lingendo vlcera pau
peris arguit durtiam diuitis: quia curabiliores erāt
canes paup q̄ eoz dñis.
e Factum est autē vt moreretur mendic⁹. in pa
tientiā que opus perfectum habet p̄batus.
f Et portaretur ab angelis in sinum abrae. i. ad lim
bum sanctorum patrum: vbi descendebant iusti mori
entes anteq̄ imp̄dicamentum generale glorie per pas
sionem xpi esset amotum.
g Mortuus est autē r̄ diues. quia diuitie non pos
sunt a morte saluare. b Et se. ē in infer. f. d̄natoz

uitandum: vt declaratum fuit Deutero. xxiij. r̄ Ma
tbei. xij. Et ideo xpc̄ imp̄fectōem legis amouit qñ in
dissolubilitate matrimonij ondit. d. r Ois qui di
mittit v̄rore rē. r̄ p̄z sententiā ex dictis Math. xij.
s Homo quidā erat diues. Idc̄ inducit exemplum
ad puocandum homines ad opa misericordie ex diuite
dammato p̄pter defectū pietatis r̄ misericordie: r̄ non
dicit hic q̄ sit pabola: qz fm̄ de cōtōres ē narratio rei ge
stē dicit ergo. s Homo quidā. fm̄ q̄ dicit Grego.
nō exprimit nomen eius: qz nō erat a deo cognitus p̄
approbatōem: fm̄ q̄ dicit saluator reprobat⁹ Math.
vij. Nunq̄ noui vos: discedite a me rē. t Erat di
ues. ecce sup̄fluitas in censu. v Qui induebat pur
pura. ecce excessus in vestitu. r Et epula. quo. splē
excedens in victu. y Et erat quidā mendic⁹. no. la
za. exprimit autē eius nomen: qz erat deo cognitus p̄
approbatōem: sicut r̄ moysi dicit: Gero. xxxij. Noui te
ex noīe. Et ex hoc dicit Ambro. hic q̄ ē magis narratō
q̄ pabola. 3 Quia. ad. ia. eius. vt ex vinitate ma
gis apparet duritia diuitis r̄ p̄baretur paciētia pau
peris.

a Cupiens sa. de mi. nō dicit de p̄ciosis.
b Que ca. de men. diui. in quo apparet maxima duri
tia: eo q̄ p̄ire p̄mittebat vñ paup poterat subleuari.
c Et nemo illi da. qz tali dño talis familia etiā cōfor
mabatur in mentis durtia. d S; r̄ ca. ve. r̄ lin. vl
ce. eius. Ecce brutalis pietas in lingendo vlcera pau
peris arguit durtiam diuitis: quia curabiliores erāt
canes paup q̄ eoz dñis.
e Factum est autē vt moreretur mendic⁹. in pa
tientiā que opus perfectum habet p̄batus.
f Et portaretur ab angelis in sinum abrae. i. ad lim
bum sanctorum patrum: vbi descendebant iusti mori
entes anteq̄ imp̄dicamentum generale glorie per pas
sionem xpi esset amotum.
g Mortuus est autē r̄ diues. quia diuitie non pos
sunt a morte saluare. b Et se. ē in infer. f. d̄natoz

q: erat dyaboli prophanus ei primitias reddens: bo-
na spalia in illicitis consumendo 7 horas eius audien-
do cantilenis dissolutis: 7 malis verbis intendendo.

a Eleuans aut oculos suos cum esset in tormentis. qz
eius oculi apti erant p pena q ante fuerant clausi per
culpa.

b Vidit abra-
am aloge. quia
multu etia ante
apros ianue ce-
lesti distabat sta-
e electo: a sta-
tu reproboz in-
tantu q impos-
sibilis erat tras-
itus ab vno in
aliu: vt dicit infra.
Et hoc ar loco
dicit Greg. sup
lucā: 7 ponit in
quarto sinay in
fine q infidelis
in imo. i. i. infer-
no positi an die
iudicii fideles fr
se in requie atre-
dunt: quo: gau-
dia post cotem-
plan nō pnt. qli-
ter an intellige-
dū sit de m bea-
ti Greg. Maio-
riū discreti: 7 in
dicio dimitto: s

"Eleuās at oculos suos cū
eēt i tormentis vidit abraā
alōge 7 lazaru i sinu ei: et
ipe clamās dixit: "Pater abraā
miserere mei: 7 mitte laza-
rū vt intrigat extremū digi-
ti sui in aquā: vt refrigeret
liguā meā: qz crucior i hac
flama. Et dixit illi abraas
Fili recodare qz recepisti
bona in vita tua: 7 lazarus
sitr mala. Quē at hic cōso-
lat: tu vo cruciaris. Et in
his oibz int nos 7 vos cha-
os magnū firmatū ē: vt hi
qui volunt hinc trāsire ad
vos nō possint: neq: inō hu c
trāsmeare. Et ait Rogo g

q damnati vsq: in dies iudicij videant glām beatorū:
vt videntur verba eius sonare: nō hē ex hoc loco suffi-
cientis argumentū: qz saluator narrauit hie rez gestā vt
p dicitur ē: 7 p cōsequens factas ante xpi passionē. Ex
quo sequit q abraā 7 lazarus nō dū erant in gloria ce-
lesti: sed in limbo sancto: 7 patrū. c Pater abraas
Hunc falso 7 p nibilo vocat patrē quē in opibus mi-
sericordie noluit imitari. An 7 saluator Jo. viij. dicit
iudeis: Vos ex pte dyabolo estis etc. d Mitte la-
zarū. irrationabiliter petit illū ad se iuuanduz mitti:
cui micas panis noluit mittere esurienti. e Et re-
frigeret linguā meā. ibi plus cruciabat qz p eam plus
peccauerat fm duo officia nature in quibus lingua de-
seruit. i. gustui 7 loquē: vt habet. ij. de aia: q aut p lin-
guam in officio gustus peccasset par 3 p illud qd supra
dcm ē. Epulabat quod die splendide. Sitr in officio lo-
quē: qz inter epulas splendidas magis relaxatur lin-
gua ad loquēdū inepta. Morandū tñ hic q lingua et
digitus metaphorice dicunt in animabus sepatis: qz
les erant anime lazari 7 diuitis: sicut in deo qui spūs ē
manus d: virtus eius opatiua: 7 sitr in lazaro hic p di-
gitū intelligit virtus eius auxiliatiua: p linguaz diuitū
virtus cōceptus mentis expsiua. f Fili recod. qz
rece. bo. in vita tua. Hoc sibi d: ad augmentū sue pene:
qz maximū infortunij genus ē fuisse felice: vt dic Boe-
tius primo de solatōe. g Hunc aut hic cōsolatur
ppter meritū patientie. h Tu vo cruciaris. ppter
defectum misericordie. i Et in his oi. inter nos et
vos chaos mag. fir. est. i. distantia magna meritozū et
statūū firmata est rigore iusticie diuine: vt impossibil
sit transitus ab vno statu in aliū: nō subdit.

k At bi qui volunt hinc trāsire etc. qz anime sepa-
te sunt extra statū meriti 7 demeriti. Qz autē damnati
vellent venire ad locū electo: nō ē du-
bium: sed de electis q vellent ire ad locū damnato:z
videf falsum. Ad qd dicendū q nō vellent ire illuc ad
manendū: vellent tñ ire illuc si eēt possibile ad pmiqs
suos liberandū. Istud tñ velle intellr fm voluntatez
naturalem nō autē in voluntate deliberatiua: in q cō-

formaf simpliciter diuine iusticie. I Rogo ergo te p
vt mit. eū in vo. patris mei. dixit hoc nō charitate ductus
cum illam non haberet: sed timore seruili: ne in ipoz con-
sortio eius pena auget: quia fuerat eis occasio peccan-
di: tum rōne diuitiaz quas eis diuiserat ad abulum: tuz
exemplo malevite
qz eis dederat ad
sequendū.

te pater: vt mittas eū i vo-
mū patris mei. Habeo em
qngz frēs: vt testet illis ne
7 ipi veniāt in hūc locū tor-
meto:z. Et ait illi abraas
Hnt moysen 7 pphas: au-
diāt illos. At ille dixit: Nō
pā abraas: s siqs ex mortuis
ierit ad eos: pniām agent.
Ait aut illi: Si moysē 7 p-
phas non audiūt: neq: siqs
ex mortuis resurrexerit cre-
dent. Ca. xvij.

Et ait ad discipulos
suos: Impossibile ē vt nō
veniāt scādala. Ve at illi
p quē veniūt. Ut ille illi si
lapis molaris iponat circa

m Et ait illi: hnt
moysen. qui docuit
moralia agenda.
n Et pphas. q vo-
cuerunt mystica et
credenda: 7 ista suf-
ficiunt ad salutem:
ideo sequitur.
o Audiant illos.
Et hoc patz q iste
diues 7 amici eius
erāt de gente iude-
o: qz gentiles non
habebāt doctrinaz
moysi 7 pphetaz.
p Nō pater abra-
am: s siqs ex mor-
tuis etc. moti er nū-
cio sic mirabilis eis
apparente.

q Si moysen 7 p-
phetas nō audi. etc.
Hoc patuit p effe-
ctū: qz lazaro resur-
genti 7 xpo testio-

nū pbibenti nō crediderunt: sed magis interficere eū vo-
luerunt: vt habet Jo. xij. Similiter nec xpo resurgenti: s
magis suaserunt falso ipm nō resurrexisse: 7 corpus eius
a discipulis suis furatū fuisse: vt hē math. vlti.

In ex. xvj. vbi d: in postilla: Lx em pmittebat repu-
dium vxoz etc.

Additio.
Hac pmissione agitur satis large in additōe su-
pra Deuterō. xxij. 7 Math. xij. capitulo: vide
ibi. In eodem ca. vbi dicitur in postilla:
Qualiter autem intelligendum sit dictum Greg. Maio-
rum discretioni dimitto etc.

Additio.
Verba beati Greg. vbi dicit ante diem iudicij. intel-
ligenda sunt ac si dicat: ante diem passionis chu-
sti. In passione enim fuit quodāmodo iudicium
mundi: iuxta illud Iohannis. xvj. capitulo: Hunc iudici-
um est mundi.

Replica.
In capitulo decimo octavo tangit postillator de ma-
trimonij indissolubilitate. Sed Hergen. se oppo-
nit p ea que posuit Deutero. xxij. 7 Math. xij. s
vide cor. Math. xij.

Caplm. xvij.
Et ait ad discipulos suos. Postq saluator ostē-
dit q peccatores penitentes sunt benigne recipiē-
di. Hic consequenter ostendit q sunt caute nutri-
endi. Circa quod primo ponitur informatio xpi benigna
secundo subditur phariseorum interrogatio maligna: ibi
Interrogatus autem a phariseis. Circa primum ponit
xpi instructio: secundo instructionis confirmatio: ibi. Et
factum est dum iret. prima in duas: quia primo ponit di-
cta informatio: secundo apostolorum postulatio: ibi. Et
dixerunt apostoli. Circa primum sciēdum q peccatores cō-
uersi ad penitentiam: primo caute nutriuntur quando a
pbendo eis occasionem reuertendi ad vomitum diligētē
cauet: 7 talis occasio vocatur scandalum: 7 dicit a scan-
dalon grece qd est impactio pedis que facit hominē ruc-
re: prout dicitur sūt Math. xvij. vbi iste passus exponit

Euangelium

Secundo nutriti caute qñ defectus eoz patieter portant: 7 iniurie remittunt: qz de nouo couerfi ad pñiam ppter cõfuetudinẽ pñiam habet quandã pñiatẽ recidiuã: idõ dicit saluator. **b** Si pec. in te frater tuus increpa illũ dulciter 7 charitatiue. **c** Si septies in die 7c. i. toties quoties s̃m q̃ expo sitũ fuit mat. xviij. vniuersitas. n. numero septenario designat. **d** Et dixerunt. Hic dñr pñitur aploz postulario: cauere eniz a scandalis 7 remittere iniurias toties quoties: pcedit ex magnitudine fidei qua aliquis credit 7 sperat p talibus i vita futura remunerari: 7 idõ apli q̃ erant ad huc impfcti 7 ignari audita p̃dicta xpi doctria petierunt augmentũ fidei dicentes.

e Dñe adau. no. fidem. Auges autẽ fides duplicat. vno mō extensiuẽ. scilz qñ plura credibilia cognoscunt et credunt explicitẽ: sicut fideles literati cognoscunt 7 credunt explicitẽ: que simpliciter implicite credunt credendo de talibus in quodã generali illõ qd tenet ecclia. Alio mō auges intensiuẽ: videlicet qñ credibilia clarius cognoscuntur 7 firmiter feruntur: tenentur: 7 vtrinq; augmentũ fidei requirit in ecclie platis: ppter qd apli q̃ post xpm fuerunt primi plati in ecclia dei: petierunt vtrinq; augmentũ fidei qd xpc dedit eis maxime post resurrectionẽ suã dando eis grãm spũs sancti: 7 idõ p̃dicat eis virtutes fidei dicens. **f** Si habu. si. sicut gra. sinapis. qd lz sit modicũ quãtitate: 7 tamẽ maximũ virtute: ppter qd fides ei cõpaf. **g** Dicetis huic arbori moro. i. dicere poteritis. **b** Eradicare et transplantare in mare. duo mira cõiungit. s. radicãtõẽ subitam arboris de terra solida: 7 transplantatiõẽ ei in aqua fluida: vt p hoc magis appareat virtus fidei. s. qz de talibus opibus que nõ sunt principaltẽ virtute credentis sed virtute dei opantis nullus debet eleuari: s. magis sub deo humiliari: idõ subdit. **i** Quis autẽ ve. ba. ser. arã tem. i. laborantẽ in agro. **k** Qui regresso. s. de labore. **l** Dicit illi sta. transi 7 recube. i. quiesce post laborem 7 refocillare. q. d. nõ ita dicit ei a dño suo: sed magis dicit ei. **m** Para q̃ cenẽ ita q̃ post laborem in agro requirit ab eo abor in domo: 7 si in oibus seruus obediãt nõ tñ ppter hoc tenet sibi regratiari dñs: nec seruũ in supbia debz eleuari: qz ad hoc tenebat ex cõditõẽ seruitutis: 7 ex hoc cõcludit xpc q̃ apli de bonis opibus nõ debent eleuari: sed magis humiliari: idõ subdit. **n** Dicite serui inuiles sumus. qz s̃m veritatẽ nulla vtilitas p̃ciet deo de humanis opibus: sed solũ ipis opantibus. **o** Et factũ e. Hic cõsequenter ponit doctrinẽ xpi p̃dicte cõfirmatiõẽ p opa miraculosa in sanatiõẽ decẽ leprosoz: cũ subdit. **p** Occurrerunt ei decem viro leprosi. qz audierat famã de mira-

collũ ei: 7 p̃ciãt in mare: q̃ vt scãdalizet vnũ de pñsillis istis. **Attẽdite vobis** Si peccauerit in te fr tu: increpa illũ: et si pñiaz egerit dimitte illi: 7 si septies i die peccauerit i te: 7 septies i die pueri fuerit ad te dicẽs: penitet me: dimitte illi. **Et dixerũt apli:** dñe: ad auge nob fidẽ. **Dixit at dñs** Si habuerit fidẽ sic grã nũ sinapis dicetis huic arbori moro eradicare 7 trãsp̃latãre in mare: 7 obediet vob. **Quis at hñs seruum arantẽ aut pascẽtẽ boues:** q̃ regresso de agro dicat illi stati trãsi 7 recube: 7 nõ dicat ei: para q̃ cenẽ 7 p̃cingete 7 ministra mihi donec mãduce 7 bibas: 7 post hũ manducab 7 bibes. **Aun qd grãm hz seruo illi: qz fecit q̃ ei impauerat: Nõ puto. Sic 7 vos cũ fecerit oia q̃ p̃cepta sũt vob dicite: ser-**

bilibus xpi. q. **Quis** teterunt a longe. tñ ppter xpi reuerentia: tñ qz nõ debebant appropiare sanis hominibus ne eos inficerent. **r** Et leuauerunt vocẽ suã. ex magno desiderio sanitatis. **s** Dicentes biefu p cep. misc. nos. i. solo vbo potes curare nos. **t** Ite

onũdite vos sacerdotib. **Lex em̃ p̃cepit:** Leuit. xiiij. vt emũdatis a lepra sacerdotib se offerret: 7 hoc duplici de cã. vna erat qz sacerdotẽs debebant iudicare vtrũ talis cõt vere curatus. secũda erat qz p sua emũdationẽ tenebatur offerre sacrificiũ determinatũ in lege. **Legalia aut tunc cursum suũ habuerunt:** vno 7 xpc ea suauit: vt p̃z in ei arcũcissone: 7 oblatiõẽ in tẽplo: 7 immolatiõẽ agni paschalis: et ideo illos quos a lepra sanauit ad sacerdotẽs misit. **v** Et factũ e dum irent mundati sunt. ex fidẽ 7 obedientia ad xpm merito de cõgruo: s. diuina virtute effectiue.

onũdite vos sacerdotib. **Lex em̃ p̃cepit:** Leuit. xiiij. vt emũdatis a lepra sacerdotib se offerret: 7 hoc duplici de cã. vna erat qz sacerdotẽs debebant iudicare vtrũ talis cõt vere curatus. secũda erat qz p sua emũdationẽ tenebatur offerre sacrificiũ determinatũ in lege. **Legalia aut tunc cursum suũ habuerunt:** vno 7 xpc ea suauit: vt p̃z in ei arcũcissone: 7 oblatiõẽ in tẽplo: 7 immolatiõẽ agni paschalis: et ideo illos quos a lepra sanauit ad sacerdotẽs misit. **v** Et factũ e dum irent mundati sunt. ex fidẽ 7 obedientia ad xpm merito de cõgruo: s. diuina virtute effectiue.

x Anus autẽ ex illis 7c. suã sanatiõẽ virtuti xpi imputans. **y** Regressus est. tãq; gratus gratias deo agens. **z** Et hic erat samaritanus. i. de gentibus illis q̃ misse fuerunt a rege assyrioz in samarias 7 alias ciuitates terre illius: captiuitatis inde iudeis 7 translatis in assyrios: 7 habet. iij. Reg. xvij. 7 isti samaritani p̃m colebant idola 7 p̃m deum: 7 iudei nõ cõcabãt cum eis sicut nec cõz alijs gentilibus: vt habetur Jo. iij. **Et per hoc qd dicit:** Et hic erat samaritanus. innuitur q̃ alij nouẽ erant iudei nec reuersi sunt ad gratias agendũ: quia decepti a sacerdotibus quibus se representauerant qui doctrinẽ xpi 7 miraculis detrahãbant s̃m eozum info:matiõẽ: attribuerunt suã sanatiõẽ obseruantie legis 7 non virtuti christi licet a principio fideliter 7 deuote petiuissent ab eo sanari: idõ subditur. **a** Non est inuen. qui redi. 7 da. gloriã deo nisi hic alie. 7 in hoc figuratũ fuit q̃ gentiles venturi erant deuote ad fidẽ xpi: iudeis remanentibus in suo errore. **b** Interrogatus autem. Descripta instructione xpi benigna: Hic consequenter ponit phariseozum interrogatiõẽ malignã. xpc enim in suis sermonibus frequenter fecerat mentionem de aduentu regni dei: vt p̃z ex p̃dictis in hoc euãgelio 7 in alijs 7 ideo pharisei qui doctrinã christi deridebant: vt dicitur est ca. p̃cedenti: arrisio: ab eo querebant. **c** Quando venit regnum dei. q. d. anteq; veniat regnum de quo loqueris occupabit te mors crucis s. minimus tanq; vere paties nõ designatus est eis m̃dere

ronabiliter et mansuete. d. a. **N**o ve. reg. dei cum ob ser. p. aduentu aut regni dei intelligit aduentu xpi ad iudiciu: qz veniet tanqz rex ad iudiciu. Venit aut ad iudiciu duplici. Uno mo particulariter. s. in morte cuiuslibet: qz qualis vnusquisqz in morte reperit: talis iudicio extremo p. sentabit. s. in p. te electoz vsqz da natozum. Alio mo vniuersali: z sic veiet ad iudiciu in fine mu di: z neuter aduentus e cu ob seruatione tps: qz nihil incertu e hora mort. de tpe etiaz futuri iudiciu dixit apo stolus Actu. j. **N**o e vrm nosse tpa vel mometa: z multo fortius illud tps e incertum alijs: s. m. q. dicit aug. Illud verbum oim calculatuz digitos quiesce re iubet.

b. **N**eqz dicet zc. i. no pnt dice recertitudinalr z determinate tpus aduentu xpi ad iudiciu. vno z illi q. voluerut hoc determinate dicere vt abbas Joachim z qda alij inuenti sunt falsum dixisse: qz tpa ab eis determinata trāsierit. c. **E**t ait ad discipulos. **H**ic pnt ponit discipuloz in formatio de aduentu xpi ad iudiciu: vt ppter immensitate psecutionu no credant cito xpm venturu ad iudiciu: nec ppter pacē credant de longe venturu: s. sp sine pati ad cu expectandū: z hoc est qd d. d. **V**eniet dies qn desi. vide. vnu di. s. bo. i. dies extremi iudiciu: q. erit vnus z a iustis desiderand? qz tunc a malis pscntis vite liberabunt: z ad requie glorie transferent: s. m. q. d. infra. xij. **H**is aut fieri incipientibus respicite et leuate capita vra qm appropinquat redemptio vra. qd exponens Bieg. dicit: **L**euate capita vra. i. exbilarate corda. e. **E**t no videbitis. nisi post multas tribulatoes. f. **E**t dicent vobis: **E**cce hic z ecce illic. qz ante aduentu xpi ad iudiciu surgent multi pseudo pphete z multi pseudo xpi. g. **N**olite ire. assentien do tali doctrine. h. **N**am sicut fulgur choruscās zc. q. d. **A**duentus xpi ad iudiciu no erit ambiguus quādo erit de facto: sed erit ita clarus z manifestus: q. nullus poterit dubitare: iō subdit: **I**ta erit filius hois in die sua. i. **P**rimū optz illum mlta pati. **I**n primo em aduentu venit in humilitate z paucis cognitus: et a multis despectus z reprobatus: sed in secūdo aduentu venit manifestus: z gloriosus in pte oibem iudicaturus: s. qz tps illius aduentus est incertū: vt p dca est: iō inducit ad hoc duplex exemplū. **P**rimū e d. tpe diluuij. vt habet Gen. viij. qd notat cum d. k. **E**t sicut factum est in diebus noe. qz boies illius temporis erant in securitate nihil timentes quousqz diluuiū subito submersit oēs excepto noe z bis qui cū eo erāt in arca. **S**cdm exemplū e de tpe subuersionis sodo moz: vt habet Gen. xix. qd notat cū d. l. **S**imil

si. f. est in die loth zc. qz erant in securitate vsqz ad illā bo ram qua dñs p ignē z sulphur destruxit terrā illam. m. **S**cdm bec crit qua die fili. bo. reuel. i. boies erunt in securitate nihil timentes de futuro iudicio vsqz ad illū tēpus quo xpc in humanitate gloriosa manifeste videbitur venies ad iudiciū. n. **I**n illa die qui fuerit in tecto zc. i. tunc no vacabit ali cui intendere nego cijs tpalibus: quia optebit subito euz cōspectibus iudicē comparere. o. **M**emores estote vxoris loth. q. nec habuit spaciū respiciendi retro: s. statim cōuersa fuit in statuam salis vt hē Gen. xix. sic nec tūc homines habebūt spaciū respiciendi retro. i. spaciū intēdendi alicui nego cio: s. oportebit cōstatim cōparere cōspectibus iudicis. p. **Q**uicūqz que sicut aiam suā zc. i. timore mort. de ficiet a fide in tribulatione antixpi q. pcedet iudiciū. q. **P**erdet illam. p. eternam damnā tōem. r. **E**t quicūqz p. diderit illam. p. eligens mori q. cadere a cbaritate fidei. s. **V**iuificabit ea. merendo vitā eternā. t. **I**n illa no cte erunt duo in lecto zc. hoc expositū e matb. xvij. v. **R**espondentes dicunt illi: vbi dñe. i. quo assumetur x. **Q**ui dixit illis: **U**bicūqz fuerit corpus. i. xpc qui iudicabit in forma humana gloriosa. y. **C**ogregabuntur z aquile. i. sancti occurrentes xpo venienti ad iudiciū: s. m. q. d. j. thessal. iij. **S**imul rapiemur cum illis in nubibus obuiam xpo in aere. **L**a. xvij.

Caplm. xvij.

Dicebat autem. **P**ost q. saluator ostendit q. peccatores penitentes sunt benigne recipiendi: z caute nutriendi: hic consequenter ostendit: q. sunt de note instruendi. **E**t diuiditur in duo: quia primo describitur xpi instructio: secundo instructionis confirmatio: ibi. **F**actum est autem. **C**irca primū sciendum: q. deuotio potissime consistit in orōne que est ascensus mentis in deū: s. m. Damaf. de qua saluator hic instruit pntes discipulos qui iam erant ad deum conuersi: z p consequens futuros ad eum p penitentiam conuertendi. primo ergo saluator ostendit orationis efficaciam: secūdo inducit discipulos ad martyrij tolerantiam: ibi. **A**ssumpit autem. z patet ordo quia eleuatio mentis inducit ad contemptuz vite presentis. prima in duas: in ptem pncipalem z incidentalem: secunda ibi. **E**t interrogauit. **C**irca primū sciendus q. ad efficaciam orōnis duo maxime faciūt: vies instantia z hūilitas. primo ergo docet orare instanter: secūdo hūiliter: ibi **D**ixit at z ad quosdam. **P**rimū ostendit p similitudinem vidue que per importunitatem pecum obtinuit effectū.

Euangelium

dicit ergo. a **D**icebat autē et pabolā. i. similitudinē vi-
dūe q̄ postea sequit̄. b **O**m̄i optz sp̄ orare. li sp̄ nō im-
portat stinuitatē t̄p̄is: qz optz orōem interrūpi tēpe doz-
mitōis et aliquid aliaz necessitatū: s̄ importat instantiā
orōnis t̄p̄ibus et horis ad hoc cōgruis. vñ dicit glo. Bede
sup̄ istū locū: **D**icē
dum ē euz sp̄ orare
et nunq̄ deficere: q̄
canonicis horis ro-
gare nō desistit. Cō-
sequēter inducit si-
militudinē. d.
c **J**uder quidā.
nō expūm̄it et nō
mē: qz nō erat deo
cognitus p̄ appo-
batōs. vñ subdit.
d **Q**ui tēū nō ti-
mebat. s̄ offendere
e. Et hoies nō re-
uerēbat. s̄ eos pu-
blice scandalizare.
Et subdit tēp̄ catō
vidue. f **C**in-
dica me de aduersa-
rio meo. faciēdo iu-
sticiā meam. g
Et nolebat. et sua
militia: qz bñ pote-
rat et ex officio face-
re tenebat. b
Per multū t̄p̄s. qz
illa vidua frequen-
ter suā petitiōez re-
petebat. Et q̄ patz
iniusticiā diuturni-
tas in iudice. i
Posthēc autē dixit
intra se. victus pre-
cū importunitate.
k **E**st̄ deus nō ti-
meo. i. si nō p̄
tēū neq̄ p̄ter bo-
mines mouear ad
faciēdū iusticiā
illi vidue. l **T**ñ
qz mol. ē mibi bec
vi. vin. illā. faciēdo ei iusticiā. m **N**e in no. re. sigill.
me. i. suggerendo offendat sua importunitate: et quo ap-
paret motus ad faciēdū iusticiā nō p̄ter amore iusticie
s̄ ad vitatōem sue molestie. n **D**eus at̄ nō fa. vin. rē.
i. si iuder iniquitatis p̄ter p̄cū instantiā fecit vindictā z:
Deus qui necessario ē iustissimus: nō faciet vindictā ele-
ctoꝝ suoz. exm̄tū in pressura et tribulatōe. o **C**lamā-
tium die ac nocte. i. orantū instantē p̄ sua liberatōe et de-
claratōe diuine iusticie. q. d. multo plus exaudiet taliū p̄-
cum instantiā. Sed illud qd̄ d̄: hic de orōne electoꝝ vide-
tur esse extra illud qd̄ d̄: **M**at̄. v. **O**rate. p̄ sequentibus
et calūmiantibus vos. **A**d qd̄ dicendū: q̄ ad bonos p̄tinet
bona sp̄alia et eterna que sunt simpliciter bona optare
suis p̄secutoribus: et hoc mō. p̄ eis orare. sed qz p̄ne t̄p̄a-
les sunt quedā medicāe: qz valent ad emendatōem vite
et declaratōem diuine iusticie: ad sc̄tos bñ p̄tinet petē a
deo hoc mō vindictam de suis p̄secutorib̄: nō ex motu ire
sed ex zelo iusticie. p **D**ico autē vobis. r. s. n. aliquan-
do tardare videat̄ fm̄ humanū iudiciū: tñ fm̄ veritatem
nō tardat: qz oia opatur fm̄ dispositōem sue sapientie in-
finite. q **R**eruntū filiū boīs veniēs. s. ad faciēdū vindi-
ctam. r **P**utas inueniet fidem in terra. q. d. parū in-
ueniet respectiue: loquendo de fide formata et caritate.
s **D**ixit autē. **H**ic p̄r ostendit q̄ ē humiliter orandū: oñ
dens q̄ humilitas ē deo grata: et primo ostendit hoc ver-
bo: secundo facto: ubi. **A**fferēbant autē. **P**rimū facit p̄ pa-

Dicebat autē et pabolā
ad illos: qm̄ optz sp̄
orare et nō deficere: dices.
Juder quidā erat i quā ciui-
tate q̄ tēū nō timebat et ho-
minē nō reuerēbat. Vidua
at̄ quidā erat i ciuitate illa et
veniebat ad eū dices: **C**in-
dica me de aduersario meo.
Et nolebat p̄ multū t̄p̄s.
Post h̄ autē dixit intra se.
Et si tēū nō timebo nec ho-
minē reuerēor: tñ qz mole-
sta ē mibi h̄ vidua vindica
bo illā. **N**e in nouissimo ve-
niēs suggillet me. **E**rit autē
dñs. **A**udire qd̄ iuder iniq̄
tatis dicit. **D**eus at̄ nō faciet
vindictā electoꝝ suoz: clā-
mātū ad se die ac nocte: et
patiā hēbit i illis. **D**ico at̄
vobis: qz cito faciet vindi-
ctā illoꝝ. **T**eruntū filiū bo-
m̄is veniēs: putas inueniet
et fidē i terra. **D**ixit autē et
quosdā q̄ in se cōfidebant
tanq̄ iusti et asp̄nabāt cete-
ros pabolā istā dices: **D**uo

holam publicani et pharisei dicens. **E**t duo homi-
nes ascendebant in templū. qz ad literā erat in alto si-
tum. s. in monte mozia: vt dicit. ij. palyp. ij.
v **A**nus phariseus. apparens iustus.
x **A**lter publicanus. i. publicis negocijs intentus: q̄

hoies ascēdebāt in tēplum
vt orarēt vñ phariseus et al-
ter publicanus. **P**hariseus
stās h̄ ap̄ se orabat **D**eus
grās ago tibi: qz nō sicut
ceteri hoim̄: raptōres: iniu-
sti: adulteri: velut etiā hic
publicanus. **I**eiuo bis i sab-
bato: decimas de oim̄ que
possideo. **E**t publicanus a
lōge stās nolebat nec oculos
ad celū leuare: s̄ p̄cu-
riebat pect̄ suū dices: **D**e-
us p̄p̄. esto mibi p̄ctōri:
Amen dico vob: descēdit
h̄ iustificat̄ i domū suā ab
illo: qz ois q̄ se exaltat hū-
liabit et q̄ se hūliat exalta-
bitur. **A**fferēbant at̄ ad eū
infantes vt eos t̄gēt. qd̄ cū vi-
derēt discipuli crepabāt il-
los. **I**hs at̄ cōnocās illos
dixit: **S**inite pueros veni-
re ad me: et nolite vetare es-
os. **T**aliū est. n. regnū dei.
Amen dico vob: q̄ cū qz nō ac-
cepit regnū dei sicut puer:
nō intrabit i illō. **E**t interrogā

te cōi cursu im-
plicat ad pctm̄
y **P**hariseus
stans. ecce iactā-
tia: qz stabat vt
ab alijs videret
orare: et irreue-
rentia: cū orā-
to deberet se p̄-
sternere.
z **D**eus grās
ago tibi: qz nō sicut
ce. rē. **I**ste
nō p̄p̄ie orauit
sed magis se i-
ctant̄ d̄ iusticia
alios cōdemnā-
to: et orantē iur-
ta se publica-
nū respiciendo.
3 **I**eiuo bis
in sabbato. i. in
hebdomada: q̄
sic denominat̄ a
die dignozi.

a **D**ecimas de
omnium q̄ pos-
sideo. **P**harisei
enī decimas mi-
nimoꝝ vt ruter
mente et animi
ad quas non te-
nebat: vt dicit
aliqui dabāt vt

ceteris iustiores apparent: vt dictum ē supra.
b **E**t publicanus a longe stans. **E**cce dei timor: qua-
si non esset dignus appropinquare.
c **N**olebat nec oculos ad celum leuare. ecce pudor
quasi p̄ peccatis p̄teritis non audens celus respicere.
d **S**ed percutiebat pectus suam. ecce deolo: de pecca-
tis commissis. e **D**eus p̄p̄. esto mibi peccatori. ecce
vera et pura confessio: et ista faciūt ad peccatoꝝ remi-
sionem: ideo sequitur. f **A**men. i. fideliter. **D**ico vob
bis. g **D**escēdit hic de domo dei que erat in mon-
te. vt supra dictum est. h **I**ustificatus ab illo. i. p̄ il-
lo remanente in seibus suis. cuius causa subditur cū
dicat. i **Q**uia ois q̄ se exaltat. p̄ sup̄biam.
k **H**umiliabitur. per penam.
l **E**t qui se humiliat. p̄ veram peccatoꝝ confessionem.
m **E**xaltabitur. in gloria per remuneratio-
nem. **S**icut enim in statera materiali vna parte tēp̄s
sa altera eleuatur et econuerso: sic in statera diuine iu-
sticie decretum est: vt qui eleuantur per sup̄biam in
p̄nti vita: deprimantur per penam confusibilem in fu-
tura: et econuerso: qui se humiliant in p̄nti. p̄ter deum
in futuro ad gloriā eleuabunt.
n **A**fferēbant autem ad eum infantes. **H**ic cōseque-
ter facto ostenditur q̄ humilitas est deo grata et acce-
pta p̄ hoc qz pueros xpc̄ amīcabiliter recepit: et p̄ suā
ex dictis **M**at̄. xij. o **E**t interrogauit. **D**ecēst

pe incidentalis in qua ponuntur duo incidentia. scd3
ponit ibi. **Ait** aut petrus. Circa primū sciendū q qz ie
sus immediate dixerat de pueris: talis est regnū celoꝝ
7 in hoc pabolice loquebat p puericia intelligēs hūmi
litate 7 innocētia. ideo qd3 legisperit q vocat bic pū
ceps: eo q erat
diues: vt p3 ex
sequētib3 petijt
ab eo qd faciē
do habēt regnū
celoꝝ. q. d. di
casimibi plane
7 apte absq3 pa
boli: qd debeo
facere ad pscq3
dū regnū cele
ste. 7 hoc modo
chris3 ei respon
dit: et patz sūia
ex dictis Mat.
xix. vsq3 ibi: p
Que impossib. sē
apud hoies pos
si. sunt apud de
uz. qz ad regnū
celoꝝ nō pnt
hoies ptingere
p3ia virtute: s3
p auxiliū diuie
gratie. q
Ait aut petrus
hic ponit secū
dū incidens: qz
petrus a chris3o
immediate au
dierat qd diffici
le qui pecunias
habent regnū
dei intrabūt: iō
quesiuit a chri
sto qd esset sui et
aliōꝝ remunc
ratio: qz oia ter
rena reliqrāt p
pter chris3um 7
patet chris3i re
sponso ex dictis
Matb. xix. r
Assumpsit ibs.
Postq3 salua
tor oñdit oꝝdis
efficacia: bic cō
sequenter indu
cit discipulos su
os ad martyriū
tolerantiā exē
plo sui: et patet
sententia ex di
ctis Matb. xx.
exceptis que se
quuntur. s
Cōsummabun
tur oia que scri
pta sunt 7c. q3
pphete scripse
runt de passione chris3i futura: vt patet Isai. liij. et Da
nielis. ix. et in multis alijs locis. t Et ipi nihil bo
rū intel. tū qz adhuc erāt rudes 7 imperfecti: tū qz xps fre
quenter eis pabolice loquebat: 7 iō nescierūt si tūc pa
bolice loqueret. v Factū est. Postq3 posita ē chri
sti instructio de efficacia oꝝdis: et de tolerantiā passiois:
bic pnter describit dicte doctrine pfirmatō p op3 mira

uit eū qdā pnceps dicens.
Magister bone qd faciens
vitā etnā possidebo? **Dixit**
aut ei iesus. **Quid me dic**
bonū? **Nemo bon3 nisi sol3**
te? **Mandata nosti. nō oc**
cides: nō mechaberis: nō fur
tū facies: nō falsuz testimo
niū dices: honora p3ez tuū
7 matres. **Qui ait: Hec oia**
custodi a iuuentute mea.
Quo audito iesus ait illi.
Adhuc vnū tibi test: Oia
q̄cūq3 hēs vēde 7 da paupi
b3 7 hēbis thesaurū in celo
7 veni seqre me. **Hic ille au**
ditis 7 tristatus ē qz diues
erat valde. **Vidēs aut ibs**
illū tristē factum: dixit. **Et**
difficile q̄ pecunias hnt i re
gnū dei intrabūt. Isai. 55. n.
camelū p foramē acus trās
ire q̄ diuitē intrare i regnū
dei. **Et dixerūt q̄ audiebāt**
Et q̄s pōt salu3 fieri? **Ait**
illis. **Que impossibilia sē**
apud hoies possibilia sē a
pud deuz. **Ait aut petrus.**
Ecce nos dimisim3 oia: 7 se
cuti sum3 te. **Qui dixit eis:**
Amen dico vobis nemo est
q̄ reliqt domum aut pntes
aut frēs aut vrozē: aut fili
os ppter regnū dei: 7 nō reci
piat multo plura in h3 tpe: 7
i seclō futuro vitā etnā. **Al**
sumpsit aut iesus duodeci:
et ait illis: **Ecce ascendim3**
hierosolymā 7 psummabū
tur oia q̄ scripta sē p pphē
tas de filio hois. **Tradet ei**
gentib3: 7 illudet: 7 flagella

culosuz: sūm q̄ scribit Mar. vlti. Sermonē pfirmante se
quentibus signis: 7 p3 sūia ex dictis Matb. xx. 7 Marci
r. hoc excepto. Factū est aut cū appropinqret iesus hiero
co. i. ppe hierico adhuc existeret: qz sūm veritatē nō accede
bat ad hierico: s3 inde recedebat: vt3 matb. xx. 7 marci. r.
Caplm. xix.

culosuz: sūm q̄ scribit Mar. vlti. Sermonē pfirmante se
quentibus signis: 7 p3 sūia ex dictis Matb. xx. 7 Marci
r. hoc excepto. Factū est aut cū appropinqret iesus hiero
co. i. ppe hierico adhuc existeret: qz sūm veritatē nō accede
bat ad hierico: s3 inde recedebat: vt3 matb. xx. 7 marci. r.
Caplm. xix.

Egressus iesus. Post
q̄ descripta
est puerio peccato
ruz in generalib3: bic
pnter describit in
particulari. sūm cō
ueriōe zachei. Et
diuidit in duo: q3
primo describit cō
ueriōe zachei: sed
remotio dubij: ibi.
Doc illis audienti
bus. Circa primuz
dē: a Egressus
sus hierico pabula
bat hierico. sūm ea
que dicta sunt in fi
ne pcedentis capi
tuli: ista historia za
chei non sequit in
mediate post illū
nationē ceci que fa
cta fuit i egressu ie
su a hierico: sed p3
egressum ei3 ab hie
rico 7 pgressu per
alia loca regressus
fuit ibidē sicut et in
multis alijs locis i
euāgelio v3 pluri
es venisse ad eun
dem locum: 7 i isto
regressu accidit hi
storia istius zachei:
cum dē: b Ecce
vir noie zachei. Et
primū bic nomen
eius: qz dign3 erat
notari ppter puer
sionis facilitatem:
7 ppter conuersi p
fectionem.

bit: 7 cōspuet: 7 postq3 fla
gellauerūt occidēt eū: 7 die
tercia resurget: et ipi nihil
hoꝝ intellexerūt. Et erat v
bū istud abscondituz ab eis:
et nō intelligebāt q̄ dicebā
tur. Factū ē aut cū appro
pinqrēt hierico: eec3 qdā
sedebat secus viā mēdi cās.
Et cū audiret turbā p̄tere
untē interrogabat qd h3 ess3:
Dixerūt aut ei q̄ iesus naza
ren3 trāsiret. **Et clamauit**
dicēs: Jesu fili dauid mise
rere mei. **Et q̄ p̄ibat incre**
pabant eū vt tacēt. **P̄p̄o**
mltomagis clamabat: fili
dauid miserere mei. **Stās**
aut iesus iussit illū adduci
ad se. **Et cū appropinqset**
interrogauit illū dicēs. quid
tibi vis faci3? **Et ille dixit**
Dñe vt videā. **Et iesus di**
xit ei. Respice: fides tua te
salu3 fecit. **Et p̄festim vi**
dit 7 sequebat illū magnifi
cans eū. **Et omīs plebs vt**
vidit redit laudem deo.

Egressus pambula
bat hierico. Et ecce
vir noie zachei. 7 h3 pnceps
erat pblicanoꝝ 7 ip̄e diues
Et q̄rebat vidē ihm q̄s ef
set: et nō potat p̄ turba q3
statura pusill3 erat: Et pre
currēs ascēdit i arbore syco
morū vt vidēt eū: qz ide eāt
trāsitur3. Et cū veniss3 ad
locū: suspiciēs iesus vidit
illū: 7 dixit ad euz. Zachee
festinans descēde: quia ho

sionē nō fuit auarus in retinēdo: qz patus fuit reddere q̄
duplū defraudat ab eo. e Et quere. vi. ihm. et deuoti
one. f Et nō potat p̄ turba. et q̄ p3 deuotō ip̄lanū ad
xpm. seqt. s Suspiciēs iesus. i. apprebās deuotiōem
illū. b Quia bodie in domo tua op̄iet me ma. i. i to
mo materiali. ppter refectionem chris3i et suoz discipulo
rū: et ad ostendendū benignitatē peccatoꝝ reuertēt: 7 iit

c Princeps erat
publicanoꝝ. i. p̄m3
inter illos q̄ vaca
bant publicis acti
bus. f. exactionib3
et vectigalibus le
uandis et deferen
dis q̄ cōiter ad pec
catū implicat: et q̄
in ei3 vocatiōe ap
paret maior dei mi
sericordia. d
Et ip̄e diues. qz a
uarus fuerat in ac
quirēdo: s3 p3 puer

Euangelium

in omni spūali conscientia p gratie infusionē. i Et cū vide-
rent oēs. i. pharisei et alij malignātes. k Murmura-
bant. et hoc irrōnabiliter: qz nullus rōnabiliter pōt mur-
murare si medicus videret egrotū ad ipm sanandū.

l Stans autē zachaeus. ad obediendū dño p̄mptus. vñ
subditur. m

Ecce diuidium bo-
noꝝ meoꝝ dñe to
paupibus. nō dicit
dabo in futuro q̄a
erat patus statim
dare. et hoc etiā p̄z
qz nō oia bona sua
erant male acqui-
ta: qz de illis nō pos-
set elemosinā face-
re. n Et si quid
aliquē rē. l. x. n. in
aliquibus p̄cepit re-
stituere duplū: et in
aliquibus quadrū-
plū: et in aliq̄ibus
quintuplū: vt patz
Ero. xxiij. et ideo p
hoc qz hic exp̄m̄
restitutio media: in
telligit̄ alie due ex-
treme sequitur.

o Et qz et ipse fili-
us sit abrae. dicit h
glosa Bede: Fili-
us autē abrae zachaeus
dicit: nō qz de eius
stirpe genitus. sed
quia eius fidē imi-
tāt vt sicut ille ter-
ram domūqz paternā deseruit ita iste bona sua partienda
pauperibus reliquerat: et sic videt̄ dicere qz nō fuit iude-
natione s̄ gentilis: quia omnes iudei natione de stirpe abrae
descenderant. Idē vñ dicere ambrosij dicit zachaeus cri-
guus meritis sicut ip̄s nationū rē. Aliq̄ibus autē alijs vñ
cōtrariū: qz d. dicit qz murmurabant de chasto intrate do-
mū zachaei eo qz ad hominē peccatorē diuertisset. apud iu-
deos. n. longe abominabilis fuit ingredi ad gentiles q̄s
ad iudeos peccatores: ppter qd petrus etiā p̄ ascensione
christi p̄ reuelationē fuit p̄monit̄: vt absqz tali abomina-
tione ingrediēt domū conuēij: vt b̄r act. x. Et idē si zachae-
us fuisset gentilis magis habuissent occasione murmurandi
eo qz ad hominē gentiles diuertisset: et vñ pbabile qz hanc
cām sue murmuratiōis exp̄ressissent ad colorandū mur-
murationē suā tanq̄ rōnabilem. Itē et hoc qz zachaeus di-
xit. Si quid aliq̄ defraudauit reddo quadruplū. Illa. n. lex
fuit data iudeis et nō gentilibz: et nec ad eā tenebant gen-
tiles in aliquo s̄ solū ad simplū: nisi forte in aliquo casu ex
circūstantia facti: et idē illā legē ignorabant: ppter qd zachae-
us q̄ illam scuit: et fm eā facere voluit vt fuisse iudex an-
te vocationē suā. Nec valet si hoc arguat qz hic dī p̄m-
ceps publicanoꝝ: qz et mathe publican⁹ fuit q̄ tñ iudex
fuit natione vñ et euāgelij suū scripsit hebraice: fm qz di-
cit beatus hieronymus in p̄logo sup mat. p Decillis au-
dientibz. Postq̄ descripta est vocatio zachaei hic dñr vo-
nitur remotio dubij qd primo remouet̄ vbo: scdo facto:
sibi. Et his dicitis p̄cedebat. Circa primū sciendū qz iudei
et etiā apli de regno christi carnaliter sentiebant ante ei-
ascensione credentes eū in regno dauid temporaliter re-
gnaturum: vnde act. i. petierūt a christo: Domine si in tē-
pore hoc restitues regnū israel. vnde et filij zebedei credē-
tes cum sic regnatura petierūt qz vnus ad dexterā suā et
alius ad sinistrā sederet: et ideo qz appropinquabat christ⁹
versus hierusalem: credebant cum sublimandū cito in
regē in regia ciuitate: et hoc est quod dicitur. q Et qz
esset prope hierusalem et qz existimaret. falso tamē.

die in domo tua oportet me
manere. Et festinās descen-
dit: et excepit illū gaudens.
Et cū viderēt omēs mur-
murabāt dicētes: qz ad ho-
minē peccatorē diuertisset
Stans autē zachae⁹ dixit ad
iesū. m Ecce diuidiū bono-
rū meoꝝ dñe to paupibz: et
si quid aliq̄ defraudauit
reddo quadruplū. At ihs
ad eū: Quia hodie sal⁹ tu
hui facta est. eo qz et
ipse fili⁹ sit abrae. Venit. n.
fili⁹ hoīs querere et saluū fa-
cere qd pierat. Decillis au-
dientibz adijciens dixit pa-
bolā: eo qz eēt p̄ hierlm:
et qz existimaret qz festim
regnū dei manifestaretur.

r Et confestim regnum dei manifestaretur. et voca-
tur hic regnum dei regnum ipsius dauid. vnde et pri-
mo Paralyp. xxiij. Sed et salomon sup solium domi-
ni in regem p̄ dauid patre suo rē. et ideo ad hanc falsā
estimationē remouendā. pponit pabolam ad ostendē-

Dixit ergo. nō qdā nobi-
lis abijt in regione longin-
quā accipe sibi regnū: et re-
uert. Vocatis autē decem
seruis suis dedit eis decem
mnas: et ait ad illos. Nego-
ciamini dum venio. Cives
autē eius oderāt eū: et mise-
runt legationē p̄ illū dicē-
tes. Nolum⁹ hunc regnare
sup nos. Et factū est vt re-
diret acepto regno: et ius-
sit vocari seruos qbz dedit
pecuniā vt sciret qntū q̄sqz
negociat⁹ esset. Venit autē
p̄m dicēs: Dñe: mna tua de-
cē mnas acq̄siuit: Et ait il-
li. Euge hōe fue⁹ qz i modi-
co fuisti fidelis: eris patrē
habēs supra decē ciuitates

dum qz in p̄mo
aduentu nō ve-
nerat ad regnā-
dū temporalit̄:
sed magis ad pa-
tiendum et in se-
cundo aduētū
reuerteret ad iu-
dicandum sicut
rex excellentissi-
mus: tñ regnū
suum omnibus
manifestaturus
ideo subditur:
s Homo qui
dam nobilis. id
est christus bo-
mo natus scdm
carnem de sem-
ine dauid regis.
t Et abijt in re-
gionem longin-
quam. i. ad celū
empyreū: p̄ suā
ascensione.

v Accipere si-
bi regnum. sup
ordines angelo-
rum. r Et
reverti. scilicet i
fine mūdi ad iu-

dicium: tunc enim manifestabitur omnibus regnū suū.
y Vocatis autem decem seruis suis. id est fidelibus
vniuersis quorum vniuersitas numeroꝝ: vnde et nu-
meri sequentes sunt replicationes ipsius et partium
eius. viginti enim sunt bis decem. et triginta ter decem
et sic consequenter. 3 Dedit eis decem mnas. id est
vniuersitatem bonorum suorum diuersimode tamē
quia dedit vnicuiqz plus vel minus fm propriam vir-
tutem. a Negociamini dum venio. quia temp⁹ me-
riti currit vsqz ad diem iudicij: in quo tēpore reus dat
tona sua ad hoc qz multiplicentur p̄ fructus bonoꝝ
operum. b Cives autē eius oderant illum. Cives
isti sunt iudei qui pro maiori parte in odium christi se
firmati. c Et miserunt legationē post illum dicen-
tes. Nolum⁹ hunc regnare super nos. quia post ascē-
sionem christi ad celos iudei conati sunt destrucere fidē
catholicam in qua incipit regnū christi: quod com-
plebitur et manifestabitur in fine mundi. d Et fa-
ctum est vt rediret. scilicet ad generale iudicium.
e Iussit vocari seruos. quibus dedit pecuniā. quia
oportebit omnes comparere ante iudicem ad reddē-
dum de omnibus receptis ab eo rationem. f Ven-
it autem primus. quia tunc electi de suis meritis se-
cū pati erunt affare iudici. g In modico fuisti fi-
delis. quia bona etiam spiritualia que habentur in vi-
ta presentī modica sunt respectu bonorum celestium:
que expectant in vita futura. h Eris potestatem
habens supra decem ciuitates. id est gaudebis de feli-
citate omnium: qui p̄ tuam contritiā vel exemplū vi-
te tue conuersi sunt ad bonum. i Et tertius venit.
quia licet ma li reformidēt venire ad conspectum iu-
dicis: tamē oportebit eos ibidem representari.
k Ecce mna tua quam habui repositam in sudario.
Sudarium autem est pannus in quo involuitur cor-
pora mortuorum: et ideo mna tua in sudario reposita

signat tonū dei a bonis opibus ociosum tanq̄ mortu-
um. I Timui. n. iste timor non est nisi pusillanimi-
tas bene agendi. in Quia homo austerus es. licet
em̄ modo tempus sit misericordie in iudicio tñ erit tē-
pus rigoris iusticie: n̄ Tollis qd̄ nō posuisti. 7 me-

tis quod non se-
minasti. quia a
platis eccleie nō
solum requirū-
tur bona in p̄so-
na p̄p̄ta: s̄ in s̄b-
ditis eorum: q̄s
tenentur indu-
cē ad bonum: 7
s̄nia huius patz
plenus ex dicit
Math. xxv. vs.
q̄sibi: o Te-
runtamē inimi-
cos meos. i. iu-
teos q̄ post ascē-
sionē christi co-
nati sūt fidē ca-
tholicam destru-
ere: vt s̄. dicitur
ē. p̄ Addu-
cite huc 7 ineffi-
cite. qz. xliij. āno
post passionem
sp̄i ciuitas hie-
rusalem fuit de-
strueta: 7 p̄ls iu-
deoz occlusus p̄
tyrū 7 yespasia-
nū. In fine etiā
mundi om̄s re-
probi generalē
qui sūt inimici
christi s̄nia mor-
tis eēne sūt in-
terficiendi. q̄
Et his dicitis. H
ōnr ostendit fa-
cto quod decla-
rauerat verbo.
In p̄bola au-
tē immediate p̄-
cedenti duo de-
clarauerat: vñū
p̄tines ad suaz
passionem: ali-
ud ad ciuitatis
hierosolymita-
ne destructionē
igitur primo fa-
cto ostendit pri-
mum: secundo
secundum: ibi.

Et cum appropinquauit vidēs ciuitatē fleuit. Prima
diuiditur in tres: quia primo describit̄ christi humili-
tatis: secundo populi deuotio: ibi. Eunte autem illo. ter-
cio phariseoz in malignatio: ibi. Et quidā phariseorum
Circa primū sic dicit: q̄ Et his dicit̄ p̄cedebat ascē-
dens hieroso. vbi erat passurus: s̄m q̄ p̄dixerat facto
ostendens q̄ erat patissimus se humiliare 7 obedire vs-
q̄ ad mortem contentibilissimam 7 acerbissimam. et
ideo humiliter voluit illic venire sedens super pulluz
asine: sicut fuerat p̄dictum zacharie. ix. Cetera patene-
r̄ dicitis Math. xxi. r̄ Eunte autē illo. Idic ponit̄
populi deuotio: 7 patet sententia ex dicitis Math.
xxi. Excepto quod subditur: s̄ Super omnibus

quas viderant virtutibus. et suscitatioe anim lazari quā
plures viderant fuerunt moti ad istam deuotionē: vt ha-
betur Jobannis. xij. et etiā ex alijs christi miraculis.
c̄ Et quidam phariseozum. Hic consequenter describit̄
phariseozum malignatio: ex inuidia enim quam contra

asine alligatū: cui nemo vn-
q̄ hoim̄ sedit. Soluite illū
et adducite. Et si q̄s vos in-
terrogauerit q̄re soluitis?
sic dicetis ei: Quia dñs o-
perā eius desiderat. Abie-
runt autē q̄ misit̄ erāt: 7 in-
nerūt sicut dixit illis stātez
pullū. Soluētibz autē illis
pullū: dixerunt dñi eius ad
illos. Quid soluitis pullū?
Ad illi dixerūt. Quia dñs
eū necessariū habet. Et du-
rerunt illū ad iesuz: 7 iactā-
tes vestimēta sua supra pul-
lū: imposuerūt iesuz. Eun-
te autē illo substernebāt ve-
stimenta sua in via. Et cuz
appropin̄q̄ret iā ad descen-
sum montis oliueti: cepit̄
om̄s turbe descēdētū gau-
dentes landare eum voce
magna sup̄ om̄ibz q̄s vide-
rant vtutibz dicent̄ es: Be-
neditus q̄ venit rex in noie
dñi: pax in celo: 7 gl̄ia in ex-
cellis. Et q̄daz phariseozū
7 turbis dixerunt ad illuz
Magister increpa discipu-
los tuos. Quibus ip̄e ait:
Dico vob: qz sibi tacuerit
lapides clamabunt. Et vt
appropin̄quit: vidēs ciui-
tatē fleuit sup̄ illā dicens:
Quia si cognouisses et tu
Et qdē in hac die tua que
ad pacem tibi: nunc autem

christum conce-
rant deuotionē po-
puli ad christuz vi-
dere non poterant
ideo dixerunt:
v Magister in-
crepa discipulos tu-
os. quasi dicant: ta-
lē falsum applau-
sum nō debes susti-
nē. r̄ Quibz ip̄e
ait. rationabilē se
excusando 7 p̄be-
tando de futuro.
y Dico vobis. qz
sibi tacuerit: lapi-
des clamabunt. et
hoc fuit impletuz
in sua passione: q̄n̄
discipulis p̄ timo-
re iudeozum taceret
tibus laudē christi
lapides scissi sunt:
vt habetur math.
xxvij. quasi perbi-
bentes testimoniiū
sanctitatis ipsius
christi mortis: pro-
pter quod cer-
turo et alij genti-
les qui erant cum
eo visis tot signis
sanctitatem christi
confessi sunt dican-
tes: Vere filius dei
erat iste: vt habet̄
ibidem.

3 Et vt appropin-
quauit. Hic conse-
quenter ostēdit fa-
cto futuram ciuita-
tis hierosolymita-
ne destructionē: in
hoc quod fleuit ex
compassione: pro-
pter mala super ci-
uitatem et ppli futu-
tura: 7 qz sp̄ in deo cuz misericordia currit iusticia: ideo in
christo primo ostēditur dulcor cōpassionis: secundo rigor
vitionis: tercio in principibus iudeozum malum obstina-
tionis: secunda ibi. Et ingressus. tercia ibi. Principes au-
tē. Circa primum d̄: a Vidēs ciuitatē. scilicet hie-
rusalez in qua diu vigerat cultus diuinus. b Fleuit
super illam. tum p̄pter mala culpe que ibi multiplicata fu-
erant: tum p̄pter mala pene que futura imminēbāt vi-
dens: c Quia si cognouisses. sup. mala dicta. d Et
tu. supple feres. e Et quidez in hac die tua. i. modico
tempore in quo facies voluntatem tuam. f Que ad
pacem tibi. i. modico tempore duraturā: 7 iō nūc gaudes
qz mala imminētia nō vides: ideo subditur: Hinc autēz

Euangelium

abscondita sunt etc. **g** Et circumdabunt te inimici tui. scz romani. **b** Vallo. i. cu exercitu valde forti. **i** Et coangustabunt te vndiq. intantū q pangustia famis inuen- te sunt mulieres filios ppios comedisse: qm q refert iose- pbus libro de iudaico bello: et cā tate destructionis sūdit

k Et q nō cog- ueris tps visitatio- nis tue. pdicationē christi recipiendo: sed magis vsq ad mortē ipm psequi- do. **l** Et ingres- sus. Dic pnr i chris- to ondis rigor vl- tionis in h q vōde- tes z emētes in tē- plo inde eicat p b resignans q essent cūcūcti in gebennā z p rē snia ex dictis Mat. xij. **m**

Principes autē. **b** psequēter describi- tur obstinatio pnci- pū iudeoz et pmo- ptum ad interio- rē machinationes: osō qm ad exteri- orem miserationē: ca. sequēti. Circa p- mū dī: **m** Prin- cipes autē sacerdotū. q pccrāt i spi- ritualibus. **n** Et scribe. q intēde- bant doctrine legē z pphetarū.

o Et principes plebis. q psidebāt in tpalibus dispo- nēdis. **p** Que- rebāt illū pdere. ex cogitātes diuersas vias z modos quo modo possent illū occidere moti ex rā core et inuidia con- tra ipm: iō subdit: **q** Et nō inuenie- bant. cū ecē sanctis- simus: nec etiā au- debant timore po- puli: iō subdit.

r Dis enim pls suspensus erat au- dicens illuz. i. valde attētus ad audien- dā sanctā eius do- ctrinā.

In ca. xij. vbi dī in postilla: Et sic vī dicere q nō fuit iu- deus natiōe s gen- tilis. **additio**

Quod autē zachēus sit natione he-

breus satis ondis p rōnes postillatoris: nec beda p rariū vī dicere si bene intelligant vba euāgelij: qb? sniam suaz adaptat. nā xps dixit q salus facta esset huic domui. s. za- beo habitatori eo q esset filius abrae. Cōstat autē q non nit salus facta zachēo eo q de stirpe abrae genitus esset

abscondita sunt ab oculis tuis. Quia veniet dies i te: z circumdabunt te inimici tui vallo: z circumdabunt te: et coangustabunt te vndiqz z ad terrā psternēt te: z filios tuos q in te sūt. Et non relinquet i te lapidē sup la- pides: eo q nō cognoueris tps visitationis tue. Et i- gressus i tēplū cepit eijcere vendentes et emētes: dicēs illis: Scriptū est: qz domus mea domus orōnis ē. Vos autē fecistis illā spelūcā la- tronū. Et erat tocens quo- tidie i tēplo. Principes atē sacerdotū et scribe z prin- cipes plebis querebāt illū pdere: et nō inueniebant qd facerēt illi. Dis emē po- pulus suspensus erat audies illam. **Laplm. xx.**

Factū ē in vna die tū tocere illo plm in tēplo z enāgelizante: cōue- nerūt principes sacerdotū z scribe cū seniorib? z autē dicētes ad illū: Dic nobis i qua prāte hec facis. Aut qf est qui tedit tibi hāc prāte Rndens autē iesus dixit ad illos: Interrogabo vos et ego vñ vbi: Rndetemi- hi: Baptismus iohānis de celo erat: an ex hominib? At illi cogitabāt intra se dicentes: Quia si dixerim? de celo: dicet. Quare g non credidistis illi? Si autē di- xerim? ex hominib? plebs vniuersa lapidabit nos. cer- ti sūt em iohāne pphētā eē Et rnderūt se nescire vnde

sed qz eius fidem est imitatus: et sic referenda sunt ver- ba Bede ad causam salutis. s. zachēi. hō aut ad ei? stir- pem tm. sicut ex dictis Ambrosij dicentis: zachē? exi- guus meritis sicut populus nationū zc. non videt di- cere q sit de populo nationū: sed q sit de figura populū

effect. Et iesus ait illis: Me- g ego dico vobis in qua po- testate hec facio. Lepit autē dicere ad plebē pabolā hāc Dō qdā plātauit vineā: et locauit eā colonis: z ipe pe- gre fuit multis tpiō. Et in tēpe illo misit ad cultores seruū: vt de fructu vinee da- rent illi. Qui cesū dimiserūt eū inanē. Et addidit alte- rū suū mittere. Illi at hūc qz cedētes: z afficiētes cōtu- melia: dimiserūt inanē. Et addidit tciū mittē: q z illū vulnerantes eiecerūt. Di- xit autē dñs vinee: Quid fa- ciā? Mittā filiū meū dile- ctum: forsitā cū hunc vide- rint verebūt. Quē cū vidis- sent coloni cogitauerūt in- tra se dicentes: Dic ē heres occidamus illū: vt nra fiat hereditas. Et eiectū illum eē vineaz occiderūt. Quid g faciet illis dñs vinee? Ve- niet z pdet colonos istos z dabit vineā alijs. Quo au- dito dixerūt illi: Absit. Il- le at aspiciēs eos ait: Quid est g hoc quod scriptū ē: la- pidē quē reprobauert edi- ficantes hic factus est in ca- put anguli? Dis q cecide- rit supra illū lapidē p qssa- bit supra quē aut ceciderit pminuet illū. Et querebāt pncipes sacerdotū z scribe mittē i illū man? illa hora et timuerūt plm. Cogno- uerūt. n. q ad ipos dixerit si- militudinem hanc. Et ob- seruantes miserunt insidia- tores q se iustos simularēt

nationū: nō est aut in cōueniēs vt aliquis d na- tione israelitica figuret nationē gentiliū: sicut lu- ce. xv. ca. d filio pdigo.

Ca. xij.
Factū est. **h**ic conseqn- ter describit iu- deoz obstinatio- quantū ad insi- dationē exteri- orē. ptra christū z primo circa b describit eoz malicia insidiā- scō eozum sup- bia ad hoc inci- tansabi. Audi- ente omni popu- lo. prima in du- as partes: quia primo eozū ma- licia describit. secundo pstat- tio concluditur ibi. Responden- tes autem. Pri- ma adhuc du- as: quia primo describit mali- cia pncipū in- sidiādo christo p seipos: secun- de p ministros ibi. Et observa- tes miserunt insi- diatores. Circa primus pmit- tit maligna int- rogatio: secun- do subditur int- rogantiū consu- tat o: ibi. Respo- dens autē. Et ista secunda ps- diuidit in duo: quia christus p- mo cōfutat eos responsiōe cau- ta: et secūdo pa- rabolica ad hoc apta: secūda ibi Lepit autem vi- cere. Sententia autem istarum partium p rē ex- dictis math. xij

b Et obseruantes. **h**ic describitur insidiatio pnci- pū iudeozum contra christum per ministros: cuz di- citur. **c** Miserunt insidiatores qui se iustos simu- larant: vt sub specie iusticie facilius Christum tē- perent: sed dicitur Drouer. j. Frustra iacitur bete an

oculos p[er]ator[um]: et ideo frustra insidias tendebat ebri-
 sto: in nulla simulatio possit eum decipere: quia omnia nuda
 et aperta sunt oculis eius: sicut dicitur in Hebr[ea] iij. ca. Certe
 ra patent ex dictis Math. xxi. ca. c. Accesserunt au-
 tem. Idcirco p[ro]nter ponit p[ro]futat[i]o saduceo[rum]: et patet sen-

tentia ex dictis
 Mat. xxi. vsq[ue]
 ibi: **O**mnis
 enim vivunt ei.
 quia iusti s[un]t sine
 defuncti corpo-
 re: vivunt t[ame]n in
 aia resurrecturi
 ad plenam par-
 ticipacione[m] glo-
 ric[is] in iusti simi-
 liter ad declara-
 tione[m] diuine ius-
 titie. e. **N**on
 dentes aut[em]. hic
 ex p[ro]futat[i]o[n]e du-
 dit p[ro]futat[i]o in-
 sidiantu[m] ch[ri]sto:
 et p[ri]mo ex eoz[um]
 p[ro]p[ri]a confessio-
 ne: cu[m] dicit: Dixe-
 runt magister b[ea]t[us]
 dixisti. Sec[un]do
 ex silentij in-
 posicione: cu[m] dicit
 Et ampli[us] non
 audebant eu[m] q[ui]
 q[ui] interrogare.
 tercio ex ignora-
 tie eoz[um] declara-
 tione: cu[m] dicit:
 Quod dicit xp[istu]s
 filiu[m] dauid. et
 p[er] s[un]ta ex dict[is]
 Mat. xxi. **A**
 Audiente aut[em].
 Postq[ue] descri-
 pta est principiu[m]
 iudeo[rum] malicia
 hic sec[un]do de-
 scribit eoz[um] sup-
 bia que fuit p[ri]-
 mu[m] motiu[us] in-
 sis. Ex supbia
 enim et p[ro]sump-
 tione no[n] poterat
 correptione[m] xp[isti]
 sustinere: nec de-
 uotione[m] populi
 ad xp[istu]m videre:
 et pat[et] s[un]ta ex di-
 ctis Mat. xxi. **E**
 excepto q[uo]d seq[ue]-
 tur: **S**ol-
 lute ambulare in
 stolis. i. in culti-
 oribus vestime[n]-
 tis in publicum
 peccare: vt per
 hoc honorabili-
 ores viderent.
Qui deuo-
 rant tomos vi-
 duaru[m]. bona co-
 ru[m] ad se trahen-
 tes et consumen-
 tes sub falsa spe

vt caperet eum in sermone
 et traderent illu[m] principa-
 tui et potestati p[ro]fudis: Et in-
 terrogauerunt eum dicetes.
Adg[er] scimus quia recte di-
 cis et t[er]ces et no[n] accipis p[ro]lo-
 na[m]: s[ed] via[m] t[er]ti in veritate to-
 ces. Licet nobis tributum
 dare cesari: an no[n]?: **R**esponde-
 ras aut[em] volu[m] illo[rum] dixit ad
 eos: Quid me t[er]tat[is]?: **Q**ui
 dicit mihi denarium: cui[us] h[ab]et
 imaginem et inscriptionem. **R**es-
 p[on]detes dixerunt: Cesaris: et
 ait illis: Reddite g[er] que s[un]t
 cesaris cesari: et que s[un]t t[er]ti
 deo. Et no[n] potuerunt v[er]bum
 eius reprehende[re] coras plebe:
 et mirati in r[ati]o[n]e eius tace-
 erunt. **A**ccesserunt aut[em] q[ui]da[m]
 saduceo[rum]: q[ui] negat e[ss]e resur-
 rectione[m] et interrogauerunt
 euz[um] dicentes: **Adg[er]** moyses
 scripsit nobis: si frater alicu-
 ius mortuus fuerit habes
 vxore[m]: et hic sine liberis fue-
 rit: vt accipiat ea[m] frater ei[us]
 vxore[m]: et suscipiat semen fra-
 tri suo. **S**eptē g[er] fr[ater] erant
 et p[ri]m[us] accepit vxore[m] et mor-
 tuus e[st] sine filijs. **E**t seq[ue]ns
 accepit illa[m]: et ipse mortuus
 est sine filio. **E**t t[er]cius acce-
 pit illa[m]: similiter et omnes se-
 ptē et no[n] reliquerunt semē: et
 mortui s[un]t. **N**ouissime om-
 niu[m] mortua e[st] et m[ort]ua. **I**n re-
 surrectione g[er] cui[us] eoz[um] erit
 vxor?: **S**iquidem septē ha-
 buerunt eam vxorem: **E**t ait
 illis iesus: Filij huius secu-
 li nubunt et tradunt ad nupri-
 as illi v[er]o q[ui] digni habebun-
 tur seculo illo: et resurrectio-
 ne ex mortuis: neq[ue] nubent
 neq[ue] ducent vxores neq[ue] vl-
 tra mori poterunt. **E**qua-
 les enim angelis sunt et filij
 s[un]t t[er]ti cum sint filij resurre-

cie sanctitatis. **I**dem accipiet damnatione[m] maiore[m]. **Q**u-
 am q[ui] dicit hierony. Simulata sanctitas duplex est iudic-
 tas: et ideo plectenda est maior pena. **Ca. xxj.**

Respiciens aut[em]. Descripta doctrina ch[ri]sti p[er] modu[m]
 amoris beneficia conferedo: hic p[ro]sequenter descri-
 tionis. **Q**uia v[er]o resurgat
 mortui et moyses ostendit se-
 cus rubu[m] sicut dicit d[omi]n[u]m t[er]ti
 abraa[m] et t[er]ti ysaac et t[er]ti ia-
 cob. **S**e[cond]o aut[em] no[n] est mortuo-
 ru[m] sed viuoz[um]. **O**mnes. n. vi-
 uunt ei: **R**esponde[n]tes aut[em] q[ui]da[m]
 scribar[um] dixerunt ei: **Adg[er]**
 ster bene dixisti. **E**t ampli[us]
 no[n] audebat eu[m] quicq[ue] inter-
 rogare. **D**ixit aut[em] ad illos:
Quomodo dicit ch[ri]stum
 filiu[m] esse dauid et ipe dauid
 dicit in libro psalmoz: **D**i-
 xit d[omi]n[u]s d[omi]no meo sede a
 d[ext]ris meis. **B**onec ponā in-
 imicos tuos scabellu[m] pedu[m]
 tuoz[um]?: **D**auid g[er] d[omi]n[u]m illum
 vocat: et quō fili[us] ei[us] est? **A**u-
 diete aut[em] omni p[ro]p[ri]o dicit di-
 scipulis suis. **A**tendite a
 scribis q[ui] volūt ambulare
 in stolis: et amat salutarē
 in foro et primas cathedras
 in synagogis: et p[ri]mos discu-
 bit[ur] in p[ro]uijs. **Q**ui deuo-
 rant tomos viduar[um]: simu-
 lantes longā orōne[m]. **N**ac-
 cipiet dānatione[m] maiore[m].
Respiciens aut[em] .xxj.
 vidit eos q[ui] mittebat
 munera sua in gazophyla-
 ciu[m] diuites. **V**idit aut[em] et
 quandā viduā paup[er]ulam
 mittentes era minuta duo.
Et dicit: **V**ere dico vobis:
 q[ui] vidua hec paup[er] plus q[ue]
 om[n]is misit. **Q**uia om[n]es hi ex
 abundantia sibi miserūt i mu-
 nera t[er]ti: hec aut[em] ex eo q[uo]d te-
 est illi omnē victu[m] suu[m] que[m]
 habuit misit. **E**t q[ui]busda[m]
 dicentibus de templo q[uo]d bo-
 nis lapidibus et t[er]tis orna-
 tum esset: dicit: **H**ec que vi-
 detis: veniet dies in q[ui]b[us] no[n]
 relinquet lapis supra lapi-
 de[m] q[ui] no[n] destruat. **I**nterro-
 gauerunt aut[em] illum di-

bis eius doctrina p[er]
 modu[m] terro[rum] futu-
 ri iudicij horro-
 re[m] incutiēdo. et q[ui]a
 hoc fit p[ro] responsio-
 ne saluatoris ad p[ro]-
 positā questione[m] in
 ideo p[ri]mo ponit
 questione[m] occasio
 secūdo eiusde[m] p[ro]-
 sitio: ibi. **I**nterro-
 gauerunt aut[em] tercio
 solutio: ibi. **Q**ui di-
 xit. **E**t circa p[ri]mum
 ponit duplex occa-
 sio: secūda ibi. **E**t
 quibusda[m] dicentib[us].
Prima occa-
 sio fuit ex h[oc] q[uo]d x[ristu]s
 viduā mittentem
 duo minuta in ga-
 zophylaciū templi:
 eius oblationes p[er]
 ceteris p[ro]mēdavit:
 et p[er] s[un]ta ex dictis
 Marci. xj. b
Et quibusda[m] hic
 ponit secūda oc-
 casio. **M**unera. n.
 illa ponebant i ga-
 zophylacio. p[ro] suste-
 ratione edificio[rum]
 templi et alijs que
 erāt necessaria ad
 ministeriu[m]: et ideo
 discipuli x[risti] cepe-
 runt loq[ui] de structu-
 ra templi: et alijs q[ui]
 p[ro]tinebat ad e[ss]e or-
 natum: quibus sal-
 uator dicit totū fo-
 re destruendum: et
 pat[et] s[un]ta. c. **I**nter-
 rogauerunt. **H**ic
 p[ro]sequenter ponit
 questione[m] p[ro]posito
 ex quo. n. q[uo]d ch[ri]st[us]
 dixerat templū fo-
 re destruendū que-
 sierunt a ch[ri]sto di-
 scipuli de tempore
 huius destructionis
 et de precedentib[us]
 signis: et q[ui] discipu-
 li post destructione[m]
 ciuitatis et templi
 credebant cito fu-
 tura esse p[ro]summa-
 tionem seculi: ideo
 de hoc mouerūt se-
 cūda questione[m]
 cu[m] p[ro]cederet: vt pat[et]
 math. xxiii. d
Qui dicit. **H**ic co-
 sequenter ponitur
 v[er]iusq[ue] questione[m]

Euangeliū

solutio: 7 primo prime sedo sede: ibi. Et erunt signa. Pri-
ma in duas: qz circa destructione ciuitatis pmo pmitit
pnoftica signa: sedo destructio ipa: ibi. Cū aut videritis.
Ab hac circa pmo pnuiciant mala futura iplo iudeoz
in generali: secundo chrufti discipulis in spali: ibi. Sed an
hec oia. et patz sen-
tentia istarū puz
ex dictis Mathei
xviii. exceptis q se-
quunt: e. Be-
rozefq: de celo. di-
cit em iosephus li-
bro de iudaico bel-
lo: q an destructio
nem ciuitatis stel-
la comata in simili-
tudinez gladij sup
ciuitate apparuit:
7 p annū durauit.
designans futuraz
ppli occasione. f
Sed ante hec oia.
injicient vobis ma-
nus. Quia beatus
stephan? iacobus
frater iobis: petr?
et paul?: 7 fer? oēs
ali apli: et quasi in
numerabiles xpia-
ni fuerunt pio fide
chrufti occisi. g
Tradetes in syna-
gogas. vbi iudei
habebant pntem
iudicandi. h
Trabentes ad re-
ges 7 pcesides. vbi
gentiles habebat
auctoritate ptem
nandi ad mortem.
i Cōtinget autē
vobis in test. f. veri-
tatis euāgelice ibi-
dem pstant pte-
de. k Ponite
g in cordibus vris
z. p hoc nō exclu-
dit meditatio m-
dendi si tempus af-
sit: et facultas scie.
s promittit securi-
tas si ista deficiant

quod frequenter ptingebat in primitiua ecclesia: qz tūc fre-
quenter fideles subito trabebant ad iudices. et cū h erāt
illiterati 7 simplices: q deus pōt tales defende? supplere: iō
sequit: l Ego enim dabo vobis os. i. loquendi pstantiā
m Et sapiam. i. scripturarum intelligentiā: sicut factus
est in multis simplicibus: 7 si nō dabat sp talis intelligen-
tia dabatur tñ loquendi pstantiā: qz in tali casu sufficit ad
salutē confiteri pstanter fidē in generali: quod pōt facere
simplex xpian?. n Cui nō poterunt resistere zc. sicut
pater de beato stephano: de quo scribit Act. vj. Non po-
terant resistere sapie 7 spiritui qui loqbat: o Trade-
mini autē a parentibus zc. sicut legit de beato chrisanto 7
multis alijs. p Et capillus de capite vō nō pibit. hoc
aut addit saluator ad declarandū verit atē future resurre-
ctionis p quā resurgēt in electis: nō solum illa que sunt de
necessitate nature humane: sed etiam ea que faciunt ad
decorē cuiusmodi sunt capilli: quia meditatio huius re-
surrectionis multum facit ad tolerantia martyrii: de qua
saluator loquebatur. q Cum autē videritis. Ibi cō-
sequenter describitur destructio ciuitatis hierusalem 7 pa-

ter inia et dictis math. xxiii. exceptis q sequunt. f
Circūdari ab exercitu hierlm. s. ab exercitu tyti 7 ves-
passiani p que destructa est. s Et cadent in ore gla-
dij. Refert aut iosephus q a principio obfidionis vsq
ad finē cesa sunt decies centena milia. t Et captiu
ducent. qz sedz
ipm ducti sē ca-
ptiu iudeoz vsq
quad nonagita-
septē milia. v
In oēs gentes
qz destructio ci-
uitatis 7 popu-
li facta est in vl-
tionem mortis
chrufti: vt dicitur
est s. ca. xix. et p
hoc q aliq de il-
lo populo ducti
sunt captiu in
omnes gentes:
facta est quedā
testificatio inno-
cētie chrufti 7 p-
fidie iudeoz. r

meuz: Et capill? de capite
vō nō pibit: In patria ve-
stra possidebitis aias vras
Cū aut videritis circun-
dari ab exercitu hierlm: tūc
scitote qz appropinquauit re-
solatio ei?. Tūc q i iudea sē
fugiāt ad mōtes: 7 q in me-
dio ei? discedāt: 7 q in regi-
onibus nō intrēt i ea: qz dies
vltiōis hī sē: vt impleant oia
q scripta sūt. Et aut pgnan-
tibus 7 nutrientibus illis die-
bus. Erit. n. pssura magna
sup trā 7 ira ppo huic. Et
cadēt in ore gladij: 7 capti-
ui ducēt in omēs gētes. Et
ierlm calcabit a gentibus: 7
nec impleant tpa nationum.
Et erūt signa i sole 7 luna
et stellis: 7 i terris pssura gē-
tiū p pfusione sonit? maris
7 fluctuū: ardentibus hoibz
p timore 7 expectatiōe q su-
pueniēt vniuerso orbi. Quā
vtrates celoz mouebunt: et
tūc videbūt filiū hois veni-
entē in nube cum pntate ma-
gna 7 maiestate. Dis at fie-
ri i capiētibus rspicite? 7 leua-
te capita vra: quā appropin-
quat redēptō vra. Et dixit

Et hierlm calcabit a gentibus: 7
nec impleant tpa nationum.
Et erūt signa i sole 7 luna
et stellis: 7 i terris pssura gē-
tiū p pfusione sonit? maris
7 fluctuū: ardentibus hoibz
p timore 7 expectatiōe q su-
pueniēt vniuerso orbi. Quā
vtrates celoz mouebunt: et
tūc videbūt filiū hois veni-
entē in nube cum pntate ma-
gna 7 maiestate. Dis at fie-
ri i capiētibus rspicite? 7 leua-
te capita vra: quā appropin-
quat redēptō vra. Et dixit
fient. In scolastica hystoria ponunt quindecim signa
precedentia. xv. diebus aduentum iudicis. sed vtrum
illi dies quindecim futuri sint continue se habentes vt
interpolate: ibidem sub dubio relinquit. Primo die
erigetur mare quadraginta cubitis sup altitudines mō-
tium stans in loco suo quasi murus. secundo tantū de-
scendet vt vix videri possit: tercio marine belue appa-
rentes sup mare dabunt rugitus vsq ad celum. quar-
to ardebit mare 7 omnes aque. quinto: herbe 7 arbo-
res dabunt rorem sanguinem. sexta ruent edificia. se-
ptimo petre adinuicē collident. octauo fiet generalis
terramotus. nono equabitur terra. decimo eribunt ho-
mines de cauernis 7 ibunt velut amentes: nec mutuo
poterunt loqui. vndecimo surgent ossa mortuoz 7 fra-
bunt sup sepulchra sua. duodecimo cadēt stelle. tercio
decimo moriēt viuētes vt cū mortuis resurgāt: decio-
qro ardebit celū 7 tra. quodecimo fiet nouū celū 7 no-
ua trā 7 resurgēt oēs. vī et ibidē q hieronym? inuenit
ista in annalib? hebreoz: qd? lz sunt multa vā tñ se ibi
multa falsa admixta: et iō de veritate seu falsitate istoz

signoz iudicij maioribus derelinquo. a Leuate capita vſa. qz dies iudicij licz reprobis fit terribilis: ta me electis debet eſſe pſolabilis: qz tunc trãſſerẽt ad gloria. a Attẽdite autẽ. i. diligenter caucte. b Ne forte grauentur corda veſtra. i. depumãt ad vicia. c

Crapula z ebrietate. i. ex ſuperſtitate cibi ex pot. d Et curis huius vite. i. ſupſua ſolitudine terreno. e Et ſupueniet tẽ. i. dies iudicij. f Tanq̃ laqueus. qui euadi nullo modo poterit. z ex hoc loco videt q̃ hoibus exiſteſibus in cõuuiſis z feſtiuitatibz tanq̃ ſecuris et nihil timentibz de die iudicij veniet repente: et idẽ h̃i Matthei xxiii. vbi d̃r: Si cut. n. erãt in diebus añ diluuium comedẽtes z bibentes: nubiãtes z nuptui tradentes: vſqz ad eũ diẽ q̃ intrauit iarchã noe: et nõ cognouerũt donec venit diluuius z tulit omẽs: ita erit et aduenit filij hominis. et hec veritas euangelij videt ſaltem in aliq̃ diffonare ab illis q̃ndecãz

illis ſilitudinẽ: Videte ficulnea z oēs arbores: cũ pducũt iã ex ſe fructũ: ſcitis qm̃ pẽ eſtas. Ita z vos cũ videritis hec fieri: ſc̃tote qm̃ pẽ eſt regnũ dei. Amen dico vobis: qz nõ p̃bit generatio hec donec oĩa ſiant Celũ z terra trãſibũt: vba autẽ mea nõ trãſibũt. Attẽdite autẽ vobis ne forte q̃nẽt corda vſa in crapula z ebrietate. z curis huius vite z ſupueniat i vos repentiã dies illa. tanq̃ laqueus. n. ſupueniet in om̃s q̃ ſedẽt ſup faciẽ om̃is terre. Vigilate itaqz om̃i tpe orãtes: vt digni habeamini fugẽ iſta oĩa q̃ futura ſũt: et ſtare añ filij hois. Erat autẽ diebz tocẽs in tẽplo: noctibz vo exiens morabaſ in monte q̃ vocat̃ oliueti. Et ois p̃ſ mans cabat ad eũ in tẽplo audirẽ eum. Ca. xxiij.

Appropinq̃bat autẽ di

signis ſuprapoſitis z acceptis de apocriphis iudeorũ. s Vigilate itaqz oĩ tpe orãtes. p hoc nõ eſt intelligẽdũ q̃ oĩo ſit ſp̃ cõtinua: qz oportet eã interrumpi. ſomno z alijs neceſſitatibus corporis: ſ ei? p̃nũtias intelligit q̃ nõ interueniat peccatũ mortale impediẽs effectũ ipius: nõ ſubdit: b Et digni ha. fugere tẽ. qz illi q̃ tũc inueniẽt ſine pctõ mortali erũt ſalvi. i Et ſtare añ filij hois. i. ſtare ſecure in iudicio corãz xpõ q̃ iudicabit in forma humana. k Noctibz vo exiens morabaſ in monte q̃ vocat̃ oliueti. vt ibi vacaret orõni. l Et ois p̃ſ mans cabat ad eũ. i. mane accelerabat venire ad predicationis ſue locũ: attrãctõ efficacã et dulcedine doctrine ſue. Ca. xxv.

Appropinq̃bat. Poſtq̃ euãgelĩſta deſcripſit chriſti p̃dicationẽ: hic p̃nter deſcribit ipius p̃ſionẽ p̃ quam ſolutũ eſt precũ noſtre redemptiõis: vbi primo deſcribit maligna chriſti cõp̃renſio p̃ explorationẽ iſdeorũ: ſcdo ei? p̃denũtatio iniuſta p̃ executionẽ gentiliũ ca. ſequenti. Prima diuidit̃ in q̃tuor p̃res: qz p̃mo deſcribit chriſti venditiõ factã nõ ex eius ignorantia: ſed magis ex p̃ſcientia z volũtate: ſecundo ipius venditiõ traditiõ nõ ex ei? diſplicẽtia: ſer charitate: tercio traditiõ cõp̃renſio: nõ ex chriſti impõrẽtia ſer ſua mititate: quarto p̃p̃renſio illuſio nõ ex ſua iniuſticia: ſed humilitate: ſecunda ibi: Venit autẽ dies azimoz. tercia ibi: Comprehẽdentes autẽz

eum. quarta ibi: Et viri q̃ tenebant eũ illudẽbãt ei. Circa p̃mũ d̃r. a Appropinq̃bat autẽ dies feſtũ. i. ſolemnitas paſchalis q̃ celebrabaſ p̃ma mẽſe q̃ntadecima die mẽſis: vt habet̃ Leui. xxij. incipiebat tñ a veſpere p̃cedẽtis diei. b Azimoz. qz fermentum z fermentatũ nõ

es feſtus azimoz qui d̃r paſcha. Et querebãt principes ſacerdotũ z ſcribe quomodo ieſum inſiceret: t̃mebant vo plebez. Intrauit autẽ ſathanas in iudã q̃ congnõibaſ ſchãrioth vnum tẽ duodecim: et abijt z locur? eſt cũ p̃ncipibz ſacerdotũ z mgratibz quẽ admodũ illũ traderet eis. Et gauiſi ſũt z pacti ſẽ pecuniam illi dare: z ſpõndit. Et q̃ rebat oportunitatẽ vt traderet illũ ſine turbã. Venit autẽ dies azimoz: in q̃ necẽ erat occidi paſcha. Et miſit petz z iohẽm dicẽs: Eũtẽ pate nob̃ paſcha: vt mãducem. at illi dixerũt. Ubi vis paremus? Et dixit ad eos: Ecce introcũtibz vobis i ciuitatẽ occurret vob̃ hõ q̃ dã amphorã aque portã: ſeq̃mini eũ in tomũ in quã intrat: z dicetis p̃familias tom: Dic tibi mgr

debebat apparere i tomibus iudeorũ ſeptẽ diebus huius ſolemnitatis: vt h̃i exo. xxi. c Qui dicitur paſcha. id eſt tranſitus: quia tunc tranſiuit angel? tomũ p̃ egyptũ interficiẽs p̃mogenita egyptiorum hebreos ſaluans. d Et q̃ rebant p̃ncipes ſacerdotũz tẽ. moti inuidia p̃tra chriſtum. e Quomodo eũ interficerent. licet eſſi hoc ſũme deſiderarent tñ erat eis difficile p̃pter fauorem populi ad chriſtum: nõ ſubdit: f Zimẽbant vo plebez ne contra eos inſurgeret ſi in xpõ manus mitterent g Intrauit autẽ ſathanas iudã. id eſt aiam iude nõ p̃ illapſum: quia hoc eſt deo p̃mũ: ſed p̃ effectum venditiõẽ xp̃i ei ſuggerẽdo. q Et abijt z lo. eſt cũ p̃ncipibz ſacer. tẽ. Motiũ autẽ iude hic taceſ: ſed exprimẽt mat. xxvj. et iohãnis

xx. ſez vt recuperaret valorẽ vnguanti precioſi eſſiſi ſup chriſtum a maria ſozore lazari. i Et gauiſi ſunt. quia ille modus capiendi chriſtũ per ſuum diſcipulũz videbatur magis poſſibilis z ſecretus. k Venit autẽ dies azimorum. Dic p̃ſequenter deſcribitur ipſius chriſti venditiõ traditiõ. Et p̃mo iſta traditiõ p̃nũtatur. Secũdo executioni dat̃ ibi. Et egreſſus ibat. P̃nũtatiõ dicte traditionis factã eſt a chriſto cum cenaret cum diſcipulis. et ideo p̃mo deſcribitur paſchale conuiuium. ſecũdo inſtituitur euchariſtie ſacramentũ: ibi. Accepit panẽ. tercio ponit dicte traditionis p̃nũtatiõ: ibi. Verũtamen. quarto diſcipuloz informatiõ: ibi factã eſt contẽtio Circa p̃mũ dicitur. k Venit autẽ dies azimorum. iſta erat quartadecima die mẽſis p̃mi in cuius veſpere debebant comedere agnũ paſchalez cũ azimis panibz: nõ ſeq̃. l In q̃ necẽ erat occidi paſcha. z accipit̃ b paſcha nõ pro die ſolemnĩ ſicut s: ſ pro agno paſchali qui illo veſpere debebat occidi. ſequitur: m Ecce introcũtibz vobis in ciuitatẽ. ſcilicet hieruſalem. n Occurret vobis homo tẽ. in hoc dedit eis ſignum directiũ in preparatiõẽ conuiuij paſchalis. o Et dicetis p̃familias tomũz tẽ. hic autẽm creditur fuiſſe chriſti diſcipulus: et ideo prouidit de loco z de agno z alijs neceſſarijs in celebratione conuiuij paſchalis: vt dictũ fuit plẽnius Marci. xiiij. p Deſiderio deſideraui. id eſt valde deſideraui.

Euangelium

¶ Hoc pascha manducare. qz tunc finit vetus testamētū: et inchoauit nouū qd erat sibi in desiderium. **r** Dico. n. vobis qz ex hoc nō man. il. do. imple. in re. dei. rē. quia post illam cenam nō comedit nec bibit donec post resurrectionē suā: in qua impletū est regnū dei: quia tūc ap- ta est ianua: et chris- tū resurrexit ad vi- tam immortalē: et tunc xps cū multē comedit et bibit ad pbandū suē resur- rectionis veritatē: vt habet infra. xx. iij. ca. s. Non bibam de generati- one huius vitis. ge- nerationē vitis vo- cat vinū: quia exp- mitur de fructu vi- tis. **t** Et accep- to pane. **l** Dic con- s. quicquid in fructu eucharistie sacram- tum post legale cō- uiniū: cum dicitur. Et accepto pane g- tias egit. Per hoc ostendit qz in cōse- cratione huius sa- cramenti: perigitur deuotio et oratio.

v Et fregit et de- dit eis dicens: hoc est corpus meū. **rē.** Nō est sic intelligē- dū qz prius frange- ret et daret discipu- lis: et postea diceret verba consecratio- nis: s. magis econ- uerso: qz chris- tū de- dit apls suis corp- suum consecratum et ideo prius dixit verba consecratio- nis que sunt: Hoc est corpus meū. qz verba consecratio- nis efficiunt quod figurant: postea fregit et dedit. **r** Hoc facite in meam commemorationem. quia eucharistie consecratio est quedā dñice passionis rememoratio. et p- pter hoc psecrat corpus sepatim a sanguine: quia in passi- one sanguis fuit separatus a corpore: ideo subdit. Simi- liter et calicem. **rē.** Letera autē que ad istud sacramentum pertinent: tractanda sunt in quarto sententiarum. **y** Geruntamen. **l** Dic pñter chris- tus pronunciat traditionē suā dicens: **s** Ecce manus tradentis me mecum est in mensa. Et quo patet maxima ingratitudo et proditio iu- de: qui ingerbat se cōmesthōi cū chris- to quem nō latebat sua pditio. **a** Et quidē filius hominis. qz licet sit deus et homo: nō tamen tradebat et patiebat sibi diuinitatē in q- impassibilis est: s. tm sibi humanitatem: sibi q- diuinitatē ē in puidētia dei p salute mundi. **b** Geruntamen ve illi homini p quē tradet. **rē.** qz licet iudas post factū pen- tuerit: hoc tamen fuit inutiliter: quia p desperationem se suspendit: vt habet matb. xxv. **c** Et ipsi ceperunt q- rere inter se. **s.** apostoli. **d** Quis esset ex eis q- h factu- rus esset. tamen nesciuerūt: qz hoc chris- tus non reuelauit manifeste: sed tñs iohanni secrete: vt habetur iohānis. xij. **d** Facta est cōtētio. **l** Dic consequenter ponitur informa- tio discipuloz: et primo ostenditur qualis sit aptus ad of- ficiū p- dationis: scdo qd foret eis licitū tpe psecutionis:

ibi. Et dixit eis. Adhuc primo ponit informatio disci- puloz in generali: scdo ipsius petri in specialitabi. **l** Aut autē dñs symoni. Adhuc primo informat discipulos d- p- dationis aptitudine. scdo de pñij magnitudine. ibi **l** Eos autē. Circa primū sciendū q- cū apli audierūt xps

est in mensa. **¶** Et quidē fili- us hoīs sibi q- diffinitus est vadit. **¶** Geruntamen ve hoī illi p quē tradet. **¶** Et ipsi cepe- rūt querere inter se: q- esset ex eis q- hoc facturus eēt. **¶** Fa- cta est autē et p- tētio intē eos: q- eos videret esse maior. **¶** Dixit autē eis: Reges genti- um dñant eoz: et p- tatem ha- bent sup eoz beneficia vocā- tur. **¶** Eos autē non sic. s. qui maior est i vobis fiat sicut minor: et qui p- cessor ē: sicut ministrator. **¶** Nam q- ma- ior est: q- recūbit an qui mi- nistrat. **¶** Nonne q- recūbit? **¶** Ego autē in medio vrm sū sicut q- ministrat. **¶** Eos au- tem elitis q- pmanistis me- cū in tēta tōmbz meis. **¶** Et ego dispono vobis sicut di- sposuit mihi pater me- re- gnū: vt edatis et bibatis su- per mēsam meam in regno meo: et sedeat sup thro- nos iudicātes duodeci tri- bus israel. **¶** Ait autem to- min⁹ symoni: **¶** Symō ecce

intendit concludere q- ille est aptus ad succedendum sibi in regimine ecclesie qui est fundatus in vera humi- litate. **v** Eos autē. Postq- ostendit aptitudines p- lati: hic psequenter ostendit magnitudinem pñij di- cens: Eos autē elitis qui pmanistis mecum. i. n. iudas exierat de societate eoz accepto pane intincto: vt bāt- tur **h. xij. i.** In tentationibus meis. qz immu- nebat agonia sue passionis. **k** Ego dispono vobis regnū. quod intelligit dupliciter. **¶** Vno modo d- regio militantis ecclesie: cui⁹ regimē chris- tus tradidit aposto- lis. **¶** Alio modo de regno triumphantis ecclesie ad qd erant apostoli assumendi post laborē vite p- sentis. **l** Et edatis et bibatis. **¶** Hoc similiter dupliciter intel- ligitur. **¶** Vno mō de sacramento eucharistie: cuius p- se- crationem acceptionē et dispensationem chris- tus tra- didit apostolis. **¶** Alio modo de fruitione glorie: ad quā apostoli erant p- destinati. **m** Et sedeat sup thro- nos. quia in iudicio extremo erūt assessores chris- ti iu- dicantis. **n** Ait autē. posita informatione discipu- loz in generali: hic ponitur informatio petri in specia- li de fragilitate humana p- sideranda et de constantia tū dei adiutorio habenda: cū dicit: **o** Symon ecce sa- thanas expet. vos. i. studiosē que siunt per tentatōes subuertere: et multū māt ad subuersionē sanctorū: il-

predicētē tradi- tōne sui ad mor- tes crediderunt firmiter h- ec futu- rū: et id ceperūt querere inter se q- inter aplos esset p- uementi- or ad tenendūz chris- ti locū: et h- est quod dicit: **v** Facta ē au- tez inter eos cō- tentio. i. disqui- sio. **e** Quis eoz videret eē ma. i. aptior ad p- sidentūz alijs loco xpi: et ideo chris- tus de hoc eos docuit: vt licet q- ille esset ad hoc aptior: q- cēt v- b- uior p- p- rariū ad ter- renā dominatō- nem. Et ad hoc inducit exēplūz sui dicens. **f** Quis maior est q- recūbit an q- ministrat. **h** Nonne qui recūbit: q. d. sic: sibi iudicium humanū et infert: **g** Ego autē in me- dio vestrum sūz sicut q- ministrat. **l** Hoc iā ostendat in lotionē pedū suoz discipulo- rum. **¶** Et ex hoc

los em pulsare negligit quos quasi iure quieto posside re se sentit: vt dicit grego. p At cribraret. i. tētati onis impulsu cōcuteret: et sicut in tali cōcussione rema net palea 7 transit farina: sic iudas remansit dyabolo ad penā eternā: alij vō apli transierūt ad gloriā. q

Ego autem ro gavi p te vt nō deficiat si. tua. s. finaliter. Non enim rogavi q petrus nō cade ret: s vt in casu nō remaneret: ideo sequit: r Et tu aliquan do cōuersus. sci licet de pctō ad gratiam. s Confirma fra tuos. Hoc dicitur ci. q ecclia erat sibi mittē da: vt habet io ban. vlt. vbi ter diaf ei a chusto pasce agnos me os. Et hoc eti am patet fidē nō deficere vsq ad finē mundi: potissime in eccle sia romana que a petro p chri stum fundata ē c Dñe tecum pa. sū 7 in car. 7 in mort. ire. hoc dixit ex seruoze 7 cōfidēs d sua constantia 7 vir tute: ideo conse quēter pdiaf si bi sua fragilitat

v Non cantabit hodie gallus donec ter abne. nosse me. Nost binam aut negationē petri gallus cantauit: sed petrus nō aduertit. Sed post tertiā cū iter gallus cantauit: put fuit expositū plenius marci. xiii. r Et dixit eis. Idic pñr ostendit qd foret aplis licitū tpe psecutiōis. Quia cū primo chris? misit eos ad pdicā dū dedit eis formā incedēdi: vt sine pecunia 7 promisi one alia necessariōz incederent: vt dictū fuit s. r. capi. et ideo forte crederet q tpe psecutionis q innumeret nō liceret eis talia portare qd remouet dicens: y Sed nunc q habet sacculū. ad portandū pecuniā. p. p uisione necessariōz. 3 Tollat. i. portet a Si militer 7 perā. i. repositōnū victualiu: Et qz nō erat eis licitū talia portare: s etiā seipos a psecutoribus mode rate defendere saltē pñr: ideo subdit. v Et qui nō habz s. gladiū. c Tendat tunicā suā 7 emat. q hoc inuēs q licita eēt eis defensio moderata tempore psecutionis: ideo subdit. d Dico enim vobis qm ad huc: hoc qd scriptū est oportet impleri in me. s. mortē acerbi simam 7 ptemptibilissimā p iudeoz psecutio nem. e Et cū inquis deputatus est. hoc scribitur Esa. liij. ca. f Et eni ea q sunt de me scripta. supple p. p betas. g Finē habent. i. sunt. ppe cōplemētū. h Dñe ecce duo gladij hic. non curauerunt apli loq de sacculis vel peris: sed tm de gladijs: qz erāt aiati ad defensionem: sui magistrū licet postea fugerunt timore humano paffi. Dicit aut Ebyf. q illi duo gladij erāt duo magni cultelli ad scindendūm carnes agni. i Satis est. quia vnus euaginandus sufficere: ostendit

sathanas expetiuit vos vt cribraret sicut arcticū: ego aut rogavi p te vt nō deficiat fides tua. Et tu aliquādo puersus pfirmā fratres tuos: Qui dixit ei: Dñe: tecum patus sum et in carcere 7 in mortem ire. Et ille dixit: Dico tibi petre: nō cātabit hodie gallus donec ter abneges nosse me: et dixit eis: Quādo misi vos sine sacculo 7 pera 7 calciamentis: nunquā aliqd defuit vobis? At illi dixerūt: Nihil. Dixit ergo eis: Sed nunc q habz sacculū tollat sicut 7 perā. Et q nō habz: vendat tunicā suā 7 emat gladium. Dico. n. vob: qm adhuc nō qd scriptū est oportet impleri in me: Et cū inquis deputatus est. Et eni ea que sunt de me: finē hnt. At illi dixerunt: Dñe: ecce duo

dit licentiam se defendendi: 7 audaciam petri ad defendē dūm suū magistrū: et voluntariā passionem chrisi q cū bñct q p eo pugnaret: ipse tñ hoc. pbibuit. Aliud euagi natus ostendit aplos non fuisse pmissos facere quantum poterant ad defensionem sui et magistrū: vt hoc ostēde

gladij hic. At ille dixit eis: Satis est. Et egressus ibat sicut p̄suetudinē in montes oliuarū. Secuti sunt autē illū 7 discipuli. Et cū puenisset ad locum: dixit illis: Orate: ne intretis in tēta tionē. Et ipse auulsus ē ab eis quātū iactus ē lapidis: et positus genibz orabat di cens: Pater: si vis trāffer calicē istū a me. Ueruntamen non mea voluntas: sed tua fiat. Apparuit autē illi angelus de celo cōfortās eum. Et factus in agonia proluxius orabat. Et factus est sudor eius sicut gutte sā guinis recurrentis in ter ram. Et cum surrexisset ab oratione et venisset ad discipulos suos: inuenit eos dormientes p tristitia. Et ait illis. Quid dormitis? Surgite orate ne intretis in

ret q pfectior ē pa tencia q̄ defensio: etiā licita. k Et egressus ibat. hic ponit traditio nis chrisi executio et primo ex parte chrisi se volunta rie offerentis: scdo ex pte iude cū pdi torie tradētis: ibi. Adhuc eo loqnte. Circa primū dicit k Et egressus. de loco cenē predictē l Ibat sicut p̄sue tudinē. quia assue tus erat illuc exire de nocte cā oratio nis. m In mō tem oliuarum. vbi sciebat traditorum vētur. n Ora te ne intretis in tē tationem. Oratio enim s̄m Damaf. est eleuatiō mentis in deum. Quanto aut mens eleuat i deum: tanto facili us tētatio ab eo se paratur. o Et ipse auulsus est ab eis. qz oio de bet esse solitaria. p Et positus ge nibz ora. qz debz eē reuerens 7 deuora

q Pater si vis transfer te. qz v3 esse discreta submitten do p̄p̄iā volūtātē voluntati diuine. r Apparuit autē. illi angelus. visione corpali in specie humana. s Con fortans eū. p modū seruentis qd factū fuit ad cōfirmā dūm fidem discipuloz q chustus sit maior angelis ratio ne veritatis. per hoc etiā ostendebat q in eo vera humani tas erat que pfortabatur ptra tristitiā insurgentē in pre sensitua ex apprehensione mortis imminētis. t Et factus in agonia. Erat em ista agonia reluctatio sensualitatis mortem bo:rentis 7 rationis ipam acceptantis: qz vtute diuina quelibet pars pmittebatur agere 7 pati: qd erat sibi p̄p̄ium. v Proluxius orabat. ostendēs q in maiori necessitate magis debet homo ordni insistere. y Et factus est sudor eius sicut gutte sanguis. Et vebemē ti em̄ anxietate sensualitatis que pmittebat agere et pa ti qd erat sibi p̄p̄iū vt dictū est: sciebat vt nō solus humo res exiret p sudore: s cum hoc aliqd de sanguine sudorez tingente. s̄m vō alios supnaturaliter factū est vt sanguis p sudore exiret: vt sic xps iam suū sanguinē p salute nra effundere inciperet. y Inuenit eos dormientes p tri stitia. Tristitia enim est passio causata ex malo presentis: quod nō potest repelli: et sic causat aggravationem ani mi quasi depresso pondere mali presentis quod nō potest amoueri: et sic per consequens impedit vltimus motum spiritū a corde ad organa sensū exterioroz. Sed quia hu iusmodi spiritus causant opera vigilie: inde est q tristitia impediēs talem motum spirituum causat aggravationē sensuum 7 cessationē ab actibz p̄p̄iis sicut fit in somno p̄p̄ie dicto qui causatur ex vaporatiōne humorū et cibis

Euangelium

7 potibus ascendente versus cerebrū: q̄ humores ibidem ingrossati et frigiditate cerebri descendunt versus organa sensuum opulantes meatus: p̄ q̄s spūs p̄gredientes a corde decedunt ad organa sensuum transire: 7 sic cessat sensus ab actibus vigilie. a Adhuc eo loquente. **Hic p̄nter ponit ex**

ecutio traditionis ex parte iude tradentis cū dicit.

b Judas vnus de duodecim ante cedebat eos. tāq̄ ductor illorū q̄ volebant p̄bendere iesum. c **Cap**

propinquauit iesu vt oscularet euz. dederat. n. Judas cōprehensoribus istud signū: n. p̄ iesu capent Jaco-

bū fratrem dñi q̄ fuit ei valde similis: vt dictū fuit mat. xxvj. d **Juda**

osculo filiū hominis tradis. i. in siḡ charitatis: p̄ditio nē homicidij facis ex quo factum iude aggrauabatur valde. d **Ti-**

dentis autē hi q̄ cū ca ipm erant. i. xpi discipuli. e **Quod**

futurū eāt. f. captionē magistri sui: vt duceret ad mortem. f **Dixerunt**

ei: dñe si percussimus in gladio 7 percussimus vnus rē. alijs discipulis licētiam p̄tētibz p̄cutiēdi ad magistri sui defensionē: petrus qui erat au-

dacior ceteris: 7 feruentior: nō p̄tētiē licētiam nec expectauit r̄sionē s̄ apu-

tauit ym̄ auriculā intēdēs eū interficcē vel grauiē vulnerare. g **Si-**

nite vsq̄ huc. q. d. n̄ moueat vos qd̄ est futurū: quia p̄mittēdi sunt vt me comprehendant: vt impleant ea que de me scripta sunt. b **Et cū**

terigisset auriculā ei? sana. eū. in q̄ appet maria christi charitas sanando illū q̄ venerat ad cōprehēdēdū ipm. i **Dixit**

autē iesus ad eos q̄ ve. ad se p̄nci. sac. rē. **Contra** iū vt Mathei xxvj. vbi dicit vt p̄ncipes sacerdotū nō fuerunt in captionē iesu: sed ducit fuit ad eos p̄ p̄bēsores ad locū vbi conuenerant. Ad quod respondet dupliciter: vno modo q̄ licet venerit ad cōprehēdēdū iesum in p̄p̄is p̄sonis: venerunt tñ in virtute in ministris ab eis missis. Alio modo q̄ aliq̄ de p̄ncipibus sacerdotū venerūt cū ministris ad cō-

p̄hēdēdū iesum: vt diligentius fieret negotiū: plures tamē expectabāt in domo: vt dicit Mat. k **Quasi**

ad la. ex. cum gla. 7 sust. cū q̄ti. vobis. su. in tē. q. d. **Tūc** nō cepistis me qz nolebam: nec mō caperetis nisi p̄mitterē: ideo seq̄t

l **S̄s** hec est hora, vobis cōcessa ad me p̄bēdēdū. n

tētationē. **Adhuc** eo loquente: ecce turba et q̄ vocabat iudas vnus de duodecim ante cedebat eos: 7 appropinquauit iesu: vt oscularet eū. Iesus autē dixit illi: **Juda** osculo filiū hoīs tradis? **Uide** tes autē hi q̄ circa ipm erant: qd̄ futurū erat: dixerūt ei: **Dñe**: si p̄cutimus in gladio **Et percussit vnus** ex illis funz p̄ncipis sacerdotū: et apu- tavit auriculā ei? **Terteraz.** **R̄ndēs** autē iesus ait: **Dimite** vsq̄ huc. **Et cū** terigisset auriculā ei? sanauit eū. **Dixit** autē iesus ad eos q̄ venerāt ad se p̄ncipes sacerdotū 7 mgratus tēpli et seniores **Quasi** ad latrones existis cū gladijs 7 fustibz. **Tūc** q̄ti die vobiscū fuerim i tēplo: nō extēdistis manū in me: s̄ hec est hora v̄ia 7 p̄tēste nebray. **Comprehendentes** autē eū: duxerūt ad domum p̄ncipis sacerdotū. **Petrus** vo seq̄bat eū a longe. **Acceso** autē igne i medio atrij et circūsedentibz illis: erat petrus i medio eoz. **Quē** euz vidisset ancilla quedā sedētē ad lumē: 7 eū fuisset intuita: dixit: **Et hic** cū illo erat. **At ille** negauit eum dicens:

Et p̄tēs tenebray. qz dyabolus tenebray princeps eos ad hūcābat. n **Lōp̄bēdētēs** autē. **Hic p̄nter** ponit xpi traditi p̄bēsores: 7 subdit petri negatio: cū dicit. **Petrus** vō. de negatiōe. n. petri variē loquit̄ euāgeliste: q̄ varietas exposita fuit 7 p̄corda. a **Matth.** xxvj.

Et viri. hic cōsequit̄ describitur xpi p̄bēsi illusio: cū dicitur: q̄ **Prophetiza** nobis chūste rē. p̄ hoc n. designabant q̄ esset falsus p̄pheta: et q̄ ignoreret q̄s eū p̄cuter: 7 nō solū illudēbat s̄ et calumniose intrōgabāt. r

Mulier nō noui illū. **Et p̄** p̄sillū ali? vidēs eū dixit: **Et tu** de illis es. **Petrus** vō ait: **O homo** nō sū. **Et int** uallo facto q̄i hore vni? ali-

us qd̄ā affirmabat dicens: **Uere** 7 h cū illo erat naz et galyle? ē. **Et ait** petrus: **Nō** nescio qd̄ dicis. **Et p̄tinuo** adhuc illo loquēte cātāuit gallus. **Et puerus** dñs respexit petrus. **Et recordat**

ē petrus vbi dñi sic dixerat: qz priusq̄ gall? cātet: ter me negab. **Et egress** foras petrus fletit amare. **Et viri** q̄ tenebāt illū: illudēbat ei cedētes. **Et vela** uerūt eū: 7 p̄cutiebāt faciē ei? et intrō-

gauerūt eū dicentes: **Prophetiza**. **Quis** ē q̄ te percussit? **Et alia** multa blasphemātes dicebāt in eū. **Et vt** factus ē dies: p̄uenērūt seni-

ores plebis 7 p̄ncipes sacerdotū 7 scribe: 7 duxerūt illū i p̄ciliū suū dicentes. **Si tu** es xps dic nob. **Et ait** illis: **Si vob** dixero nō credetis mihi: si autē 7 interrogauero nō r̄debitis mihi: neq̄ dimittetis. **Ex hoc** autē erit filius hoīs sedēs a dextris virtutis dei. **Dixerūt** autē oēs: **Tu ergo** es filius dei?

Si tu es xps dic nobis. q̄a si r̄ndiss̄ sic: statim impoluisset q̄ voluisset sibi v̄surpasse dignitatē regis: 7 cesaris ordinatio: nē: q̄ dignitates regiaz a iudeis abstulēat: sicut dictus fuit s̄. iij. ca. **Si autē** diglisset nō obiecit̄ s̄ eum de redargutiōe: qz plures x̄bis 7 factis dixit se eē xps vnde Jo. x. **Dicentibz** ei iudeis **Si tu** es xps dic nobis palā. **Respondit** eis iesus loq̄r vobis et nō creditis: opa q̄ ego facio in nomine patris mei: hec testimoniū p̄bent de me: iō sequit̄: s̄ **Si** dixero vobis non creditis: mihi. sicut 7 als nō credidistis: nec v̄bis meis nec factis.

Si vos autē interrogauero nō respondebitis. sicut cū als p̄cutierat ab eis de christo quo sit filius dauid n̄ r̄derūt. 7 in pl̄ibus alijs eius questioibus sile inuenit̄ v̄. **Neq̄** dimittetis. qz obstinationē sciebat eoz. **Et hoc** autē. i. post passionē meā 7 resurrectionē. **Y**

Erit fil. ho. se. a dextris. dei. qd̄ impletū est in ascēsiōe christi: s̄m q̄ dicit̄ **Marc** vlti. **Et dñs** qd̄ē iesus: post q̄ locutus est eis assumptus ē in celū: 7 sedet a dextris dei. **3** **Dixerunt** autē om̄s rē. **Matth.** xxvj. v̄ q̄ sumus sacerdos hoc dixit. dicendū q̄ ille dixit primo et p̄ncipaliter: 7 ideo mattheus ipm solū exprimit. alijs autem consequenter idem dixerūt volentes et h̄ cōcludere condemnationem christi fore iustam. **5** **Tu ergo** es filius dei. hoc non sequēbatur ex dicto p̄cedenti: qz dixerat: erit filius hominis: veruntamen quia hoc erat verum noluit negare nec etiā affirmare: ne ap̄ret

Si tu es xps dic nob. **Et ait** illis: **Si vob** dixero nō credetis mihi: si autē 7 interrogauero nō r̄debitis mihi: neq̄ dimittetis. **Ex hoc** autē erit filius hoīs sedēs a dextris virtutis dei. **Dixerūt** autē oēs: **Tu ergo** es filius dei?

Si tu es xps dic nob. **Et ait** illis: **Si vob** dixero nō credetis mihi: si autē 7 interrogauero nō r̄debitis mihi: neq̄ dimittetis. **Ex hoc** autē erit filius hoīs sedēs a dextris virtutis dei. **Dixerūt** autē oēs: **Tu ergo** es filius dei?

Si tu es xps dic nob. **Et ait** illis: **Si vob** dixero nō credetis mihi: si autē 7 interrogauero nō r̄debitis mihi: neq̄ dimittetis. **Ex hoc** autē erit filius hoīs sedēs a dextris virtutis dei. **Dixerūt** autē oēs: **Tu ergo** es filius dei?

Si tu es xps dic nob. **Et ait** illis: **Si vob** dixero nō credetis mihi: si autē 7 interrogauero nō r̄debitis mihi: neq̄ dimittetis. **Ex hoc** autē erit filius hoīs sedēs a dextris virtutis dei. **Dixerūt** autē oēs: **Tu ergo** es filius dei?

Si tu es xps dic nob. **Et ait** illis: **Si vob** dixero nō credetis mihi: si autē 7 interrogauero nō r̄debitis mihi: neq̄ dimittetis. **Ex hoc** autē erit filius hoīs sedēs a dextris virtutis dei. **Dixerūt** autē oēs: **Tu ergo** es filius dei?

Si tu es xps dic nob. **Et ait** illis: **Si vob** dixero nō credetis mihi: si autē 7 interrogauero nō r̄debitis mihi: neq̄ dimittetis. **Ex hoc** autē erit filius hoīs sedēs a dextris virtutis dei. **Dixerūt** autē oēs: **Tu ergo** es filius dei?

Si tu es xps dic nob. **Et ait** illis: **Si vob** dixero nō credetis mihi: si autē 7 interrogauero nō r̄debitis mihi: neq̄ dimittetis. **Ex hoc** autē erit filius hoīs sedēs a dextris virtutis dei. **Dixerūt** autē oēs: **Tu ergo** es filius dei?

Si tu es xps dic nob. **Et ait** illis: **Si vob** dixero nō credetis mihi: si autē 7 interrogauero nō r̄debitis mihi: neq̄ dimittetis. **Ex hoc** autē erit filius hoīs sedēs a dextris virtutis dei. **Dixerūt** autē oēs: **Tu ergo** es filius dei?

Si tu es xps dic nob. **Et ait** illis: **Si vob** dixero nō credetis mihi: si autē 7 interrogauero nō r̄debitis mihi: neq̄ dimittetis. **Ex hoc** autē erit filius hoīs sedēs a dextris virtutis dei. **Dixerūt** autē oēs: **Tu ergo** es filius dei?

Si tu es xps dic nob. **Et ait** illis: **Si vob** dixero nō credetis mihi: si autē 7 interrogauero nō r̄debitis mihi: neq̄ dimittetis. **Ex hoc** autē erit filius hoīs sedēs a dextris virtutis dei. **Dixerūt** autē oēs: **Tu ergo** es filius dei?

Si tu es xps dic nob. **Et ait** illis: **Si vob** dixero nō credetis mihi: si autē 7 interrogauero nō r̄debitis mihi: neq̄ dimittetis. **Ex hoc** autē erit filius hoīs sedēs a dextris virtutis dei. **Dixerūt** autē oēs: **Tu ergo** es filius dei?

Si tu es xps dic nob. **Et ait** illis: **Si vob** dixero nō credetis mihi: si autē 7 interrogauero nō r̄debitis mihi: neq̄ dimittetis. **Ex hoc** autē erit filius hoīs sedēs a dextris virtutis dei. **Dixerūt** autē oēs: **Tu ergo** es filius dei?

Si tu es xps dic nob. **Et ait** illis: **Si vob** dixero nō credetis mihi: si autē 7 interrogauero nō r̄debitis mihi: neq̄ dimittetis. **Ex hoc** autē erit filius hoīs sedēs a dextris virtutis dei. **Dixerūt** autē oēs: **Tu ergo** es filius dei?

locum calunie: s rñdit: a Vos dicitis qz ego sum: qd vbi erat veru r taliter platu q calumiaz no habet fm veritate: s tm fm iudeoz malicia: er q cõdulerut. b Quid adhuc desideram? testimoniu. q. d. cõuictus est ipno vbo: vñ subdit. Ipsi ei audiunt de ore eius

In cap. xii. vbi dicit in postilla: qz ille mo. d. capiedi xpm p suu discipulu vi magis possibilis.

Additio. **A**d capiendi christuz p suu discipulu no soluy videbat pbarisais magis possibilis et secretus: s cu b erat magis puenies ad subuertedu plm que pbarisai matie timebant in captoie christi: vt marci. xiiij. cap. Mo in die festo ne forte tumultus fieret in populo: vñ er hoc q discipul? christi associabat capietes erat pfo magis p suu sibi le q chust? esset seductor seu malefactor: r bñoi.

In eodem cap. vbi dicit in postilla: Et factus est sudor eius sicut gutte sanguinis.

Auror doctores dicit ptra naturam est sudare sanguine: nec in libris medicor q de istis corporalibus passionib? tractant: vt credo hoc inuenit: vnde tenendum est q fuit supnaturale r figuratiu. nam sicut August. dicit significabat de corpore suo manatura martyria.

Cap. xiiij. **E**t surgens ois multitudo. Postq? descripta e chusti cõprehensio p malicia iudeoz: hic consequenter describit eius o. casio p executione gelliu: vbi primo describit sollicita examinatio: scdo iniqua p demnatio: ibi. Pylatus aut. tercio impia occasio ibi. Et cu duceret eu qro deuota tumultatio: ibi. Et ecce vir noie ioseph. Circa primu primo describit examinatio cora pylato preside secudo cora herode: ibi. Pylatus aut. Circa primu dicit: a Et surgens ois multi. coz. dur. illu ad pyla. qui erat ibi preses loco romanor. b Leperut aut accusare illu. r hoc de tribus. Primo de auersione populi a lege moysi suanda cu dicit: Nunc inuenimus subuertente gente nostraz secundo q p doctrina sua impediret reddere cesari tributū r hoc notat cu dicit: Et phibete. Terco q volebat sibi vsurpare regnu iudeoz: adeo sequit: Et dicens se christum regem esse. primum autem erat mani feste falsum: quia non venit soluere legem sed adimplere: vt habetur Mathei. v. r legem moysi vsq; ad mortem seruauit: vt declaratum fuit ibidem. Similiter secundum: quia iudeis querentibus: Licet nobis censu dare cesari an no: respondit: Reddite que sunt cesaris cesari. vt habetur Mathei. xxi. Similiter tertium: qz cum iesus sciret turbas venturas vt eum raperent et facerent super se regem: fugit: vt habetur Joban. vi.

Pylat? aut te pmo no curauit qa gentilis erat: et ideo de lege moysi no curabat. scdm reputabat falsum. qz rñdies christi audierat p reuelatione de tributo cesari reddendo vt pdictu est. s de tercio inquisiuit qz videbat esse dñm sum. vnde iudci cora eo dixerunt: Mo habemus regem nisi cesarem Job.

vnuersam indea: incipies a galylea vsq; huc. Pylat? aut audies galyleaz intro gavit si ho galyle? esset. Et vt cognouit q te herodis ptate eet remisit euz ad herode: q r ipe hierosolymis erat ill dieb: Herodes aut viso iesu: gauisus est valde. Erat. n. cupies ex multo te p ore videre eu: eo q audiret multa de eo: r sperabat signu aliqd vidē ab eo fieri. Interrogabat aut eum multis sermonib. At ipse nihil illi rñdebat. Stabat at pncipes sacerdotu r scribe stant accusates eu. Spreuit at illu herodes cu exercitu suo r illu sit idutu veste

volebat enim eum notare q esset similis iude galyleo que tempore natiuitatis chusti in ducebat populum ad rebellandum imperatori romano dicens esse illicitum iudeis pferri aliquem dominum terrenum: sed solum deum: vt habetur Act. v. Ante hos dies existit iudas galyleus qui auerit populu in die pfectionis. sed pylatus hoc falsum reputauit eo q audierat chustum dicit: Reddite q sunt cesaris cesari: et que sunt dei deo. per hoc ostendens q poterant esse subiecti no solum deo sed etiam tpali domino s Pylatus aut. Hic pnter ponitur examinatio christi coram herode. Pylatus autē audiens q iesus esset de galylea remisit eum ad herodem: tum vt herodi deferret: tñ quia crederat q libenter liberaret hominem qui esset de terra sua: et maxime innocentem. Sciendum etiam q licet chustus fuerit in berthelem natus: vt dictum est supra secundo capitulo: tamen dicitur hic de galylea: quia fuit ibi nutritus r conuersatus. b Qui et ipse hierosolymis erat his diebus. scilicet paschalibus propter sollicitudinem: quia iudeus erat. pater enim suus fecit se circumcidit r transiens ad ritum iudaismi: fm q dicit iosephus. i Herodes autem viso iesu gauisus est. non propter reuotionem sed propter curiositatem ideo subditur: k Et q audierat multa de eo. scilicet de miraculis eius r doctrina. l Et sperabat signum aliquod. id est mirabile factum. m Tendere ab eo fieri. sperabat etiam ab eo audire quedam curiosa r insolita: ideo subditur. n Interrogabat autem eum multis sermonibus. iesus autem in conspectu eius noluit aliquod signu facere: tuz quia herodes erat indignus cum moueretur ex curiositate: vt dictum est: tum quia iesus voluit ostendere q predictator verbi diuini non debet coram principibus ostentationem suam querere: et eisdem rationibus non respondere: eius interrogationibus. o Spreuit autem illum herodes. reputans eum idiotam r fatuum. p Et illu sit indutum veste alba. sic enim illudebatur tunc fatuus. q Et remisit ad pylatu. vt eu honoraret: sicut r pylat? ei

mis. n. qui se reges facit tradicit cesari: chustus autem se regē eē nō negauit neq; affirmauit s medio modo respondit dicens: Tu dices. Verū tamen expōit q si eēt rex regnū eius nō erat de hoc mōdo: vt bñ Job. xviii. et qz pylat? r unqator dōmin? suus nō curabant nisi de regno terreno. iō pilatus habuit iesu ex cufatu dicens: c Nihil inuenio cāe. s. criminis vel mōtis. d In hoc boie: At illi inualefcebāt. vt clamoribus obtineret: qd rōne nō poterant e Comouit plm. q. d. turbauit pacē comunē. f Incipiens a galylea.

Euangelium

detulerat. a Et facti sunt amici. ppter mutua reueren-
tia facta: vt dictu est. b Na an inimici erant ad inui-
cem. ppe galileos qs pylatus occiderat miscens sanguine
eoz cu sacrificijs: vt dictu est s. xij. ca. c Pylat⁹ aute
hic pnr describit xpi pdemato iniusta: vbi primo de la-
ra ebrai innocen-
tia ex triplici ofessi-
one iudicis causaz
examinantis: et et
ex allegatide hero-
dis: q ipm no pde-
nauerat. Iudei au-
tem econtrario con-
tra vba iudicis ter-
reclamauerunt: vt
obtineret p impo-
tunitate demonis
qd no poterat via
rationis: ppter qd
pylatus finalit de-
clauit a iusticia co-
demnans ad mor-
te innocete biefuz
indignatus ad hoc
ex ppli fauore que-
rebat: et cesari
timore: cuius indi-
gnatione formida-
bat: eo q dixerant
iudei in conspectu
suo: Si huc dimit-
tis nones amicus
cesaris: vt habetur
Jo. xij. et ex dictis
ps lra pauis excep-
tis que exponen-
tur. Na remisit il-
luz ad nos. i. ad no-
strum iudiciu. libi
antiq z correcti sic
habent. d Na
remisi vos ad illu
s. ad herode: vt p-
er dictis: et lra fe-
quens consonat: cu
dicat. e Ecce
ce nubl dignu mor-
te actu est ei. s. cora
herode. f Ene-
datum s. i. verbe-
rati. g Illum
dimittam. liberuz
a morte. s. ptra hoc
vi: qz pylatus scie-
bat ipm esse inno-
centē: quō igit vo-
lebat ipm iniuste
berare: dicendū q volebat facere vt iudei videntes banc
flagellationē satirent hac pena z cessarent a morte iesu
querenda. h Necessē autē habebat dimittē eis rē. qā
in nocte pasche angelus dñi saluauit hebreos z percussit p-
mogenita egyptioz: et iō in memoriā huius bñficii in so-
lemnitate paschali saluabāt vñū ppinquum mortis: z aliqs
pdematos ad mortē inefficēbat ad respētantū salua-
tionē hebreoz z interfectionē egyptioz: et istā cōsuetudi-
nē eis obseruari impetrauerāt ab impatore romanozum
sicut fuerat obseruata añqz iudea eēt romanis subiecta: z
hoc est quod dicat. b Necessē autē habebat rē. qz tene-
bat obseruare illud quod erat pcessum ab impatore. Ny-
latus scīs iesuz innocētē volebat cū liberare p hac viam
ponens q no expēdiret eis dimittē nisi iesum aut bar-
raban: cuius liberationē credebat iudeos nullo modo p-
eligere. ppter nimia ipius maliciā: sed ipsi nimio odio mo-

alba: z remisit ad pylatum
Et facti sūt amici herodes
z pylat⁹ i ipa die: nā antea
inimici erāt adinuicē. Pylat⁹
autē puocatis principi-
bus sacerdotū z magistratibz
z plebe: dixit ad illos: Ob-
tulistis mihi hūc hoīem: q
si auertētē populū: z ecce
ego corā vobis interrogans:
nullā cām inuenio in hoīe
isto: ex his in qbz eū accusa-
tis. S; neg; herodes. Na
remisi vos ad illū: z ecce ni-
hil dignū morte actū est ei.
Emēdatū g illum dimittē
tā. Necessē autē habebat
dimittē eis p dies festum
vñū. Exclamauit autē sum-
mū iūuersa turba dicēs: Tol-
le hunc: z dimitte nob bar-
raban. Qui erat ppter sedi-
tionē quādā factus in ciui-
tate z homicidiū missus in
carcerē. Itēz autē pylatus
locut⁹ ē ad eos: volēs dimit-
tē iesum. At illi succlama-
bāt dicēs: Crucifige cru-
cifige eū. Ille autē tercio di-
xit ad illos: Quid. n. mali
fecit iste? Nullā cām mortē
inuenio i eo. Corripiā g illū
z dimittas. At illi instabāt
votiū magnis postulātes
vt crucifigeret: z inualesce-
bant voces eoz. Et pylat⁹

ti s christi: pelegit barabā liberare: petētes biefuz
crucifigeo q erat modus mortis asperior z durior: ce-
tera patēt. i Et cū duceret eum. Hic pnr describit
xpi impia occasio: cū dicit: Et cū duceret eū ad crucifigen-
dū apphenderūt symonē zc. qz coegerūt eū ad portan-

adiudicauit fieri petitionē
eoz. Dimisit autē illis euz q
ppter homicidiū z seditiō-
nē missus fuerat i carcerem
quē petebāt. Iesus vo tra-
didit volūtati eoz. Et euz
duceret eū: apphenderūt sy-
monē quēdā cyrenensē ve-
nientē de villa: z imposuerūt
illi crucē portare p iesum.
Sequēbat autē illū mltā tur-
ba ppli et mulierū q plāge-
bant et lamētābāt eū. Cō-
uersus at ad illas ihs dixit:
Filiē irīm nolite flere sup
me: sed sup vos ipsas flete: et
sup filios vestros. Quē ec-
ce venient dies i qbz dicent
Beate steriles: z ventres
q nō genuerūt: z ybera que
nō lactauerūt. Tūc incipi-
ent dicere montibz: cadite
sup nos: z collibz opite nos
Quia si i viridi ligno hec
faciūt: in arido qd fiet? Du-
cebāt autē z alij duo nequā
cū eo: vt inficerēt. Et post
q venerūt in locuz q vocat
caluarie: ibi crucifixerūt eū:
et la trones vnum a dextris
alter a sinistris. Iesus autē
dicebat: Pater dimitte ill
Mō. n. sciūt qd faciūt. Si-
uidentes vero vestimenta
eius miserūt sortes. Et sta-
bat populus expectans: et

dū cruce: vt citi-
us venirent ad
locū crucifigio-
nis: qz iesus vi-
debat nimis de-
bilatus ex af-
flictione pcedē-
ti: z iō quis Je-
sus primo por-
tasset crucē suā:
tū illi q cū duce-
bant acceperūt
eā z posuerunt
supra symonēz
rōne pdicta ille
aut inuite porta-
bat: tū qz boce-
rat turpetū qā
forsitan erat di-
scipulus iesu oc-
cultus tñ. k
Seque. autē illū
z. qz aliq seque-
bant eū ad ipm
crucifigendū
aliq ad veriden-
dū eū: z aliq ad
videndū specta-
culum: z aliqui
ad plangendūz
spālie mulieres
deuote qbz di-
xit. l Filiē
irīm zc. qz nō so-
lū aliq de galy-
lea secute fue-
rāt ipm: s et ali-
que de hierlm si-
bi adbeferāt p
deuotioz. m
Nolite flere zc.
nō pbibet opal-
sione: s pdicta a-
liā lucā cām in
obsidione irīm
futura p xpi et
vespasianū: ido
subdit: n

Om̄ ecce di. ve.
s. qdragesimo-
scdo anno post
passione christi

in quo fuit dicta obsidio. o Hē steri. qz agiliores
erant ad fugiendū qz guide. p Et ven. q nō genu-
qz mulieres habentes pueros in obsidione fuerūt an-
rietate non solum p se sed etiā p pueris suis: z aliq
p famis anrietate prios pueros comederunt: fm q
dicat ioseph libro de iudaico bello. q Tūc inci-
mon. zc. qz aliqui p horrore miserie q tunc fuit in pbo
iudeoz: dicebant vñā montes caderent sup nos. r
Quia si in viri rē. xps hic dicitur lignū viride faciens
fructum: et psequens indignū abfatione per morte:
pplus autē iudaicus hic dicit lignū aridum infructi-
rum: et p psequens dignū abfatione p morte z pbuli-
onē gehenne. que est pena extrema z maxima. s
Pater dimitte illis: quia nesciūt qd faciūt. Erant enī
ibi aliqui simplices z illiterati a sacerdotibus iudeoz
decepti: qui persequantur christum zelo legis: r pio

istis oravit christus. Alii autem erant literati: qui ipsum esse christum probabiliter nouerant seu agnoscere debuerant: sed ex odio et inuidia fuerunt excecati: et ipsum persecuti sunt usque ad mortem: et pro illis non oravit. a Erat superscripto scripta super eum litteris grecis latinis et hebraicis. quia iste

erat tres lingue principales ut omnes possent legere. b Neque tu times deum qui in eadem damnationem es. q. d. licet boies non timeas: tu timeas deum: tu timeas maxime in articulo mortis in quo tu es: qui subdit. c Qui in eadem damnationem es. s. mortis. d Memoro mei dicit. magna fides huius latronis: qui nec propter acerbitatem poene quam sustinebat: nec propter infirmitates carnis quas in christo videbat: confessionem vere fidei omisit.

e Cum veneris in regnum tuum. manifeste patet quod non loquebatur de regno temporali sed eternorum subdit. f Hodie mecum eris in paradiso. non accipit hic paradisi: pro bono voluptatis: nec pro celo empyreo: sed pro fruitione beatam quam habuerunt sancti patres in morte christi qui erat in limbo: de terti statim eius anima descendit ad eos: et eadem die illuc descendit anima illius latronis facta princeps beate fruitionis. g In manus tuas commendo spiritum meum. ostendens quod in articulo mortis maxime debemus recurrere ad deum. h Adhuc autem centurio. qui erat constitutus ad custodiendum christum in cruce quousque expirasset. i Quod factum fuerat. s. miracula in christi passione facta: ut pote terremotus: petraz scissio: obscuritas solis supernaturalis: et quod cum clamore magno expirasset: quod non poterat fieri virtute nature.

k Glorificavit deum. fidei professione dicens: l Vere hic homo iustus erat. Math. xxvii. lo. Vere filius dei erat iste. dicens quod vtrumque dixit centurio: s. matheus expressit vnum: lucas aliud de altero tacendo. m Percutientes pectora sua. penitentes et dolentes de christi persecutione: et isti fuerunt qui a peritis cepti fuerunt ut predicati. n Erant autem omnes noti ei? alioque. L. d. rariu vi. Jo. xii. vbi dicit: Erant iuxta cruce iesu mater eius? et soror matris eius etc. Rndet aug. quod non erat inmediate iuxta illu. prope turbam? opmmeret: necita longe qui possent eum videre: ideo pnt dici fuisse longe et prope diuersis respe-

teridebant eum principes eorum dicentes: Alios saluos facit: se saluos faciat: si hic est christus dei electus. Illudiebant autem ei et milites accedentes et accituz offerentes ei dicentes. Si tu es rex iudeorum: saluum te fac. Erat autem et superscripto scripta super eum litteris grecis et latinis et hebraicis: hic rex iudeorum. An autem de his qui pedebant latronibus blasphemabat eum dicens: Si tu es christus: saluum fac teipsum et nos. Respondens autem aliter increpabat eum dicens: Neque tu times deum: qui in eadem damnationem es. Et nos qui eadem iuste: nam digna facti recipimus: hic vero nihil mali gessit. Et dicebat ad hiesuz: Domine: memoro mei cum veneris in regnum tuum. Et dixit illi iesus: Amec dico tibi: hodie mecum eris in paradiso. Erat autem fere hora sexta: et tenebre facte sunt in vniuersa: terra visque in horraz nona. Et obscurus est sol: et velum teplu scissum est mediu. Et clamans voce magna iesus ait: Pro in manus tuas commendo spiritum meum

ctibus o Et ecce vir. Hic describit deuota christi tumulatio quod fuit solennis et piosa: s. mors fuerit ignominiosa: p ne de vtroque fuerat apbetizatu p. Esa. sicut pleni? fuit de claratu Math. xxvii. p Decurio. i. epistoles de curia. l. presidis vel impatoris. q Hic non pferat consilio et

Et hic dices expiravit. b Videns autem centurio quod factum fuerat: glorificavit deum dicens: Vere hic homo iustus erat. Erat autem turbam eorum qui sil aderam ad spectaculum istud: et videbant quod fiebat: m percutientes pectora sua reuertebant. Erant autem omnes noti ei? alonge a galilea hec videtes. Et ecce vir nomine ioseph qui erat decurio vir bonus et iustus: s. non pferat consilio et actibus eorum: ab arimathia ciuitate iudee: qui expectabat et ipse regnum dei. Hic accessit ad pylatum et petijt corpus iesu: et depositum inuoluit in syndonem: et posuit eum in monumento exciso: i. qui non dicitur quod posuit fuerat. Et dies erat parasceues: et sabbatum illu cesebat. b Subsecute autem mulieres que cum eo venerant de galilea viderunt monumentum: et quemadmodum positum erat corpus eius: et reuertentes parauerunt aromata et vnguenta: et sabbatum quidem siluerunt in madata. Cap. xxiij.

Ma autem sabbati

Et sabbatum illucescebat. q. solenitas sabbati incipit a vespere pcedetis diei. b Subsecute autem mulieres. q. erant christo deuote ut viderent monumentum: et qualiter redire possent ad vngendum corpus christi ibi positum. c Et reuertentes. s. amonumeto. d Parauerunt aromata. b fecerunt ferria sexta. anque intraret solenitas sabbati quod diu erat eis licitum aliquid emere et pare. e Et sab. q. de silu. i. ab opibus queerit. f Sedm mandatu. s. legis: quod b. cro. xx. ca.

Ma autem sabbati. Postquam euangelista describit ingressum christi in mundum per suam incarnationem: et eius progressum per suam predicationem et regressum de mundo per suam passionem: hic ultimo describit eius regressum ad patrem per suam resurrectionem et ascensionem. et primo describitur eius resurrectio: secundo eius ascensio: ibi. Hos autem sedete in ciuitate. Circa christi resurrectio primo describitur christi resuscitati apparitio. secundo resurrectiois pbatio: ibi. turbatis. s. pma in tres. q. primo describitur christi appetitio sancti mulieribus: secundo discipulis itinerantibus. t. cio oib? s. s. erantibus per thoma: secunda ibi. Et ecce duo. t. cia ibi. b. n. autem b. loquebatur. Et circa primum notat ipsa appetitio: cum dicit: a Quia sabbati. i.

actibus eorum. s. iudeorum alioque christi persequentiu. r. Ab arimathia: ista est ciuitas que vocata est ramatha de qua fuit belchana pater Samueel: vt b. j. Re. j. s. Qui expectabat et ipse regnum dei. non tpale et terrenum: sed celeste et eternum. t. Hic accessit ad pylatum. erat. n. de curia et prope hoc dicebat matorem accessit. v. Et depositum inuoluit in syndone. i. in panno lineo et ex hoc ordinatum est quod corpus christi non corserat nisi super pannum lineum. y. Et posuit eum in monumento exciso. i. in vno lapide pccauato s. in quantitate bois: nisi ex pluribus lapidibus esset factum posset dici a iudeis quod suffossus fuisse esset sepulchrum: et corpus inde sublatum. y. In quo non dicitur quod posuit fuerat. ne possit dici quod ille qui prius ibi fuisse sepulchrum? resurrexisset et non christus. z. Et dies erat parasceues. i. feria. vj. qui dicitur parasceues. i. pparatio: quod tunc pparabantur et coquabant illa que debebant comedere in sabbato: s. q. p. cipit. Et o. xvj. a

2 Mos aut sperabamus etc. q. dicant: iam evanescit spes nostra: cur ea subdit: a. Nunc sup bec omnia tercia dies est hodie. q. pdixit se resurgere: 2 tñ ad huc nō apparuit discipulis: 3 tercia dies sic. ipe finē: sicut dicit infra: Advesperascit 2 inclinata est dies. b. Et mulie. q. ex no. terruerit nos.

nō de resurrectione xpi quā nūciabat s. de ablatione corpis eius quā discipuli timebat.

Dicentes se etiā etc. s. discipuli nō credebat plene timentes nētā q. mulieres de facti fuissent de iuse. d. Et abierunt quidā etc. s. petrus 2 Johannes: vt s. dicitur e.

Et ita inuenerunt si cut mul. etc. nō q. tñ ad visionē angelorū seu auditionē vborū ab ipis: s. q. inuenerunt sepulchrū vacuū cor porē: 2 sola lintheamina remanisse: iō subdit: Ip̄m dō nō inuenerūt. f. Et ip̄e dixit ad eos. et responsione eorū arguē eos. g. Stulti. ppter cecitatez intelles. b. Et tardior de. ppter tarditate affect. i. Ad credendum in oib. etc. de xpi morte 2 resurrectione: quas scripturas debebāt intelligere magis: q. fuerant cū xpo q. discipulis de talib. loquebat.

Et ip̄e dixit ad eos. et responsione eorū arguē eos. g. Stulti. ppter cecitatez intelles. b. Et tardior de. ppter tarditate affect. i. Ad credendum in oib. etc. de xpi morte 2 resurrectione: quas scripturas debebāt intelligere magis: q. fuerant cū xpo q. discipulis de talib. loquebat.

Monne oportuit pati christū etc. tñ ppter p̄ris deordinationē: tñ etiā ppter christi exaltationē: tñ ppter hūanā redemptionē: tñ ppter scripturarū impletionē: iō subdit: l. Et in a. moy. 2 oi. p̄b. inter. il. in oi. scrip. nō q. om̄s scripturas q. de xpo sunt explicaret. q. in taberni tpe nō fieret s. explicauit quātū sufficiebat ad p̄positū ostendū: et iō li oib. nō facit distributionē p̄ singulis generū s. p̄ generibus sigulorū: sicut dicit. om̄ne aial fuit in archa noe: q. de qualibet specie aialū fuerūt aliqua indiuidua: 2 sic christus in p̄posito de lege et p̄betis 2 agiographis induxit aliqua testimonia. m. Et ip̄e finxit se longius ire. nō fuit ibi aliqua falsitas: q. fuit talis fictio ad designandum veritatem. scilicet distantiam eius a cordibus eorum. ppter fidei defectus tales enim apparitiones vt communiter fiunt s̄m dispositionem interiorē illorum quibus fiunt. n. Et coegerunt illum. id est obire rogauerunt desiderātes ad huc audire illuz. o. Et intravit cum illis. q. a p̄dictū desiderū disponebat: ad siḡi complementum.

factus fuerat vt dictum est supra. y. Et ip̄i narrabant apparitionem eis factam prout descripta est per ordinem. tam en nec istis nec alijs Thomas credidit: sed p̄ aliquod spacium ab alijs discessit: et tunc ip̄o absente facta est ista apparitio que sequitur: 3. Dum autem bec loquerentur. Dic describitur tercia apparitio facta omnibus p̄ter Thomam: cum dicitur. a. Stetit biefus in medio eorum. subito enim inter discipulos apparuit: quia ad eos ianuis clausis intravit: vt habetur i Johannis vicesimo. b. Ego sum. non res fantastica seu illusio dyabolica. c. Conturbati dō et conterriti. Dic consequenter describitur resurrectionis probatio: per hoc q. ostendit se verū hominem et verum deum: et sc̄m humanitatem vere suscitatum: vt patebit prosequendo. d. Estimabant se spiritum videre. diuina enim prouidētia permisi sunt dubitare ad maiorem certificationem fidei de dñica resurrectione. e. Videte manus meas et pedes meos. p̄ acatrices clauorum sibi remanētes ostendit q. erat idē corpus numero. f. Palpate 2 videte.

p. Et factum est. Dic sequenter describit christi apparentis cognitio cum dicit. q. Accipit panē bñdixit et fregit et porrigebat illis. sicut cōsueuerat facere ante passionē: sic enim frangebatur panē ac si scinderetur cūz cultello. r. Capti sunt oculi eorū. quia volūtarie se eis ostēdit in effigie q. erat cognoscibilis ab eis. 2 cū hoc cognouerūt cū p̄ modū fractionis panis. s. Et ip̄e euauit ex oculis eorū. ostendens discipulis q. habebat corp⁹ gloriosum: qd subito pōt disparere p̄ totam agilitatis. t. Et surgentes eadē hora regressi sūt i hierusalem. Quis enim iam esset tardus: vt p̄ ex p̄dictis. tamen ex fidei seruoze 2 remoto iudeorū timore statim regressi sunt in hierusalem ad illos discipulos qui erant inclusi. ppter metū iudeorū: vt habetur i Johannis. xx. ad nunciandum eis christi resurrectionē: iō subdit. v. Et inuenerunt congregatos. xj. q. ad huc Thomas erat cum alijs. r.

oculi eorū: 2 cognouerunt eum: 2 ip̄e euauit ex oculis eorū. Et dixerunt adinuicem: Nōne cor nostrū ardens erat in nobis dum loqueret in via: 2 apiret nob scripturas: Et surgentes eadē hora regressi sūt i hierusalem: et inuenerunt congregatos vndecim: 2 eos q. cūz illis erant dicentes: q. surrexit dominus vere: 2 apparuit symoni. Et ipsi narrabant que gesta erāt i via 2 quomodo cognouerūt eū in fractione panis: Bñ autem bec loquunt: Stetit iesus in medio eorum 2 dixit: Pax vobis. Ego sum: nolite timere. Conturbati vō et cōterriti: existimabāt se spiritum videre: Et dixit eis: Quid turbati estis: et cogitationes ascendunt in corda vestra: Videte manus meas 2 pedes: quia ego ipse sum. Palpate et videte: quia spiritus carnem et ossa non habet: sicut me videtis habere. Et cūz bec dixisset ostendit eis manus et pedes. Adhuc autē illis

dicentes q. surrexit dñs vere 2 apparuit symoni. quando aut ista apparitio fuerit: nō legitur expressē: s. tūc credit fuisse facta qñ petrus accurrerat ad monumentum 2 viderat lintheamina posita absq̄ mirans secum qd

factus fuerat vt dictum est supra. y. Et ip̄i narrabant apparitionem eis factam prout descripta est per ordinem. tam en nec istis nec alijs Thomas credidit: sed p̄ aliquod spacium ab alijs discessit: et tunc ip̄o absente facta est ista apparitio que sequitur: 3. Dum autem bec loquerentur. Dic describitur tercia apparitio facta omnibus p̄ter Thomam: cum dicitur. a. Stetit biefus in medio eorum. subito enim inter discipulos apparuit: quia ad eos ianuis clausis intravit: vt habetur i Johannis vicesimo. b. Ego sum. non res fantastica seu illusio dyabolica. c. Conturbati dō et conterriti. Dic consequenter describitur resurrectionis probatio: per hoc q. ostendit se verū hominem et verum deum: et sc̄m humanitatem vere suscitatum: vt patebit prosequendo. d. Estimabant se spiritum videre. diuina enim prouidētia permisi sunt dubitare ad maiorem certificationem fidei de dñica resurrectione. e. Videte manus meas et pedes meos. p̄ acatrices clauorum sibi remanētes ostendit q. erat idē corpus numero. f. Palpate 2 videte.

Et factum est. Dic sequenter describit christi apparentis cognitio cum dicit. q. Accipit panē bñdixit et fregit et porrigebat illis. sicut cōsueuerat facere ante passionē: sic enim frangebatur panē ac si scinderetur cūz cultello. r. Capti sunt oculi eorū. quia volūtarie se eis ostēdit in effigie q. erat cognoscibilis ab eis. 2 cū hoc cognouerūt cū p̄ modū fractionis panis. s. Et ip̄e euauit ex oculis eorū. ostendens discipulis q. habebat corp⁹ gloriosum: qd subito pōt disparere p̄ totam agilitatis. t. Et surgentes eadē hora regressi sūt i hierusalem. Quis enim iam esset tardus: vt p̄ ex p̄dictis. tamen ex fidei seruoze 2 remoto iudeorū timore statim regressi sunt in hierusalem ad illos discipulos qui erant inclusi. ppter metū iudeorū: vt habetur i Johannis. xx. ad nunciandum eis christi resurrectionē: iō subdit. v. Et inuenerunt congregatos. xj. q. ad huc Thomas erat cum alijs. r.

dicentes q. surrexit dñs vere 2 apparuit symoni. quando aut ista apparitio fuerit: nō legitur expressē: s. tūc credit fuisse facta qñ petrus accurrerat ad monumentum 2 viderat lintheamina posita absq̄ mirans secum qd

factus fuerat vt dictum est supra. y. Et ip̄i narrabant apparitionem eis factam prout descripta est per ordinem. tam en nec istis nec alijs Thomas credidit: sed p̄ aliquod spacium ab alijs discessit: et tunc ip̄o absente facta est ista apparitio que sequitur: 3. Dum autem bec loquerentur. Dic describitur tercia apparitio facta omnibus p̄ter Thomam: cum dicitur. a. Stetit biefus in medio eorum. subito enim inter discipulos apparuit: quia ad eos ianuis clausis intravit: vt habetur i Johannis vicesimo. b. Ego sum. non res fantastica seu illusio dyabolica. c. Conturbati dō et conterriti. Dic consequenter describitur resurrectionis probatio: per hoc q. ostendit se verū hominem et verum deum: et sc̄m humanitatem vere suscitatum: vt patebit prosequendo. d. Estimabant se spiritum videre. diuina enim prouidētia permisi sunt dubitare ad maiorem certificationem fidei de dñica resurrectione. e. Videte manus meas et pedes meos. p̄ acatrices clauorum sibi remanētes ostendit q. erat idē corpus numero. f. Palpate 2 videte.

Euangelium

hoc enim on debatur habere corpus verū non fantasti-
a **D**aberis hic aliqd qd manducet. p comestione enim
onit scbre corpus viuū aia vegetatiua aiātū. b **H**ec
sunt verba. p hoc q loquebat sensibilibz 7 extrōnabilitr re-
ducens ad memoriam q̄ eis dixerat ante mortem suam.

onit se habere cor-
pus aiātū aia sen-
situa et intellectu-
ua: 7 eadē qua pri-
us. c **T**unc ap-
ruit illis sensus 7c.
sicut p pcedentia
pbauit veritatem
sue resurrectionis
q̄tū ad hūanitatē
sic p hoc illā pbauit
q̄tū ad deitatē
qz illuminare men-
tes ignorantū in-
tellectū sacre scri-
pture et subitō est
ipius deitatis p̄i-
um. 7 iō subdit.

d **S**ic oportebat
christū pati 7 resur-
gē. qz sicut an passi-
ones declarauit se
esse verū deū 7 ho-
minē: ita etiā post
resurrectionē suā.
Resurrectio. n. ve-
ra est eiusdē in nu-
mero iterata sur-
rectio. e **E**t p̄-
dicare in noie eius
pniam 7 remissio-

ne pec. in omnes gētes incipē. ab hierosolyma. Hierusales
cū est in medio terre habitabilis: qz est in quarto climate
et iō ab illo loco pueniēter incepit p̄dicatio euāgelij: vt per
apostolos christi aliosqz discipulos circūquaqz p orbē disp-
fos: In omnē terrā extret sen p̄dicationis eoz: fm q̄ suc-
rat predictū p̄. xviii. f **V**os aut testes estis hor. s. su-
pius descriptozum q̄tum ad christi incarnationē: p̄dica-
tionem: passionē: 7 resurrectionē. g **E**t ego mittā. id.
est mittā de p̄p̄quo p̄missus patris mei. h **I**n vos
s. spiritū sanctū in signo visibili ad predicanduz p̄stanter
vbiqz veritatē euāgelij. i **V**os aut sedete in ciuitate
Postqz euāgelista descr. p̄sit xpi resurrectionē: hic vltimo
describit eius ascensionē. **A**rca qd sciendū q̄ in die ascen-
sionis christus bis apparuit discipulis suis: **P**rimo in ci-
uitate hierlm discipulis comedentibus quā describit lucas
plenius act. j. cap. 7 tunc dixit eis q̄ nō discederēt ab hier-
osolymis sed expectarēt p̄missum patris: 7 hoc repe-
tit breuiter cū d̄r: i **V**os aut sedete in ciuitate q̄aduf
qz induamini virtute ex alto. q. dicat: **N**ō estis sufficiētes
ad predicandū constanter veritatem euāgelij: donec cō-
firmati fueritis p̄ tonum spiritū sancti: et tunc p̄cepit di-
scipulis suis vt extrent de ciuitate in montē oliueti vt ind̄
viderent eū ascendente in celū: et hoc est qd dicit. k
Edurit eos foras in bethaniā. i. versus bethaniā: qz mōs
oliueti ad quē exierūt est extra hierlm in via cūdi versus
bethaniā: et bethania est p̄ montem oliueti sita: et ibi
secūdo apparuit discipulis in die ascensionis: qz postqz ap-
paruerat illis in ciuitate 7 dixerat q̄ irent in montē oliue-
ti disparuit ab illis: et cū venissent ad montē oliueti iterū
eis apparuit. **O**cto. n. viabus alijs apparuerat post resur-
rectionem suam: vt declaratū fuit Mat. xxviii. l **E**le-
uatis oculis in celum. vbi volbat ascendere. m **B**e-
nedixit eis. i. discipulis suis. n **R**ecessit ab eis. presen-
tia corporali. o **E**t ferebat in celum. p̄p̄io motu p̄ vo-
tem agilitatis. **M**ubes tñ et angeli apparuerūt ad eius ob-
sequiū: vt b̄ Act. j. p **E**t ipi adorātes. xpm ascēdētēs

q̄diu potuerūt videre eū. q **R**egressi sunt in hier-
usalem. postqz p̄diderūt eius aspectū. r **E**ū gau-
dio magno. qz oia mysteria erant impleta in christo.
s **E**t erant sp̄ in templo laudātes 7c. **T**heophyl. ex-
positor: refert hoc ad tempus quod fuit inter ascensio-

ne dñi 7 penthe-
costen dicens.
Oz licet apli et
aliq̄ christi disci-
puli an ascensi-
onem christi sta-
rent indusi pro-
pter metum iu-
deorum: ex ascē-
sione tñ cō sfoz
tati exibat ad tē-
plū cā oratiōis
lz nondū acce-
pissent sp̄m san-
ctū in signo visi-
bili. Alij aut ex
positores refe-
runt hoc ad tē-
pus post penthe-
costē: in quo a-
postoli sp̄m san-
cto sfortati ab-
iecerūt a se me-
tum iudeozum.
Dicit. n. q̄ apo-
stoli stabant in
hierusale quasi
reclusi in oratio-
ne positi quous
qz recipient gra-
tiam sp̄m sancti

Explicit euāgelij fm lucā

eis a christo p̄missam: et hoc videt magis recordare ei
qd dicitur Act. j. **T**unc reuersi sunt in hierlm a monte
q̄ vocatur oliueti 7c. 7 sequit. **E**t cū introissent in cena-
culum ascendebant in supiora: vbi manebat petrus 7
iobannes 7c. et subdit post: **H**i omnes erant p̄seuerā-
tes vnanimiter in oratione cū mulieribus et **M**aria
matre iesu et fratribus eius: in eodem loco receperūt
spiritū sanctum in die penthecostes: vt habet Actu.
ij. et extunc relicto timore iudeoz confitebant et p̄di-
cabant publice christum 7 ibant causa teuotionis ad
templū: fm q̄ dicitur hic. s **E**t erant sp̄. i. omni-
ter vel frequenter. t **I**n templo laudantes 7 bene-
dicentes deū. cui est honor 7 glia in scā seclōz Amen.

Explicit postilla fratris Nicolai de lyra sup Lucas.